

10.09.2018

Kokousaika 10.09.2018 16:00 - 16:39

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Vapaavuori, Jan	pormestari
Kivekäs, Otso	kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
Arhinmäki, Paavo	kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja
Honkasalo, Veronika	
Koulumies, Terhi	
Pakarinen, Pia	apulaispormestari
Raatikainen, Mika	
Razmyar, Nasima	apulaispormestari
Rydman, Wille	
Sazonov, Daniel	
Sevander, Tomi	
Sinnemäki, Anni	apulaispormestari
Vesikansa, Sanna	apulaispormestari
Borgarsdottir Sandelin, Silja	varajäsen
Yanar, Ozan	varajäsen

Muut

Bogomoloff, Harry	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Arajärvi, Pentti	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Sarvilinna, Sami	kansliapäällikkö
Aho, Mikko	kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Jolkkonen, Juha	sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Laitio, Tommi	kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Pohjolainen, Liisa	kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Karvinen, Marko	vs. rahoitusjohtaja
Pohjaniemi, Marju	henkilöstöjohtaja
Rinkineva, Marja-Leena	elinkeinojohtaja
Rope, Jenni	kaupunginlakimies

10.09.2018

	Summanen, Juha Menna, Lauri Katajamäki, Paula Björksten, Jenni	hallintojohtaja johtava asiantuntija tiedottaja hallintoasiantuntija
Puheenjohtaja		
	Jan Vapaavuori	pormestari 523 - 569 §
Esittelijät		
	Jan Vapaavuori	pormestari 523 §
	Sami Sarvilinna	kansliapäällikkö 524 - 558 §, 560 - 565 §, 567 - 569 §
	Juha Summanen	hallintojohtaja 559 §, 566 §
Pöytäkirjanpitäjä		
	Jenni Björksten	hallintoasiantuntija 523 - 569 §

10.09.2018

§	Asia	
523	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
524	Asia/2	V 26.9.2018, Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ja valtuutettu Mia Nygårdin aloitteet muovin käytön vähentämiseksi
525	Asia/3	V 26.9.2018, Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloite maksuttomista opiskelun välineistä toisen asteen opiskelijoille
526	Asia/4	V 26.9.2018, Valtuutettu Alviina Alametsän valtuustoaloite julkisten tilojen turvallisuuden lisäämiseksi ja seksuaalisen häirinnän estämiseksi
527	Asia/5	V 26.9.2018, Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite Helsingin kaupungin työterveyskyselyn raportoinnin laajentamiseksi johtamistyön osalta
528	Asia/6	V 26.9.2018, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite kaupungin tilojen ja alueiden vuokraamisen eettisistä ohjeista
529	Asia/7	V 26.9.2018, Valtuutettu Said Ahmed Suldaanin aloite selko- ja monikielisyydestä kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa
530	Asia/8	V 26.9.2018, Valtuutettu Dan Koivulaakson aloite aktiivimallin piiriin joutuneiden työttömien aseman parantamisesta
531	Asia/9	V 26.9.2018, Valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloite kouluilla ja niiden välittömässä läheisyydessä pidettäviin rasistisiin mielenosoituksiin puuttumisesta
532	Asia/10	V 26.9.2018, Valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloite kaupungin tilojen vuokraamisen kieltämiseksi rasistisille yhteisöille
533	Asia/11	V 26.9.2018, Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite Sibeliuspuiaston yleisilmeestä ja palveluista
534	Asia/12	V 26.9.2018, Valtuutettu Tuula Haataisen aloite Laajasalon asukastalo Ylistalon säilyttämiseksi asukaskäytössä
535	Asia/13	V 26.9.2019, Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite kimppakyytisovelluksesta
536	Asia/14	V 26.9.2018, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite Suvilahden ja teuras-tamon yhdistävän Festarikujan rakentamisesta
537	Asia/15	V 26.9.2018, Valtuutettu Ulla-Marja Urhon aloite valaistuksesta Lautta-

10.09.2018

saarentien ostoskeskuksen kohdalla

- 538 Asia/16 V 26.9.2018, Valtuutettu Ulla-Marja Urhon aloite jalankulkuvaloista Lauttasaarentielle
- 539 Asia/17 V 26.9.2018, Valtuutettu Kaisa Hernbergin aloite sisäilman laatua parantavasta ilmanvaihdosta kouluihin ja päiväkoteihin
- 540 Asia/18 V 26.9.2018, Valtuutettu Mika Ebelingin aloite Östersundomin siirtämisestä HSL:n B-vyöhykkeeseen
- 541 Asia/19 V 26.9.2018, Valtuutettu Mari Rantasen aloite Malmin keskusta-alueen houkuttelevuuden lisäämisestä
- 542 Asia/20 V 26.9.2018, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite Puistolan aseman viihtyisyyden lisäämisestä
- 543 Asia/21 V 26.9.2018, Valtuutettu Pia Kopran aloite metroliiikenteen häiriöistä ja metrojunan kuljettajien työoloista
- 544 Asia/22 V 26.9.2018, Valtuutettu Mia Nygårdin aloite tekojääradan rakentamiseksi Lauttasaaren liikuntapuistoon
- 545 Asia/23 V 26.9.2018, Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite lähiliikuntapaikasta Puistolan liikuntapuistoon
- 546 Asia/24 V 26.9.2018, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite tilojen avaamisesta vuorotyötä tekevien yksinhuoltajien lasten iltakerhoille
- 547 Asia/25 V 26.9.2018, Valtuutettujen Eveliina Heinäluoman, Kauko Koskisen ja Sinikka Vepsän aloitteet juoksuportaiden rakentamiseksi
- 548 Asia/26 V 26.9.2018, Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite maauimalapohjaisen uimahallin toteuttamiseksi Puistolan Suuntimopuistoon
- 549 Asia/27 V 26.9.2018, Valtuutettu Alekski Niskasén aloite koulukuraattorien ja koulupsykologien lisäämiseksi esiopetuksessa
- 550 Asia/28 V 26.9.2019, Valtuutettu Pilvi Torstin aloite lähikouluperiaatteen käyttöönotosta päiväkotipaikkapäätöksissä
- 551 Asia/29 V 26.9.2018, Valtuutettu Tapio Klemetin aloite hiihtokauden pidentämiseksi Paloheinässä
- 552 Asia/30 V 26.9.2018, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite graffiti- ja muraalitaiteen saamiseksi Herttoniemen ja Siilitien väliseen meluvalliin
- 553 Asia/31 V 26.9.2018, Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite psykososiaalisen tuen vahvistamisesta elämän loppuvaiheen hoidossa

10.09.2018

554	Asia/32	V 26.9.2018, Valtuutettu Kati Juvan aloite valvotuista huumeidenkäyttöiloista
555	Asia/33	V 26.9.2018, Valtuutettu Pia Kopran aloite Heikki Hurstin ruoka-aputyön jatkumisen turvaamisesta
556	Asia/34	V 26.9.2018, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite matalan kynnyksen mielenterveysavun lisäämisestä
557	Asia/35	V 26.9.2018, Valtuutettu Thomas Wallgrenin aloite sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapausoppaasta
558	Asia/36	V 26.9.2018, Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite perusterveydenhuollon ja psykiatrisen avohoidon lyhytterapioista
559	Asia/37	V 26.9.2018, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta
560	Asia/38	Kaupungin edustajien nimeäminen kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilötapaamiseen Helsingissä 21. - 22.11.2018
561	Asia/39	Yksikön päällikön viran perustaminen kaupunkiympäristön toimialalle
562	Asia/40	Hankintaoikaisuvaatimus, kodinkoneet ja viihde-elektroniikka
563	Asia/41	Hankintaoikaisuvaatimus ja päätöksen korjaaminen, rakennuspiirustusten kopiointi ja tulostus
564	Asia/42	Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuista
565	Asia/43	Selvitys Etelä-Suomen aluehallintovirastolle hoitoon pääsystä suun terveydenhuollossa
566	Asia/44	Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunnan varajäsenen valinta
567	Asia/45	Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2019-2021
568	Asia/46	Kaupunginvaltuuston 29.8.2018 tekemien päätösten täytäntöönpano
569	Asia/47	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

10.09.2018

Asia/1

§ 523

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Ozan Yanarin ja Daniel Sazonovin sekä varatarkastajiksi Anni Sinnemäen ja Pia Pakarisen.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksesta valita pöytäkirjantarkastajaksi Maria Ohisalon sijasta Ozan Yanarin.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Maria Ohisalon ja Daniel Sazonovin sekä varatarkastajiksi Anni Sinnemäen ja Pia Pakarisen.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

10.09.2018

Asia/2

§ 524

V 26.9.2018, Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ja valtuutettu Mia Nygårdin aloitteet muovin käytön vähentämiseksi

HEL 2018-001305 T 00 00 03

HEL 2018-001997 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Silja Borgarsdottir Sandelinin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteet loppuun käsitellyiksi.

Esittelijän perustelut

Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmä ehdottaa muovinkäytön vähentämiseksi ja kierrättämisen kannustamiseksi, että:

1. Helsinki laatii kattavan ja konkreettisen ohjelman muovinkäytön vähentämiseksi ja kierrätyksen tukemiseksi.
2. Helsinki tekee aloitteen ohuiden muovipussien kieltämiseksi.
3. Helsinki kehittää muovin lajittelua, jotta asukkaat voivat lajitella muovijätteensä.
4. Helsinki takaa, että kaikissa Heka-taloissa on muovinkeräysastia viimeistään 1.1.2019.

10.09.2018

Valtuutettu Mia Nygård ja 27 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki selvittää etunojassa muovipussien vähentämistoimien mahdollisuudet Helsingissä.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ryhmäaloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä, ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristönlautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston lausuntoon ja toteaa, että aloitteissa kiinnitetään huomiota tärkeään ja ajankohtaiseen asiaan. Merten roskaantuminen on maailmanlaajuinen, kasvava ongelma. Myös Itämereen päätyy jatkuvasti roskaa, joka koostuu pääosin muovista. Noin 80 prosenttia merten roskasta on peräisin maalta. Roskaantumiseen vaikuttavat ihmisten kulutustottumukset ja asenteet. Tämän lisäksi muun muassa rakentamisella on oma osuutensa roskaantumisessa. Helsingissä aktiivinen vesirakentaminen ja siihen liittyvät louhinnat ovat näkyneet kaupungin rantavesiin levinneiden räjäytyslankojen muodossa. Käytettyjä räjäytyslankoja hautautuu rantojen louhetäyttöihin, joiden koloista niitä vapautuu mereen vielä pitkään rakennustyön päätyttyä. Räjähdyslankojen pääsyä mereen pyritään estämään louhetäyttöjen ympärille virittävien suojaverhojen avulla siellä, missä se on mahdollista.

Kuten aloitteissa mainitaan, kiinteistökohtainen muovinkeräys on vielä varsin vähäistä asuinkiinteistöillä. Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen alueella muovin erilliskeräys on tällä hetkellä noin 4 000 kiinteistöllä. Määrä kuitenkin kasvaa jatkuvasti. Kiinteistöillä on mahdollisuus tilata Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymältä (HSY) jätettä muovinlajittelua varten.

Helsingissä ovat voimassa Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleiset jätehuoltomääräykset. Jätehuoltomääräykset tarkentavat jätelaissa säädettyjä yleisiä jätehuollon järjestämisen periaatteita. Yleiset jätehuoltomääräykset valmistelee ja antaa HSY. Jätehuoltomääräysten noudattamista valvoo kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten 7 §:ssä määrätään HSY:n järjestämisvastuulla olevien kiinteistöjen lajittelusta muun muassa seuraavaa:

Yhdyskuntajätteestä tulee erottaa ja laittaa omiin keräysvälineisiinsä hyötykäyttöön soveltuvat jätteet jäljempänä mainituin edellytyksin:

1. biojäte, jos asuinkiinteistöllä on vähintään kymmenen (10) huoneistoa tai jos muulla kuin asuinkiinteistöllä sitä syntyy vähintään viisikymmentä (50) kilogrammaa viikossa,
2. kartonki, jos asuinkiinteistöllä on vähintään kymmenen (10) huoneistoa tai jos muulla kuin asuinkiinteistöllä kartonkia poistetaan käytöstä vähintään viisikymmentä (50) kilogrammaa viikossa,
3. lasi, jos asuinkiinteistöllä on vähintään kaksikymmentä (20) huoneistoa tai jos muulla kuin asuinkiinteistöllä lasia poistetaan käytöstä vähintään viisi kymmentä (50) kilogrammaa viikossa,
4. metalli, jos asuinkiinteistöllä on vähintään kaksikymmentä (20) huoneistoa tai jos muulla kuin asuinkiinteistöllä metallia poistetaan käytöstä vähintään viisikymmentä (50) kilogrammaa viikossa ja
5. pahvi, jos sitä poistetaan käytöstä muulla kuin asuinkiinteistöllä vähintään viisikymmentä (50) kilogrammaa viikossa.

HSY:llä on tällä hetkellä käynnissä jätehuoltomääräysten päivitys. Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta tullaan pyytämään lausunnot jätehuoltomääräysten päivitysluonnoksesta. Helsingin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnon antaa Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto. Lausunnossa on mahdollista esittää HSY:lle, että edellä mainittuun pykälään lisätään vastaava lajitteluvaihtoehto myös muoville, jollei asia jo sisälly HSY:n omaan ehdotukseen. Lisäksi voidaan esittää velvoitteen ulottamista nykyistä pienemmille asuinkiinteistöille. HSY:n hallituksessa olevat Helsingin kaupungin edustajat voivat myös omalta osaltaan vaikuttaa uusittavien jätehuoltomääräysten sisältöön.

Mahdollinen ohuiden muovipussien kieltäminen on luonteeltaan valtion toimialaan kuuluva asia. Ympäristöministeriö ja Kaupan liitto ry tekivät vuonna 2016 sopimuksen, jonka tarkoituksena on vähentää muovikassien kulutusta. Tavoitteena on, että vuoden 2025 loppuun mennessä muovikasseja kulutetaan enintään 40 kappaletta henkeä kohden vuodessa. Kuten valtuutettu Nygårdin aloitteestakin käy ilmi, muovipussien käyttö on Suomessa ja tällä hetkellä reilusti alle EU-keskiarvon.

Helsingin kaupunki edistää muovin keräystä myös omissa kiinteistöissä. Helsingin kaupungin Asunnot Oy:ssä (Heka) tavoitteena on lisätä muovipakkausten keräys lähes kaikkiin Hekan kohteisiin vuoden 2018 aikana. Kehittäminen liittyy siihen, että Hekassa tämä vuosi on nimetty jäteteemavuodeksi. Keräysastioita on lisätty niin, että tällä hetkellä muovipakkauksia kerätään noin puolessa Hekan kiinteistöissä. Kuluvan vuoden aikana muovinkeräys pyritään järjestämään niihin paikkoihin, joihin se on teknisesti mahdollista järjestää tässä aikataulussa. Osassa

kohteista jätteenkeräys on järjestetty putkikeräys- tai syväkeräysjärjestelmällä. Jätkäsaaren, Kalasataman ja Kruunuvuorenrannan alueella jätteenkeräys on järjestetty putkikeräysyhtiöiden toimesta. Muovinkeräyksen vaatimat muutostyöt on käynnissä syksyllä 2018 kaikissa putkikeräysyhtiöissä ja muovinkeräys alkaa vuoden lopussa.

Kaupungin omissa toimitiloissa on kaikki HSY:n energijättesopimukset muutettu automaattisesti muovijätettä koskeviksi, joten joissakin kohteissa sitä jo kerätään. HSY:n alettua tarjota kaikille mahdollisuutta muovinkeräykseen, ovat jotkut aktiiviset käyttäjät pyytäneet keräysasioita. Lisäksi kaikkiin uusiin sopimuksiin lisätään muovinkeräys.

Monissa kohteissa on kuitenkin ollut ongelmana lajitellun muovijätteen laatu. Lajitteluun tarvittaisiin ohjausta esimerkiksi ekotukihenkilöiden, tietoisuuden lisäämisen ja ympäristökasvatuksen kautta. Ekotukihenkilöille ollaankin laatimassa ohjeita jättekartoituksen tekemiseksi omassa kiinteistössään. Lisäksi kiinteistöjen ylläpidolle, hankesuunnitteluun ja konseptipäiväkotien suunnitteluun ollaan laatimassa parhaillaan jätteenhuolto-ohjetta.

Helsingin kaupunki haluaa edistää kiertotaloutta omassa toiminnassaan. Kaikille kaupungin toimialoille ja liikelaitoksille on syksyllä 2017 lähetetty kysely, jossa pyrittiin kartoittamaan kiertotalouden tuntemusta ja toteutumista kaupungin eri toiminnoissa. Kyselyn pohjalta on tarkoitus tehdä syventäviä haastatteluja, joiden tavoitteena on löytää jo käytössä olevia hyviä toimintatapoja tai mahdollisia yhteisiä kehittämiskohteita kiertotalouden kannalta. Haastatteluissa yhtenä osa-alueena on muovin käyttö eri toimialoilla. Tavoitteena on kartoittaa, missä määrin eri toiminnoissa käytetään muovituotteita, muun muassa kertakäyttöisiä tavaroita, sekä selvittää ja ehdottaa toimia tarpeettoman muovinkäytön vähentämiseksi.

Helsingin kaupungin ja elinkeinoelämän Ilmastokumppanit-verkoston ja Ekokompassi-yritysten kanssa tehtävässä yhteistyössä on tarkoitus ottaa muovin käytön vähentäminen ja kierrätys lähiaikoina esille. Yrityksille suunnatun kyselyn avulla tullaan selvittämään jo käytössä olevia ja potentiaalisia muovin käytön vähentämistoimia sekä keräyksen nykytilaa.

Kaupungin valmistelussa olevaan Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmaan sisältyy runsaasti ehdotuksia toimenpiteistä, joilla edistetään kiertotalouden tavoitteiden toteuttamista. Tavoitteena on muun muassa kiertotalouden ja jakamistalouden tiekartan laatiminen Helsingin kaupungille. Sen puitteissa on myös mahdollista edistää muovin käytön vähentämistä.

Esittelijä

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

10.09.2018

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 RKP:n ryhmäaloite
- 2 Nygård Mia, aloite muovipusseista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 03.05.2018
§ 62

HEL 2018-001305 T 00 00 03

Lausunto

Rakennusten ja yleisten alueiden jaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmä kiinnittää huomiota tärkeään ja ajankohtaiseen asiaan. Merten roskaantuminen on maailmanlaajuinen, kasvava ongelma. Myös meidän Itämereemme päättyy jatkuvasti roskaa, joka koostuu pääosin muovista. Noin 80 prosenttia merten roskasta on peräisin maalta. Roskaantumiseen vaikuttavat ihmisten kulutustottumukset ja asenteet. Tämän lisäksi muun muassa rakentamisella on oma osuutensa roskaantumisessa. Helsingissä aktiivinen vesirakentaminen ja siihen liittyvät louhinnat ovat näkyneet kaupungin rantavesiin levinneiden räjäytyslankojen muodossa. Käytettyjä räjäytyslankoja hautautuu rantojen louhetäyttöihin, joiden koloista niitä vapautuu mereen vielä pitkään rakennustyön päätyttyä. Räjähdyslankojen pääsyä mereen pyritään estämään louhetäyttöjen ympärille viritettävien suojaverhojen avulla siellä, missä se on mahdollista.

Kuten aloitteessa mainitaan, kiinteistökohtainen muovinkeräys on vielä varsin vähäistä asuinkiinteistöillä. Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen alueella muovin erilliskeräys on tällä hetkellä noin 4 000 kiinteistöllä. Määrä kuitenkin kasvaa jatkuvasti. Kiinteistöillä on mahdollisuus tila-

ta Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymältä (HSY) jätteistä muovinlajittelua varten.

Helsingissä ovat voimassa Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleiset jätehuoltomääräykset. Jätehuoltomääräykset tarkentavat jätelaissa säädettyjä yleisiä jätehuollon järjestämisen periaatteita. Yleiset jätehuoltomääräykset valmistelee ja antaa HSY. Jätehuoltomääräysten noudattamista valvoo kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Nykyisten Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten 7 §:ssä määrätään HSY:n järjestämisvastuulla olevien kiinteistöjen lajittelusta mm. seuraavaa:

Yhdyskuntajätteestä tulee erottaa ja laittaa omiin keräysvälineisiinsä hyötykäyttöön soveltuvat jätteet jäljempänä mainituin edellytyksin:

- 1) biojäte, jos asuinkiinteistöllä on vähintään kymmenen (10) huoneistoa tai jos muulla kuin asuinkiinteistöllä sitä syntyy vähintään viisikymmentä (50) kilogrammaa viikossa;
- 2) kartonki, jos asuinkiinteistöllä on vähintään kymmenen (10) huoneistoa tai jos muulla kuin asuinkiinteistöllä kartonkia poistetaan käytöstä vähintään viisikymmentä (50) kilogrammaa viikossa;
- 3) lasi, jos asuinkiinteistöllä on vähintään kaksikymmentä (20) huoneistoa tai jos muulla kuin asuinkiinteistöllä lasia poistetaan käytöstä vähintään viisi kymmentä (50) kilogrammaa viikossa;
- 4) metalli, jos asuinkiinteistöllä on vähintään kaksikymmentä (20) huoneistoa tai jos muulla kuin asuinkiinteistöllä metallia poistetaan käytöstä vähintään viisikymmentä (50) kilogrammaa viikossa.
- 5) pahvi, jos sitä poistetaan käytöstä muulla kuin asuinkiinteistöllä vähintään viisikymmentä (50) kilogrammaa viikossa;

HSY:llä on tällä hetkellä käynnissä jätehuoltomääräysten päivitys. Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta tullaan pyytämään lausunnot jätehuoltomääräysten päivitysluonnoksesta. Helsingin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnon antaa Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto. Lausunnonossa on mahdollista esittää HSY:lle, että edellä mainittuun pykälään lisätään vastaava lajitteluvaihtoehto myös muoville, jollei asia jo sisälly HSY:n omaan ehdotukseen. Lisäksi voidaan esittää veloitteen ulottamista nykyistä pienemmille asuinkiinteistöille. HSY:n hallituksessa olevat Helsingin kaupungin edustajat voivat myös omalta osaltaan vaikuttaa uusittavien jätehuoltomääräysten sisältöön.

10.09.2018

Mahdollinen ohuiden muovipussien kieltäminen on luonteeltaan valtion toimialaan kuuluva asia, mutta kaupunki voi omassa toiminnassaan vähentää niiden käyttöä.

Helsingin kaupunki edistää muovin keräystä myös omissa kiinteistöissä. Helsingin kaupungin Asunnot Oy:ssä (Heka) tavoitteena on lisätä muovipakkausten keräys lähes kaikkiin Hekan kohteisiin vuoden 2018 aikana. Kehittäminen liittyy siihen, että Hekassa tämä vuosi on nimetty jäteteemavuodeksi. Keväällä keräysastioita on lisätty niin, että muovipakkauksia kerätään nyt yhteensä noin sadassa eli joka viidennessä Hekan kiinteistössä. Lisää kohteita liitetään muovipakkauksien keräyksen piiriin vähitellen. Osassa kohteista haasteena on esimerkiksi putki-keräysjärjestelmä, joka ei ole Hekan omistama, ja sen muutokset vaativat isompia investointeja.

Kaupungin omissa toimitiloissa on kaikki HSY:n energijättesopimukset muutettu automaattisesti muovijätettä koskeviksi, joten joissakin kohteissa sitä jo kerätään. HSY:n alettua tarjota kaikille mahdollisuutta muovinkeräykseen, ovat jotkut aktiiviset käyttäjät pyytäneet keräysastioita. Lisäksi kaikkiin uusiin sopimuksiin lisätään muovinkeräys.

Monissa kohteissa on kuitenkin ollut ongelmana lajitellun muovijätteen laatu. Lajitteluun tarvittaisiin ohjausta esimerkiksi ekotukihenkilöiden, tietoisuuden lisäämisen ja ympäristökasvatuksen kautta. Ekotukihenkilöille ollaankin laatimassa ohjeita jätekartoituksen tekemiseksi omissa kiinteistöissään. Lisäksi kiinteistöjen ylläpidolle, hankesuunnitteluun ja konseptipäiväkotien suunnitteluun ollaan laatimassa parhaillaan jätahuolto-ohjetta.

Helsingin kaupunki haluaa edistää kiertotaloutta omassa toiminnassaan. Kaikille kaupungin toimialoille ja liikelaitoksille on syksyllä 2017 lähetetty kysely, jossa pyrittiin kartoittamaan kiertotalouden tuntemusta ja toteutumista kaupungin eri toiminnoissa. Kyselyn pohjalta on tarkoitus tehdä syventäviä haastatteluja, joiden tavoitteena on löytää jo käytössä olevia hyviä toimintatapoja tai mahdollisia yhteisiä kehittämiskohteita kiertotalouden kannalta. Haastatteluissa yhtenä osa-alueena on muovin käyttö eri toimialoilla. Tavoitteena on kartoittaa, missä määrin eri toiminnoissa käytetään muovituotteita, muun muassa kertakäyttöisiä tavaroita, sekä selvittää ja ehdottaa toimia tarpeettoman muovinkäytön vähentämiseksi.

Helsingin kaupungin ja elinkeinoelämän Ilmastokumppanit-verkoston ja Ekokompassi-yritysten kanssa tehtävässä yhteistyössä on tarkoitus ottaa muovin käytön vähentäminen ja kierrätys lähiaikoina esille. Yrityksille suunnatun kyselyn avulla tullaan selvittämään jo käytössä olevia ja

10.09.2018

Asia/2

potentiaalisia muovin käytön vähentämistoimia sekä keräyksen nykytilaa.

Kaupungin valmistelussa olevaan Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmaan sisältyy runsaasti ehdotuksia toimenpiteistä, joilla edistetään kiertotalouden tavoitteiden toteuttamista. Tavoitteena on muun muassa kiertotalouden ja jakamistalouden tiekartan laatiminen Helsingin kaupungille. Sen puitteissa on myös mahdollista edistää muovin käytön vähentämistä.

Esittelijä

tekninen johtaja
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Johanna Af Hällström, ympäristötaloussuunnittelija, puhelin: +358 9 310 32044
johanna.afhallstrom(a)hel.fi

10.09.2018

Asia/3

§ 525

V 26.9.2018, Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloite maksuttomista opiskelun välineistä toisen asteen opiskelijoille

HEL 2018-002596 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Tomi Sevanderin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiamies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että kaupunki ottaa vuoden 2019 talousarviosta alkaen määrärahan lukion ja ammatillisen perustutkinnon Helsingin, valtion ja yksityisten ylläpitämien oppilaitosten helsinkiläisille opiskelijoille opiskelussa vaadituista oppikirjoista, muusta oppimateriaalista sekä työvälineistä ja -tarvikkeista koituvien kustannusten kattamiseksi.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaan valtuustoryhmä voi tehdä ryhmäaloitteen. Ryhmäaloite on aloite, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi. Ryhmäaloitteen jättää puheenjohtajalle valtuustoryhmän puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Valtuustoryhmä voi tehdä neljä ryhmäaloitetta valtuustokauden aikana.

10.09.2018

Kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuuston käsiteltäväksi siten, kuin hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä määrätään sellaisen aloitteen käsittelemisestä, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuustolle kahdeksan kuukauden kuluessa.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan 19.6.2018 antamaan lausuntoon.

Opetus- ja kulttuuriministeriö antoi 9.10.2017 Opetushallitukselle tehtäväksi selvittää lukiosta ja ammatillisesta koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia opiskelijoille ja heidän perheilleen (OKM/8/591/2017). Tavoitteena oli arvioida koulutuksen oppimateriaalien, työvälineiden ja kansallisten kokeiden aiheuttamia kustannuksia opiskelijoille sekä laatia arvio opiskelijoiden määrästä, joille lukiokoulutuksesta tai ammatillisesta koulutuksesta aiheutuvat kustannukset ovat muodostuneet tai voivat muodostua kouluttautumisen esteeksi. Lisäksi tavoitteena oli kuvata nykyiset tukijärjestelmät, joiden kautta opiskelijan on tällä hetkellä mahdollista saada tukea opintoihin.

Lukiokoulutus

Opetushallituksen selvityksen mukaan lukio-opintoihin liittyvät välttämättömät kustannukset ovat koko opiskeluaikana keskimäärin 2500 euroa, kun opiskelussa käyttökelpoisen kannettavan tietokoneen hinnaksi arvioidaan 600 euroa. Mikäli opiskelijalla ei ole mahdollista hankkia omaa tietokonetta, lukiosta saa tarvittaessa tietokoneen lainaksi. Käytettyjen oppikirjojen hyödyntäminen on laajaa ja sillä voi merkittävästi pienentää kustannuksia.

Digitaalisten materiaalien käyttöön ottaminen ei näytä merkittävästi vähentävän kokonaiskustannuksia, koska niitä ei voi hankkia käytettyinä. Useimmat ylioppilaskirjoituksissa käytettävät ohjelmat ovat avoimen lähdekoodin maksuttomia ohjelmia. Osa käytettävistä ohjelmista on kaupallisia ja näiden ohjelmien käyttäminen oppitunneilla edellyttää, että opiskelijat ostavat ohjelmien lisenssit. Ohjelmien toimittajat tarjoavat lukiolaisille kolmenlaisia lisenssejä: vuosilisenssejä, pysyviä tai kolmen vuoden lisenssejä.

Opetushallituksen selvityksessä lukiolaiset jaettiin taloudellisen tilanteen mukaan kolmeen ryhmään. Yhteensä 35 prosentilla lukiolaisista tai heidän perheistään oli taloudellisia vaikeuksia. Heistä 17 prosentilla, eli yhteensä kaikista lukiolaisista 6 prosentilla, oli merkittäviä taloudellisia vaikeuksia. Lukiolaisista 65 prosenttia piti lukionkäynnin kustannuksia kohtuullisina, eikä heillä tai heidän perheillään ollut taloudellisia vaikeuksia.

Ammatillinen koulutus

Ammatillisessa koulutuksessa kustannukset vaihtelevat koulutusalan tai tutkinnon mukaan. Opetushallituksen selvityksessä kustannukset vaihtelivat 100 euron ja 780 euron välillä. Välittömästi koulutukseen liittyviä kustannuksia syntyi opiskelua varten hankittavista oppikirjoista ja muusta materiaalista. Osa henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetuista työvälineistä, koneista ja laitteista jää koulutuksen päätyttyä opiskelijalle. Osassa perustutkintoja opinnot edellyttävät tietokoneen hankintaa, tällöin kustannukset nousevat yli 1000 euroon.

Suomen ammattiin opiskelevien liitto SAKKI ry on toteuttanut vuosina 2015 ja 2017 Amisbarometri-kyselyn. Kysely on valtakunnallinen ja siihen vastasi 9638 opiskelijaa vuonna 2017. Amisbarometrissa on selvitetty muun muassa, kuinka paljon rahaa opiskelijat ovat käyttäneet opiskelussa tarvittaviin materiaaleihin ja välineisiin opintojensa aikana. Vuonna 2017 alle 20-vuotiaiden opiskelijoiden vastausten perusteella 0-200 euroa opiskelumateriaaleihin ja -välineisiin oli käyttänyt 57 % vastaajista ja 200-700 euroa 38 % opiskelijoista. Yli 700 euroa opiskelumateriaaleihin ja välineisiin oli käyttänyt 5 % vastaajista. Amisbarometrissa opiskelijat, jotka olivat harkinneet keskeyttämistä, määrittivät taustalla olevia syitä. Näistä kolme tärkeintä oli vuonna 2017: ”nykyinen opintoala ei kiinnosta”, ”opiskelu ei kiinnosta” sekä ”en koe oloani hyväksi opiskeluryhmässäni”. Rahahuolet nousivat tuloksissa seitsemänneksi tärkeimmäksi syyksi (8 % vastanneista).

Yhteenveto Opetushallituksen selvityksestä

Opetushallituksen selvityksessä kerättyjen tietojen perusteella toisen asteen koulutuksesta välittömästi aiheutuvat kustannukset eivät yleensä ole ensisijainen koulutuksesta eroamisen syy tai kouluttautumisen este. Opiskelun aikana merkittäviä kustannuksia aiheuttavat myös asuminen, koulumatkat ja harrastukset.

Yhteiskunnan tarjoamat taloudelliset tukijärjestelmät auttavat osaltaan toisen asteen opiskelijoita kustannusten kattamisessa. Opiskelijan ensisijaiset etuudet ovat opintoraha, asumislisä ja valtiontakaus opintolainaan. Perustoimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, jota haetaan Kelasta. Täysi-ikäinen opiskelija voi pääsääntöisesti saada perustoimeentulotukea vasta sen jälkeen, kun hän on nostanut opintolainan. Alaikäisen opiskelijan ei tarvitse nostaa opintolainaa saadakseen toimeentulotukea.

Tarvittaessa opiskelija voi hakea toisen asteen tutkinnosta aiheutuviin erityisiin menoihin täydentävää toimeentulotukea kunnan sosiaalitoimesta. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea voi saada vasta sen jälkeen, kun on hakenut perustoimeentulotukea Kelasta.

Oppimateriaalin lainaaminen ja kierrättäminen

Yksi ratkaisu voisi olla kehittää kirjastojen palveluja siten, että niistä voisi lainata lukion oppikirjoja. Haasteena tässä on oppikirjojen suuri määrä, jotta niillä voitaisiin tyydyttää lukiolaisten kurssikirjatarpeet huomioiden myös ruotsinkielinen oppimateriaali. Lisäksi lukion oppikirjojen kysyntä on hyvin kausiluonteista ja neljän viikon laina-aika ei palvele lukiolaisten tarpeita. Monet oppikirjat ovat samalla myös harjoituskirjoja, jolloin opiskelijat tekevät tehtäviä suoraan kirjoihin.

Lukion ja ammatillisen koulutuksen oppikirjojen ostaminen uutena tai käytettynä ja muiden opiskelutarvikkeiden ostaminen on hyvin organisoitu valtakunnallisen kirjakaupan kautta. Suomen Lukiolaisten Liiton laskelman mukaan opiskelija voi säästää oppikirjakustannuksissaan 500–700 euroa, jos hän hankkii kaikki oppikirjat käytettyinä.

Osassa lukioita opiskelijakunnat järjestävät jaksojen vaihtuessa kirjatoreja. Opiskelijat myös kierrättävät oppilaitoksen sisällä ja kaveripiirissä oppikirjoja keskenään.

Opiskelun välineiden aiheuttamat kustannukset Helsingin kaupungille

Alla ovat esimerkkilaskemat, joissa molemmissa on mukana kaupungin, yksityisten sekä valtion oppilaitosten helsinkiläiset ensimmäisen vuoden opiskelijat (kotikunta väestörekisterissä Helsinki). Lukiokoulutuksen kustannukset on laskettu 2500 euroa/opiskelija ja ammatillisen koulutuksen kustannukset 1000 euroa/opiskelija. Opiskelijamäärät on poimittu Tilastokeskuksen aineistosta vuodelta 2016. Lukio-opiskelijoista on poistettu aikuislukioiden opiskelijat. Ammatillisen koulutuksen osalta kohderyhmä on rajattu 16–20-vuotiaisiin Opetushallituksen selvityksen mukaisesti.

Helsinkiläiset opiskelijat

Lukio-opiskelijoita 3590, joista

- 3259 opiskelee Helsingissä

- 295 muualla

Yhteensä 3590 x 2500 euroa 9 milj. euroa

Amm.opiskelijoita 2456, joista

- 1993 opiskelee Helsingissä

- 463 muualla

Yhteensä 2456 x 1000 euroa 2,5 milj. euroa

Kustannukset helsinkiläisille 11,5 milj. euroa

Mikäli päätös maksaa opiskelun välineet koskisi ainoastaan helsinkiläisiä nuoria (kotikunta Helsinki), asettaisi se opiskelijat epätasa-arvoiseen asemaan ja olisi mahdollisesti kiellettyä syrjintää. Alla kustannuslaskelma perustuen Tilastokeskuksen 2016 aineistoon.

Ulkopaikkakuntalaiset opiskelijat

- 2755 lukioissa 6,9 milj. euroa
 - 1072 amm.oppilaitoksissa 1 milj. euroa
- Kustannukset ulkopaikkak. 7,9 milj. euroa

Kaikki kustannukset yhteensä 19,4 milj. euroa

Mikäli Helsingin kaupunki varautuu maksamaan kaikille helsinkiläisille nuorille sekä Helsingissä opiskeleville nuorille toisen asteen maksuttoman koulutuksen, ovat kustannukset 19,4 miljoonaa vuosittain. Lisäksi tällainen ratkaisu todennäköisesti houkuttelisi jatkossa yhä enemmän opiskelijoita Helsinkiin, jolloin toisen asteen koulutuskustannukset kasvaisivat entisestään.

Helsingin nuorisoneuvosto on ottanut kantaa toisen asteen koulutuksen kustannusten vähentämiseksi digitalisaatiota hyödyntämällä.

Lopuksi

Jokaisella nuorella tulee olla tasavertaiset mahdollisuudet toisen asteen koulutukseen. Nuorten koulutuksen turvaamiseksi tulee etsiä valtakunnallisia ratkaisuja. Yksi näistä on valtion budjettiriihessä keväällä tehty päätös maksaa vähävaraisille opiskelijoille opintotuen yhteydessä 46 euroa kuukaudessa oppimateriaalilisää. Oppimateriaalilisää tullaan opetusministeriön mukaan maksamaan yksin asuville 16- ja 17-vuotiaille sekä vanhempiensa luona asuville alle 20-vuotiaille, mikäli vanhempien yhteenlasketut tulot ovat alle 40 950 euroa vuodessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee yhdessä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa etsiä ratkaisuja, jotta kenenkään opiskelu lukiossa tai Stadin ammattiopistossa ei jää kiinni taloudellisista syistä, ja keinoja oppimateriaalikustannusten kompensoimiseen.

Mikäli varattaisiin erillinen määräraha opiskelun välineisiin kaikille helsinkiläisille sekä Helsingissä sijaitsevissa oppilaitoksissa opiskeleville nuorille, on haasteena varmistaa määrärahan käyttö juuri kyseiseen tarkoitukseen.

Yhteishaun yhteydessä on keskeistä tiedottaa lukio-opintojen ja ammatillisen koulutuksen todellisista kustannuksista ja siitä, että opiskelun

10.09.2018

välineisiin on mahdollista saada tukea. Perheen taloudellinen tilanne ei saa määrittellä nuoren koulutusvalintaa peruskoulun jälkeen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on kannattanut maksuttomia oppimateriaaleja ja työvälineitä toiselle asteelle ja ehdottanut, että tätä tavoitetta kohden edetään ja se huomioidaan tulevissa budjettineuvotteluissa. Maksuttomuuteen siirtymisen aikataulu määräytyisi budjettineuvotteluissa myönnettävän rahoituksen perusteella.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Heinäluoma Eveliina Aloite Kvsto 28022018 2
- 2 OPH Toisen asteen koulutuskustannuksia koskeva selvitys
- 3 Nuorisoneuvoston lausunto Toisen asteen koulutuksen kustannusten vähentäminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 19.06.2018 § 127

HEL 2018-002596 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Opetus- ja kulttuuriministeriö antoi 9.10.2017 Opetushallitukselle tehtäväksi selvittää lukiosta ja ammatillisesta koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia opiskelijoille ja heidän perheilleen (OKM/8/591/2017). Tavoitteena oli arvioida koulutuksen oppimateriaalien, työvälineiden ja kansallisten kokeiden aiheuttamia kustannuksia opiskelijoille sekä laatia arvio opiskelijoiden määrästä, joille lukiokoulutuksesta tai ammatillisesta koulutuksesta aiheutuvat kustannukset ovat muodostuneet tai voivat muodostua kouluttautumisen esteeksi. Lisäksi tavoitteena oli kuvata nykyiset tukijärjestelmät, joiden kautta opiskelijan on tällä hetkellä mahdollista saada tukea opintoihin.

Alla oleva lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen kustannusten tarkastelu sekä kohderyhmän laajuuden arviointi, joille korkeat opiskelukustannukset voivat olla este kouluttautumiselle perustuu Opetushallituksen julkaisuun, Toisen asteen koulutuksen koulutuskustannuksia koskeva selvitys (liite 1).

Lukiokoulutus

Lukiokoulutukseen liittyviä kustannuksia on selvitetty seuraavista näkökulmista: oppikirjat ja muu opiskelumateriaali, kannettava tietokone, laskimet ja ohjelmistolisenssit, ylioppilastutkinnosta aiheutuvat kustannukset sekä lukion opetussuunnitelmasta ja toimintakulttuurista aiheutuvat kustannukset.

Opetushallituksen selvityksen mukaan lukio-opintoihin liittyvät välttämättömät kustannukset ovat keskimäärin 2500 euroa, kun opiskelussa käyttökelpoisen kannettavan tietokoneen hinnaksi arvioidaan 600 euroa. Mikäli opiskelijalla ei ole mahdollista hankkia omaa tietokonetta, lukiosta saa tarvittaessa tietokoneen lainaksi. Käytettyjen oppikirjojen hyödyntäminen on laajaa ja sillä voi merkittävästi pienentää kustannuksia.

Digitaalisten materiaalien käyttöön ottaminen ei näytä merkittävästi vähentävän kokonaiskustannuksia, koska niitä ei voi hankkia käytettyinä. Useimmat ylioppilaskirjoituksissa käytettävät ohjelmat ovat avoimen lähdekoodin maksuttomia ohjelmia. Ne ovat siten käytettävissä Abittikoejärjestelmässä ja vapaasti opiskelijoiden käytössä oppitunneilla. Osa käytettävistä ohjelmista on kaupallisia ja näiden ohjelmien käyttäminen oppitunneilla edellyttää, että opiskelijat ostavat ohjelmien lisenssit. Ohjelmien toimittajat tarjoavat lukiolaisille kolmenlaisia lisenssejä: vuosilisenssejä, pysyviä tai kolmen vuoden lisenssejä.

Opetushallituksen selvityksessä lukiolaiset jaettiin taloudellisen tilanteen mukaan kolmeen ryhmään. Yhteensä 35 prosentilla lukiolaisista tai heidän perheistään oli taloudellisia vaikeuksia. Heistä 17 prosentilla, eli yhteensä kaikista lukiolaisista 6 prosentilla, oli merkittäviä taloudellisia vaikeuksia. Lukiolaisista 65 prosenttia piti lukionkäynnin kustannuksia kohtuullisina, eikä heillä tai heidän perheillään ollut taloudellisia vaikeuksia.

Ammatillinen koulutus

Ammatillisessa koulutuksessa kustannukset vaihtelevat koulutusalan tai tutkinnon mukaan. Opetushallituksen selvityksessä kustannukset vaihtelivat 100 euron ja 780 euron välillä. Välittömästi koulutukseen liittyviä kustannuksia syntyi opiskelua varten hankittavista oppikirjoista ja muusta materiaalista. Osa henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetuista

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

työvälineistä, koneista ja laitteista jää koulutuksen päätyttyä opiskelijalle. Osassa perustutkintoja opinnot edellyttävät tietokoneen hankintaa, tällöin kustannukset nousevat yli 1000 euroon.

Suomen ammattiin opiskelevien liitto SAKKI ry on toteuttanut vuosina 2015 ja 2017 Amisbarometri-kyselyn. Kysely on valtakunnallinen ja siihen vastasi 9638 opiskelijaa vuonna 2017. Amisbarometrissa on selvitetty muun muassa, kuinka paljon rahaa opiskelijat ovat käyttäneet opiskelussa tarvittaviin materiaaleihin ja välineisiin opintojensa aikana. Vuonna 2017 alle 20-vuotiaiden opiskelijoiden vastausten perusteella 0-200 euroa opiskelumateriaaleihin ja -välineisiin oli käyttänyt 57 % vastaajista ja 200–700 euroa 38 % opiskelijoista. Yli 700 euroa opiskelumateriaaleihin ja välineisiin oli käyttänyt 5 % vastaajista.

Amisbarometrissa opiskelijat, jotka olivat harkinneet keskeyttämistä, määrittivät taustalla olevia syitä. Näistä kolme tärkeintä oli vuonna 2017: ”nykyinen opintoala ei kiinnosta”, ”opiskelu ei kiinnosta” sekä ”en koe oloani hyväksi opiskeluryhmässäni”. Rahahuolet nousivat tuloksissa seitsemänneksi tärkeimmäksi syyksi (8 % vastanneista).

Yhteenveto Opetushallituksen selvityksestä

Opetushallituksen selvityksessä kerättyjen tietojen perusteella toisen asteen koulutuksesta välittömästi aiheutuvat kustannukset eivät yleensä näyttäydy ensisijaisena koulutuksesta eroamisen syynä tai koulutautumisen esteenä. Opiskelun aikana merkittäviä kustannuksia aiheuttavat myös asuminen, koulumatkat ja harrastukset.

Opintojen keskeyttämisen taustalla on yleensä opiskelijan henkilökohtaisia syitä. Silloinkin kun opinnot keskeytyvät taloudellisista syistä, ei voida yksiselitteisesti päätellä, onko kyseessä koulutuksesta välittömästi syntyvistä kustannuksista johtuva taloudellinen tilanne vai esimerkiksi perheen tai opiskelijan yleisestä taloudellisesta tilanteesta tai taloudenhallinnan ongelmista.

Yhteiskunnan tarjoamat taloudelliset tukijärjestelmät auttavat osaltaan toisen asteen opiskelijoita kustannusten kattamisessa. Opiskelijan ensisijaiset etuudet ovat opintoraha, asumislisä ja valtiontakausta opintolainaan. Perustoimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, jota haetaan Kelasta. Sitä voi saada henkilö tai perhe, jonka tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin joka päiväisiin menoihin. Täysi-ikäinen opiskelija voi pääsääntöisesti saada perustoimeentulotukea vasta sen jälkeen, kun hän on nostanut opintolainan. Alaikäisen opiskelijan ei tarvitse nostaa opintolainaa saadakseen toimeentulotukea.

Tarvittaessa opiskelija voi hakea toisen asteen tutkinnosta aiheutuviin erityisiin menoihin täydentävää toimeentulotukea kunnan sosiaalitoi-

mesta. Tämän harkinnanvaraisen tuen heikkoutena on päätösten kirjavuus kuntien välillä sekä taloudellisen tuen riittämättömyys koko opintojen ajalle. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea voi saada vasta sen jälkeen, kun on hakenut perustoimeentulotukea Kelasta.

Oppimateriaalin lainaaminen ja kierrättäminen

Yksi ratkaisu voisi olla kehittää kirjastojen palveluja siten, että niistä voisi lainata lukion oppikirjoja. Haasteena tässä on oppikirjojen suuri määrä, jotta niillä voitaisiin tyydyttää lukiolaisten kurssikirjatarpeet huomioiden myös ruotsinkielinen oppimateriaali. Lisäksi lukion oppikirjojen kysyntä on hyvin kausiluonteista ja neljän viikon laina-aika ei palvele lukiolaisten tarpeita. Monet oppikirjat ovat samalla myös harjoituskirjoja, jolloin opiskelijat tekevät tehtäviä suoraan kirjoihin. Mikäli oppikirjojen käytössä edellytettäisiin yhteneväisyyttä, häviäisi tällöin opettajien pedagoginen vapaus valita oman oppiaineensa oppimista parhaiten tukevat oppimateriaalit. Monet opettajat käyttävät tällä hetkellä opetuksessaan rinnakkain kirjoja sekä sähköisiä materiaaleja.

Mikäli oppikirjojen lainaaminen tapahtuisi oppilaitoksissa, edellyttää se lisähenkilöstön palkkaamista lainausjärjestelmän ylläpitämiseen sekä materiaalin kuljettamiseen ja jakamiseen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että oppilaitosten perustehtävänä ei ole toimia oppikirjojen jakelijana.

Lukion ja ammatillisen koulutuksen oppikirjojen ostaminen uutena tai käytettynä on hyvin organisoitu valtakunnallisen Jamera Oyn kautta. Valikoimaan kuuluvat myös laskimet, opiskelutarvikkeet ja digituotteet. Jameran toimipisteitä on Helsingissä kaksi ja tuotteita voi ostaa myös verkkokaupasta. Jameran etu opiskelijalle on siinä, että se ostaa käytettyjä oppikirjoja takaisin ympäri vuoden. Suomen Lukiolaisten Liiton laskelman mukaan opiskelija voi säästää oppikirjakustannuksissaan 500–700 euroa, jos hän hankkii kaikki oppikirjat käytettyinä.

Osassa lukioita opiskelijakunnat järjestävät jaksojen vaihtuessa kirjatoreja. Opiskelijat myös kierrättävät oppilaitoksen sisällä ja kaveripiirissä oppikirjoja keskenään.

Opiskelun välineiden aiheuttamat kustannukset Helsingin kaupungille

Alla esimerkkilaskemat, joissa molemmissa mukana kaupungin, yksityisten sekä valtion oppilaitosten helsinkiläiset ensimmäisen vuoden opiskelijat (kotikunta väestörekisterissä Helsinki). Lukiokoulutuksen kustannukset on laskettu 2500 euroa/opiskelija ja ammatillisen koulutuksen kustannukset 1000 euroa/opiskelija. Opiskelijamäärät on poimitu Tilastokeskuksen aineistosta vuodelta 2016. Lukio-opiskelijoista on poistettu aikuislukioiden opiskelijat. Ammatillisen koulutuksen osalta

10.09.2018

Asia/3

kohderyhmä on rajattu 16–20-vuotiaisiin Opetushallituksen selvityksen mukaisesti.

Helsingiläiset opiskelijat

Lukio-opiskelijoita 3590, joista

- 3259 opiskelee Helsingissä

- 295 muualla

Yhteensä 3590 x 2500 euroa

9 milj. euroa

Amm.opiskelijoita 2456, joista

- 1993 opiskelee Helsingissä

- 463 muualla

Yhteensä 2456 x 1000 euroa

2,5 milj. euroa

Kustannukset helsingiläisille

11,5 milj. euroa

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että mikäli päätös maksaa opiskelun välineet koskisi ainoastaan helsingiläisiä nuoria (kotikunta Helsinki), asettaisi se opiskelijat epätasa-arvoiseen asemaan oppilaitoksissa. Päätöstä tehtäessä on huomioitava myös ulkopaikkakuntalaiset opiskelijat, jotka opiskelevat Helsingissä sijaitsevilla oppilaitoksissa. Alla kustannuslaskelma perustuen Tilastokeskuksen 2016 aineistoon.

Ulkopaikkakuntalaiset opiskelijat

- 2755 lukioissa

6,9 milj. euroa

- 1072 amm.oppilaitoksissa

1 milj. euroa

Kustannukset ulkopaikkak.

7,9 milj. euroa

Kaikki kustannukset yhteensä

19,4 milj. euroa

Kustannuksia voidaan tarkastella myös Opetushallituksen selvityksen perusteella, jossa 35 prosentilla lukiolaisista tai heidän perheistään oli taloudellisia vaikeuksia hankkia opiskelun välineitä. Mikäli taloudellinen tuki kohdistettaisiin tarveharkintaisesti tälle kohderyhmälle, olisivat lukiokoulutuksen opiskelun välineiden aiheuttamat kustannukset noin 3 miljoonaa vuosittain.

Ammatillisen koulutuksen opiskelun välineiden aiheuttamia kustannuksia ei kysyty vastaavalla tavalla Opetushallituksen selvityksessä. Amis-

barometrin 2017 vastausten mukaan suurin osa vastaajista (57 %) oli käyttänyt alle 200 euroa opiskelumateriaaleihin ja -välineisiin. Ainoastaan kahdeksan prosenttia vastaajista ilmoitti keskeyttämisen syyksi rahahuolet.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että mikäli Helsingin kaupunki varautuu maksamaan kaikille helsinkiläisille sekä Helsingissä opiskeleville nuorille toisen asteen maksuttoman koulutuksen, houkuttelee se jatkossa yhä enemmän opiskelijoita Helsinkiin, jolloin toisen asteen koulutuskustannukset kasvavat.

Helsingin nuorisoneuvosto on ottanut kantaa toisen asteen koulutuksen kustannusten vähentämiseen digitalisaatiota hyödyntämällä. Kannanotossa (liite 2), todetaan seuraavaa: "Fyysisten, paperisten kirjojen merkitystä koulutuksessa ei saa unohtaa, mutta Helsingin tulee silti löytää uusi suunta ja hyödyntää sähköisiä kirjoja ja alustoja. Sähköiset ratkaisut ovat usein halvempia ja ympäristöystävällisempiä."

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että jokaisella nuorella on tasavertaiset mahdollisuudet toisen asteen koulutukseen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa valtakunnallisten ratkaisujen etsimistä nuorten koulutuksen turvaamiseksi. Yksi näistä on valtion budjettiriihesä keväällä tehty päätös maksaa vähävaraisille opiskelijoille opintotuen yhteydessä 46 euroa kuukaudessa oppimateriaalilisää. Oppimateriaalilisää tullaan opetusministeriön mukaan maksamaan yksin asuville 16- ja 17-vuotiaille sekä vanhempiansa luona asuville alle 20-vuotiaille, mikäli vanhempien yhteenlasketut tulot ovat alle 40 950 euroa vuodessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että mikäli Helsingin kaupunki varautuu maksamaan kaikille helsinkiläisille nuorille sekä Helsingissä opiskeleville nuorille toisen asteen maksuttoman koulutuksen, ovat kustannukset 19,4 miljoonaa vuosittain.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa maksuttomia oppimateriaaleja ja työvälineitä toiselle asteelle ja ehdottaa, että tätä tavoitetta kohden edetään ja se huomioidaan tulevissa budjettineuvotteluissa. Maksuttomuuteen siirtymisen aikataulu määräytyy budjettineuvotteluissa myönnettävän rahoituksen perusteella.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta velvoittaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhdessä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa etsimään ratkaisuja, jotta kenenkään opiskelu lukiossa tai Stadin ammattiopistossa ei jää kiinni taloudellisista syistä, ja keinoja oppimateriaalikustannusten kompensoimiseen.

Lapsivaikutusten arviointi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Opetushallituksen selvityksen mukaan toisen asteen koulutuksesta välittömästi aiheutuvat kustannukset eivät yleensä näyttäyty ensisijaisena koulutuksesta eroamisen syynä tai kouluttautumisen esteenä. Vastaavaa selvitystä helsinkiläisten nuorten tilanteesta ei ole tehty. Joka tapauksessa opiskelussa tarvittavan taloudellisen tuen tarve koskee vain osaa helsinkiläisistä nuorista, ei koko ikäluokkaa.

Mikäli kaikille helsinkiläisille sekä Helsingissä sijaitsevilla oppilaitoksissa opiskeleville nuorille varataan erillinen määräraha opiskelun välineisiin, on haasteena varmistaa määrärahan käyttö juuri kyseiseen tarkoitukseen.

Yhteishaun yhteydessä on keskeistä tiedottaa lukio-opintojen ja ammatillisen koulutuksen todellisista kustannuksista ja siitä, että opiskelun välineisiin on mahdollista saada tukea. Perheen taloudellinen tilanne ei saa määritellä nuoren koulutusvalintaa peruskoulun jälkeen.

Käsittely

19.06.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Ville Jalovaara: Liitetään lausuntoon ennen kohtaa 27 (Lapsivaikutusten arviointi) seuraava lisäys:

Helsinki korvaa tai muutoin järjestää Helsingissä sijaitsevien lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille maksuttomat oppimateriaalit ja työvälineet sekä korvaa kansallisten kokeiden kustannukset kuluvan valtuustokauden aikana.

Ensimmäisessä vaiheessa syyslukukauden 2019 alusta alkaen lopetetaan mahdollisten opiskelijoilta perittyjen maksujen tai korvausten perintä, ja kaikissa tapauksissa oppilaitos hankkii opiskeluvälineet, jotka työsuhteessa kuuluvat työnantajan kustannettaviksi. Lisäksi tarkoitukseen käytetään noin kolmannes kokonaisuuden toteuttamiseksi tarvittavista määrärahoista. Lisäksi tehdään kaikki ne toimenpiteet, joilla lyhyellä aikavälillä voidaan oppimateriaalikustannuksia alentaa.

Syyslukukauden 2020 alusta alkaen toteutetaan maksuttomien oppimateriaalien ja työvälineiden sekä kansallisten kokeiden kustannusten korvaaminen kokonaisuudessaan.

Kannattaja: Johanna Laisaari

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään kohtaan 26.

10.09.2018

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa maksuttomia oppimateriaaleja ja työvälineitä toiselle asteelle ja ehdottaa, että tätä tavoitetta kohden edetään ja se huomioidaan tulevissa budjettineuvotteluissa. Maksuttomuuteen siirtymisen aikataulu määräytyy budjettineuvotteluissa myönnettävän rahoituksen perusteella."

Kannattaja: Otso Kivekäs

Vastaehdotus:

Pia Pakarinen: Lisätään uusi kappale lausunnon loppuun:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta velvoittaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhdessä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa etsimään ratkaisuja, jotta kenenkään opiskelu lukiossa tai Stadin ammattiopistossa ei jää kiinni taloudellisista syistä, ja keinoja oppimateriaalikustannusten kompensoimiseen.

Kannattaja: Dani Niskanen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Pia Pakarisen tekemän ja Dani Niskasén kannattaman vastaehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Liitetään lausuntoon ennen kohtaa 27 (Lapsivaikutusten arviointi) seuraava lisäys: Helsinki korvaa tai muutoin järjestää Helsingissä sijaitsevien lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille maksuttomat oppimateriaalit ja työvälineet sekä korvaa kansallisten kokeiden kustannukset kuluvan valtuustokauden aikana. Ensimmäisessä vaiheessa syyslukukauden 2019 alusta alkaen lopetetaan mahdollisten opiskelijoilta perittyjen maksujen tai korvausten perintä, ja kaikissa tapauksissa oppilaitos hankkii opiskeluvälineet, jotka työsuhteessa kuuluvat työnantajan kustannettaviksi. Lisäksi tarkoitukseen käytetään noin kolmannes kokonaisuuden toteuttamiseksi tarvittavista määrärahoista. Lisäksi tehdään kaikki ne toimenpiteet, joilla lyhyellä aikavälillä voidaan oppimateriaalikustannuksia alentaa. Syyslukukauden 2020 alusta alkaen toteutetaan maksuttomien oppimateriaalien ja työvälineiden sekä kansallisten kokeiden kustannusten korvaaminen kokonaisuudessaan.

Ei-ehdotus: Lisätään kohtaan 26. "Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa maksuttomia oppimateriaaleja ja työvälineitä toiselle asteelle ja ehdottaa, että tätä tavoitetta kohden edetään ja se huomioidaan tulevissa budjettineuvotteluissa. Maksuttomuuteen siirtymisen aikataulu määräytyy budjettineuvotteluissa myönnettävän rahoituksen perusteella."

10.09.2018

Asia/3

Jaa-äännet: 2

Ville Jalovaara, Johanna Laisaari

Ei-äännet: 8

Fatim Diarra, Martina Harms-Aalto, Emma Kari, Otso Kivekäs, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Petra Malin, Mirita Saxberg

Tyhjä: 2

Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Poissa: 1

Ted Apter

Suoritettussa äänestyksessä Vesa Korkkulan vastaehdotus voitti Ville Jalovaaran vastaehdotuksen äänin 8–2. Tyhjää äänesti 2. Poissa 1.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lisätään kohtaan 26. "Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa maksuttomia oppimateriaaleja ja työvälineitä toiselle asteelle ja ehdottaa, että tätä tavoitetta kohden edetään ja se huomioidaan tulevissa budjettineuvotteluissa. Maksuttomuuteen siirtymisen aikataulu määräytyy budjettineuvotteluissa myönnettävän rahoituksen perusteella."

Jaa-äännet: 5

Martina Harms-Aalto, Pia Kopra, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Mirita Saxberg

Ei-äännet: 7

Fatim Diarra, Ville Jalovaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Vesa Korkkula, Johanna Laisaari, Petra Malin

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Ted Apter

Suoritettussa äänestyksessä Vesa Korkkulan vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 7– 5. Poissa 1.

29.05.2018 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ulla Juhanko, koulutussuunnittelija, puhelin: 310 86469

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

10.09.2018

ulla.juhanko(a)hel.fi

Arja Kukkonen, lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja, puhelin: 310 86850

arja.kukkonen(a)hel.fi

Niclas Grönholm, ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja, puhelin: 310 86225
niclas.gronholm(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

10.09.2018

Asia/4

§ 526

V 26.9.2018, Valtuutettu Alviina Alametsän valtuustoaloite julkisten tilojen turvallisuuden lisäämiseksi ja seksuaalisen häirinnän estämiseksi

HEL 2018-001301 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Johanna Seppälä, osallisuus- ja vuorovaikutuspäällikkö, puhelin: 310 79780
johanna.m.seppala(a)hel.fi

Liitteet

1 Vastine 6.8.2018, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki käynnistää toimenpiteitä julkisissa tiloissa tapahtuvan seksuaalisen häirinnän kitkemiseksi yhteistyössä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Aloitteessa todetaan, että on tärkeää selvittää pitkällä tähtäimellä, kuinka kaupunki voi ennaltaehkäistä seksuaalista häirintää ja ahdistelua paitsi kaupungin toimipisteissä ja palveluissa, myös julkisissa tiloissa kuten joukkoliikenteessä.

Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki ryhtyy yhdessä sopivien yhteistyökumppaneiden kanssa hyödyntämään uusia keinoja seksuaalisen väkivallan ja häirinnän poistamiseksi sekä kartoittaa onnistuneita esimerkkejä häirinnän ehkäisemiseksi muista kaupungeista.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Kaupunginhallitus viittaa Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän (HSL) lausuntoon. Kaupunginhallitus viittaa edelleen seksuaalisen häirinnän kitkemisestä kaupungin toimipisteissä ja palveluissa kaupunginvaltuuston 16.5.2018 § 114 käsittelemään valtuutettu Katju Aron aloitteeseen seksuaalisen häirinnän estämisestä Helsingin kaupungin työpaikoilla ja palveluissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingissä on hyvä turvallisuustilanne. Helsingin kaupungin turvallisuus- ja valmiusyksikkö toteuttaa yhdessä yhteistyötoimijoiden kanssa turvallisuustutkimuksen joka 3. vuosi. Helsingissä on tehty asukkaille suunnattuja turvallisuuskyselyjä kolmen vuoden välein vuodesta 2003 lähtien (2006, 2009, 2012 ja 2015). Kyselyt on toteutettu eri vuosina mahdollisimman samalla tavalla satunnaisotantaan perustuvina väestökyselyinä. Viimeisimpään vuoden 2015 tutkimukseen vastasi yli 4 000 iältään 15-74 -vuotiasta helsinkiläistä. Koettu turvallisuus on indikaattori, jota seurataan myös muiden Pohjoismaiden pääkaupungeissa. Koettu turvallisuus ja turvallisuuden tunne ovat subjektiivisia näkemyksiä, jotka täydentävät rikostilastoissa ilmenevien tapausten esiintyvyyttä. Seksuaalisen ahdistelun ilmoittaminen poliisille voi olla turhan vähäistä tapausten aktuaaliseen lukumäärään nähden.

Viimeisimmästä tutkimuksesta löytyy muutama kohta, joiden perusteella voidaan todeta, että asukkaiden turvallisuudentunne seksuaalirikosten kontekstissa on heikentynyt aiemmasta. Seksuaalisuutta loukkaavasta nimittelystä kertoivat etenkin nuoret naisvastaajat. Joka viides 15-34 -vuotias naisvastaaja kertoi kokeneensa seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä kuluneen vuoden aikana. Myös häiritsevä seksuaalinen ehdottelu tai ahdistelu puhelimesta tai internetissä koskettaa etenkin nuoria naisia, joskin se on nimittelyä harvinaisempaa. Lisäksi tutkimustuloksissa käsitellään naisten huolestuneisuutta seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta. Siinä tapahtui tutkimuksen mukaan heikentymistä vuosina 2012-2015. Naisten huolestuneisuus seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta väheni vuodesta 2003 aina vuoteen 2012. Vuoden 2015 kyselyn tietojen mukaan tilanne on nyt heikentynyt; asiassa on palattu vuoden 2003 tasolle. Muiden kuin suomen- tai ruotsinkielisten naisvastaajien keskuudessa tilanne oli vieläkin huonompi. Heistä peräti 38 prosenttia oli huolestunut seksuaalisesta häirinnästä vähintäänkin melko paljon. Ero on tilastollisesti erittäin merkitsevä. Nuorten naisten huoli seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta on huomattavan paljon suurempi kuin edellisessä Helsingin turvallisuustutkimuksessa. Kyselyyn vastanneista alle 20-vuotiaista naisista lähes 40 prosenttia on huolissaan tästä asiasta. Seuraava tutkimuskysely toteutetaan vuoden

2018 loppupuolella, jonka jälkeen saadaan tietoon, miten tilanne on keskimäärin kehittynyt Helsingin kaupungissa vuosina 2015-2018.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungilla ja Helsingin poliisilaitoksella on vakiintuneet yhteistyökäytännöt turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen parantamiseksi. Poliisilaitoksen yhteyshenkilö, poliisikoordinaattori, on ollut sijoitettuna Helsingin kaupunginkanslian hallinto-osaston turvallisuus- ja valmiusyksikköön vuodesta 2007 lähtien. Tieto mahdollisista häirintäherkistä paikoista välittyy Helsingin kaupungin ja Helsingin poliisilaitoksen välillä myös Helsingin poliisilaitoksen YJT Pro -yhteistyöryhmän kautta, jonka kokoonpanoon kuuluu myös HSL. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden yhteistyöryhmässä käydään kuukausittain läpi kaupungin alueen tapahtumia ja trendejä turvallisuuden osalta. Yhteistyön tuloksena ongelmiin puututaan osapuolten välisellä yhteistyöllä. Poliisi voi esimerkiksi lisätä valvontaa alueella ja turvallisuus- ja valmiusyksikkö koota asiaan puuttumiseksi alueella toimivat tahot yhteen.

HSL toteaa lausunnossaan turvallisuuden olevan osa kaikkea toimintaansa. Päivittäisen turvallisuuden osalta on panostettu näkyvään valvontaan liikennehenkilökunnan ja järjestyksenvalvojen avulla. Liikennehenkilökunta ja järjestyksenvalvojat on ohjeistettu puuttumaan epäasialliseen käytökseen matalalla kynnyksellä, jotta matkustaminen olisi jatkossakin turvallista ja vaivatonta. Osana joukkoliikenteen turvallisuusohjelmaa meneillään on selvitys vaihtoehdoista, joilla palautetta voi antaa mobiilisovelluksella.

Kaupunginhallitus toteaa, että turvallisuus- ja valmiusyksikkö yhdessä muiden turvallisuustoimijoiden kanssa seuraa ja kartoittaa turvallisuuskäytäntöjä muissa maissa osana normaalia toimintaansa. On kehitetty muun muassa sovelluksia seksuaalisen ahdistelun ehkäisemiseksi ja seksuaalisen häirinnän kokemuksesta ilmoittamiseksi. Esimerkeissä pyritään vaikuttamaan puuttumisen kulttuuriin erilaisin tiedotuskampanjoin. Kuten HSL lausunnossaan toteaa, osallistamalla yhteiskuntaa erilaisin tiedotuskampanjoin turvallisuuden osalta voidaan luoda yhteisiä normeja, jotka velvoittavat meitä kaikkia. Näillä toimilla alennetaan kynystä puuttua häirintä- ja syrjintätapauksiin.

Helsingin kaupungilla on lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä, jossa kaupungin edustajien lisäksi toimikaudella 2017-2018 ovat mukana Helsingin poliisilaitos, Helsingin syyttäjänvirasto, Rikosuhripäivystys, Pääkaupunkiseudun turvakoti, Lyömätön linja, Mannerheimin lastensuojeluliitto ja Monika Naiset ry. Työryhmä tekee esityksiä lähisuhdeväkivaltaa ehkäisevistä toimenpiteistä, tiedotuksesta ja koulutuksesta. Työryhmän tehtävänä on lisäksi vastata asukkaille tarkoitettujen ohjeiden tuottamisesta ja tiedotuskampanjasta. Työryhmän mahdollisen jatkokauden asettamisen yhteydessä on luontevaa tarkastella seksuaali-

10.09.2018

Asia/4

sen häirinnän ja ahdistelun estämistä osana yhteistyöryhmän koordinoitavastuuta ja kutsua ryhmään tarvittavat asiantuntijatahot.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Johanna Seppälä, osallisuus- ja vuorovaikutuspäällikkö, puhelin: 310 79780
johanna.m.seppala(a)hel.fi

Liitteet

1 Vastine 6.8.2018, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

10.09.2018

Asia/5

§ 527

V 26.9.2018, Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite Helsingin kaupungin työterveyskyselyn raportoinnin laajentamiseksi johtamistyön osalta

HEL 2018-002004 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Johanna Sydänmaan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marju Pohjaniemi, henkilöstöjohtaja, puhelin: 310 37965
marju.pohjaniemi(a)hel.fi
Asta Enroos, henkilöstöpolitiikan päällikkö, puhelin: 310 36420
asta.enroos(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Johanna Sydänmaa ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupungin työterveyskyselyn raportointia laajennetaan johtamistyön osalta ja kyselyn vastaajaroja alennetaan.

Työterveyskyselyn vastaajarojen alentaminen

Helsingin kaupungin henkilöstökyselyihin kuuluvat vuorovuosina tehtävät työterveyskysely ja Kunta10-tutkimus. Kunta10-tutkimus on valtakunnallinen Työterveyslaitoksen johtama seurantatutkimus, jossa selvitetään henkilöstön hyvinvointia ja työelämän kehittymistä. Tulokset tulee käsitellä jokaisessa työyksikössä ja tulosten pohjalta laaditaan tavoitteita työn, työyhteisöjen ja esimiesten kehittämiseen.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että työyhteisöt ja esimiehet saavat palautetta toimintansa kehittämiseksi. Tutkimuksissa ja kyselyissä on kuitenkin aina huolehdittava yksilöiden suojasta ja tutkimuseettisistä kysymyksistä.

Kunta10-tutkimuksen valtakunnallisessa ohjausryhmässä keväällä 2018 päätettiin alentaa vastaajarajoja, jotta myös pienemmät työyksiköt saisivat palautetta toiminnastaan. Ohjausryhmässä päädyttiin ratkaisuun, että 30 vastaajan vastaajaraja säilytetään arkaluonteisten kysymysten eli syrjinnän, häirinnän ja työpaikkakiusaamisen kohdalla. Muissa raportoitavissa tuloksissa vastaajarajana on 10. Näin ollen pienetkin työyksiköt saavat palautetta työn sujumisesta, johtamisesta ja työyhteisön toimivuudesta.

Työterveyskyselyn osalta vastaajarajojen tarkoituksenmukaisuutta on myös arvioitu uudestaan ja rajat tullaan jatkossa asettamaan vastaavalla tavalla kuin Kunta10-tutkimuksessa. Kaikissa muissa paitsi yksilön terveyteen ja työkykyyn liittyvien kysymysten raportoinnissa on jatkossa 10 vastaajan vastaajaraja. Ainoastaan yksilön työkykyyn ja terveyteen liittyvissä kysymyksissä säilytetään 30 hengen vastaajaraja yksilön vastaajasuojan säilyttämiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että tällaisella vastaajarajojen alentamisella pienemmätkin yksiköt voivat nyt saada omat tuloksensa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marju Pohjaniemi, henkilöstöjohtaja, puhelin: 310 37965
marju.pohjaniemi(a)hel.fi
Asta Enroos, henkilöstöpolitiikan päällikkö, puhelin: 310 36420
asta.enroos(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

10.09.2018

Asia/6

§ 528

V 26.9.2018, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite kaupungin tilojen ja alueiden vuokraamisen eettisistä ohjeista

HEL 2018-002605 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Otso Kivekkään ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Titta Reunanen, alueosallisuuden päällikkö, puhelin: 310 23437
titta.reunanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki laatii tilojensa ja alueidensa vuokrausta koskevat eettiset ohjeet päätöksenteon tueksi. Aloitteessa todetaan, että Helsinki on sitoutunut strategiassaan osallisuuden, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, sekä suvaitsevaisuuden edistämiseen. Näiden arvojen ja tavoitteiden tulee heijastua myös siihen, millaista toimintaa ja tapahtumia voidaan järjestää Helsingin omistamissa tiloissa ja yleisillä alueilla.

Aloitteessa todetaan, että on syytä varmistaa, että Helsinki on kaikille turvallinen kaupunki, eikä kaupungin tiloja ja alueita käytetä esimerkiksi YK:n rotusyrjinnän vastaista sopimusta rikkoviin tilaisuuksiin, tai väkivaltaisen toiminnan harjoittamiseen tai suunnitteluun.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa 20.8.2018 § 505 vahvistettuihin tilojen asukaskäytön periaatteisiin.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että Helsingissä on tarjolla eri toimijoiden vastuulla olevia matalan kynnyksen asukastiloja ja kokoontumismahdollisuuksia tasapuolisesti. Kaupunkistrategian mukaisesti julkisten alueiden ja tyhjen tilojen tilapäistä käyttöä kulttuuri- ja kansalaistoimintaan helpotetaan ja kaupunki pyrkii edistämään myös vajaakäytössä olevien muiden kuin kaupungin omistuksessa olevien tilojen käyttöä.

Kaupungin toimialoilla ei ole ollut aikaisemmin yhtenäisiä eettisiä ohjeita tilojen vuokrauksen päätöksenteon tueksi. Kirjasto on aiemmin linjannut, että sen strategian ja tavoitteiden vastaista toimintaa ei järjestetä kirjastossa, kuten esimerkiksi sananvapauden rajoittamiseen pyrkivää kampanjointia tai laitonta toimintaa. Kaupunginhallituksen vahvistamat asukaskäytön periaatteet muodostavat ensimmäisen kaikille toimialoille yhteisen ohjeistuksen tilojen asukaskäytön päätöksenteon tueksi.

Kaupungin tilojen asukaskäytön periaatteiden mukaan kaupungin tilojen asukaskäytön pohjana olevat arvot ovat asukaslähtöisyys, ekologisuus, oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus, taloudellisuus, turvallisuus, osallisuus ja osallistuminen sekä yrittäjämysteisyys. Kaupungin omistamien tilojen asukaskäytön tulee olla edellä mainittujen arvojen mukaista ja tilojen käyttöä edistetään edellä mainittujen arvojen pohjalta selkeästi, avoimesti ja niin laajasti kuin se on mahdollista.

Asukaskäytön periaatteiden mukaan tilojen tarjoamisessa asukaskäyttöön noudatetaan tasapuolisuutta ja avoimuutta.

Tiloja käyttäessä tulee noudattaa hyviä tapoja sekä Suomen lakeja. Kaupungin tilojen asukaskäytön periaatteita pyritään noudattamaan soveltuvin osin myöskin kaupunkikonserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä ja säätiöissä.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin tilojen asukaskäytön periaatteissa mainitut arvot ja edellytys noudattaa toiminnassa hyviä tapoja ja Suomen lakeja, muodostavat aloitteessa esitetyn eettisen ohjeistuksen päätöksenteon tueksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

10.09.2018

Asia/6

Titta Reunanen, alueosallisuuden päällikkö, puhelin: 310 23437
titta.reunanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 529

V 26.9.2018, Valtuutettu Said Ahmed Suldaanin aloite selko- ja monikielisyydestä kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa

HEL 2018-003226 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maija-Liisa Kasurinen, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 37956
maija-liisa.kasurinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Said Ahmed Suldaanin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Said Ahmed Suldaan ja 35 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki viestii toiminnastaan ja merkittävimmistä päätöksistään selkokielellä. Lisäksi kaupungin pitää samoin viestiä viidellä yleisimmällä vieraskielellä (ts. venäjäksi, viroksi, somaliksi, englanniksi ja arabiaksi) ja näiden lisäksi myös saameksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Taustatietoa

Kaupunki edistää toiminnassaan kaupunkilaisten ja henkilöstön tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, sosiaalista koheesiota ja osallistavaa toimin-

tatapaa. Kaupunkia kehitetään yhdessä kaupunkiyhteisön kanssa. Julkisen organisaationa kaupungin toiminta perustuu avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen. Helsinki edistää vuorovaikutusta kaupunkiyhteisön kanssa sekä auttaa myös heikommassa asemassa olevia osallistumaan kaupungin kehittämiseen. Väestöryhmien välisen ja alueiden välisen eriytymisen vähentäminen on yksi kaupungin keskeisistä tavoitteista. Sosiaalisen yhtenäisyyden kehittäminen on hyvän ja kilpailukyisen kaupungin elinehto.

Kaupungin viestintää ohjaavat kuntalaki, julkisuuslaki, perustuslaki, kielilaki sekä kaupungin hallintosääntö, viestinnän linjaukset ja viestinnän ohjeet. Viestintää ohjaavat lait ja ohjeet korostavat, että kaupungin viestinnässä käytetään selkeää, asiallista ja ymmärrettävää kieltä sekä otetaan huomioon eri asukasryhmien tarpeet.

Kielilain mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Kaupunki viestii toiminnastaan ja päätöksistään pääsääntöisesti kotimaisilla kielillä. Oikeudesta käyttää viranomaisissa muita kieliä kuin suomen, ruotsin ja saamen kieltä säädetään eri aloja koskevassa lainsäädännössä.

Kaupunginhallituksen hyväksymissä viestinnän ohjeissa (korj. Khs 17.6.2013) sanotaan:

Kaupungin ulospäin suuntautuvassa viestinnässä tulee ottaa tasapuolisesti huomioon suomen- ja ruotsinkielisen väestön tarpeet. Yleisölle tarkoitetut tiedotteet ja esitteet on aina julkaistava molemmilla virallisilla kielillä. Myös muussa tiedottamisessa, esimerkiksi joukkoviestimille tarkoitetuissa tiedotteissa, on huolehdittava sekä suomen- että ruotsinkielisen väestön tiedonsaantitarpeista, vaikka velvollisuutta kääntää kaikkea tiedotusaineistoa sellaisenaan toiselle kotimaiselle kielelle ei olekaan.

Kielilaki ei pääsääntöisesti velvoita viranomaista tiedottamaan muilla kielillä. Kaupunki voi viranomaisena kuitenkin antaa parempaa kielellistä palvelua kuin kielilaki edellyttää. Niin ikään hyvään hallintoon kuuluva asianmukaisen käsittelyn vaatimus voi edellyttää, että asian käsittelyssä käytetään muutakin kieltä.

Selkokieli on yleiskieltä yksinkertaisempaa kieltä, jonka sisältöä, rakennetta ja sanastoa muokataan helpommaksi ymmärtää. Selkokieli on avuksi henkilöille, joilla on vaikeuksia ymmärtää tavallista yleiskielistä tekstiä. Syynä saattaa olla esimerkiksi puutteellinen yleiskielen taito tai lukemisen vaikeudet. Selkokieltä voivat tarvita muun muassa dysfaattikot, kehitysvammaiset, lukiongelmaiset, maahanmuuttajat, vanhukset, vastikään lukemaan oppineet sekä suomen kieleen ja kulttuuriin tutustuvat muunkieliset ihmiset. Selkokielen kohderyhmiin kuuluu noin 8 - 12 prosenttia väestöstä.

Selkokielessä yleiskieltä käännetään selkokieleksi, ja kääntämiseen tarvitaan selkokielen kääntäjiä. Selkokielistä tiedotusta ja selkokielen asemaa edistää Suomessa valtakunnallinen Selkokeskus.

Selko- ja monikielisten palvelujen nykytilanne

Helsingin kaupungin muunkielisille asiakkaille tiedotetaan kaupungin viestinnän ohjeiden mukaan mahdollisuuksien mukaan heidän omalla äidinkielellään. Tätä varten kaupungilla on verkkosivuja useammalla muulla kielellä sekä muunkielisille tarkoitettuja neuvontapisteitä. Kaupunki toimii myös yhteistyössä Helsingissä ilmestyvien muunkielisten joukkoviestimien kanssa kaupunkia ja sen palveluja koskevan tiedon- saannin parantamiseksi.

Suomen- ja ruotsinkielisen väestön rinnalla merkittävä osa helsinkiläisistä puhuu äidinkielenään jotain muuta kuin kotimaisia kieliä. Heille on mahdollisuuksien mukaan kyettävä viestimään kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta heidän omalla äidinkielellään. Kaupungin asiakas- tiedotteita käännetäänkin muun muassa viroksi, venäjäksi, somaliksi, arabiaksi ja englanniksi. Käytännössä tarve yksittäisiin käännöksiin tulee eri toimialojen toimipisteistä, joissa arvioidaan tapauskohtaisesti tarvittavat käännökset.

Kaupunki julkaisee verkkosivuillaan tietoa toiminnastaan ja palveluis- taan useilla kielillä. Hel.fi:ssä on kotimaisilla kielillä julkaistujen sivusto- jen lisäksi laaja englanninkielinen sivusto sekä suppeammat saksan-, ranskan- ja venäjänkieliset sivut.

Maahanmuuttajille suunnatuilla sosiaalisen median sivuilla tarjotaan si- sältöjä myös muilla kielillä, kuten venäjäksi.

Päätösasiakirjojen kieliversioissa noudatetaan kaupunginvaltuuston päätöstä, jonka mukaan valtuuston asiakirjat käännetään ruotsiksi, mutta kaupunginhallituksen ja lautakuntien ei. Lautakuntien ruotsinkie- listen jaostojen asiakirjat ovat ruotsiksi. Viranhaltijapäätöksistä julkais- taan ruotsiksi esimerkiksi kasvatuksen ja koulutuksen ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtajan päätökset.

Helsinginseutu.fi-sivuilla tarjotaan sisältöä suomeksi, ruotsiksi ja eng- lanniksi. Sivulla on sisältöjä myös selkokielellä sekä suomen- ja ruot- sinkielisellä viittomakielellä.

Infopankki.fi on 12-kielinen maahanmuuttajille suunnattu verkkopalvelu, joka tiedottaa suomalaisesta yhteiskunnasta, palveluista sekä maahan- muuttajien oikeuksista ja velvollisuuksista. Helsingillä on palvelussa omat sivut, jotka kertovat uusille helsinkiläisille keskeisistä Helsingin

kaupungin ja muiden viranomaisten palveluista. Palvelussa on mukana 18 muuta kuntaa sekä useita valtion organisaatioita.

Tavoitteena on, että Infopankki.fi:n tekstit ovat ymmärrettäviä myös silloin, kun suomi ei ole palvelun käyttäjän äidinkieli. Palvelun suomenkieliset sivut on kirjoitettu selkeällä yleiskielellä, jossa on paljon selkokielelle tunnusomaisia piirteitä. Vaikeita lauserakenteita on vältetty, ja pitkät virkkeet pyritään jakamaan useiksi eri virkkeiksi. Sanaston helpouteen kiinnitetään paljon huomiota, ja vaikeita termejä selitetään tarvittaessa. Ymmärtämistä tukevat myös lyhyet kappaleet, luettelot ja väliotsikot.

Infopankin muut kielet ovat ruotsi, englanti, venäjä, viro, ranska, espanja, turkki, somali, kiina, persia ja arabia. Kaikki kieliversiot ovat identtisiä: palvelun tavoite on kertoa tasapuolisesti suomalaisesta yhteiskunnasta. Kääntäjiä on ohjeistettu käyttämään selkeää kieltä, ja käännösten selkeyttä on käytetty myös laadun arviointikriteerinä käännöshankinnoissa. Toimitustyössä seurataan kiinteästi selkokielen aseman edistämistä.

Sisältöjen laajuuden vuoksi Infopankki.fi:ssä keskitytään yhteiskunnan pysyviä palvelurakenteita koskevaan tiedottamiseen. Infopankki opastaa 12 kielellä miten haetaan kouluun tai varhaiskasvatukseen, mutta ei kerro toimialojen päätöksistä.

Helsingin yleisneuvonta Virka-info neuvoo kaupungin palveluihin ja maahanmuuttoon liittyvissä asioissa usealla kielellä, muun muassa englanniksi, arabiaksi, ranskaksi, venäjäksi, somaliksi, dariksi ja farsiksi.

Neuvonnassa selkokielisyyteen on kiinnitetty erityistä huomiota Maahanmuuttajien Helsinki -sivustolla olevassa maahanmuuttoneuvonnan esittelyssä. Maahanmuuttajille suunnattujen sivujen rakentamisessa kiinnitettiin erityisen paljon huomiota selkeään kieleen, koska suurimmalle osalle maahanmuuttoneuvonnan asiakkaista suomi tai englanti ei ole äidinkieli.

Englannin kielellä voi saada kaikki palvelut myös Helsingin kaupungin koordinoimassa International House Helsinki (IHH)-palvelupisteessä, jossa pääkaupunkiseudulle tulevien maahanmuuttajien alkuvaiheen palveluita on kerätty saman katon alle. IHH-konseptin jatkokehittämistä valmistellaan työ- ja elinkeinoministeriön ja muiden toimijoiden kanssa.

Kaupungin yrityspalveluissa (NewCo Helsinki) perustettaville kasvuyritykselle palvelua tarjotaan englanniksi ja usealla muulla kielellä.

Kaupungin toimialojen viestinnän tavoitteena on viestiä toiminnastaan ja päätöksenteosta selkeällä kielellä. Toimialojen lautakunnilta pyydettiin lausunnot valtuutettu Mari Holopaisen aloitteeseen englannin kielen ottamisesta Helsingin kaupungin kolmanneksi asiointikieleksi (khs 30.5.2018, HEL 2017-012445 T 00 00 03).

Tuolloin lautakuntien lausunnoissa todettiin, että englanninkielisten palveluiden nykytaso on kattava. Kaikkien toimialojen peruspalveluissa käytetään englantia laajasti, ja asioimistulkkia käytetään tarvittaessa.

Sosiaali- ja terveystoimialalla korostetaan asiakkaan mahdollisuutta käyttää palveluita eri kielillä. Tämä madaltaa kynnystä hakeutua palveluiden piiriin ja vahvistaa asiakkaan mahdollisuuksia omasta terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimiseen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla Helsingin monikulttuurisuus näkyy selvästi. Siellä palveluiden piirissä olevista oppijoista joka viides puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia. Toimialalla pidetäänkin tärkeänä, että palvelua on jatkossakin saatavilla englanniksi ja mahdollisuuksien mukaan myös muilla vierailta kielillä.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala totesi lausunnossaan, että koko heidän toimialallaan englanti on jo varsin luonteva palvelu-, viestintä- ja työkieli. Esimerkiksi nuorisopalveluissa kohdataan myös tilanteita, joissa asiakas ei puhu suomea eikä englantia. Vaikka nuorisopalveluiden henkilökunta pystyy pääosin kommunikoimaan englanniksi, myös selkeän suomen kielen ja muiden yleisimpien maahanmuuttajakielten osaaminen on tärkeää.

Kaupunkiympäristön lausunnossa korostettiin osallisuuden vahvistamista ja kielellisten esteiden vähentämistä, jotta kaikilla kaupunkilaisilla olisi mahdollisimman matala kynnys osallistua myös kaupunkiympäristön kehitykseen liittyvään keskusteluun.

Toimialojen verkkosivut tarjoavat sisältöä ja uutisia suomen ja ruotsin lisäksi englanniksi. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala uudistaa verkkosivunsa kuluvan vuoden aikana entistä siten, että tiedon löydettävyyden lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota selkokielen käyttöön.

Pääkaupunkiseudun kaupunginkirjastojen Helmet.fi-sivustolla kirjastopalveluista kerrotaan suomen, ruotsin ja englannin kielen lisäksi myös venäjäksi. Osalla kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan viestijöistä on Selkokeskuksen koulutuksessa saadut valmiudet tuottaa selkokieltä. Esimerkiksi kaupunginkirjaston käyttösaännöt on tuotettu myös selkokielellä. Toimialan toimintaa esittelevässä esitemateriaalissa otetaan huomioon eri kieliset kohderyhmät. Kaupunginkirjasto on tuottanut kirjaston

palvelujen esitteen 13:lla kielellä muun muassa maahanmuuttajia silmällä pitäen.

Helsingin kaupunki uudistaa sähköiset verkkopalvelunsa saavutettavuusdirektiivin mukaisiksi 23.9.2020 mennessä. Tämä koskee hel.fi-pääsivustoa ja siihen kuuluvia verkkopalveluita sekä kaikkia kaupungin sähköisiä osallistumispalveluita kuten palautejärjestelmää, Helsinki-kanavaa, osallistu.hel.fi-sivustoa, Kerrokantasi-palvelua sekä uusia digitaalisia palveluita. Kaupungin palvelukartta on jo saanut saavutettavuus huomioitu -leiman.

Saavutettavuus kuuluu olennaisena osana suunnittele kaikille -periaatteeeseen, millä pyritään varmistamaan kaikille käyttäjille tasavertaiset mahdollisuudet käyttää digitaalisia palveluita riippumatta kuulo- tai näkökyvystä, motorisista edellytyksistä tai toimintarajoitteista.

Vaikka kaupungilla ei ole velvollisuutta laatia kaikkia kaupungin tiedotteita jokaisella kuntalaisen äidinkielellä, kaupunki pyrkii viestinnässään ottamaan huomioon mahdollisuuksien mukaan suomen- tai ruotsinkielisten lisäksi myös muunkieliset asukasryhmät, ja viestintää tuotetaan siten tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan myös muille kielille.

Kustannusvaikutukset

Kustannusvaikutuksiin kiinnitetään lausunnoissa erityistä huomiota. Kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta kertominen selkokielellä ja useammalla vieraalla kielellä moninkertaistaisi kaupungin käännöskustannukset. Hallintoprosessissa syntyvät asiakirjat pitäisi kääntää useille kielille, mikä vaatisi merkittäviä uusia resursseja. Kustannuksia tulisi lisäksi lukuisten erilaisten lomakkeiden käännöksistä ja tietojärjestelmien, erityisesti asiakas- ja potilastietojärjestelmien, muutostöistä.

Jos koko päätöksentekoon liittyvä hallintoprosessi muutoksenhakui- neen halutaan toteuttaa kotimaisten kielten lisäksi myös selkokielellä ja useammilla vierailta kielillä, se edellyttäisi muutoksia myös kaupungin ulkopuolisten toimijoiden, kuten valtion valvontaviranomaisten toimintaan. Henkilöstön lisäkoulutus tulisi myös aiheuttamaan kustannuksia. Henkilöstölle tarjotaan kielikoulutusta, mutta esimerkiksi hallintopäätösten tekemiseen sekä asiakas- ja potilastyön hoitamiseen ja dokumentointiin useilla kielillä tarvittaisiin nykyistä laajempaa koulutusta. Asiakaspalvelutehtävissä työskentelevillä myös ruotsin kielen taito kaippa usein tukea.

Kaupunki kouluttaa ja edistää henkilöstön osaamista myös kielitaitoon liittyvissä kysymyksissä. Jos palvelutoiminnassa on katsottu jonkun muun kuin kotimaisten kielten osaaminen tärkeäksi, voidaan kielitaitoa edellyttää rekrytointitilanteessa tai vaihtoehtoisesti kouluttaa omaa hen-

kilöstöä tehtävään. Tällaisissa tehtävissä henkilöstölle voidaan maksaa myös erillistä korvausta kielitaitoon liittyvästä osaamisesta.

Kustannukset selkokielen ja useampien vieraiden kielten käyttöönotosta kaupungin toiminnan ja päätöksenteon viestinnässä olisivat suuret, ja nämä kustannukset tulisi ensin kartoittaa niin kaupunginkansliassa kuin toimialoilla. Selvityksestä pitäisi ilmetä muun muassa, millaisia toimenpiteitä se edellyttäisi, millaisia lisäresursseja vaatisi, millaisia kustannuksia käännettävien palveluiden materiaalit, lomakkeet ja tietojärjestelmämuutokset aiheuttaisivat ja millaisia kehitystarpeita henkilöstön kielitaidon osaamisessa on. Selvityksessä olisi hyvä kuulla myös kaupunkilaisia selkokielen ja monikielisten palveluiden järjestämisessä ja kartoittaa millaisia vaikutuksia asialla olisi valtion valvontaviranomaisen toimintaan muutoksenhakuprosesseihin liittyen. Edellä lueteltujen seikkojen valossa tällaisen selvityksen käynnistämistä ei kuitenkaan ole ainakaan tällä hetkellä pidettävä tarpeellisena.

Kaupunginhallituksen ohjeistus

Selko- ja monikielisyyden vahvistaminen tukee kaupungin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyötä ja edistää siten kaupungin strategisia tavoitteita rakentaa yhdessä maailman toimivinta kaupunkia.

Mahdollisuus selkokielen ja useiden kielten käyttöön lisää kaupungin houkuttelevuutta ja helpottaa muunkielisten asettumista ja asioimista kaupungin kanssa.

Kaupunginhallitus kehottaa toimialoja ottamaan toiminnan ja päätöksenteon selko- ja monikielisyyttä koskevat tarpeet huomioon ja huolehtimaan näiden palveluiden toteutumisesta osana normaalia vuosittaista talouden ja toiminnan suunnittelua. Koska palveluilla on eri lähtökohdat selko- ja monikielisten palvelujen vaatimusten suhteen, tulee näiden lisääminen toteuttaa palvelukohtaisesti.

Kaupunginhallitus kannustaa toimialoja löytämään kunkin toimialan omalle toiminnalle luontevia tapoja palvella kaupunkilaisia selko- ja monikielisesti ja pitää tärkeänä, että kehitystyötä tehdään palveluiden sisällä, jolloin toimialat voivat itse kehittää toimintaansa parhaiten soveltuvat käytännöt. Tämä pitää toteuttaa niin, että kunkin palvelun asiakkaiden tarpeet otetaan mahdollisimman hyvin huomioon.

Kaupunginhallitus toteaa, että mahdolliset puutteet selko- ja monikielissä palveluissa pitää korjata, jos ne liittyvät sellaisiin tehtäviin, joissa näillä palveluilla on erityistä merkitystä. Palveluiden kohdalla toimialojen pitää käynnistää tarvittavat toimenpiteet ja lisätä valmiuksia niiden antamiseen.

10.09.2018

Päätösehdotuksen valmisteluun ovat osallistuneet kaupunginkanslian osallisuus ja neuvonta -yksikkö ja viestintäyksikkö. Siihen on käytetty myös näkemyksiä lausunnosta HEL 2017-012445 T 00 00 03, joka annettiin valtuutettu Mari Holopaisen valtuustoaloitteeseen englannin kielen ottamisesta Helsingin kaupungin kolmanneksi asiointikieleksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maija-Liisa Kasurinen, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 37956
maiya-liisa.kasurinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Said Ahmed Suldaanin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

10.09.2018

Asia/8

§ 530

V 26.9.2018, Valtuutettu Dan Koivulaakson aloite aktiivimallin piiriin joutuneiden työttömien aseman parantamisesta

HEL 2018-003227 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Eetu Pernu, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36085
eetu.pernu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Dan Koivulaakson aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Dan Koivulaakso ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki tekee selvityksen aktiivimallin vaikutusten laajuudesta sukupuoli-, ikä-, kieli- ja kansallisuuserot huomioiden helsinkiläisten työttömien tilanteisiin. Aloitteessa esitetään myös kartoitettavaksi, kuinka paljon maksaisi näiden henkilöiden työllistäminen tai heidän ohjaamisensa sopivien työllistymistä edistävien toimenpiteiden piiriin. Lisäksi aloitteessa esitetään, että yhdessä työvoimaviranomaisen kanssa järjestetään kaupungin talousarvion puitteissa jokaiselle helsinkiläiselle työttömälle työllisyysmahdollisuuksia tai mahdollisuuksia osallistua aktiivimallin vaatimusten mukaisesti työllistymistä edistäviin palveluihin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aloitteeseen on pyydetty lausunnot sosiaali- ja terveysministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä ja Uudenmaan ELY-keskukselta.

Työttömyysturvan aktiivimalli ja työllistymistä edistävät palvelut

Työttömän työnhakijan työttömyysetuutta on leikattu 2.4.2018 alkaen 4,65 prosenttia, mikäli hän ei ole osoittanut täyttäneensä työttömyysturvalain mukaista aktiivisuusvelvollisuutta. Aktiivisuuden on voinut osoittaa noin kolmen kuukauden tarkastelujaksoittain (65 etuuden maksupäivää) osoittamalla seuraavat toimenpiteet etuuden maksajalle:

- 1) työehtosopimuksen mukaista työssäoloa 18 tuntia tai
- 2) yritystoiminnassa ansaittu yhteensä vähintään 23 prosenttia yrittäjän työssäoloehtoon vaaditusta kuukausiansiosta tai
- 3) on ollut viisi päivää työllistymistä edistävässä palvelussa tai
- 4) on ollut muussa työvoimaviranomaisen järjestämässä työllistymisedellytyksiä parantavassa toiminnassa, joka on verrattavissa kohdan 3 palveluihin tai
- 5) on ollut viisi päivää muussa työpaikalla tai työllistymiseen liittyen toteutettavassa rekrytointia tukevassa toiminnassa, jonka ajalta henkilölle maksetaan työttömyysetuutta.

Kaupungilla ei nykytilassa ole mahdollisuutta järjestää kohtien 3-5 mukaisia laissa työvoimaviranomaisen järjestämistä kuuluvia työllistymistä edistäviä palveluja. Kaupunki ei ole työvoimaviranomainen, vaan tarjoaa esimerkiksi työkokeilu- ja palkkatukijaksoja työnantajan ominaisuudessa. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lausunnossaan, ettei kunnan tuottamia tai järjestämiä työllisyyttä edistäviä palveluja voida katsoa aktiivimallin mukaisiksi toimenpiteiksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee parhaillaan aktiivimallin laajentamista niin, että osa mm. kuntien järjestämistä työllistymistä tukevista toimista huomioitaisiin jatkossa aktiivimallin mukaisina toimenpiteinä. Ehdotuksen mukaan aktiivisuutta kerryttäisi niin kunnan omana toimintana tuottama kuin toiselta toimijaltakin hankkima työllistymistä tukeva toiminta. Ehdotuksen toteutuessa muun muassa kurssit, työhaastattelunvalmennukset, CV-koulutukset ja pidempikestoiset uravalmennukset luettaisiin aktiivisuutta osoittaviksi toimenpiteiksi. Lakiehdotuksen toteutuessa kuntien, työnantajien ja eräiden järjestöjen työllisty-

mistä tukevat toimet olisivat jatkossa helsinkiläisen työttömän käytettävissä aktiivimallin aktiivisuuden kerryttämiseksi.

Työllistymistä edistäviä palveluita koskien Uudenmaan ELY-keskus korostaa, ettei aktiivimalli ole muuttanut julkisen työvoima- ja yrityspalvelulain mukaisten palveluiden valinta- ja myöntämiskriteereitä, eikä aktiivimallin ehtojen toteuttaminen ole muutoinkaan yksinään peruste päästä kyseisiin palveluihin. Kyseisiin palveluihin liittyy monia työttömän henkilökohtaiseen tilanteeseen liittyviä edellytyksiä, jotka voivat olla yleiseen palvelutarpeeseen, työttömyyden kestoon, koulutustarpeeseen tai alalle soveltuvuuteen liittyviä harkinnanvaraisia tai ehdottomia edellytyksiä.

Kaupungin työllisyshoidon palvelut

Kaupunki tarjoaa vuosittain työllisyshoidon toimenpiteinä tuhansia palkkatuki-, oppisopimuskoulutus- ja työkokeilumahdollisuuksia, tukee kaupunkistrategian painopisteiden mukaisia työllisyshankkeita ja nuorten kesätyömahdollisuuksia sekä osallistuu uudensuolaan työllistymistä edistäviin ostopalvelukokeiluihin. Lisäksi kaupunki tukee asiakkaidensa työllistymistä yksityiselle sektorille etsimällä yrityskoordinaattoritoiminnalla uusia työllistymismahdollisuuksia sekä myöntämällä rahallisenä tukena Helsinki-lisää. Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevat työttömät huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kaupungin hankintojen tarjouskilpailujen työllistämisehdoin. Lakisääteisiä palveluita ovat työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu sekä sosiaali- ja terveystoimialan järjestämä kuntouttava työtoiminta. Kaupungilla on myös monia eri kohderyhmille suunnattuja vakiintuneita työttömyyden vähentämiseen tähtäviä rakenteita: mm. nuorille, maahanmuuttajille ja vajaatyökykyisille.

Kaupungin työllisyshoidon palvelut organisoidaan lakisääteistä yhdenvertaisuusperiaatetta noudattaen ja ne suunnataan korostetusti heikossa työmarkkina-asemassa oleville asiakasryhmille. Aloitteessa esitettyä työnhakija-asiakkaiden sukupuoli-, ikä-, kieli- ja kansallisuuserot huomioitavaa selvitystä aktiivimallin vaikutuksista ei voitu toteuttaa, koska kunnalla ei ole tietosuojalain nojalla pääsyä aktiivimallin leikkausten piiriin joutuneiden asiakkaiden henkilötietoihin. Pääsy tietoihin on työttömyyssetuuden maksajalla (Kela tai työttömyyskassa) tai työttömyysturvalakia toimeenpanevalla TE-toimistolla.

ELY-keskuksen huhtikuussa toteuttaman selvityksen perusteella 78 prosenttia 156 helsinkiläisestä oli sitä mieltä, ettei aktiivimallilla ole ollut vaikutusta omaan halukkuuteen hakeutua aktiivimallin mukaisiin palveluihin. Rahoituksen osalta ELY-keskus arvioi työllistymistä edistäviin palveluihin olevan käytettävissä riittävät resurssit vuodelle 2018 ja to-

dennäköisesti myös vuodelle 2019. Heikoimmassa työmarkkina-ase-
massa olevien kuntalaisten toimeentulo on lisäksi turvattu taustastaan
riippumatta, koska työttömyysetuudesta aktiivimallin perusteella leikattu
osuus on pääsääntöisesti mahdollista hakea Kelan myöntämänä toi-
meentulotukena takaisin, mikäli henkilöllä ei ole riittävästi muita tuloja.

Kaupungin työllisyyspalvelut työnantajana

Kaupunki tarjoaa työnantajan ominaisuudessa palkkatuki- ja työkokeilu-
jaksoja sekä lakisääteistä kuntouttavaa työtoimintaa. Työkokeilun ja
kuntouttavan työtoiminnan kohderyhmät ovat lainsäädännössä tiukasti
räätylöityjä, eikä palveluihin voida ohjata kohderyhmien ulkopuolisia
asiakkaita. Kaupungin tarjoamat palkkatukijaksot järjestetään työssä-
oloehdon täyttävässä 8 kuukauden minimipituudessa, jolloin työllistetyt
ovat työttömyyden mahdollisesti jatkuessa oikeutettuja ansiosidonnai-
seen työttömyyspäivärahaan. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa lausun-
nossaan, ettei palkkatuen myöntäminen esimerkiksi aktiivimallin ehdot
täyttävän minimipituuden mukaisesti lyhyisiin työsuhteisiin ole yleensä
tarkoituksenmukaista. Myös ELY-keskuksen mukaan palkkatuetun työn
keston tulisi olla sidoksissa työn osaamista kehittävään potentiaaliin, ei-
kä aktiivimallin vähimmäiskeston mukainen vaatimus riittäisi kehittä-
mään työllistettävän ammatillista osaamista.

Työllisyysmahdollisuuksien järjestämistä ilman palkkatukea koskien
voidaan todeta, että kaupungin palveluksessa työskentelee tällä hetkel-
lä n. 38 000 työntekijää ja Helsingissä oli kesäkuussa 2018 yhteensä
35 434 työtöntä työnhakijaa. Yhden henkilön palkkaaminen osa-aikai-
seen, aktiivimallin minimivaatimusten mukaiseen, työsuhteeseen ilman
palkkatukea aiheuttaisi kustannuksia noin 1 000 euroa vuodessa. Vas-
taavan mahdollisuuden tarjoaminen kaikille Helsingin työttömille edel-
lyttäisi lisämäärärahoja noin 35 miljoonaa euroa vuodessa. Aktiivimallin
leikkausten piiriin on joutunut vuoden 2018 aikana noin 50 prosenttia
kaikista työttömistä, jolloin työmahdollisuuden tarjoaminen tälle ryhmäl-
le vaatisi lisämäärärahoja noin 17,5 miljoonaa euroa. Arvio ei sisällä
muuta työllistämistä aiheuttavia perehdytys-, organisointi-, tila- ja työ-
välinekustannuksia, eikä huomioisi kunnalle mahdollisesti syntyviä työ-
markkinatuen kuntarahoitusosuuden säästöjä.

Lopuksi

Helsingiläisille työttömille on ELY-keskuksen mukaan kysyntään näh-
den riittävästi tarjolla aktiivimallin mukaisia palveluita. Palveluiden tar-
jonta paranee entisestään, mikäli lakiehdotus aktiivimallin mukaisten
palveluiden piirin laajentamisesta toteutuu. Aktiivimallin mukaisten työ-
lisyysmahdollisuuksien tarjoaminen kaikille Helsingin työttömille ei ole
kaupungin talousarvion puitteissa mahdollista, valtio ei tulisi myöntä-

mään aktiivimallin vähimmäiskeston mukaisiin työsuhteisiin palkkatukea, eivätkä lyhyet työmahdollisuudet edistäisi riittävällä tavalla asiakkaiden tilanteiden pitkäkestoista ratkaisemista.

Työ- ja elinkeinotoimiston työllisyyden edistämisen resurssi on kasvanut määräaikaishaastatteluista ja aktiivimallista johtuen viimeisten vuosien aikana, jolloin helsinkiläisten työnhakija-asiakkaiden voidaan olettaa ohjautuvan aiempaa tehokkaammin kohti avoimia työmarkkinoita ja tarkoituksenmukaisia aktiivimallissakin tarkoitettuja palveluita. Kaupungin työllisyyspalveluiden nuorten neuvonta- ja ohjauspalvelut, työllistymistä edistävä yhteispalvelu (Helsingin TYP) ja työllistymistä tukevat koulutuspalvelut ovat TE-toimiston rinnalla osaltaan merkittäviä toimijoita tätä yhteiskunnallisesti tärkeää työtä toteutettaessa. Kaupungin työllisyyspalvelut seuraa jatkossakin aktiivisesti työttömyysturvan aktiivimallissa tapahtuvia muutoksia, näiden vaikutuksia kuntalaisten työttömien hyvinvointiin sekä tarkastelee tarvittaessa palveluidensa riittävyyttä ja kehittämistarpeita.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Eetu Pernu, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36085
eetu.pernu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite 1 (Koivulaakso Dan ym. valtuustoaloite Kvsto 14.3.2018)
- 2 Liite 2 (sosiaali- ja terveysministeriön lausunto, 27.3.2018)
- 3 Liite 3 (sosiaali- ja terveysministeriön muistio, 19.6.2018)
- 4 Liite 4 (Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto, 25.7.2018)
- 5 Liite 5 (Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto, 30.7.2018)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 531

V 26.9.2018, Valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloite kouluilla ja niiden välittömässä läheisyydessä pidettäviin rasistisiin mielenosoituksiin puuttumisesta

HEL 2018-006250 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Ozan Yanarin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Abdirahim Mohamed ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin tulee puuttua kouluilla ja niiden välittömässä läheisyydessä pidettäviin rasistisiin mielenosoituksiin. Aloitteen tekijät ehdottavat, että Helsingin kaupunki selvittää, miten tällaiset rasistiset mielenilmaukset voitaisiin estää tulevaisuudessa.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupunki ja Helsingin poliisilaitos tekevät tiivistä yhteistyötä kaupunkiturvallisuuteen liittyvissä asioissa. Koulujen läheisyydessä pidettäviä mielenosoituksia ja niihin puuttu-

mista on käsitelty kaupungin ja poliisilaitoksen johdon välisissä tapauksissa.

Yleisistä kokouksista säädetään kokoontumislaisissa (530/1999). Yleisellä kokouksella tarkoitetaan mielenosoitusta tai muuta kokoontumisvapauden käyttämiseksi järjestettyä tilaisuutta, johon muutkin kuin nimenomaisesti kutsutut voivat osallistua tai jota he voivat seurata. Yleisenä kokouksena ei kuitenkaan pidetä sellaista mielenosoitusta, joka on tarkoitettu ainoastaan yksittäisten henkilöiden mielipiteen ilmaisemista varten. Lain mukaan yleisen kokouksen saa järjestää ulkona yleisellä torilla, aukiolla, katualueella tai muussa sellaisessa kokoustarkoitukseen soveltuvassa yleisessä paikassa ilman omistajan tai haltijan lupaa. Omistaja tai haltija voi rajoittaa tällaisen paikan käyttämistä kokoustarkoitukseen, jos kokouksen järjestämisestä on odotettavissa kohtuutonta haittaa omistajalle, haltijalle tai ympäristölle.

Kokoontumislain mukaan yleinen kokous on järjestettävä rauhanomaisesti sekä osanottajien tai sivullisten turvallisuutta vaarantamatta ja heidän oikeuksiaan loukkaamatta. Tällaista tilaisuutta järjestettäessä on huolehdittava siitä, ettei kokoontumisesta aiheudu huomattavaa haittaa ympäristölle.

Poliisin tehtävänä on turvata kokoontumisvapauden käyttämistä. Poliisin tulee myös valvoa, että järjestäjä ja puheenjohtaja täyttävät kokoontumislain mukaiset velvollisuutensa, sekä ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi yleisessä kokouksessa ja yleisötilaisuudessa.

Helsingin poliisilaitos toteaa lausunnossaan, että poliisi siirtää koulujen lähelle ilmoitetut mielenosoitukset sellaiselle etäisyydelle, etteivät ne aiheuta koulutyön häiriintymistä tai turvattomuuden tunnetta. Lisäksi ennalta ilmoitettujen mielenosoitusten järjestäjien kanssa poliisin tavoitteena on sopia mielenosoituspaikka muualle kuin oppilaitosten läheisyyteen. Poliisilaitos toteaa lisäksi, että mikäli oppilaitoksiin kohdistuu ilmoittamaton monikulttuurisuutta vastustava mielenosoitus, poliisi soveltaa lähtökohtaisesti edellä mainittua periaatetta mielenosoituspaikkaa koskien.

Poliisi soveltaa tarvittaessa kokoontumislain 21 pykälää, jonka mukaan yleisen kokouksen puheenjohtajan tai järjestäjän on keskeytettävä kokous tai määrättävä se päätymään, jos kokouksen jatkamisesta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisten turvallisuudelle, omaisuudelle tai ympäristölle. Edellä mainitun lisäksi päällystöön kuuluvalla poliisilla on oikeus keskeyttää yleinen kokous tai määrätä se päätymään, mikäli muut toimenpiteet eivät ole osoittautuneet riittäviksi sekä silloin, kun yleistä kokousta järjestettäessä muutoin toimitaan olennaisesti lainvastaisesti.

10.09.2018

Asia/9

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Mohamed Abdirahim Aloite Kvsto 30052018 3
- 2 Helsingin poliisilaitoksen lausunto 3.8.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 532

V 26.9.2018, Valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloite kaupungin tilojen vuokraamisen kieltämiseksi rasistisille yhteisöille

HEL 2018-003216 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mohamed Abdirahimin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Abdirahim Mohamed ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan että Helsingin kaupunki seuraisi Tampereen kaupungin mallia ja kieltäisi tilojensa vuokraamisen rasististen ja ihmisarvoa loukkaavien yhdistysten taikka yhteisöjen käyttöön.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan 23.4.2018 antamaan lausuntoon ja toteaa seuraavaa:

Tampereen kaupunginvaltuusto on 19.2.2018 § 31 päättänyt lisätä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yleisohjeeseen kirjauksen, osaksi muita ehtoja, ettei tiloja vuokrata YK:n rotusyrjinnän vastaista sopimusta rik-

koviin tilaisuuksiin, ja ettei tiloja vuokrata väkivaltaa tuottavaa toimintaa tai sen suunnittelua harjoittaville yhteisöille.

Kokoontumisvapaudesta säädetään Suomen perustuslaissa. Perustuslain 1 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lupaa hankkimatta järjestää kokouksia ja mielenosoituksia sekä osallistua niihin. Sananvapaudesta säädetään perustuslain 12 §:n 1 momentissa, jonka mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Sananvapauden ydinaluetta on valtiosääntöoikeudellisesti ajatellen yhteiskuntasävytteinen, poliittisesti päämäärähaakuinen, kansanvallan toteutukseen tähtäävä viestintä. Sananvapaudesta sekä kokoontumis- ja yhdistymisvapaudesta säädetään lisäksi Suomessa sitovassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 ja 11 artikloissa.

Perusoikeuksien rajoitusten tulee perustua lakiin. Julkisyhteisönä Helsingin kaupunki turvaa perustuslaissa ja kansainvälisissä sopimuksissa säädettyä kokoontumisvapautta ja sananvapautta sekä niiden käyttämistä. Vaikka kaupungin tilojen ja alueiden vuokraamisesta sovitaan vuokralaisen kanssa yksityisoikeudellisin sopimuksin, tulee kaupungin julkisyhteisönä tässä yleiseen toimivaltaan kuuluvassa tehtävässä noudattaa hyvän hallinnon periaatteita ja turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Perusteltua on, ettei kaupungin tiloja tai alueita vuokrata selkeästi rikolliseen toimintaan. Kynnys rajoittaa kaupungin tilojen taikka alueiden käyttöä ja puuttua siten välillisesti sananvapauteen ja ihmisten kokoontumisvapauteen on oltava korkealla. Yhteiskunnallinen keskustelu poliittisesta aiheesta eri näkökulmista on sallittava tasapuolisesti. Tampereen mallin mukaisen linjauksen soveltaminen käytännössä on ongelmallista. Viranhaltijan, jolle on delegoitu toimivalta vuokrata kaupungin tiloja tai alueita, pitäisi vuokrasopimukseen sitoutumisesta päättäessään tiedossaan olevien seikkojen perusteella osata arvioida onko kyse linjauksessa tarkoitettuna kaltaisesta yhdistyksestä taikka tilaisuuden järjestäjästä.

Nykyinen lainsäädäntö pitää sisällään toimivan kokonaisuuden toimipiteistä puuttua lainvastaisen tilaisuuden järjestämiseen. Sujuva tiedonvaihto kaupungin ja poliisin välillä on monessa tilanteessa toimiva tapa puuttua ennakkollisesti mahdolliseen lainvastaiseen toimintaan.

Kaupunki voi myös ennakolta määritellä vuokraehdoissa minkälaiseen käyttöön tila tai alue luovutetaan. Mikäli vuokralainen ei noudata sopimuksen ehtoja voi kaupunki tällaisessa tapauksessa ryhtyä toimenpiteisiin vuokrasopimuksen päättämiseksi.

Esittelijä

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

10.09.2018

Asia/10

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mohamed Abdirahimin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 533

**V 26.9.2018, Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite Sibeliuspui-
ston yleisilmeestä ja palveluista**

HEL 2017-010604 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloit-
teen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaara ja 15 muuta valtuutettua esittävät
aloitteessaan, että Sibeliuspuiaston yleisilmettä parannettaisiin ja WC-
palveluja lisättäisiin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää val-
tuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15
valtuutettua.

Kaupunginhallitus käsitteli aloitetta 5.2.2018 § 68 ja palautti asian uu-
delleen valmisteltavaksi siten, että kaupunkiympäristön toimiala koh-
dentaa uudelleen puhtaanapitoon ja saniteetitiloihin varattuja määrära-
hoja, jotta Sibeliuspuiaston matkailijapalveluja kyetään kohentamaan
huomattavasti nopeammalla aikataululla.

Kaupunginhallituksen esityslistalla asiasta todettiin tuolloin seuraavaa:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

” Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että Sibeliuspuiston peruskorjaustarve on todettu Kampinmalmin ja Töölön alue-suunnitelmassa vuosille 2017-2026. Kunnostukselle on kaupungin talousarvion 2017 liitteenä olevassa investointiohjelmassa 2017-2021 varattu 500 000 euroa vuodelle 2019. Kunnostus käsittää mm. reitistön selkeyttämistä ja huonokuntoisimpien osien kuten Sibelius-monumentin ympäristön ja rakenteiden sekä puiston kasviston kunnostusta. Lisäksi varaudutaan pienimuotoiseen esiintymislavaan.

Sibeliuspuistossa on yksi city-WC. Käymäläverkostoa toteutetaan hyväksytyyn yleissuunnitelman mukaan. Kaupunkiympäristön toimialan käymäläverkostoon varatut rahat mahdollistavat vuosittain vain yhden uuden kohteen toteuttamisen. Usea yleisten alueiden kohde, mm. Alppipuisto ja Dallapénpuisto on ilman WC:tä vielä. Uuden WC:n pystytys maksaa noin 50 000 – 100 000 euroa. Uuden WC:n toteuttaminen Sibeliuspuistoon on nykyrahoituksella mahdollista vasta 2020-luvun loppulla.”

Kaupunkiympäristölautakunnalta on saatu asiasta uusi lausunto 24.4.2018.

Kaupunginhallitus toteaa, että jo yllä olevassa vastauksessa mainittujen reitistön ym. kunnostustoimien lisäksi kaupunkiympäristön toimiala edistää Sibeliuksen puiston uuden käymälän suunnittelua ja rakentamista. Käymälän sijaintipaikka tulee olemaan Mechelininkadun ja Rajasaarentien kulmauksessa. Sibeliuksen puiston WC:n suunnitelma valmistuu syyskuun loppuun mennessä. WC:n rakentaminen ajoittuu loppuvuoteen 2018 ja kevääseen 2019. Myös kahvilan sijoittamismahdollisuuksia jompaankumpaan alueella sijaitsevista huviloista tutkitaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta 24.04.2018 § 217

HEL 2017-010604 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Sibeliuksen puiston korjaus- ja kehittämistarpeet todetaan Kampinmalmin ja Töölön aluesuunnitelmassa vuosille 2017–2026. Sibeliuksen puisto tulee suunnitella ja järjestää uudelleen. Kunnostustarpeen kiireellisyyttä korostaa puiston asema suosittuna matkailukohteena. Aluesuunnitelmassa linjataan, että Sibeliuksen puistossa halutaan kehittää tapahtumakäyttöä, erityisesti pienimuotoista konserttitoimintaa.

Aluesuunnitelman yhteydessä puistoon laadittiin hankeohjelma, jossa alustava kustannusarvio on 530 000 euroa. Tällä hetkellä puiston peruskorjaus on ohjelmoitu investointiohjelmassa vuodelle 2019. Sille on taloussuunnitelmaehdotuksessa varattu alustavasti 500 000 euroa. Rahoituksesta ei vielä ole varmuutta. Kunnostuksessa on varauduttu myös pienimuotoiseen esiintymislavaan.

Voimassa olevassa Yleiskaava 2002:ssa ja Helsingin uuden yleiskaavan Kulttuuriympäristöt-teemakartassa Sibeliuksen puisto on merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi kohteeksi. Puistoa tulee kehittää siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Suunnittelun pohjaksi on laadittu Sibeliuksen ja Topeliuksen puistojen puistohistoriaselvitys.

Puistossa on yksi City-käymälä. Puiston tapahtumakäytön monipuolistaminen edellyttäisi toisenkin City-käymälän sijoittamisen puistoon. Kaupunkiympäristön toimiala edistää Sibeliuksen puiston uuden käymälän suunnittelua ja rakentamista. Käymälän tarkan sijaintipaikan etsintä on aloitettu. Vuoden 2018 aikana puistoon voidaan toteuttaa ainakin uuden käymälän edellyttämä kunnallistekniikka.

Asemakaavoituksen yhteydessä on ollut tavoitteena tutkia mahdollisuuksia sijoittaa puistoa tukevia palveluja, kuten kahvila, matkamuistomyymälä ja käymälä, puistoa ympäröiviin rakennuksiin. Parhaillaan on vireillä Rajasaarentie 6:n asemakaavan muutos, jossa suojellun huvilarakennuksen käyttötarkoituksen muuttamisen yhteydessä on tarkoitus mahdollistaa kahvilan tai ravintolan sijoittuminen rakennuksen maantasokerrokseen.

Tutkitaan mahdollisuutta saada alueelle kahvila esimerkiksi jompaan kumpaan alueella olevista vanhoista huviloista.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

10.09.2018

Käsittely

24.04.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Kohtaan kuusi lisäys: Tutkitaan mahdollisuutta saada alueelle kahvila esimerkiksi jompaan kumpaan alueella olevista vanhoista huviloista.

Kannattaja: Jape Lovén

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen.

28.11.2017 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37258
anu.lamminpaa(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 05.02.2018 § 68

HEL 2017-010604 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus palautti asian uudelleen valmisteltavaksi siten, että kaupunkiympäristön toimiala kohdentaa uudelleen puhtaanapitoon ja saniteettitiloihin varattuja määrärahoja, jotta Sibeliuspuiden matkailijapalveluja kyetään kohentamaan huomattavasti nopeammalla aikataululla.

Käsittely

05.02.2018 Palautettiin

Palautusehdotus:

Pia Pakarinen:

"Palautetaan asia uudelleen valmisteltavaksi siten, että kaupunkiympäristön toimiala kohdentaa uudelleen puhtaanapitoon ja saniteettitiloihin varattuja määrärahoja, jotta Sibeliuspuiden matkailijapalveluja kyetään kohentamaan huomattavasti nopeammalla aikataululla."

Kannattaja: Terhi Koulumies

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi Pia Pakarisen palautusehdotuksen mukaisesti.

29.01.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

§ 534

V 26.9.2018, Valtuutettu Tuula Haataisen aloite Laajasalon asukastalo Ylistalon säilyttämiseksi asukaskäytössä

HEL 2018-001296 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Tomi Sevanderin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Tuula Haatainen ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki ei myisi Laajasalossa sijaitsevaa nykyisin asukaskäytössä olevaa Ylistaloa vaan, että talo peruskorjataan ja säilytetään asukkaiden yhteisenä tilana asukaskäytössä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan 5.6.2018 antamaan lausuntoon ja toteaa seuraavaa:

Asukastalojen nykyisen kaltaisen toiminnan jatkuvuutta ja kaupunkilaisten kasvavan omaehtoisen toiminnan tukemista on pidettävä tärkeänä. Asukastiloihin liittyviin asukkaiden muuttuviin tarpeisiin vastataan kau-

pungin tilojen avaamisella asukaskäyttöön kaupunkistrategian mukaisesti.

Laajasalo-Degerö Seura ry on vuokrannut Ylistalon kaupunkiympäristön toimialalta. Kaupunkiympäristölautakunta on 21.8.2018 § 379 käsitellyt omistuksessaan olevien pienrakennusten myyntiä vuodelle 2018, johon Ylistalo on sisältynyt. Kaupunkiympäristölautakunta on päättänyt palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Ylistalon myyntiä on pidettävä perusteltuna, mikäli myynti vastaa valmistelussa olevaa kiinteistöstrategiaa, pienentää korjausvelkaa sekä mahdollistaa tulevien investointien kohdistamisen asukaskokemuksen kannalta tarkoituksenmukaisesti. Kaupungin omistamien kiinteistöjen myynti voidaan nähdä myös mahdollisuutena, kuten Vuosaari-Seura ry:n esimerkki on osoittanut. Vuosaari-Seura ry on hankkinut kaupungilta Sjökullan torpan ja onnistuneesti luonut siitä uudella tavalla asukkaiden yhteisen tilan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää lausunnossaan kulttuuri- ja asukastilarahaston perustamista tarkoituksenmukaisena. Rahaston tarkoituksena olisi Helsinkiin rakennettavien kulttuuri- ja asukastilojen rahoituksen helpottaminen myöntämällä lainoja näille hankkeille. Lautakunta toteaa myös, että alueellisten asukas- harrastus- ja kerhotoilosten saatavuus on tärkeää. Kaupungin aktiivinen rooli kohtuuhintaisten harrastustilojen takaamiseksi korostuu muun muassa seurakuntien luovutettua tiloista, joita ovat käyttäneet ja vuokranneet useat harrastusseurat. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhdistymisen myötä on tilojen monikäyttöisyys tavoiteltavaa. Edellä mainitun lainamallin lisäksi olisi syytä tutkia erilaisia uusia vaihtoehtoja, joilla voitaisiin taata monikäyttöisten asukas- ja harrastustilojen saavutettavuus.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite Laajasalon asukastalo Ylistalon säilyttäminen asukaskäytössä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 05.06.2018 § 117

HEL 2018-001296 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää tärkeänä asukastalojen nykyisen kaltaisen toiminnan jatkuvuutta ja kaupunkilaisten kasvavan omaehtoisen toiminnan tukea. Asukastiloihin liittyviin asukkaiden muuttuviin tarpeisiin vastataan kaupungin tilojen avaamisella asukaskäyttöön kaupunkistrategian mukaisesti.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on aktiivisesti ryhtynyt uudistamaan tilojen käyttöön liittyviä toimintamalleja, jotka varmistavat oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun kaikkia toimijoita kohtaan. Tästä viimeimpänä esimerkkinä voi pitää suunniteltua nuorisopalvelujen nimikkotilajärjestelmästä luopumista ja korvaavan tukimuodon kehittämistä. Aloitteessa esitetty toimintamalli, jossa Ylistalon peruskorjaaminen kaupungin kustannuksella ja vuokraaminen Laajasaloseuralle kohtuullisella ja pitkäaikaisella vuokrasopimuksella, ei ole linjassa tilojen käyttöön liittyvien toimintamallien kehittämisen kanssa.

Laajasalo-Degerö Seura ry on vuokrannut Ylistalon kaupunkiympäristön toimialalta, joka on päättänyt myydä tämän omistuksessaan olevan kiinteistön. Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta ei näe esteitä Ylistalon myymiselle, mikäli se on valmistelussa olevan kiinteistöstrategian mukaista, pienentää korjausvelkaa ja mahdollistaa tulevien investointien kohdistamisen asukaskokemuksen kannalta tarkoituksenmukaisesti.

Kiinteistöjen myyminen ei ole pelkästään uhka vaan myös mahdollisuus, kuten Vuosaari-Seura ry:n esimerkki on osoittanut sen hankkies-sa kaupungilta Sjäkullan torpan ja onnistuneesti luonut uudella tavalla vastaavan asukkaiden yhteisen tilan.

Kulttuuri- ja asukastilojen haasteena olevan rahoituksen kannalta olisi hyvä, mikäli pystyttäisiin toimivan Helsingin kaupungin urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston rinnalle kehittämään kulttuuri- ja asukastilarahasto. Tämän rahaston tarkoituksena olisi Helsingin kaupunkiin rakennettavien kulttuuri- ja asukastilarheilutilojen rahoituksen helpottaminen myöntämällä lainoja näihin hankkeisiin. Alueellisten asukas- harrastus- ja kerhotilojen saatavuus on tärkeää. Kaupungin aktiivinen rooli kohtuuhintaisten harrastustilojen takaamiseksi korostuu muun muassa seurakuntien luovuttua tiloista, joita ovat käyttäneet ja vuokranneet useat harrastusseurat. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhdistyttyä tilojen moni-

käyttöisyys on tavoiteltavaa. Lainamalla lisäksi tutkitaan erilaisia uusia vaihtoehtoja, joilla voitaisiin taata monikäyttöisten asukas- ja harrastustilojen saavutettavuus.

Käsittely

05.06.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mari Holopainen: Viimeisen kappaleen loppuun lisätään:
Alueellisten asukas- harrastus- ja kerhotilojen saatavuus on tärkeää. Kaupungin aktiivinen rooli kohtuuhintaisten harrastustilojen takaamiseksi korostuu muun muassa seurakuntien luovuttua tiloista, joita ovat käyttäneet ja vuokranneet useat harrastusseurat. Kulttuurin ja vapaaajan toimialan yhdistyttyä tilojen monikäyttöisyys on tavoiteltavaa. Lainamalla lisäksi tutkitaan erilaisia uusia vaihtoehtoja, joilla voitaisiin taata monikäyttöisten asukas- ja harrastustilojen saavutettavuus.

Kannattaja: Elisa Gebhard

Lautakunta hyväksyi Mari Holopaisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Matti Kuusela, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87783
matti.kuusela(a)hel.fi

§ 535

**V 26.9.2019, Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite kimpakyytisovel-
luksesta**

HEL 2018-001304 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Terhi Peltokorven aloitteen lop-
puun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite
- 2 HSL:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Terhi Peltokorpi ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittäisi kimpakyytisovellusten tarjoamista kaupungin työntekijöiden ja helsinkiläisten käyttöön.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että erilaisia matkojen yhdistelyyn ja kyytien jakamiseen liittyviä sovelluksia on markkinoilla tarjolla niin asiointikäyttöön kuin kaupunkilaisten liikkumiseenkin.

HSL on osaltaan selvittänyt MAL-suunnitelman valmisteluun liittyen kimpakyytipalvelujen potentiaalia ja vaikutuksia liikennejärjestelmään. HSL on myös käynnistänyt HSL IdeaLab Contest for New Mobility Services -kilpailun, jossa etsitään toimivia ratkaisuja kestävästä liikkumisen palvelujen ja niitä tulevien palvelujen alueilla. Kilpailussa on mahdollista

10.09.2018

ehdottaa myös kimppekyytiä koskevia ehdotuksia. HSL valitsee kilpailuehdotuksista muutaman pilotoitavan palvelun.

Myös Helsingin kaupunki seuraa alan kehitystä, mutta kaupunkistrategian mukaisesti painopiste on kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kehittämässä. Tässä vaiheessa ei ole perusteltua ottaa käyttöön taloudellista tukea kimppekyytisovellusten käyttöön kaupungin työntekijöille tai helsinkiläisille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite
- 2 HSL:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 05.04.2018 § 49

HEL 2018-001304 T 00 00 03

Lausunto

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien valtuutettu Terhi Peltokorven ym. aloitettua kimppekyytisovelluksen käyttöönotosta kaupungin työntekijöiden tai kaikkien helsinkiläisten käyttöön täydentämään joukkoliikennetarjontaa.

Kimppakyytirkaisut tukevat sekä Helsingin kaupungin että HKL:n tavoitteita ympäristöystävällisten ja kestävien liikkumismuotojen edistämisestä ja tarjoavat joustavan tavan monipuolistaa ja täydentää joukkoliikenteen palvelutarjontaa. Vuosina 2013-2015 HSL tarjosi kimppekyytirkaisua Kutsuplus-minibussiliikenteenä, mutta luopui palvelun tuottamisesta tiukentuneen taloustilanteen vuoksi. HKL:n henkilökunnan käytössä tämä kimppekyytirkaisu oli, ja sitä hyödynnettiin aloitteessa kuvatulla tavalla asiointimatkojen hoitamiseen silloin, kun joukkoliikennetarjonta käytetyllä matkalla ei vastannut tarpeeseen.

HKL suhtautuu jatkossakin kimppakyytisovellusten käyttöön oman ja kaupungin henkilökunnan asiointimatkoihin myönteisesti. Ensisijaisesti HKL:n henkilökunta käyttää asiointimatkoihin joukkoliikennettä tai kaupunkipyöriä, joiden käyttämiseen HKL tarjoaa henkilökuntaedun. Toisijaisesti voidaan käyttää kimppakyytipalvelua erityisesti taksimatkojen korvaamiseen. Sovelluksia ko. tarpeeseen on jo nyt markkinoilla runsaasti ja HKL:n työntekijät voivat soveltaa niitä halutessaan omiin matkatarkoituksiinsa.

Kutsuplus-palvelua vastaavaa julkisesti kehitettyä palvelua ei toistaiseksi ole ollut käyttöönotettavissa, ja HKL seuraakin alan kehittymistä ja myös yksityisten yritysten palvelutarjontaa mielenkiinnolla. Kuten aloitteessakin mainitaan, älysovellukset yleistyvät huomattavan nopeasti.

HKL:n tai muiden kaupungin virastojen ja liikelaitosten ottaessa käyttöön kimppakyytisovelluksen työntekijöiden asiointimatkoja varten saadaan arvokasta kokemusta harkittaessa kimppakyytisovelluksen tarjoamista kaikkien pääkaupunkiseudun kuntalaisten käyttöön. Tämä harkinta tulee kaupungin tehdä kuitenkin yhteistyössä HSL:n kanssa suhteessa laajempaan toimintaympäristön analyysiin sekä joukkoliikennejärjestelmän palvelutarjontaan ja kehitykseen. Palvelun mahdollisia vaikutuksia autoliikenteen todelliseen määrään tulee ensin selvittää kattavasti. Palvelun tarjoaminen kaikille kaupunkilaisille maksutta saattaisi myös lisätä autoliikennettä kaupungissa ja mahdollisesti vähentää joukkoliikenteen houkuttelevuutta.

Kimppakyydit ja muut autojen yhteiskäyttöä lisäävät toimenpiteet eivät välttämättä johtaisi yksittäisten autojen määrän vähenemiseen. Tutkimusten perusteella kaikkein suurinta kiinnostus yhteiskäyttöautoihin vaikuttaisi olevan joukolla, joka ei omista autoa ollenkaan. Saattaisi siten olla mahdollista, että autojen yhteiskäytön lisääntymiseen tähtäävät toimenpiteet nostaisivatkin yksittäisten autojen ja siten liikenteen määrä kaupunkialueella.

Jos palvelua tämän kaltaisesti laajennettaisiin, olisi kimppakyytisovelluksen palvelutarjoajaksi pääkaupunkiseudun joukkoliikennekuntayhtymä HSL yksityistä yrittäjää luontevampi vaihtoehto mm. kilpailuteknisistä syistä. Mikäli valittaisiin yksityinen palveluntuottaja, tulisi kimppakyytipalvelun olla HSL:n kilpailuttama.

Kimppakyytipalvelulla voidaan täydentää joukkoliikenteen palvelutarjontaa, mutta ensisijaisena liikkumismuotona tulee kaupunkistrategian mukaisesti nähdä kävely, pyöräily ja joukkoliikenne.

Esittelijä

yksikön johtaja

Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Elina Norrena, viestintä- ja palvelukehityspäällikkö, puhelin: 310 35104
elina.norrena(a)hel.fi
Sari Valasjärvi, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 35711
sari.valasjarvi(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 27.03.2018 § 175

HEL 2018-001304 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Aloitteessa esitetty tavoite henkilöautoliikenteen vähentämiseksi on kannatettava. Helsingin kantakaupunkiin saapuvien henkilöautojen keskikuormitus on nykyään noin 1,2 henkeä/auto. Matkustajamäärän kasvattaminen henkilöautoissa tehostaa liikennejärjestelmän toimintaa ja vähentää henkilöautoilla ajettuja kilometrejä kaupungissa, millä on monia hyviä seurausvaikutuksia.

Kimppakyytien yleistymisen seurauksena on arvioitu, että osa autoilijoista luopuu oman auton käytöstä ja autojen keskikuormitus nousee.

Suurimpana haasteena on saada kimppakyytimatka oman auton käyttäjän kannalta niin sujuvaksi ja vaivattomaksi, että se kannustaa kimppakyytien käyttöön myös Helsingissä tyypillisillä lyhyillä matkoilla. Kimppakyytisovelluksen kautta saatavan kustannus- ja palvelutasohyödyn pitäisi pystyä kompensoimaan mahdollista matka-ajan pitenemistä, matkan suunnittelun ja tilaamisen vaivaa sekä varmistamaan matkustajalle edullinen, sujuva ja turvallinen matka.

Helsingissä joukkoliikennejärjestelmän palvelutaso on sen verran hyvä, että tarvetta kimppakyydeille ei liikkumisen perustarpeen tyydyttämissä ole. Liikkuminen joukkoliikenteellä on Helsingissä pääosin vaivatonta sekä kohtuullisen nopeaa ja halpaa. Tästä on osoituksena joukkoliikenteen korkea kulkutapaosuus moneen muuhun kaupunkiin verrattuna.

Kimppakyyteihin ja niitä mahdollistaviin sovelluksiin liittyy paljon kehittämispotentiaalia. Erilaisia matkojen yhdistelyyn ja kyytien jakamiseen tähtäviä sovelluksia on markkinoilla jo nyt monia. Myös kaupungin työntekijät voivat näitä halutessaan soveltaa omiin matkatarkoituksiinsa. Kaupunkiympäristön henkilöstön liikkumiskäytäntöjä selvitetään parhaillaan ja erilaisia liikkumisen palveluja tullaan pilotoimaan ennen

10.09.2018

siirtymistä Kaupunkiympäristötaloon 2020. Tavoitteena on ottaa käyttöön liikkumispalveluja, jotka tukevat monipaikkaista työntekoa ja kesävää liikkumista.

HSL:n ydintehtävä on tuottaa mahdollisimman korkeatasoista ja kustannustehokasta joukkoliikennettä, joka voi olla myös osa erikseen markkinanehtoisesti tarjottavaa liikkumispalvelua. Julkisen subvention käyttöä liikkumiseen tulee tarkoin harkita, jotta hyödyt kohdistuvat taroituksenmukaisesti eikä esimerkiksi heikennä joukkoliikenteen kannattavuutta tai houkuttelevuutta. Alan kehitystä kannattaa seurata tarkasti ja tarkkailla muodostuuko markkinoille jokin hallitseva ja laajalle levinnyt sovellus. Kimppakyyteihin liittyvään lainsäädäntöön olisi myös hyvä saada selkeät säännöt siitä, minkälaista toiminta voi olla ja minkälaisia korvauksia siitä voi maksaa tai vastaanottaa. Tässä vaiheessa ei ole perusteltua esittää erillistä taloudellista tukea kaupungin työntekijöille tai kaupunkilaisille kimppakyytisovellusten käytöstä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

10.09.2018

Asia/14

§ 536

V 26.9.2018, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite Suvilahden ja teurastamon yhdistävän Festarikujan rakentamisesta

HEL 2018-001995 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sami Muttilaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sami Muttilainen ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Suvilahden ja Teurastamon välisen Festarikujan toteuttamista kiirehditään.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että Festarikujan katupiirustukset on hyväksytty vuonna 2013. Festarikuja on yhdistetty jalkakäytävä ja pyörätie, joka alittaa Junatien Panimokadun kohdalla ja yhdistää Suvilahden Teurastamon alueeseen. Rakentamisen mahdollistava Kalasataman keskus 2:n asemakaavamuutos tuli voimaan vuoden 2017 lopulla.

10.09.2018

Festarikujan rakentaminen on tarkoituksenmukaista ajoittaa samaan yhteyteen Sörnäisten liikennetunnelin rakentamisen kanssa, koska molemmat aiheuttavat muutostarpeita Junatien ja Sörnäisten rantatien liittymässä ja työnaikaisia liikennejärjestelyjä Junatiellä. Sörnäisten liikennetunnelin asemakaava on vastikään hyväksytty. Tunnelin hankesuunnitelma on sen jälkeen tarkoitus saattaa kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi arviolta vuonna 2020. Hankesuunnitelman yhteydessä suunnitellaan myös Sörnäisten rantatien ja Junatien kaistajärjestelyt sekä tarvittavat tilapäiset liikennejärjestelyt. Vuoden 2018 talousarviossa Sörnäistentunnelin rakentaminen ajoittuu alustavasti 10-vuotisen investointiohjelmakauden loppupuolelle.

Festarikujan rakentamisen kustannusarvio on noin 10 milj. euroa. Sörnäisten rantatien ja Junatien liittymän kaistajärjestelyistä ei ole laadittu kustannusarviota.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 24.04.2018 § 216

HEL 2018-001995 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Festarikujan merkitys Suvilahden ja Teurastamon välisenä yhteytenä on tiedostettu. Rakentamisen ajoitukseen vaikuttaa muiden alueen suunnitelmien eteneminen ja niistä johtuvat aikataulusidonnaisuudet.

Festarikujan rakentamisen mahdollistava Kalasataman keskus 2 asemakaavan muutos on tullut voimaan 29.12.2017.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

10.09.2018

Kaupunkiympäristön toimiala on aktiivisesti ollut mukana Suvilahden tapahtuma-alueen kehittämisessä. Tämän hetkisen näkemyksen mukaan Festarikujan rakentaminen ei ole välttämätöntä Suvilahden tapahtuma-alueen kehittämisen näkökulmasta, sillä alueen kehittämisessä varmistetaan sen toimivuus ja houkuttelevuus itsenäisenä tapahtuma-alueena. Festarikujan rakentamisen tarpeellisuutta tarkastellaan Suvilahden ja Teurastamon pitemmän aikavälin kehittämisen yhteydessä. Festarikuja parantaa Suvilahden ja Teurastamon välistä jalankulku- ja pyöräily-yhteyttä ja yhteistoimintamahdollisuuksia Suvilahden ja Teurastamon alueiden kesken.

Festarikujan rakentaminen vaatii muutoksia Sörnäisten rantatien ja Junatien liittymän kaistajärjestelyihin ja sen mahdollinen rakentaminen olisi siten tarkoituksenmukaisinta ajoittaa Sörnäisten liikennetunnelin rakentamisen yhteyteen tunnelin aiheuttaessa muutostarpeita samaan liittymään. Festarikujan rakentaminen vaatisi myös merkittäviä työnäköisiä liikennejärjestelyjä Junatien osalta, jotka olisi hyvä yhdistää Sörnäisten liikennetunnelin rakentamisen tilapäisiin liikennejärjestelyihin, jotta haitta käyttäjille jää mahdollisimman lyhytaikaiseksi. Festarikujan rakentamisen on arvioitu maksavan noin 10 miljoonaa euroa. Liittymän kaistajärjestelyistä ei ole laadittu kustannusarviota.

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 on asetettu tavoite rakentaa 7 000 asuntoa vuodessa vuodesta 2019 lähtien. Talousarvion 10–vuotisessa investointiohjelmassa Kalasataman projektialueen katurakentamiseen kohdennetut määrärahat ovat tarpeen etenkin asuntotuotantotavoitteiden toteutumisen ja työpaikka-alueiden rakentamisen edellytysten varmistamiseksi. Kalasataman asunto- ja palvelurakentamisen vaatimat investoinnit lähivuosina ovat mittavat.

Sörnäistentunnelin asemakaava on tarkoitus tuoda kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn kevään 2018 aikana. Sörnäistentunnelin hankesuunnitelman laatiminen aloitetaan tänä vuonna ja se valmistuu vuonna 2019. Sörnäistentunnelin hankesuunnitelman yhteydessä suunnitellaan myös Sörnäisten rantatien ja Junatien kaistajärjestelyt sekä rakentamisen vaatimat tilapäiset liikennejärjestelyt. Vuoden 2018 talousarviossa liikennetunnelin rakentaminen ajoittuu alustavasti 10–vuotisen investointiohjelmakauden loppupuolelle.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Sauli Hakkarainen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 39 494
sauli.hakkarainen(a)hel.fi

§ 537

V 26.9.2018, Valtuutettu Ulla-Marja Urhon aloite valaistuksesta Lauttasaarentien ostoskeskuksen kohdalla

HEL 2018-002000 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Ulla-Marja Urhon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ulla-Marja Urhon aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ulla-Marja Urho ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Lauttasaarentien valaistusta parannetaan erityisesti ostoskeskuksen kohdalla.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Lauttasaarentien katuvalaistus on uusittu vuonna 2004. Ostoskeskuksen kohdalla katuvalaistus uusittiin sen valmistumisen yhteydessä. Huhtikuussa 2018 tehdyssä valaistuskatselmuksessa todettiin tarve valaisinten paremmalle valotasolle ja valonjaolle ostoskeskuksen kohdalla, ja toisaalta tarve himmentää linja-autojen kääntöpaikan valaistusta pimeään aikaan. Pylväsvalaisimien valojen vaihto led-valaisimiksi on tilattu urakoitsijalta. HKL on ryhtynyt toimenpiteisiin Lauttasaarentie 25:n

10.09.2018

kohdalla olevan bussien kääntöpaikan valaistuksen himmentämiseksi. Valaisinten säätäminen tapahtuu syksyllä.

Suurin osa ostoskeskuksen vastapäätä olevasta jalankulkualueesta sijaitsee kiinteistöillä. Kiinteistöt vastaavat omasta valaistuksestaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ulla-Marja Urhon aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 08.05.2018 § 232

HEL 2018-002000 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lauttasaarentien valaistus uusittiin vuonna 2004. Sitä ennen kadulla oli historialliset 30-luvulla kehitetyt Y-ripustusvalaisimet kahdessa rivissä. Kyseinen valaisinmalli ei ollut oikeassa historiallisessa ympäristössään ja horisontaaliset valotasot asuintalojen ikkunoiden kohdalla olivat siten tarpeettoman suuria ja paikoin 40 luxia. Se ylittää kaksikymmenkertaisesti nykystandardien suositukset. Lisäksi taloja ei ole rakennettu kiinni kadunreunaan, kuten kantakaupungissa. Yleisen alueen ja rakennusten väliset etupihat olivat valaistuneet kadun Y-valaisimilla, mutta kyseisten yksityisten alueiden valaistuksista vastaavat lopulta kiinteistöt.

Lauttasaarentien ostoskeskus Lattis on uudisrakennus. Katualueen valaistus jouduttiin uusimaan, koska ripustusvalaistuksen rakentaminen ostoskeskuksen kohdalle ei ollut enää mahdollista. Valaistussuunnitelma valmistui vuonna 2015 ja nyt ostoskeskuksen kohdalta ripustusvalaistus on korvattu kolmella 10 m korkealla valaisinpylväällä. Läntisimmässä pylväässä Otavantien risteysalueen tuntumassa on T-varsi ja

10.09.2018

kaksi katuvalaisinta 150 W suurpainenatriumlamppuilla. Myös Lauttasaarentien ripustusvalaisimissa on sama lamppulaji- ja teho. Ostoskeskuksen edustan kaksi muuta pylvästä on varustettu kukin yhdellä valaisimella ja tehokkaammalla 250 W suurpainenatriumlampulla. Niistä itäiseen pylvääseen oli kolaroitu ja pylväs oli kallistunut muutaman asteen ja kääntynyt n. 20 astetta, eikä enää saavutettu suunnitteluvaiheessa vaadittua M3a-valaistustasoa (kuvat liitteissä 1 ja 2).

Ostoskeskuksen edessä sijaitseva jalkakäytävä on pitkälti tontin puolella ja siinä on hyvä valaistustaso (täyttää luokan P2 vaatimukset). Viikolla 16 alueen valaistusta katselmoitiin pimeään ja valoisaan aikaan. Silloin katualueella sijaitsevaa pyörätietä ei aina käytetty ja pyöräilyä oli myös tontin puolella jalankulkualueella. Jalankulkijat ylittävät Lauttasaarentien sivummassa sijaitsevan suojatien sijaan myös suoraan ostoskeskuksen pääsisäänkäynnin kohdalla. Liikenteen monimuotoisuutta lisäävät ostoskeskuksen edessä sijaitsevat linja-autopysäkki ja taksitolppa. Valaistuskatselmuksissa kävi ilmi, että ostoskeskuksen kohdalla tarvitaan mitattua parempi valotaso. Kallistunut ja kääntynyt pylväs heikensi katselmuksessa saatuja valaistusmittaustuloksia. Pylväs suoritettiin ja käännettiin oikeaan asentoon katselmuksen jälkeen.

Ostoskeskus Lauttista vastapäätä osoitteissa Lauttasaarentie 29 ja 27 sijaitsee kivijalkaliikkeitä. Suurin osa jalankulkualueesta on tonteilla. Siellä valaistustasot olivat pimeän ajan katselmuksen aikaan pimeiden näyteikkunoiden kohdalla alimmillaan hieman alle kaksi luksia, jolloin ei enää aivan saavutettu valaistusluokkia. Viistosti vastapäätä ostoskeskusta osoitteessa Lauttasaarentie 25 sijaitsee HKL:n linja-autojen kääntöpaikka. Kääntöpaikka on rakennettu talon sisään sen alimpaan kerrokseen. Linja-autojen sisäänajo katualueelta tapahtuu Taivaanvuohenkujalta ja ulosajo Lauttasaarentielle vastapuolelta ostoskeskuksen itäpäätä. Kyseisessä kohdassa risteää jalankulku- ja pyöräliikenne kiinteistöstä ulosajavan linja-autoliikenteen kanssa. Valoteknisesti tilanne on vaarallinen, sillä kiinteistön valaistus talon sisällä kääntöpaikalla on yli 300 luxia ja ulkona jalkakäytävällä se on vain 10 luxia. Silmä sopeutuu voimakkaisiin valaistusvaihteluihin hitaasti. Lauttasaarentieltä päin katsottaessa kääntöpaikan korkeat ja leveät ylivalaistut sisään- ja ulosajoukot saavat katualueen vaikuttamaan erityisen pimeältä ja turvattomalta. Suuret valaistut kohteet heikentävät sitä katselevan henkilön pimeännäköön sopeutumista. (Kuvat liitteissä 1 ja 3)

Katselmuksen havaintojen perusteella voitiin todentaa aloitteessa mainittu vilkas liikenne. Pylväsvalaisimiin tulee vaihtaa mahdollisimman korkeatasoiset ledivalaisimet, joista saadaan nykyisiä purkauslamppuvalaisimia parempi valonjako. Jatkossakin kyseisten kriittisten valaisimien ja pylväiden mahdollista korjausta tulee kiirehtiä heti, kun tieto

10.09.2018

viasta on saatu. Lauttasaarentie 25 HKL:n linja-autojen kääntöpaikan valaistusta tulee himmentää pimeään aikaan.

Ulkovalaistus on pimeän ajan liikkujalle tärkeä. Se luo turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta. Helsingin kaupungin tulee kulloinkin vallitsevien teknistaloudellisten mahdollisuuksiensa puitteissa valaista omistamansa tai hallitsemansa kohteet tarkoituksenmukaisella tavalla. Alueellisen keskuksien osalta, kuten ostoskeskus Lauttiksen edustalla, tämä tarkoittaa sitä, että vähimmäisvaatimuksena on luoda edellytykset turvalliseen liikkumiselle noudattamalla teknistaloudellisten mahdollisuuksien mukaan kansainvälisiä valaistusstandardeja. Ne ovat tieteelliselle tutkimukselle pohjautuvia suosituksia ja siten luovat parhaan mahdollisen pohjan hyvälle valaistuksen suunnittelulle ja käytölle. Ostoskeskus Lauttiksen kohdalla Lauttasaarentiellä on vilkas ja monipuolinen liikenne. Vilkas liikenne on valaistusstandardien mukainen peruste paremman valaistusluokan käytölle. Lauttasaarentie 25 linja-autojen kääntöpaikka on katettua liikennöityä aluetta, joten valaistuksen käytössä tulee soveltaa tunnelivalaistusstandardeja. Kääntöpaikan valaistuksen pimeän ajan himmentämisellä saavutetaan turvallinen valaistus.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Olli Markkanen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 39559
olli.markkanen(a)hel.fi

§ 538

**V 26.9.2018, Valtuutettu Ulla-Marja Urhon aloite jalankulkuvaloista
Lauttasaarentielle**

HEL 2018-002001 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Ulla-Marja Urhon aloitteen lop-
puun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ulla-Marja Urhon aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ulla-Marja Urho ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloittees-
saan, että Lauttasaarentielle palautettaisiin terveysaseman kohdalta
suojatieltä poistetut liikennevalot.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää val-
tuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15
valtuutettua.

Kaupunkiympäristön toimialan mukaan Lauttasaarentien autoliikenteen
määrä on vähentynyt metron liikennöinnin alettua. Terveyskeskuksen
viereisen suojatien keskisaareke mahdollistaa kadun ylittämisen kah-
dessa osassa, ja kadulla oleva muu valo-ohjaus rytmittää autoliikennet-
tä. Jalankulkuvalojen palauttamiselle ei ole perusteita.

Esittelijä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

10.09.2018

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ulla-Marja Urhon aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 08.05.2018 § 231

HEL 2018-002001 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lauttasaarentie 25 kohdalla oleva suojatie on terveystakeskuksen vieressä, ja sen länsipuolella on ostoskeskus ja metroasema. Suojatiellä oli jalankulkuvalot kunnes bussiterminaalin rakennustöiden yhteydessä (kaupunkisuunnittelulautakunta 12.5.2015 / piirustus 6433) ne päädyttiin poistamaan. Metroliikenteen alettua raskas bussiliikenne väheni Lauttasaarentien itäosalta murto-osaan aiemmasta. Metron vaikutusta autoliikenteen määrään Lauttasaarentiellä selvitetään tänä keväänä. Arvio liikennemääräksi on noin 5 000 ajon./vrk.

Kyseisellä suojatiellä on tällä hetkellä keskisaareke, mikä mahdollistaa ajoradan ylittämisen kahdessa osassa. Lauttasaarentie 23 kohdalla on nopeusnäyttötaulu, jonka mukaan 87 % autoilijoista ajaa 40 km/h nopeusrajoituksen mukaan. Keskinopeus on 34 km/h. Yksittäisiä suuria nopeuksia on myös mitattu. Liikennevirta rytmittyy aiempien valojen vuoksi, joten suojatiellä on luonnostaan hiljaisempia hetkiä. Lisäksi bussin kääntyminen terminaaliin pysäyttää liikenteen hetkellisesti.

Lauttasaarentien autoliikenne on metron liikennöinnin alettua rauhoittunut. Tämän tyyppisissä kohteissa suojatien ohjaamista liikennevaloilla ei pidetä hyvänä ratkaisuna, koska vähäisen autoliikenteen takia jalankulkijat eivät jää odottamaan valon vaihtumista, vaan punaista päin kä-

10.09.2018

vely on yleistä. Jalankulkuvalojen palauttamiselle ei nähdä perusteita
Lauttasaarentien suojatiellä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Eeva Väistö, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37353
eeva.vaisto(a)hel.fi

§ 539

V 26.9.2018, Valtuutettu Kaisa Hernbergin aloite sisäilman laatua parantavasta ilmanvaihdosta kouluihin ja päiväkoteihin

HEL 2018-002604 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Hernberg Kaisa Aloite Kvsto 28022018 8

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Kaisa Hernberg ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että niissä Helsingin kaupungin koulu- ja päiväkotirakennuksissa, joissa koneellinen ilmanvaihto on käytössä, siirrytään käytäntöön, jossa koneellista ilmanvaihtoa ei suljeta kokonaan arki-iltoina, viikonloppuina ja loma-aikoina, vaan ilmanvaihto pidetään käynnissä riittävällä teholla, jotta ilma vaihtuu kaikissa tiloissa. Rakennuksen käyttöajat tulee selvittää, ilmanvaihtohormit nuohota ja suodattimet vaihtaa säännöllisesti. Aloitteessa esitetään myös, että koneellisen ilmanvaihto säädetään rakennusten sisäilmaston ja ilmanvaihdon määräysten ja ohjeiden mukaisesti, huolehtien samalla, että korvaus- ja siirtoilmaventiilejä on riittävästi ja että rakennuksen maksimikäyttämäärä ei ylitä. Koulujen ja päiväkotien kiinteistöhuollon ohjeistuksia ja valvontaa sekä tiedonkulun käytäntöjä kiinteistöjen käyttäjien ja kunnossapidon välillä esitetään kehitettäväksi ja tehostettaviksi sisäilmaongelmia aiheuttavien käytäntöjen kitkemiseksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnalta sekä kasvat-
us- ja koulutuslautakunnalta saamiinsa lausuntoihin ja toteaa, että
opetustiloissa ja päiväkotien ryhmätiloissa ilmanvaihto on erityisen tar-
peellinen vähentämään lasten ja aikuisten yhteiseen hengitysilmaan
tuottamia tartuntatautien viruksia ja bakteereja.

Sisäilman epäpuhtaudet ja ilmanvaihto

Kun koulu- ja päiväkotirakennuksissa on toimintaa, on koneellinen il-
manvaihto toiminnassa. Poistoilman mukana käyttäjistä itsestään sekä
heidän toiminnastaan peräisin olevat epäpuhtaudet poistetaan ulkoil-
maan. Öisin ja viikonloppuisin, kun rakennuksessa ei ole toimintaa, ei
sisäilmaan pääse toiminnasta peräisin olevia epäpuhtauksia. Kun ko-
neellinen ilmanvaihto on pois päältä öisin ja viikonloppuisin, haihtuvien
orgaanisten yhdisteiden pitoisuus sisäilmassa suurenee sisustus- ja ra-
kennusmateriaaleista peräisin olevien päästöjen vuoksi, mutta niiden
pitoisuus pienenee heti, kun ilmanvaihto käynnistetään yhdestä kah-
teen tuntia ennen koulu- tai päiväkotipäivän alkamista.

Kun uusi tai peruskorjattu koulu- tai päiväkotirakennus valmistuu, sen
ilmanvaihtoa käytetään ensimmäisen vuoden ajan viikon jokaisena päi-
vänä vuorokauden ympäri. Yhtenä syynä tähän on uusien rakennus- ja
sisustusmateriaalien materiaalipäästöjen poistaminen rakennuksen si-
säilmasta epämiellyttäviä hajuja aiheuttamasta. Kun uudisrakennuksen
valmistumisesta on kulunut vuosi, ilmanvaihto asetetaan toimimaan ai-
kaohjelmien mukaan.

Sisäilman hiukkaspitoisuuteen vaikuttavat sisälähteiden lisäksi ulkoil-
man hiukkaslähteet kuten liikenne, energiantuotanto ja teollisuus sekä
mm. siitepöly. Sisäilman pienhiukkaspitoisuus voi olla koneellisen il-
manvaihdon käydessä suurempi kuin öisin ja viikonloppuisin, kun il-
manvaihto on pois päältä. Tuloilmasta suodatetaan ilmanvaihtokonees-
sa olevilla suodattimilla suuri osa ulkoilman hiukkaspitoisuudesta, mut-
ta kokoluokkaa 0,1–0,3 µm halkaisijaltaan olevat hiukkaset pääsevät
nykyään yleisesti käytettyjen tuloilmasuodatinmateriaalien läpi.

Kun ilmanvaihto ei koulu- ja päiväkotirakennuksissa ole öisin ja viikon-
loppuisin päällä, isommat hiukkaset laskeutuvat huonepinnoille, joista
ne voidaan siivoamalla pyyhkiä pois. Pienemmät hiukkaset jäävät leiju-
maan ilmaan. Koneellisen ilmanvaihdon käynnistyessä 1–2 tuntia en-
nen toiminnan alkamista ilmassa leijuvat hiukkaset poistetaan ulkoil-
maan. Päivällä ihmisen toiminta nostaa huonepinnoilla olevia hiukkasia
takaisin ilmaan ja poistoilmanvaihtoon. Rakennuksen hiukkaspitoisuut-

ta voi selvästi vähentää siivouksen keinoin, erityisesti nihkeäpyyhinnällä.

Kiinteistöjen riittävästä ylläpitosiivouksesta vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, joka kirjaa ja selvittää tarkastuksissa ilmenevät mahdolliset puutteet ilmanvaihdossa, yllä- ja kunnossapidossa sekä ilmoittaa korjaustarpeet kaupunkiympäristön toimialan kunnossapidolle. Ilmanvaihdon riittävyttä ja käytänteitä selvitetään sekä ohjeistetaan myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialan moniammatillisessa sisäilmatyöryhmässä.

Ilmanvaihto ja huonetilan kosteus sekä kosteusongelmat

Sisäilman vesihöyrypitoisuuteen vaikuttavat ulkoilman vesihöyrypitoisuus, sisätilan kosteuslähteet, sisätilan ilmanvaihto, poistuvan vesihöyryn määrä rakenteiden läpi sekä vesihöyryn sitoutuminen rakennusaineisiin. Kahden viimeksi mainitun tekijän merkitys on yleensä melko pieni.

Rakennusten valmistumisvaiheessa betonin kuivuminen ja eräät pintakäsittelyt voivat tuottaa sisäilmaan suhteellisen suuren kosteustuoton. Tämä on toinen syy sille, miksi ilmanvaihtoa tulee käyttää jatkuvasti vuoden ajan uudisrakennuksen valmistumisen jälkeen.

Julkisissa palvelukiinteistöissä ei ole sisäisiä kosteuslähteitä silloin, kun rakennusten käyttäjät eivät oleskele rakennuksessa iltaisin, öisin tai viikonloppuisin, joten kosteustuotto ei ole ilmanvaihdon käyttämisen syy toiminta-ajan ulkopuolella.

Koulu- ja päiväkotirakennuksen sisäilman suhteellisen kosteuden tulee olla yli 80 % useita viikkoja 20–25 °C:n lämpötilassa, jotta homeen kasvu alkaa puupinnalla. Ko. olosuhteita ei päässyt syntymään helmi-, touko- sekä heinä-elokuussa tehdyissä mittauksissa. Kesälomajaksolla sisäilma oli jopa 5–10 prosenttiyksikköä kuivempaa öisin ja viikonloppuisin, kun ilmanvaihto ei ollut käynnissä, verrattuna päiväsaikaan, kun ilmanvaihto oli käynnissä.

Suomalaisissa koulurakennuksissa ei ole normaalisti sisäilman liiallisen kosteuden ongelmaa vaan sisäilman liiallisen kuivuuden ongelma. Lämmityskaudella ilmanvaihdon käyntiajoilla ei ole juurikaan vaikutusta opetus- ja leikkitilojen sisäilman suhteelliseen kosteuteen. Se on riippuvainen ulkoilman lämpötilasta sekä huoneen lämpötilasta. Ilmanvaihdon pysäyttäminen öisin ja viikonloppuisin pakkaskaudella voi pieneltä osin vähentää sisäilman liiallista kuivuutta, kun tyhjän rakennuksen sisäilmaa ei vaihdeta turhaan.

Rakennusten kosteusongelmat johtuvat siitä, että rakenteeseen tulee enemmän kosteutta kuin sieltä poistuu, minkä vuoksi rakenteen kosteuspitävyys suurenee ja rakenne voi vaurioitua. Mikäli rakenteella on suuri kosteudensitomiskyky, kestää kosteuspitävyys nousu kauemmin niin suureksi, että rakenne alkaa vaurioitua. Rakenteisiin voi kosteuden seurauksena syntyä mikrobiologisia vaurioita (homehtuminen ja lahoaminen) ja kemiallisia/fysikaalisia vaurioita (aineiden hajoaminen, kuten emissiot ja ruostuminen, sekä muodonmuutokset). Kosteuden lähteitä ovat mm. sadevesi, erityisesti viistosade, tuiskulumi, lumi ja sen sulaminen, maan pinta- ja vajovedet, vesi-, viemäri- ja lämpöputkien vuodot sekä suihku- ja pesuvedet.

Rakenteiden vauriot voivat osaltaan vaikuttaa kosteusvaurioiden synty-miseen. Näitä ovat tyypillisesti julkisivun vesivuodot, ilmavuodot raken-teiden läpi, ikkunaliittymien epätiivetyys, kattovuodot, joissa vesi voi kul-kea kattorakenteissa pitkiä matkoja ennen kuin valuu alas, sadevede-nohjauksen puutteet, virheellinen maan muotoilu, kapillaarikatkon puut-tuminen, jolloin maaperän kosteus voi nousta alapohjarakenteisiin, pe-sutilojen puutteellinen vedeneristys, höyrynsulun puutteet sekä liian kostean rakenteen pinnoittaminen rakentamisen aikana. Lisäksi raken-teiden tuuletuksen puutteet voivat johtaa kosteuden liialliseen viipymi-seen rakenteissa. Näitä ovat julkisivun, ryömintätilan ja yläpohjan tuule-tuksen puutteet. Julkisivun ja yläpohjan tuuletus tapahtuu painovoimai-sesti, mutta maaperän suuren kosteustuoton vuoksi ryömintätilat tuule-tetaan usein koneellisesti. Ryömintätilan koneellinen poistoilmavaih-don tulee olla käynnissä jatkuvasti, jotta ryömintätila pysyy oleskelutiloi-hin nähden alipaineisena, minkä avulla ryömintätilan epäpuhtauksien pääsy käyttötilojen sisäilmaan ehkäistään.

Helsingiläisiä kouluja ja päiväkoteja vaivaa erityisesti ikääntyminen. Esimerkiksi ulkovaipparakenteen ikääntyminen heikentää rakenteen kosteusteknistä toimintaa ja mahdollistaa kosteuden tunkeutumisen ra-kenteisiin. Mikäli julkisivun tuulettuminen on heikko, on kosteusvaurion kehittyminen todennäköistä ja mikrobivaurion syntyminen mahdollista. Rakenteen tuulensuoja- tai eristekerrokseen päässeeseen liiallisen kosteu-den poistamiseen rakennuksen ilmanvaihtojärjestelmää ei voi käyttää.

Ilmanvaihdon vaikutus sisäilman laatuun

Ilmanvaihto ei koulu- ja päiväkotirakennuksissa ole syyllinen kosteu-songelmien syntyyn, mutta huonosti toimiva ilmanvaihto voi vaikuttaa sisäilman laadun heikentymiseen. Tämä on mahdollista silloin, kun ko-neellisen ilmanvaihdon poistoilmavirrat ovat suuremmat kuin tuloilma-virrat, mikä aiheuttaa rakennukseen alipaineen. Kun poistoilmavaih-don imu on suurempi kuin tuloilmavaihdon korvausilma, ottaa koneelli-nen ilmanvaihto korvausilman sieltä, mistä sen on helpointa saada se:

10.09.2018

lattiakaivoista, pesualtaiden viemäreiden suuaukosta, rakenteissa olevista epätiivelyskohdista, jne. Mikäli näissä on sisäilman laatua heikentäviä epäpuhtauksia, ne kulkeutuvat sisäilmaan. Mikäli viemäriin ja lattiakaivoihin lasketaan säännöllisesti vettä ja rakenteissa ei ole epätiivelyskohtia tai tiivistämättömiä läpivientejä eikä kosteusvaurioita, ei korvausilman mukana kulkeudu sisäilmaan sen laatua heikentäviä epäpuhtauksia ja hajuja.

Ilmanvaihdon vaikutuksia koskevassa keskustelussa on muistettava, että Suomessa on suuri määrä asuinkerrostaloja, joissa on 1950–1980-luvuilla toteutettu pelkkä koneellinen poistoilmanvaihto. Näiden kerrostalojen asunnoissa vallitsee alipaine, ellei asukas avaa tuuletusikkunaa tai parvekkeen ovea. Ikkunoiden yläpuolella olo- ja makuuhuoneissa sijaitseva tuuletusventtiili on yleensä niin pieni, että se ei ehkäise alipaineen muodostumista. Alipaine nähtiin vuosikautia pelkästään positiivisena asiana, sillä sisätilassa syntyvät epäpuhtaudet ja kosteus saadaan nopeammin ja tehokkaammin poistettua ulkoilmaan kuin jos paine-eroa ulko- ja sisäilman välillä ei ole ollenkaan - tai sisätiloissa on yli-paine, jolloin sisäilman kosteuskonvektion myötä rakenteeseen voi virrata kosteutta.

Alipaine ei aiheuta sisäilman laadun heikkenemistä, ellei korvausilma kulje sisäilmaan vaurioituneiden rakenteiden tai epämiellyttäviltä haisevien viemäreiden kautta. Koska asunnoissa ihmisen toiminnan kosteustuotto on suurempi kuin kouluissa tai päiväkodeissa, tehokkaalla poistoilmanvaihdolla on asunnoissa suurempi merkitys.

Suurimmassa osassa helsinkiläisiä koulu- ja päiväkotikiinteistöjä on niiden hygieniatiloissa eli WC- ja pesutiloissa pelkkä koneellinen poistoilmanvaihto. Tämä ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihto on aina käynnissä, ja sillä ylläpidetään rakennuksessa pientä ilmanvaihtoa, kun pää-tulo- ja poistoilmakoneet ovat pois päältä öisin ja viikonloppuisin. Koska vastaavansuuruista koneellista tuloilmavirtaa ei ole, aiheuttaa ns. likaisten tilojen eli hygieniatilojen poistoilmanvaihto rakennukseen alipaineen.

Alipaineen vaikutus sisäilman laatuun riippuu edellä mainituista tekijöistä. Monet koulu- ja päiväkotirakennukset ovat pysyneet hyvässä kunnossa, eikä likaisten tilojen poiston aiheuttamalla alipaineisuudella ole ollut negatiivista vaikutusta sisäilman laatuun. Jos koulu- ja päiväkotikiinteistöjen ikääntymisen myötä rakenteiden kosteustekninen toimivuus on heikentynyt ja rakenteisiin on päässyt tunkeutumaan ulkoilman kosteutta rakenteita vaurioittaen, yö- ja viikonloppun aikainen alipaineisuus onkin heikentänyt sisäilman laatua. Tämä on voitu kokea esimerkiksi maanantaiaamuisin sisäilman tunkkaisuutena.

Helsingin toimenpiteet yö- ja viikonlopun aikaisen alipaineisuuden vähentämiseksi

Kosteus- ja homevaurioista kärsivissä rakennuksissa alipaineisuuden aiheuttamaan negatiiviseen vaikutukseen alettiin kiinnittämään huomiota 2010-luvun alussa. Ensisijaisesti vaurioituneet rakenteet tulee korjata. Ennen korjausten toteutumista yö- ja viikonlopun aikaisen alipaineisuuden välttää parhaiten pysäyttämällä koneellinen ilmanvaihto kokonaan, ennen kaikkea myös ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihto. Koneellisen tulo- ja poistoilmanvaihdon pääilmanvaihtokoneiden käyttäminen vuorokauden ympäri ei ole varma keino poistamaan alipaineisuutta, sillä rakentamismääräykset tämän vuoden alkuun asti ohjasivat alipaineen toteuttamiseen ilmanvaihtoteknisin keinoin. Tämä tarkoittaa sitä, että rakennuksen yhteenlasketut tuloilmavirrat suunniteltiin pienemmiksi kuin yhteenlasketut poistoilmavirrat. Vanhojen ilmanvaihtojärjestelmien säädettävyys on heikko, eikä ilmanvaihtojärjestelmää välttämättä saada tasapainoon, vaikka siihen pyrittäisiinkin.

Vuosina 2012–2014 Helsingin kaupungilla toteutettiin projekti, jossa valikoitujen koulujen, päiväkotien ja muiden julkisten palvelukiinteistöjen ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihdon ohjaus liitettiin pääilmanvaihtokoneiden aikaohjelmiin. Kiinteistöissä likaisten tilojen poistoilmanvaihto pysähtyy myös yöksi ja viikonlopuksi samaan aikaan, kun pääilmanvaihtokoneet pysähtyvät. Kiinteistöjä on yhteensä 70 ja ne valittiin kuntotutkimuksissa löydettyjen sisäilman laatua heikentävien tekijöiden, kuten kosteusvaurioiden vuoksi.

Ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihdon pysäyttäminen yöksi ja viikonlopuksi koulu- ja päiväkotirakennuksessa on otettu uudelleen kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden rakennetun omaisuuden hallinnan ja ylläpidon yhteisprojektiksi. Kesän 2018 aikana selvitetään 30 valitun koulu- ja päiväkotikiinteistön rakennusautomaatiojärjestelmät ja ohjaustavat, joilla likaisten tilojen poistoilmanvaihto voidaan kytkeä pois päältä öitä ja viikonloppuja varten. Työ toteutetaan alkusyksystä kiinteistöihin valittujen rakennusautomaatioyriyten kanssa yhteistyössä. Jos projektissa saavutetaan haluttu tavoite, jatketaan ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihdon liittäminen pääilmanvaihtokoneiden aikaohjelmaan muissakin päiväkotij- ja koulu-kiinteistöissä, joissa toimenpide on hyödyllinen.

Ilmanvaihdon osateho ja siirtoilman käyttö

Vanhemmissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä ilmanvaihto toimii joko täydellä teholla tai puolella teholla (25–75 % täydestä tehosta). Ilmanvaihdon käyttäminen osateholla ei kuitenkaan takaa ilman vaihtumisen tehokkaasti kaikissa tiloissa ja usein osateholla on haasteellista saada aikaan haluttu ilmanvaihdon tehokkuus. Useissa 2000-luvuilla rakenne-

tuissa ja peruskorjatuissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä ilmanvaihtoa voi säätää portaattomasti. Lisäksi uusissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä ns. hygieniatilojen ilmanvaihto on toteutettu tulo- ja poistoilmanvaihtona – ei pelkästään koneellisena poistoilmanvaihtona kuten vanhemmissa rakennuksissa. Uusissa koulurakennuksissa ilmanvaihtojärjestelmä on tehokkaampi: sen ilmavirtoja voidaan säätää portaattomasti siten, että ilmavirta jakautuu jokaiseen huoneeseen. Uuden sisäilmastoa ja ilmanvaihtoa koskevan ympäristöministeriön asetuksen myötä uusissa koulu- ja päiväkotirakennuksissa ilmanvaihtoa tullaan käyttämään suunnitellun käyttöajan ulkopuolella ulkoilmavirralla, joka on vähintään $0,15 \text{ (dm}^3\text{/s)/m}^2$.

Ilmanvaihto voidaan ajastaa toimimaan joka kolmannen tunnin ajaksi täydellä teholla. Tämän ajastamisen hyödyt ovat kuitenkin epäselvät. Sisäilman kosteuspitoisuuteen tällä ei voida vaikuttaa kuin marginaalisesti. Sisäilman haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuus saadaan yhtä hyvin minimiin aamutuuletuksella 1–2 tuntia ennen toiminnan alkamista. Sisäilman hiukkaspitoisuus saattaa jopa suurentua kuin pienentyä koneellisen ilmanvaihdon käydessä. Lisäksi jos ei suoriteta isoja toimenpiteitä jokaisen koulu- ja päiväkotirakennuksen ilmanvaihtojärjestelmän tasapainottamiseksi, mikä saattaa kuitenkin epäonnistua aiempien rakentamismääräysten alipaineisuuteen ohjeistamisen vuoksi, ilmanvaihdon toimiminen kolmen tunnin välein aiheuttaa rakennukseen turhan alipaineen ja mahdollisten epäpuhtauksien kulkeutumisen rakennuksen sisäilmaan. Näin ollen tällä ohjaustavalla ei välttämättä saavuteta hyötyä.

Kesäaikana niissä rakennuksissa, joissa ei pääasiallisesti ole kesäaikaista käyttöä, tulee ilmanvaihtoa käyttää sillä palvelualueella, missä työskennellään (esim. koulurakennuksissa hallintotiloissa). Perussiiouksen ajan ja vuorokausi sen päätyttyä ilmanvaihto on käynnissä normaaliteholla. Kun toimintaa aloitellaan loma-ajan päätyttyä, on ilmanvaihto käynnistettävä vuorokautta tai enintään viikkoa ennen toiminnan alkamista. Jos sisäilma tuntuu kesäaikana koulurakennuksessa erityisen tunkkaiselta, voidaan ilmanvaihto kytkeä päälle tunnin ajan yöllä kerran viikossa hyödyntämällä valvontajärjestelmän viikko-ohjelmaa.

Niissä rakennuksissa, joissa on kesäaikaista käyttöä, kannattaa hellekaudella ilmanvaihtoa käyttää öisin rakennuksen jäähdytykseen. Yötuuletukseksi kutsuttua toimintaa on järkevä käyttää, kun ulkoilman lämpötila on ainakin $3 \text{ }^\circ\text{C}$ matalampi kuin poistoilman lämpötila. Ilmanvaihdon yötoiminto ajastetaan poistoilman ja ulkoilman välisen lämpötilaeron perusteella.

Tilojen varustamisella korvausilmaventtiileillä ilmeisesti tarkoitetaan vai-pan yli muodostuvan paine-eron pienentämistä siten, että ulko- ja si-säilma olisivat samassa paineessa. Korvausilmaventtiilien kautta tuleva ilma on kuitenkin ulkoilman lämpötilassa ja suodattamatonta. Talvella korvausilmaventtiilien kautta tuleva ilma on liian viileää ja aiheuttaa ve-don tunteen tiloihin kylmän ilman laskeutuessa lattian rajaan.

Suurimmassa osassa Helsingin koulu- ja päiväkotikiinteistöjen ilman-vaihtojärjestelmiä on lämmöntalteenotto, ja se tulee kaikkiin peruskor-jattaviin koulu- ja päiväkotikiinteistöihin, jos niissä ei sitä aiemmin ole ollut.

Siirtoilmaventtiilejä tilojen välillä voidaan käyttää palovyöhykkeet huo-mioiden. Uusien ja peruskorjattavien koulujen ja päiväkotien ilmanvaihtojärjestelmät suunnitellaan uuden ympäristöministeriön asetuksen ra-kennuksen sisäilmastosta ja ilmanvaihdosta mukaan tasapaineiseksi siten, ettei ilmanvaihtojärjestelmä aiheuta rakenteisiin ylipaineen vuoksi rakenteita vaurioittavaa pitkäaikaista kosteusrasitusta eikä alipaineen vuoksi epäpuhtauksien siirtymistä sisäilmaan. Siirtoilmaventtiileitä ei uusissa rakennuksissa todennäköisesti tarvita, mutta vanhemmissa niistä voi olla hyötyä. Koulu- ja päiväkotirakennuksissa niiden akustisiin ominaisuuksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Suomessa ei enää ole voimassa olevaa lakia palvelurakennusten il-manvaihtojärjestelmien puhdistamistiheydestä, mutta puhdistamistar-peen tarkastaminen on erittäin suositeltavaa. Helsingiläisten koulujen ja päiväkotien ilmanvaihtojärjestelmät puhdistetaan pääsääntöisesti viiden vuoden välein. Tuloilmasuodattimet vaihdetaan pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa.

Yhteiset toimintatavat

[Sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetuksen \(545/2015\) 8 §:n 4 momentissa](#) todetaan, että ”Rakennuksen käyttöajan ulkopuolella ilmanvaihdon tulee olla sellainen, ettei rakennus- ja sisustusmateriaa-leista tai muista lähteistä vapautuvien ja kulkeutuvien epäpuhtauksien kertyminen sisäilmaan aiheuta käyttöaikana tiloissa oleskeleville ter-veyshaittaa.” Asetuksen soveltamisohjeessa tarkennetaan, että ”Tämä voidaan toteuttaa siten, että käyttöajan ulkopuolella ilmanvaihto on jat-kuvasti päällä vähintään pienellä osateholla, ilmanvaihtoa käytetään jaksottaisesti tai ilmanvaihto käynnistetään niin aikaisessa vaiheessa ennen tilojen käyttöaikaa, että ilmanlaatu täyttää käytön aikana sille asetetut vaatimukset. Tämän lisäksi käyttöajan ulkopuolella ilmanvaihto ei saa aiheuttaa epäpuhtauksien kulkeutumista sisätiloihin esimerkiksi korvausilman puutteesta syntyneen liiallisen alipaineisuuden vuoksi.”

Asumisterveysasetuksen soveltamisohje sallii kolme vaihtoehtoista toimintatapaa käyttöajan ulkopuoliselle ilmanvaihdolle.

Suomen kunnat ovat nähneet tarpeen yhtenäistää ja jakaa hyvin sisäilmaolosuhteisiin vaikuttavien toimintatapojen käytäntöjä. Tähän tarpeeseen on perustettu Kuntien sisäilmaverkosto, jossa on mukana kahdeksan suurinta kuntaa. Verkoston perustivat Espoo, Helsinki ja Vantaa. Sisäilmayhdistys kuuluu verkostoon ja toimii tulosten tiedottajana sekä tukena asiantuntijaroolissa. Sisäilmayhdistyksen strategiassa uusimpana toimintamuotona on ”hyvä sisäilma” -suositusten lanseeraaminen.

Sisäilmaverkoston ensimmäinen aihe on ”Ilmanvaihdon toiminta ja käyntiajat”. Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan rakennetun omaisuuden hallinta -palvelu kutsui 50 kunnan sisäilma-asiantuntijoita, -yhdyshenkilöitä ja julkisista palvelutiloista vastaavia henkilöitä 4.9.2018 pidettyyn ”Ilmanvaihdon toiminta ja käyntiajat” -seminaariin ja työpajapäivään. Päivän tuloksista kirjoitetaan ns. konsensuslausunto, jonka Sisäilmayhdistys julkaisee suosituksena verkkosivuillaan.

”Ilmanvaihdon toiminta ja käyntiajat” seminaari- ja työpajapäivän päätökset ja ohjeistus liittyen ilmanvaihdon toimintaan ja käyntiaikoihin tullaan saattamaan kiinteistöjen käyttäjien ja kiinteistöhuollon tietoon sekä ilmanvaihdon käyttöä yhtenäistämään että hyviä sisäilmasto-olosuhteita ylläpitämään. Ohjeistus myös esitellään kaupunkiympäristölautakunnalle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Hernberg Kaisa Aloite Kvsto 28022018 8

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 21.08.2018 § 394

HEL 2018-002604 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Sisäilman epäpuhtaudet ja ilmanvaihto

Ilmanvaihdon tarkoituksena on laimentaa sisäilman epäpuhtauksien pitoisuutta ja hajujen voimakkuutta, poistaa liiallista kosteutta ja tuoda raitista ilmaa tilalle. Sisäilman hiukkas- ja kaasumaisten epäpuhtauksien lähteitä ovat sisustus- ja rakennusmateriaalit, ihmiset itse sekä ihmisten toiminta; esimerkiksi opetusrakennuksissa kuvaamataidon, kemian ja biologian opetuksessa käytetyt aineet sekä teknisissä ja tekstiilitöissä käytetyt materiaalit, ammattikoulurakennuksissa lukemattomat ammattiopetuksessa käytettävät materiaalit ja aineet sekä kaikissa rakennuksissa siivous ja siivoustuotteet. Opetustiloissa ja päiväkotien ryhmätiloissa ilmanvaihto on erityisen tarpeellinen vähentämään lasten ja aikuisten yhteiseen hengitysilmaan tuottamia tartuntatautien viruksia ja bakteereja.

Kun koulu- ja päiväkotirakennuksissa on toimintaa, on koneellinen ilmanvaihto toiminnassa. Poistoilman mukana käyttäjistä itsestään sekä heidän toiminnastaan peräisin olevat epäpuhtaudet poistetaan ulkoilmaan. Öisin ja viikonloppuisin, kun rakennuksessa ei ole toimintaa, ei sisäilmaan pääse toiminnasta peräisin olevia epäpuhtauksia. Koneellinen ilmanvaihto on pois päältä öisin ja viikonloppuisin, haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuus sisäilmassa suurenee sisustus- ja rakennusmateriaaleista peräisin olevien päästöjen vuoksi, mutta niiden pitoisuus pienenee heti, kun ilmanvaihto käynnistetään yhdestä kahteen tuntia ennen koulu- tai päiväkotipäivän alkamista. Päivällä tyypilliset haihtuvien orgaanisten yhdisteiden kokonaispitoisuudet jatkuvassa sisäilmastoseurannassa olevassa helsinkiläisessä koulurakennuksessa koneellisen ilmanvaihdon ollessa käynnissä ovat 50...350 ppb*. Koneellisen ilmanvaihdon ollessa öisin ja viikonloppuisin pois päältä haihtuvien orgaanisten yhdisteiden kokonaispitoisuus on 400...1000 ppb. Kun opetuksessa käytetään aineita, joista pääsee sisäilmaan runsaasti haihtuvia orgaanisia yhdisteitä, käytetään vetokaappeja tai kohdepoistoja sisäilman haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuuden pienentämiseen. Epäpuhtauksien leviäminen huonetilaan estetään poistamalla epäpuhtaudet paikallisesti suoraan lähteen kohdalla

Kun uusi tai peruskorjattu koulu- tai päiväkotirakennus valmistuu, sen ilmanvaihtoa käytetään ensimmäisen vuoden ajan viikon jokaisena päivänä vuorokauden ympäri. Yhtenä syynä tähän on uusien rakennus- ja sisustusmateriaalien materiaalipäästöjen poistaminen rakennuksen sisäilmasta epämiellyttäviä hajuja aiheuttamasta. Sisäilmastoa ja ilman-

vaihtoa koskevassa kansallisessa ohjeistuksessa pidetään ensisijaisena M1 luokan rakennusmateriaalien valitsemista, jotta sisäilman kemiallisten yhdisteiden kuorma olisi mahdollisimman pieni. Uusien materiaalien ja kalusteiden haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöt sisäilmaan pienenevät siten, että usein jo puolen vuoden kuluttua rakennuksen käyttöönotosta hajuvoimakkuudet ovat pienet. Kun uudisrakennuksen valmistumisesta on kulunut vuosi, ilmanvaihto asetetaan toimimaan aikaohjelmien mukaan

Sisäilman hiukkaspitoisuuteen vaikuttavat sisälähteiden lisäksi ulkoilman hiukkaslähteet kuten liikenne, energiantuotanto ja teollisuus sekä mm. siitepöly. Sisäilman pienhiukkaspitoisuus voi olla koneellisen ilmanvaihdon käydessä suurempi kuin öisin ja viikonloppuisin, kun ilmanvaihto on pois päältä. Tuloilmasta suodatetaan ilmanvaihtokoneessa olevilla suodattimilla suuri osa ulkoilman hiukkaspitoisuudesta, mutta kokoluokkaa 0,1...0,3 µm halkaisijaltaan olevat hiukkaset pääsevät muita kokoluokkia paremmin nykyään yleisesti käytettyjen tuloilmasuodatinmateriaalin läpi.

Kun ilmanvaihto ei koulu- ja päiväkotirakennuksissa ole öisin ja viikonloppuisin päällä, isommat hiukkaset laskeutuvat huonepinnoille, joista ne voidaan siivoamalla pyyhkiä pois. Pienemmät hiukkaset jäävät leijumaan ilmaan. Koneellisen ilmanvaihdon käynnistyessä 1...2 tuntia ennen toiminnan alkamista ilmassa leijuvat hiukkaset poistetaan ulkoilmaan. Päivällä ihmisen toiminta nostaa huonepinnoilla olevia hiukkasia takaisin ilmaan ja poistoilmanvaihtoon. Rakennuksen hiukkaspitoisuutta voi selvästi vähentää siivouksen keinoin, erityisesti nihkeäpyyhinnällä.

Ilmanvaihto ja huonetilan kosteus sekä kosteusongelmat

Sisäilman vesihöyrypitoisuuteen vaikuttavat ulkoilman vesihöyrypitoisuus, sisätilan kosteuslähteet, sisätilan ilmanvaihto, poistuvan vesihöyryn määrä rakenteiden läpi sekä vesihöyryn sitoutuminen rakennusaineisiin. Kahden viimeksi mainitun tekijän merkitys on yleensä melko pieni. Sisätilan kosteuslähteitä ovat esimerkiksi ihminen itse (hengitys, aineenvaihdunta), ruoan laittaminen, suihkussa käyminen ja pintojen vesipesu. Lisäksi rakennusten valmistusvaiheessa betonin kuivuminen ja eräät pintakäsittelyt voivat tuottaa sisäilmaan suhteellisen suuren kosteustuoton. Tämä on toinen syy siihen, miksi ilmanvaihtoa tulee käyttää uudisrakennuksen valmistuttua vuoden ajan 24 tuntia vuorokaudessa seitsemänä päivänä viikossa.

Julkisissa palvelukiinteistöissä ei ole sisäisiä kosteuslähteitä silloin, kun rakennusten käyttäjät eivät oleskele rakennuksessa iltaisin, öisin tai vii-

konloppuisin, joten kosteustuotto ei ole ilmanvaihdon käyttämisen syy toiminta-ajan ulkopuolella.

Koulu- ja päiväkotirakennuksen sisäilman suhteellisen kosteuden tulee olla yli 80 % useita viikkoja 20...25 °C:n lämpötilassa, jotta homeen kasvu alkaa puupinnalla.

Tämän vuoden helmikuussa, kun ulkoilman lämpötila oli -20...+2 °C, sisäilman suhteellinen kosteus jatkuvassa sisäilmastoseurannassa olevassa helsinkiläisessä koulurakennuksessa, jossa ilmanvaihto pysäytetään yöksi ja viikonlopuksi, oli 2...25 %. Tämän vuoden toukokuussa, kun ulkoilman lämpötila oli +5...+29 °C, sisäilman suhteellinen kosteus samassa koulurakennuksessa oli 17...40 %. Viime vuoden heinä-elo-kuussa, kesälomalla, koulurakennuksen sisäilman suhteellinen kosteus oli 29...62 %, kun ilmanvaihto toimi arkisin, mutta oli pois päältä öisin ja viikonloppuisin. Pääsääntöisesti tällä kesälomajaksolla sisäilma oli 5...10 prosenttiyksikköä kuivempaa öisin ja viikonloppuisin, kun ilmanvaihto ei ollut käynnissä, verrattuna päiväsaikaan, kun ilmanvaihto oli käynnissä.

Koulu- ja päiväkotirakennusten sisäilma on suurimman osan vuotta niin kuivaa, että mikäli rakenteista haihtuisi sisäilmaan kosteutta, sillä ei olisi haitallisia vaikutuksia (ellei kosteus pääse tiivistymään kylmälle pinnalle, esim. rakenteen kylmäsiltaan). Pitkään käytössä olleiden rakennusten maata vasten olevissa betonirakenteissa voi olla niin suuri kosteuspitoisuus, että niistä haihtuu sisäilmaan kosteutta. Tämä tapahtuu kuitenkin niin hitaasti tai pienissä määrin, ettei ole vaaraa, että ylitetään 80 % sisäilman suhteellinen kosteus. Oleellista on olla pinnoittamatta maata vasten olevia lattia- tai seinärakenteita tiiviillä pinnoitteella, mikä estää kosteuden haihtumisen sisäilmaan. Tiiviin pinnoitteen alle jäävä kosteus vaurioittaa pinnoitetta, minkä seurauksena pinnoitteesta voi vapautua ei-toivottuja kemiallisia yhdisteitä sisäilmaan.

Suomalaisissa koulurakennuksissa ei ole normaalisti sisäilman liiallisen kosteuden ongelmaa vaan sisäilman liiallisen kuivuuden ongelma. Lämmityskaudella ilmanvaihdon käyntiajoilla ei ole juurikaan vaikutusta opetus- ja leikkitilojen sisäilman suhteelliseen kosteuteen. Se on riippuvainen ulkoilman lämpötilasta sekä huoneen lämpötilasta. Ilmanvaihdon pysäyttäminen öisin ja viikonloppuisin pakkaskaudella voi pieneltä osin vähentää sisäilman liiallista kuivuutta, kun tyhjän rakennuksen sisäilmaa ei vaihdeta turhaan.

Kouluissa ja päiväkodeissa syntyy sisäilmaan runsaimmin kosteutta keittiössä ja pesutilassa ja siellä ennen kaikkea suihkussa. Tällöin koneellinen ilmanvaihto on päällä ja tulee pitää käynnissä ainakin tunti ruoan valmistuksen tai suihkussa käymisen jälkeen. Pesutilojen riittä-

vän nopeaan kuivumiseen vaikuttaa ilmanvaihdon lisäksi huoneilman lämpötila. Mitä lämpimämpi pesutila on sitä nopeammin se kuivuu.

Vaikka sisäilman kosteuspitoisuus on pieni, voi se tästä huolimatta talvella sisä- ja ulkoilman lämpötilaeron ollessa suuri kulkeutua diffuusion tai konvektion vaikutuksesta seinärakenteeseen. Tätä estämään ulkoseinärakenteen lämmöneristeen sisäpintaan asennetaan höyrynsulku-muovi. Rakentamisvaiheessa höyrynsulun huolellinen kiinnittäminen on erittäin tärkeää, ettei höyrynsulun epätiivien saumojen kautta lämmin sisäilma virtaa lämmöneristeeseen ja tuulensuojalevyyn.

Rakennusten kosteusongelmat johtuvat siitä, että rakenteeseen tulee enemmän kosteutta kuin sieltä poistuu, minkä vuoksi rakenteen kosteuspitoisuus suurenee ja rakenne voi vaurioitua. Mikäli rakenteella on suuri kosteudentomiskyky, kestää kosteuspitoisuuden nousu kauemmin niin suureksi, että rakenne alkaa vaurioitua. Rakenteisiin voi kosteuden seurauksena syntyä mikrobiologisia vaurioita (homehtuminen ja lahoaminen) ja kemiallisia/fysikaalisia vaurioita (aineiden hajoaminen, kuten emissiot ja ruostuminen, sekä muodonmuutokset). Kosteuden lähteitä ovat mm. sadevesi, erityisesti viistosade, tuiskulumi, lumi ja sen sulaminen, maan pinta- ja vajovedet, vesi-, viemäri- ja lämpöputkien vuodot sekä suihku- ja pesuvedet.

Rakenteiden vauriot voivat osaltaan vaikuttaa kosteusvaurioiden syntymiseen. Näitä ovat tyypillisesti julkisivun vesivuodot, ilmavuodot rakenteiden läpi, ikkunaliittymien epätiivius, kattovuodot, joissa vesi voi kulkea kattorakenteissa pitkiä matkoja ennen kuin valuu alas, sadevedenohjauksen puutteet, virheellinen maan muotoilu, kapillaarikatkon puuttuminen, jolloin maaperän kosteus voi nousta alapohjarakenteisiin, pesutilojen puutteellinen vedeneristys, höyrynsulun puutteet sekä liian kostean rakenteen pinnoittaminen rakentamisen aikana. Lisäksi rakenteiden tuuletuksen puutteet voivat johtaa kosteuden liialliseen viipymiseen rakenteissa. Näitä ovat julkisivun, ryömintätilan ja yläpohjan tuuletuksen puutteet. Julkisivun ja yläpohjan tuuletus tapahtuu painovoimaisesti, mutta maaperän suuren kosteustuoton vuoksi ryömintätilat tuuletetaan usein koneellisesti. Ryömintätilan koneellinen poistoilmanvaihdon tulee olla käynnissä jatkuvasti eli ympäri vuorokauden viikon seitsemänä päivänä, jotta ryömintätila pysyy oleskelutiloihin nähden alipaineisena, minkä avulla ryömintätilan epäpuhtauksien pääsy käyttötilojen sisäilmaan ehkäistään.

Helsinkiläisiä kouluja ja päiväkoteja vaivaa erityisesti ikääntyminen. Esimerkiksi ulkovaipparakenteen ikääntyminen heikentää rakenteen kosteusteknistä toimintaa ja mahdollistaa kosteuden tunkeutumisen rakenteisiin. Mikäli julkisivun tuulettuminen on heikko, on kosteusvaurion kehittyminen todennäköistä ja mikrobivaurion syntyminen mahdollista.

Rakenteen tuulensuoja- tai eristekerrokseen päässeen liiallisen kosteuden poistamiseen rakennuksen ilmanvaihtojärjestelmää ei voi käyttää.

Ilmanvaihdon vaikutus sisäilman laatuun

Ilmanvaihto ei koulu- ja päiväkotirakennuksissa ole syyllinen kosteusongelmien syntyyn, mutta huonosti toimiva ilmanvaihto voi vaikuttaa sisäilman laadun heikentymiseen. Tämä on mahdollista silloin, kun koneellisen ilmanvaihdon poistoilmavirrat ovat suuremmat kuin tuloilmavirrat, mikä aiheuttaa rakennukseen alipaineen. Kun poistoilmanvaihdon imu on suurempi kuin tuloilmanvaihdon korvausilma, ottaa koneellinen ilmanvaihto korvausilman sieltä, mistä sen on helpointa saada se: lattiakaivoista, pesualtaiden viemäreiden suuaukosta, rakenteissa olevista epätiivelyskohdista, jne. Mikäli näissä on sisäilman laatua heikentäviä epäpuhtauksia, ne kulkeutuvat sisäilmaan. Mikäli viemäriin ja lattiakaivoihin lasketaan säännöllisesti vettä ja rakenteissa ei ole epätiivelyskohtia tai tiivistämättömiä läpivientejä eikä kosteusvaurioita, ei korvausilman mukana kulkeudu sisäilmaan sen laatua heikentäviä epäpuhtauksia ja hajuja.

Ilmanvaihdon vaikutuksia koskevassa keskustelussa on muistettava, että Suomessa on suuri määrä asuinkeuhkaloja, joissa on 1950 – 1980 –luvulla toteutettu pelkkä koneellinen poistoilmanvaihto. Näiden keuhkalojen asunnoissa vallitsee alipaine, ellei asukas avaa tuuletussikkunaa tai parvekkeen ovea. Ikkunoiden yläpuolella olo- ja makuuhuoneissa sijaitseva tuuletusventtiili on yleensä niin pieni, että se ei ehkäise alipaineen muodostumista. Alipaine nähtiin vuosikausia pelkätään positiivisena asiana, sillä sisätilassa syntyvät epäpuhtaudet ja kosteus saadaan nopeammin ja tehokkaammin poistettua ulkoilmaan kuin jos paine-eroa ulko- ja sisäilman välillä ei ole ollenkaan - tai sisätiloissa on ylipaine, jolloin sisäilman kosteuskonvektion myötä rakenteeseen voi virrata kosteutta.

Alipaine ei aiheutakaan sisäilman laadun heikkenemistä, ellei korvausilma kulje sisäilmaan vaurioituneiden rakenteiden tai epämiellyttäviltä haisevien viemäreiden kautta. Koska asunnoissa ihmisen toiminnan kosteustuotto on suurempi kuin kouluissa tai päiväkodeissa, tehokkaalla poistoilmanvaihdolla on asunnoissa suurempi merkitys.

Suurimmassa osassa helsinkiläisiä koulu- ja päiväkotikiinteistöjä on niiden hygieniatiloissa eli WC- ja pesutiloissa pelkkä koneellinen poistoilmanvaihto. Tämä ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihto on käynnissä ympäri vuorokauden viikon jokaisena seitsemänä päivänä. Tällä ylläpidetään rakennuksessa pientä ilmanvaihtoa, kun päätulo- ja poistoilmakoneet ovat pois päältä öisin ja viikonloppuisin. Koska vastaavansuu-

ruista koneellista tuloilmavirtaa ei ole, aiheuttaa ns. likaisten tilojen eli hygieniatilojen poistoilmanvaihto rakennukseen alipaineen.

Tämän alipaineen vaikutus sisäilman laatuun riippuu edellä mainituista tekijöistä. Monet koulu- ja päiväkotirakennukset ovat pysyneet hyvässä kunnossa, eikä likaisten tilojen poiston aiheuttamalla alipaineisuudella ole ollut negatiivista vaikutusta sisäilman laatuun. Jos koulu- ja päiväkotikiinteistöjen ikääntymisen myötä rakenteiden kosteustekninen toimivuus on heikentynyt ja rakenteisiin on päässyt tunkeutumaan ulkoilman kosteutta rakenteita vaurioittaen, yö- ja viikonlopun aikainen alipaineisuus onkin heikentänyt sisäilman laatua. Tämä on voitu kokea esimerkiksi maanantaiaamuisin sisäilman tunkkaisuutena.

Helsingin toimenpiteet yö- ja viikonlopun aikaisen alipaineisuuden vähentämiseksi

Tähän ongelmaan ryhdyttiin kiinnittämään huomiota 2010-luvun alussa. Kosteus- ja homevaurioista kärsivissä rakennuksissa alipaineisuudella onkin negatiivinen vaikutus aiemmin tärkeänä pidetyn positiivisen vaikutuksen sijaan. Ensisijaisesti vaurioituneet rakenteet tulee korjata. Ennen korjausten toteutumista yö- ja viikonlopun aikaisen alipaineisuuden välttää parhaiten pysäyttämällä koneellinen ilmanvaihto kokonaan, ennen kaikkea myös ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihto. Koneellisen tulo- ja poistoilmanvaihdon pääilmanvaihtokoneiden käyttäminen vuorokauden ympäri ei ole varma keino poistamaan alipaineisuutta, sillä rakentamismääräykset tämän vuoden alkuun asti ohjasivat alipaineen toteuttamiseen ilmanvaihtoteknisin keinoin. Tämä tarkoittaa sitä, että rakennuksen yhteenlasketut tuloilmavirrat suunniteltiin pienemmiksi kuin yhteenlasketut poistoilmavirrat. Vanhojen ilmanvaihtojärjestelmien säädettävyyden on heikko, eikä ilmanvaihtojärjestelmää välttämättä saada tasapainoon, vaikka siihen pyrittäisiinkin.

Vuosina 2012 – 2014 Helsingin kaupungilla toteutettiin projekti, jossa valikoitujen koulujen, päiväkotien ja muiden julkisten palvelukiinteistöjen ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihdon ohjaus liitettiin pääilmanvaihtokoneiden aikaohjelmiin. Näissä kiinteistöissä likaisten tilojen poistoilmanvaihto pysähtyy myös yöksi ja viikonlopuksi samaan aikaan, kun pääilmanvaihtokoneet pysähtyvät. Näitä kiinteistöjä on yhteensä 70 ja ne valittiin kuntotutkimuksissa löydettyjen sisäilman laatua heikentävien tekijöiden kuten kosteusvaurioiden vuoksi.

Ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihdon pysäyttäminen yöksi ja viikonlopuksi koulu- ja päiväkotirakennuksessa on otettu uudelleen kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet –palvelukokonaisuuden rakennetun omaisuuden hallinnan ja ylläpidon yhteisprojektiksi. Kesän 2018 aikana selvitetään 30 valitun koulu- ja päiväkotikiinteistön rakennusautomaatiojärjestelmät ja ohjaustavat, millä näiden likaisten ti-

lojen poistoilmanvaihto voidaan kytkeä pois päältä öitä ja viikonloppuja varten. Työ toteutetaan alkusyksystä kiinteistöihin valittujen rakennusautomaatioyriyten kanssa yhteistyössä. Mikäli projektissa saavutetaan haluttu tavoite, jatketaan ns. liikaisten tilojen poistoilmanvaihdon liittäminen pääilmanvaihtokoneiden aikaohjelmaan muissakin päiväkotija koulukiinteistöissä, joissa toimenpide on hyödyllinen.

Ilmanvaihdon osateho ja siirtoilman käyttö

Vanhemmissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä ilmanvaihto toimii joko täydellä teholla tai puolella teholla, mikä ei ole täsmällisesti 50 % täydestä tehosta vaan voi olla 25...75 % siitä. Ilmanvaihdon käyttäminen osateholla ei kuitenkaan takaa ilman vaihtumisen tehokkaasti kaikissa tiloissa ja usein osateholla on haasteellista saada aikaan haluttu ilmanvaihdon tehokkuus. Useissa 2000-luvuilla rakennetuissa ja peruskorjatuissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä ilmanvaihtoa voi säätää portaattomasti. Lisäksi uusissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä ns. hygieniatilojen ilmanvaihto on toteutettu tulo- ja poistoilmanvaihtona – ei pelkästään koneellisena poistoilmanvaihtona kuten vanhemmissa rakennuksissa. Uusissa koulurakennuksissa ilmanvaihtojärjestelmä on tehokkaampi: sen ilmavirtoja voidaan säätää portaattomasti siten, että ilmavirta jakautuu jokaiseen huoneeseen. Uuden sisäilmastoa ja ilmanvaihtoa koskevan ympäristöministeriön asetuksen myötä uusissa koulu- ja päiväkotirakennuksissa ilmanvaihtoa tullaan käyttämään suunnitellun käyttöajan ulkopuolella ulkoilmavirralla, joka on vähintään 0,15 (dm³/s)/m².

Ilmanvaihto voidaan ajastaa toimimaan joka kolmannen tunnin ajaksi täydellä teholla. Tämän ajastamisen hyödyt ovat kuitenkin epäselvät. Sisäilman kosteuspitoisuuteen tällä ei voida vaikuttaa kuin marginaalisesti. Sisäilman haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuus saadaan yhtä hyvin minimiin aamutuuletuksella 1..2 tuntia ennen toiminnan alkamista. Sisäilman hiukkaspitoisuus saattaa jopa suurentua kuin pienentyä koneellisen ilmanvaihdon käydessä. Lisäksi mikäli ei suoriteta isoja toimenpiteitä jokaisen koulu- ja päiväkotirakennuksen ilmanvaihtojärjestelmän tasapainottamiseksi, mikä saattaa kuitenkin epäonnistua aiempien rakentamismääräysten alipaineisuuteen ohjeistamisen vuoksi, ilmanvaihdon toimiminen kolmen tunnin välein aiheuttaa rakennukseen turhan alipaineen ja mahdollisten epäpuhtauksien kulkeutumisen rakennuksen sisäilmaan. Näin ollen tällä ohjaustavalla ei välttämättä saavuteta hyötyä.

Kesäaikana niissä rakennuksissa, joissa ei pääasiallisesti ole kesäaikaista käyttöä, tulee ilmanvaihtoa käyttää sillä palvelualueella, missä työskennellään (esim. koulurakennuksissa hallintotiloissa). Perussivouksen ajan ja vuorokausi sen päätyttyä ilmanvaihto on käynnissä

normaaliteholla. Kun toimintaa aloitellaan loma-ajan päätyttyä, on ilmanvaihto käynnistettävä vuorokautta tai enintään viikkoa ennen toiminnan alkamista. Jos sisäilma tuntuu kesäaikana koulurakennuksessa erityisen tunkkaiselta, voidaan ilmanvaihtoa pyöryttää tunnin ajan yöllä kerran viikossa hyödyntämällä valvontajärjestelmän viikko-ohjelmaa.

Niissä rakennuksissa, joissa on kesäaikaista käyttöä, kannattaa hellekaudella ilmanvaihtoa käyttää öisin rakennuksen jäähdytykseen. Tätä yötuuletukseksi kutsuttua toimintoa on järkevä käyttää, kun ulkoilman lämpötila on ainakin 3 °C matalampi kuin poistoilman lämpötila. Ilmanvaihdon yötoiminto ajastetaan poistoilman ja ulkoilman välisen lämpötilaeron perusteella (esim. yötuuletus voi olla toiminnassa klo 24 – 6).

Tilojen varustamisella korvausilmaventtiileillä ilmeisesti tarkoitetaan vai-pan yli muodostuvan paine-eron pienentämistä siten, että ulko- ja sisäilma olisivat samassa paineessa. Korvausilmaventtiilien kautta tuleva ilma on kuitenkin ulkoilman lämpötilassa ja suodattamatonta. Talvella korvausilmaventtiilien kautta tuleva ilma on liian viileää ja aiheuttaa vedon tunteen tiloihin kylmän ilman laskeutuessa lattian rajaan.

Suurimmassa osassa Helsingin koulu- ja päiväkotikiinteistöjen ilmanvaihtojärjestelmiä on lämmöntalteenotto. Kaikkiin peruskorjattaviin koulu- ja päiväkotikiinteistöihin tulee ilmanvaihdon lämmöntalteenotto, mikäli niissä ei sitä aiemmin ole ollut.

Siirtoilmaventtiilejä tilojen välillä voidaan käyttää palovyöhykkeet huomioiden. Uusien ja peruskorjattavien koulujen ja päiväkotien ilmanvaihtojärjestelmät suunnitellaan uuden ympäristöministeriön asetuksen rakennuksen sisäilmastosta ja ilmanvaihdosta mukaan tasapaineiseksi siten, ettei ilmanvaihtojärjestelmä aiheuta rakenteisiin ylipaineen vuoksi rakenteita vaurioittavaa pitkäaikaista kosteusrasitusta eikä alipaineen vuoksi epäpuhtauksien siirtymistä sisäilmaan. Siirtoilmaventtiileitä ei uusissa rakennuksissa todennäköisesti tarvita, mutta vanhemmissa niistä voi olla hyötyä. Koulu- ja päiväkotirakennuksissa niiden akustisiin ominaisuuksiin tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota.

Suomessa ei enää ole voimassa olevaa lakia palvelurakennusten ilmanvaihtojärjestelmien puhdistamistiheydestä. Ilmanvaihtojärjestelmien puhdistamistarpeen tarkastaminen on kuitenkin erittäin suositeltavaa. Helsingiläisten koulujen ja päiväkotien ilmanvaihtojärjestelmät puhdistetaan pääsääntöisesti viiden vuoden välein. Tuloilmasuodattimet vaihdetaan pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa.

Yhteiset toimintatavat

STM:n Asumisterveysasetuksessa 2015 todetaan, että ”Rakennuksen käyttöajan ulkopuolella ilmanvaihdon tulee olla sellainen, ettei raken-

nus- ja sisustusmateriaaleista tai muista lähteistä vapautuvien ja kulkeutuvien epäpuhtauksien kertyminen sisäilmaan aiheuta käyttöaikana tiloissa oleskeleville terveyshaittaa. Asetuksen soveltamisohjeessa tarkennetaan, että ”Tämä voidaan toteuttaa siten, että käyttöajan ulkopuolella ilmanvaihto on jatkuvasti päällä vähintään pienellä osateholla, ilmanvaihtoa käytetään jaksottaisesti tai ilmanvaihto käynnistetään niin aikaisessa vaiheessa ennen tilojen käyttöaikaa, että ilmanlaatu täyttää käytön aikana sille asetetut vaatimukset. Tämän lisäksi käyttöajan ulkopuolella ilmanvaihto ei saa aiheuttaa epäpuhtauksien kulkeutumista sisätiloihin esimerkiksi korvausilman puutteesta syntyneen liiallisen alipaineisuuden vuoksi.” Asumisterveysasetuksen soveltamisohje sallii kolme vaihtoehtoista toimintatapaa käyttöajan ulkopuoliselle ilmanvaihdolle.

Suomen kunnat ovat nähneet tarpeen yhtenäistää ja jakaa hyviin sisäilmaolosuhteisiin vaikuttavien toimintatapojen käytäntöjä. Tähän tarpeeseen on perustettu Kuntien sisäilmaverkosto, jossa on mukana Suomen kahdeksan suurinta kuntaa. Verkoston perustivat Espoo, Helsinki ja Vantaa. Sisäilmayhdistys on verkostossa mukana ja toimii tuotosten levittäjänä sekä tukena asiantuntijaroolissa. Sisäilmayhdistyksen strategiassa uusimpana toimintamuotona on ”hyvä sisäilma suositusten” lanseeraaminen.

Kuntien sisäilmaverkoston ensimmäiseksi käsiteltäväksi aiheeksi on valittu ”Ilmanvaihdon toiminta ja käyntiajat”. Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan rakennetun omaisuuden hallinta -palvelu on kutsunut 50 kunnan sisäilma-asiantuntijoita, -yhdyshenkilöitä ja julkisista palvelutiloista vastaavia henkilöitä 4.9.2018 Helsinkiin Kallion kortteliin ”Ilmanvaihdon toiminta ja käyntiajat” seminaariin ja työpajapäivään. Tarkoituksena on, että päivän tuotoksista kirjoitetaan ns. konsensuslausunto, jonka Sisäilmayhdistys julkaisee suosituksena Internet-sivuiltaan.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan rakennetun omaisuuden hallinta -palvelu päättää 4.9.2018 tilaisuuden jälkeen, miten se julkaisee ”Ilmanvaihdon toiminta ja käyntiajat” seminaari- ja työpajapäivän päätökset. Ilmanvaihdon toimintaan ja käyntiaikoihin liittyvä ohjeistus tullaan saattamaan kiinteistöjen käyttäjien ja kiinteistöhuollon tietoon sekä ilmanvaihdon käyttöä yhtenäistämään että hyviä sisäilmastolosuhteita ylläpitämään. Ohjeistus myös esitellään kaupunkiympäristölautakunnalle. Ilmanvaihdon käyntiaikojen valvontaa tullaan kehittämään.

Käsittely

21.08.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

10.09.2018

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kohtaan 37 "Ilmanvaihdon toimintaan ja käyntiaikoihin liittyvä ohjeistus tullaan saattamaan kiinteistöjen käyttäjien ja kiinteistöhuollon tietoon sekä ilmanvaihdon käyttöä yhtenäistämään että hyviä sisäilmasto-olosuhteita ylläpitämään" jälkeen lisätään lause: "Ohjeistus myös esitellään kaupunkiympäristölautakunnalle."

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Leo Straniuksen vastaehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Marianna Tuomainen, sisäilma-insinööri, puhelin: 310 38653
marianna.tuomainen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.08.2018 § 159

HEL 2018-002604 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää kannatettavana valtuustoaloitetta määrittellä, tarkentaa ja seurata sisäilman laatua parantavia koneellisen ilmanvaihdon käytäntöjä päiväkot-, koulu- ja oppilaitosrakennuksissa.

Kaupungin tilanhankintaohjeen roolijaon mukaan kasvatuksen ja koulutuksen toimiala määrittää ja ilmoittaa tarvitsemiensa tilojen määrän sekä niiden toiminnalliset tarpeet ja kaupunkiympäristön toimiala vastaa tarvittavien tilojen hankinnasta, toteutuksesta sekä yllä- ja kunnossapidosta. Kaupunkiympäristön toimiala myös määrittää ja ohjeistaa koneellisen ilmanvaihdon periaatteet ja käytänteet sekä seuraa niiden toimivuutta päiväkot-, koulu- ja oppilaitoskiinteistöissä.

Rakennushankkeissa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala määrittää palvelukiinteistöjen henkilömäärän sekä tilojen käyttötarkoituksen ja kaupunkiympäristön toimiala mitoittaa ja toteuttaa riittävän ilmanvaihdon. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee uusista tiloista, valmistuneista hankkeista ja merkittävistä asiakasmäärän muutoksista käyttöönottoilmoituksen kaupunkiympäristön ympäristöpalveluille, joka tarkastaa käyttöönotettavat tilat sekä tekee myös määräaikaistarkastuksia

10.09.2018

palvelukiinteistöissä. Kiinteistöjen riittävästä ylläpitosiivouksesta vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala. Tarkastuksissa ilmenevät mahdolliset puutteet ilmanvaihdossa, yllä- ja kunnossapidossa kirjataan, selvitetään ja korjaustarpeet ilmoitetaan kaupunkiympäristön kunnossapidolle. Ilmanvaihdon riittävyttä ja käytänteitä selvitetään sekä ohjeistetaan myös toimialan moniammatillisessa sisäilmatyöryhmässä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää suomen- ja ruotsinkielisiä palveluja päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa, perusopetuksen kouluissa, lukioissa, ammattiopistoissa ja työväenopistoissa yhteensä yli 700:ssa toimipisteessä.

Lautakunta korostaa, että kaikki oppimisen tilat tulee olla toimintaan soveltuvia, terveellisiä ja turvallisia. Lautakunta pitää erityisen tärkeänä rakentamisen laadun, johon myös koneellinen ilmanvaihto kuuluu, varmistamista ja kehittämistä toteutettavissa kohteissa sekä rakennusten riittävää kunnossa- ja ylläpitoa. Nämä tehtävät ovat kaupunkiympäristön vastuualuetta.

Terveys- hyvinvointivaikutusten arviointi

Valtuustoaloitteella parannetaan palvelukiinteistöjen sisäilmastoa ja työskentelyolosuhteita.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mauno Kemppi, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi

§ 540

V 26.9.2018, Valtuutettu Mika Ebelingin aloite Östersundomin siirtämisestä HSL:n B-vyöhykkeeseen

HEL 2018-003209 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Silja Borgarsdottir Sandelinin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mika Ebelingin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mika Ebeling ja 20 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunginhallitus toimisi Östersundomin liittämiseksi HSL:n B-vyöhykkeeseen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä pääkaupunkiseudulla ja hyväksyy joukkoliikenteen taksa- ja lipujärjestelmän.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HSL:n hallituksen hyväksymä uusi taksa- ja lippujärjestelmä perustuu kaarimalliin, jossa vyöhykekaarien rajat perustuvat ensisijaisesti etäisyyteen Helsingin keskustasta. Mallin on katsottu olevan seudullisesti selkeämpi, yksinkertaisempia ja oikeudenmukaisempi kuin nykyjärjestelmä. Kaarimalli on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2019 alussa. Uudessa järjestelmässä Östersundom sijoittuu vyöhykkeelle C, muu Helsinki vyöhykkeille A ja B.

Seudullisessa järjestelmässä yhdenvertaisuutta ei voida tarkastella asuinkunnan mukaan. Östersundomissa asuvien matkat Helsingin keskustaan kallistuvat, koska matkan hinta riippuu aikaisempaa enemmän matkan pituudesta. Uuden järjestelmän mukainen kahden vyöhykkeen joukkoliikennematka sen sijaan ei Östersundomissa asuvalle ole kalliimpi kuin vastaava matka muilla helsinkiläisillä tai Espoon ja Vantaan C-vyöhykkeellä asuvilla. HSL päättää lippujen hinnoista uudessa taksa- ja lippujärjestelmässä syksyllä 2018 kuntayhtymän talousarvion käsitteilyyn liittyen.

Aloitteen mukainen muutos johtaisi siihen, että pääkaupunkiseudulla jouduttaisiin C-kaaren poistuessa käytännössä siirtymään tasatariffiin. Tällaista muutosta ei mm. tarvittavien palvelutasolisäysten, kaluston lisäinvestointien eikä käyttötalousvaikutusten näkökulmasta voida pitää perusteltuna.

Östersundomin bussilinjojen liikennöintiä ja vuoroväli on mitoitettu alueen kysyntää vastaaviksi. Joukkoliikenteen tarjontaa ei ole taloudellisesti perusteltua järjestää samantasoisesti kuin tiheästi asutuilla alueilla Helsingissä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mika Ebelingin aloite
- 2 HSL:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta 29.05.2018 § 282

HEL 2018-003209 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. Myös päätökset lippujen hinnoista kuuluvat HSL:n toimivaltaan.

HSL on valmistellut vuodesta 2006 alkaen uutta taksa- ja lippujärjestelmää samanaikaisesti matkakorttijärjestelmän uudistamishankkeen kanssa. Valmistelu on tapahtunut vaihteittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL on ennen päätöksentekoaan pyytänyt kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista.

HSL valitsi vuonna 2011 uuden taksa- ja lippujärjestelmän perusperiaatteeksi kaarimallin, jossa vyöhykekaarten rajat perustuvat ensisijaisesti etäisyyteen Helsingin keskustasta ja jossa pääkaupunkiseudun alueella on ainakin kausilipuissa minimiostoksena kaksi vyöhykettä.

Nykyisin käytössä olevassa joukkoliikenteen vyöhykemallissa kaupunkien rajoille muodostuu suuret hintaporaat, mikä tekee seutulipun ostamista edellyttävistä kuntarajan ylittävistä lyhyistä matkoista kalliita. Nykyisessä järjestelmässä koetaan epäreiluksi myös se, että idässä voi matkustaa Helsingin sisäisellä lipulle aina Sipoon rajalle saakka, mutta lännessä seutulippuraja tulee vastaan aiemmin. Samoin hintaporras Helsingin ja Sipoon välillä on suuri, koska seutulippu puuttuu välistä.

Joukkoliikenteen palvelutason mitoitus HSL:n joukkoliikenteessä tehdään palvelutaso-ohjeen perusteella. Suunnitteluohje sisältää seitsemäntasoisien palvelutason luokituksen, joista pääsääntöisesti viittä luokkaa käytetään pääkaupunkiseudulla. Kussakin luokassa on esitetty palvelutasotavoitteet liikennöntiajoille, maksimivuoroväleille ja kävelyetäisyyksille pysäkille tai asemalle. Palvelutasoluokittelu perustuu muun muassa joukkoliikennematkustajien määriin, joten tiheämmin asutut alueet kuuluvat korkeampaan palvelutasoluokkaan kuin harvaan asutut alueet.

Östersundomin alue kuuluu parhaimmillaan kahden tähden palvelutasoluokkaan, jonka luonnehdinta on kohtuullisen joukkoliikenteen palvelutaso. Östersundomin kaltaisella harvaan asutulla alueella joukkoliikenteen kysyntä on sen verran vähäistä, ettei joukkoliikenteen tarjontaa ja palvelutasoa pystytä taloudellisesti järkevästi tuottamaan saman ta-

soisena kuin muualla Helsingissä. Östersundomin alueen joukkoliikenteen palvelutaso on kuitenkin nykyään olennaisesti parempi kuin aikana ennen alueen liittämistä Helsinkiin.

HSL:n uudessa tariffijärjestelmässä Östersundomissa asuvien matkat Helsingin keskustaan kallistuvat, koska uudessa tariffimallissa matkan hinta riippuu aiempaa enemmän matkan pituudesta. Tehdessään kahden vyöhykkeen joukkoliikennematkan, joka jo mm. kattaa seudullisesti varsin laajan työssäkäyntialueen, Östersundomin asukas ei kuitenkaan joudu maksamaan matkastaan sen enempää kuin muutkaan helsinkiläiset.

Käsittely

29.05.2018 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Eveliina Heinäluoma: HSL:n toivotaan seuraavan Östersundomin tilannetta vyöhykeuudistuksen toteutuessa ja kehittää alueen liikenneolosuhteita asukasmäärän kasvaessa. Mikäli kaaren sijaintia muutettaisiin Espoon ja Vantaan osalta, tulee Östersundomin paikkaa kaarella tarkistaa uudelleen.

Kannattaja: Jape Lovén

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: HSL:n toivotaan seuraavan Östersundomin tilannetta vyöhykeuudistuksen toteutuessa ja kehittää alueen liikenneolosuhteita asukasmäärän kasvaessa. Mikäli kaaren sijaintia muutettaisiin Espoon ja Vantaan osalta, tulee Östersundomin paikkaa kaarella tarkistaa uudelleen.

Jaa-äännet: 8

Sirpa Asko-Seljavaara, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Leo Stranius

Ei-äännet: 3

Eveliina Heinäluoma, Jape Lovén, Mika Välipirtti

Poissa: 2

Silvia Modig, Laura Rissanen

Esittelijän ehdotus jäi voimaan äänin 8-3. (2 poissa)

15.05.2018 Pöydälle

Esittelijä

10.09.2018

Asia/18

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

§ 541

V 26.9.2018, Valtuutettu Mari Rantasen aloite Malmin keskusta-alueen houkuttelevuuden lisäämisestä

HEL 2018-003213 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Mika Raatikaisen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Rantasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mari Rantanen ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ryhtyisi parantamaan Malmin keskusta-alueen viihtyisyyttä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Malmin aluetta on kehitetty viime vuosina mm. lähiöprojektin toimenpitein. Vuonna 2015 käynnistynyt Ala-Malmintorin ja Pekanraitin kunnostus valmistuu vuonna 2019. Ala-Malmin liikuntapuiston lasipaviljonki sekä Ala-Malmintorin ja Ylä-Malmintorin vesiaiheet kunnostettiin pari vuotta sitten. Viime vuonna käynnistyi Longinojanlaakson ja Ala-Malmin liikun-

10.09.2018

tapuiston suunnittelu. Liikennevirasto on käynnistänyt suunnittelun asemalaitureiden vikaantumisherkkien eteläisten liukuportaiden muuttamisesta tavallisiksi portaiksi.

Kaupunkiympäristön toimiala valmistele yhteistyössä Malmin aluerakentamisprojektin kanssa Malmin keskustan kehittämissuunnitelmaa ja -periaatteita. Malmin aluesuunnitelma päivitetään samassa yhteydessä. Vuoden 2018 loppuun mennessä selvitetään yhdessä eri toimijoiden kanssa, kuinka aseman ja kauppakeskuksen ympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta voitaisiin lisätä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mari Rantasen aloite
- 2 Liikenneviraston lausunto 29.6.2018
- 3 VR-Yhtymä Oy:n lausunto 1.8.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 12.06.2018 § 341

HEL 2018-003213 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Malmi on toinen Helsingin nykyisistä osakeskuksesta ja koillisen Helsingin keskeisimpiä joukkoliikenteellisiä solmukohtia. Päärata jakaa Malmin ydinalueen Ylä-Malmiin ja Ala-Malmiin. Ytimen eteläpuolitse kulkee Kirkonkyläntien ja Latokartanontien muodostama ”high street” -henkinen kauppakatu. Malmin kaupunginosakeskustasta suuri osa on rakennut pääosin 1980-luvulla. Malmin ytimestä löytyy myös 1900-luvun puolivälin rakennuksia muistutena Helsingin Pitäjänkylän ajoista.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kaupunkiympäristön toimialalla on vahva tahto Malmin kehittämiseksi ja profiiliin nostamiselle. Helsingin uudessa yleiskaavassa Malmi on yksi kolmesta kantakaupungin ulkopuolisesta suuresta keskustatoimintojen alueesta. Malmin lentokenttä tulee olemaan merkittävä maankäytön muutosalue, ja sen vaikutukset ulottuvat Malmin keskustaan. Malmin keskus on osa Malmin lentokentän aluerakentamisprojektia. Tämä mahdollistaa kunnostustoimenpiteiden tehokkaan kohdistamisen myös olemassa olevaan ympäristöön.

Malmin keskus muuttuu täydennysrakentamisen myötä. Asemakaava-palvelu valmistelee Malmin keskustan kehittämisen visiota ja periaatteita yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti. Visiotyö on avaus keskuksen kehittämiseksi. Tarkoituksena on täydennysrakentamisen avulla kehittää keskustan vetovoimaa, palveluita ja ympäristön laatua. Samaan yhteyteen ajoitetaan Malmin aluesuunnitelman päivitystyö. 10 vuoden välein päivitettävissä aluesuunnitelmissa selvitetään muun muassa katu- ja viheralueiden nykytila, niiden toimivuus ja parantamistarpeet. Suunnitelmien lähtökohtana on tunnistaa alueelliset ominaispiirteet sekä toiminnalliset ja maisemalliset tavoitteet. Ne toimivat pohjana yleisten alueiden jatkosuunnittelulle.

Malmin keskuksen julkista tilaa on kehitetty aktiivisesti. Muun muassa Helsingin lähiöprojekti kehitti aluetta vuosina 2012 - 2017 yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Pääpainona oli keskeisen julkisen tilan parantaminen ja puistoalueiden laatutason nosto.

Kaupungin lähiörahaston rahoitusta suunnattiin Malmin asemaympäristöön ja lähialueille. Vuonna 2015 käynnistyi keskeisten julkisten tilojen, Ala-Malmintorin ja Pekanraitin, kunnostaminen. Kunnostus valmistuu vuonna 2019. Ala-Malmin puiston lasipaviljonki uusittiin vuonna 2016. Longinojanlaakson ja Ala-Malmin liikuntapuiston suunnittelu käynnistyi vuonna 2017. Muita julkisen ympäristön kunnostustoimenpiteitä on Ylä-Malmintorin ja Ala-Malmintorin vesiaiheiden kunnostus vuonna 2017 laaditun yleissuunnitelman mukaisesti. Kunnostamisesta vastaa kaupunkiympäristön toimiala.

Malmin asema on alueen käyntikortti, jonka viihtyisyyttä parannetaan yhdessä alueen toimijoiden kanssa. Keskuksen poikkeuksellisen laaja omistaja- ja toimijarakenne asettaa koordinoitulle kehittämiseksi kuitenkin omat haasteensa. Tällä hetkellä asemaympäristön ylläpidosta ja kehittämisestä vastaavat VR, Liikennevirasto, Helsingin kaupunki ja kaupakeskuksen toimijat. Muun muassa keskuksen läpi kulkevan ylikulku-sillan ylläpidosta ja omistajuudesta vastaavat kyseiset toimijat eri alueidensa osalta. Kaupunki vastaa yleisten alueiden kunnossapidosta normaalin hoitoluokituksen ja puhtaanapitokäytäntöjen mukaisesti. Pääosa Malmin keskuksen alueesta kuuluu samaan hoitoluokkaan II – III kuin

10.09.2018

muut vastaavat alueet Helsingissä. Hoitoluokituksen mukaan muun muassa liukkauden torjuntaa sekä näkyvän roskan ja lian poistamista tehdään säännöllisesti sekä kadun pesua tarvittaessa. Asemaympäristön roskaisuudesta tai puhtaanapidosta ei ole kantautunut normaalia enempää asiakaspalautetta toimialan tietoon.

Helsingin kaupunki jatkaa alueen kehittämistä ja aktiivista keskustelua lähiympäristön ja sillan kunnostamisesta valtion ja toimijoiden kanssa. Tässä vaiheessa näissä tapaamisissa ei ole vielä edetty yhteisesti to-
teutettaviin ratkaisuihin.

Kaupunkiympäristön toimiala selvittää vuoden 2018 loppuun mennessä yhdessä VR:n, Liikenneviraston, Helsingin kaupungin muiden toimialojen ja kauppakeskuksen toimijoiden kanssa, kuinka kauppakeskuksen ja asemaseudun ympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta voitaisiin lisätä sekä puuttua tehokkaasti häiriökäyttäytymisestä ja päihteiden käytöstä aiheutuviin ongelmiin.

Käsittely

12.06.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Kaupunkiympäristölautakunta päätti käsitellä toimialajohtajan asian nro 9 kokouksen asiana nro 23.

Vastaehdotus:

Nuutti Hyttinen: Päätösehdotukseen lisätään uusi kohta (9), jonka myötä seuraavat kohdat 9-12 siirtyvät kohdiksi 10-13: Kaupunkiympäristön toimiala selvittää vuoden 2018 loppuun mennessä yhdessä VR:n, Liikenneviraston, Helsingin kaupungin muiden toimialojen ja kauppakeskuksen toimijoiden kanssa, kuinka kauppakeskuksen ja asemaseudun ympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta voitaisiin lisätä sekä puuttua tehokkaasti häiriökäyttäytymisestä ja päihteiden käytöstä aiheutuviin ongelmiin.

Kannattaja: Atte Kaleva

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Nuutti Hyttisen vastaehdotuksen.

05.06.2018 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tero Santaoja, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37155
tero.santaoja(a)hel.fi

§ 542

V 26.9.2018, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite Puistolan aseman viihtyisyyden lisäämisestä

HEL 2018-003228 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Otso Kivekkään ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 27 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ryhtyisi parantamaan Puistolan aseman alueen viihtyisyyttä ja turvallisuutta.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Puistolan asemanseutua on kehitetty viime vuosina lähiöprojektin toimenpitein mm. parantamalla alikulkua ja lisäämällä polkupyöräpaikkoja. Suutarilan aluesuunnitelmassa vuosille 2008-2017 on esitetty kunnostusta mm. Tapulinaukiolle ja Maatullinaukiolle, mutta kunnostusta ei vielä ole tehty.

Puistolan alueella on käynnistymässä asemanseudun kaavamuutos-hanke, jonka yhteydessä tarkastellaan alueen julkista tilaa. Ensimmäisessä vaiheessa laaditaan periaatteet täydennysrakentamiselle. Asemakaavoitus käynnistyy arviolta vuonna 2020. Kaavatyon yhteydessä tehdään aktiivista vuorovaikutusta alueen asukkaiden kanssa.

Puistolan tilannetta ja merkittävimpiä kunnostuskohteita kartoitetaan yhdessä asukkaiden kanssa aluesuunnitelman päivityksen yhteydessä noin viiden vuoden kuluttua. Kaupunkiympäristön toimiala voi toteuttaa kevyitä, pienimuotoisia toimenpiteitä ennen aluesuunnitelman päivittämistä yhdessä alueen nuorten sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala selvittää, voisiko nopeita parantamistoimenpiteitä toteuttaa osallistuvan budjetoinnin kautta.

Asema-alueen laitureita ja tunnelia hallinnoivalla Liikennevirastolla ei ole suunnitteilla erityisiä parantamistoimenpiteitä asemalla. Alueella on käytössä turvakameravalvontajärjestelmä ja kiertävä partio.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite
- 2 Liikenneviraston lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.06.2018 § 314

HEL 2018-003228 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

On positiivista, että helsinkiläiset nuoret haluavat aktiivisesti vaikuttaa lähiympäristönsä viihtyisyyteen. Nuorten omassa vaikuttamisjärjestelmässä, Helsingin nuorisoneuvosto Ruudissa, 13-17 vuotiaat nuoret

ovat vuonna 2017 äänestäneet aiheen ”asemat siistiksi” kaupungin tärkeimmäksi parannuskohteeksi. Aihe sai eniten kannatusta Puistolan peruskoululaisten keskuudessa. Puistolan nuoret kaipaavat asemalleen lisää turvallisuutta, viihtyisyyttä ja miellyttävää kulkua esimerkiksi Puistolan nuorisotalolle.

Puistolan asemanseutu kaipaa kunnostusta, ja alueelle on toteutettu parannustoimenpiteitä vuosien saatossa. Lähiörahaston rahoituksella parannettiin alikulkua ja lisättiin polkupyöräpaikkoja. Suutarilan alue-suunnitelmassa vuosille 2008-2017 nousi esiin tarpeita paremmasta kunnossapidosta ja puutteiden korjaamisista viihtyisyyden ja turvallisuuden parantamiseksi. Kunnostusta esitettiin muun muassa Tapulinaukiolle ja Maatullinaukiolle. Aukiot eivät ole kuitenkaan vielä edenneet toteutukseen. Seuraavan kerran Puistolan tilannetta ja merkittävämpiä kunnostuskohteita kartoitetaan yhdessä asukkaiden kanssa aluesuunnitelman päivityksen yhteydessä noin viiden vuoden kuluttua.

Kaupunkiympäristön toimialalla on mahdollisuus toteuttaa kevyitä, pienimuotoisia toimenpiteitä aseman ympäristössä ennen aluesuunnitelman päivittämistä yhdessä alueen nuorten ja kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalvelun kanssa. Viihtyisyyden parantamiseen voidaan vaikuttaa muun muassa valaistusta parantamalla sekä penkkejä ja kukkaistutuksia lisäämällä.

Puistolan alueella on käynnistymässä vuonna 2018 laajempi asemanseudun kaavamutoshanke, jonka yhteydessä tarkastellaan alueen julkista tilaa. Ensimmäisessä vaiheessa laaditaan periaatteet alueen täydennysrakentamiselle. Tarkempi asemakaavoitus käynnistyy arviolta vuonna 2020. Asemakaavoituksen yhteydessä suunnitellaan myös kaava-alueiden kadut ja puistot sekä laaditaan hankeohjelmat toteutusta varten. Kaavatyön yhteydessä tehdään aktiivista vuorovaikutusta alueen asukkaiden kanssa.

Asema-alueen laitureita ja tunnelia hallinnoi Liikennevirasto ja kunnossapidosta vastaavat alueisännöitsijät. Aktiivinen yhteydenpito laituriympäristön parantamiseksi jatkuu Liikenneviraston suuntaan.

Helsingin uusi osallisuusmalli antaa entistä monipuolisempia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Asukkaat äänestävät osallistuvaan budjetointiin varatun rahan käytöstä heiltä kerättyjen ehdotusten pohjalta. Äänestysikäraja on 12 vuotta. Stadiluotsitoiminnan ja osallisuusrahaston kautta saattaisi myös löytyä ketteriä ja nopeita keinoja Puistolan ympäristön yhteiselle kehittämiselle yhdessä asukkaiden ja nuorten kanssa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja

10.09.2018

Asia/20

Mikko Aho

Lisätiedot

Maija Lounamaa, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37085
maiya.lounamaa(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 543

V 26.9.2018, Valtuutettu Pia Kopran aloite metroliikenteen häiriöistä ja metrojunan kuljettajien työoloista

HEL 2018-003838 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Mika Raatikaisen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pia Kopran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pia Kopra ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että metroliikenteen häiriöt selvitetään ja metrojunan kuljettajien työolosuhteita parannettaisiin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että metroliikenteen luotettavuudessa oli kevään aikana tavanomaista enemmän ongelmia. Luotettavuusongelmia aiheutui infrastruktuurissa ja metrojunakalustossa olleista vioista sekä kuljettajapulasta. Liikenteen volyymit ovat kasvaneet merkittävästi länsimetron ja vuorovälin tihentymisen vuoksi. Pitkällä metrolinjalla häiriöitä sattuu enemmän ja niistä toipumi-

nen on haasteellisempaa. Toimenpiteisiin häiriöiden ennaltaehkäisemiseksi on ryhdytty.

Kuljettajien työoloihin, mm. wc-käyntien mahdollisuuteen ja ergonomiaan on kiinnitetty huomiota. Kuljettajien työehtosopimusten määräykset ylittävien taukojen määrää on kuitenkin vähennetty ja ajotehtävien osuutta työajasta on lisätty. Työehtosopimusten määräykset ylittävien taukojen vähentäminen on välttämätöntä kustannustehokkuuden parantamiseksi.

Uusia metrojunankuljettajia koulutetaan jatkuvasti. Varakuljettajajärjestelmä on edelleen käytössä.

Länsimetron myötä metrojunankuljettajan työ on muuttunut. HKL on selvittänyt keväällä 2018 yhdessä Työterveyslaitoksen ja Työterveys Helsingin kanssa metrojunankuljettajan työn kuormittavuutta. Tulosten perusteella arvioidaan muutostarpeita ja tarvittaessa etsitään keinoja kuljettajatyön tukemiseksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pia Kopran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 31.05.2018 § 93

HEL 2018-003838 T 00 00 03

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien Pia Kopran ym. aloitetta koskien metroliiikenteen häiriöitä ja metronkuljettajien työoloja:

Metroliiikenteen luotettavuudessa on kevään aikana ollut eri syistä tavanomaista selvästi enemmän ongelmia. Luotettavuusongelmat ovat

aiheutuneet niin infrastruktuurissa kuin metrojunakalustossa olleista vioista kuin kuljettajapulasta.

Helmikuun loppuun kasautui valitettavasti poikkeuksellisen useita liikennehäiriöitä metrolienteessä. Liikennehäiriöt aiheutuivat useista erisyistä, joita olivat virtakiskon vaurio, häiriö palorullaovessa Ruoholahdessa, ratakiskon katkeaminen, vikatilanne paloliukuovessa Kampissa ja kurottajan tippuminen kiskoilta ulkopuolisella työmaalla Mellunmäessä. HKL on selvittänyt kunkin häiriön taustalla olevat syyt. Virtakiskon vaurion ja ratakiskon katkeamisen taustalla oli kova pakkanen, muiden häiriöiden syyt olivat toisistaan riippumattomia. Toimenpiteet vastavien häiriöiden ennaltaehkäisemiseksi on käynnistetty ja ne ovat osin valmiit.

Metrolienteen häiriöiden määrään vaikuttaa myös se, että liikenteen volyymit ovat kasvaneet merkittävästi länsimetron ja vuorovälin tihtymisen vuoksi. Ennen elokuuta 2016 metrolienteessä oli talviarkena ruuhka-aikaan liikenteessä 4 minuutin vuorovälillä 15 metrojunaa yhtäaikaisesti, kun nykyisin vastaava määrä on 2,5 minuutin vuorovälillä 36 metrojunaa. Niin sanottu pelivara junien välillä häiriötilanteessa on pienentynyt olennaisesti ja lisäksi pitkällä metrolinjalla häiriöitä sattuu enemmän ja niistä toipuminen on haasteellisempaa. Länsimetron ensimmäinen vaihe (Ruoholahti-Matinkylä) kasvatti rataverkon pituuden 21 kilometristä 35 kilometriin.

Länsimetron myötä metrojunankuljettajan työ on myös muuttunut. HKL selvittää keväällä 2018 yhdessä Työterveyslaitoksen ja Työterveys Helsingin kanssa metrojunankuljettajan työn kuormittavuutta. Tulosten perusteella arvioidaan muutostarpeita ja tarvittaessa etsitään keinoja kuljettajatyön tukemiseksi.

Joka tapauksessa on selvää, että uuden, alun perin automatisoiduksi tarkoitetun M300-metrojunan ohjaamon ergonomiaa on tarpeen parantaa. Ohjaamon laajamittainen uudistaminen ja mm. kuljettajan istuimen ergonomian parantaminen ovat valmisteilla.

Kuljettajien mahdollisuus käydä tarvittaessa wc:ssä on peruslähtökohhta. Kuljettajille on ajovuoroihin suunniteltu wc-tauot Itäkeskukseen 2,5 tunnin välein tai useammin. Lisäksi Matinkylässä on wc noin 40 metrin päässä ohjaamosta junan ollessa lähtölaiturissa. Tapiolassa wc on vastaavalla etäisyydellä junan ollessa tulolaiturissa.

HKL:n kuljettajien paikallisen sopimuksen mukaan työpäivässä on palkaton ruokatauko sekä palkallinen 10 minuutin kahvitauko. Käytännössä HKL tarjoaa metronkuljettajille taukoja huomattavasti enemmän, vaikka taukojen määrää onkin vähennetty aikaisemmasta. HKL:n liikennöintisopimus HSL:n kanssa päättyy vuoden 2024 lopussa ja saadak-

seen jatkaa liikennöitsijänä on HKL:n kustannustehokkuuden oltava eurooppalaiseen markkinahintoihin nähden kilpailukykyinen. Kuljettajatyön tehokkuudessa eri operaattoreiden välisiä eroja selittää isoimpana tekijänä kuinka suuren osa työajasta kuljettajat ovat ajotehtävissä. Tähän vaikuttavat mm. palkallisten taukojen määrä ja pituus. HKL:n tilanne ei voi merkittävästi poiketa eurooppalaisista metroluennemarkkinoista. Koska HKL haluaa jatkaa metron liikennöitsijänä myös tulevaisuudessa, on työehtosopimusten ylittävien taukojen vähentäminen välttämättömyydenä ja HKL on lisännyt ajotehtävien osuutta työajasta.

HKL tekee myös runsaasti muita tehostamistoimenpiteitä parantaakseen kustannustehokkuuttaan ja ollakseen yhteiskunnalle paras vaihtoehto metron liikennöitsijäksi. HKL ei kuitenkaan ole poistamassa varakuljettajajärjestelmää, vaan varakuljettajien määrää olla säätämässä tarvetta vastaavaksi.

HKL myös kouluttaa jatkuvasti uusia metronkuljettajia, jotta kuljettajamäärä saadaan mahdollisimman hyvin vastaamaan kuljettajatarpeeseen eikä ajamattomia lähtöjä kuljettajapulan takia enää syntyisi.

Metroluennenteen palvelukyky ja luotettavuus ovat HKL:lle ensiarvoisen tärkeitä asioita. HKL tekee laajalla rintamalla toimenpiteitä, jotta metroluennenteen korkea laatu ja kaupunkilaisten arjen toimivuus voidaan varmistaa. HKL ymmärtää myös täysin, että hyvä henkilöstötyytyväisyys on menestyksen ehdoton edellytys. HKL panostaa yhä enemmän ja jatkuvasti vuoropuheluun henkilöstönsä kanssa, jotta henkilöstön näkemykset ja huolet kuullaan mahdollisimman laajasti, epäkohdat korjataan ja muutosten perusteet ovat kaikkien tiedossa.

03.05.2018 Palautettiin

Esittelijä

yksikön johtaja
Arttu Kuukankorpi

Lisätiedot

Arttu Kuukankorpi, yksikön johtaja, puhelin: 310 35564
arttu.kuukankorpi(a)hel.fi

§ 544

V 26.9.2018, Valtuutettu Mia Nygårdin aloite tekojääradan rakentamiseksi Lauttasaaren liikuntapuistoon

HEL 2018-001299 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Pia Pakarisen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiamies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mia Nygård ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että selvitetään mahdollisuus rakentaa tekojäärata Lauttasaareen, Pyrkän kaukaloon.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan 5.6.2018 antamaan lausuntoon ja toteaa seuraavaa:

Helsingissä on tällä hetkellä 7 tekojäärataa: Kallio, Kontula, Käpylä, Lassila, Oulunkylä, Pukimäki ja Rautatientori. Laajasalon liikuntapuistoon valmistuu loppuvuodesta 2018 uusi kaukalon kokoinen tekojäärata. Kantakaupungin tekojäätilanne helpottuu syksyllä 2019, kun Jätkä-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

saareen rakennettavaan liikuntapuistoon valmistuu iso, jalkapallokentän (64 x 100 m) kokoinen tekojäärata.

Liikuntavirasto teetti vuonna 2017 selvityksen liikuntapaikkojen saavutettavuudesta ja tulevien liikuntapaikkojen optimaalisista sijainneista pitkän aikavälin tarkastelussa. Selvityksestä kävi ilmi, että Jätkäsaaren liikuntapuistoon suunniteltu tekojääkenttä parantaa saavutettavuutta etenkin tulevaisuuden väestöennuste huomioiden. Selvityksessä tekojääkenttä verkoston optimaalisimmat sijainnit uusille tekojääkentille sijaitsevat Herttoniemessä, Östersundomissa, Vuosaarella ja Haagan/Ruskeasuon alueilla. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on ottanut selvityksen tulokset huomioon ja ryhtynyt edistämään liikuntapaikkarakentamishjelman yhteydessä tekojääkenttää Laajasalo-Herttoniemi alueelle ja Vuosaaren alueelle. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toteuttaa laajemman koko toimialan palveluverkkoa koskevan selvityksen.

Kaupunginhallitus toteaa, että alueellisten liikuntamahdollisuuksien lisääminen on kannatettavaa. Uusien tekojääratojen kiireellisyysjärjestyksessä tulee tukeutua kulttuuriin ja vapaa-ajan kaupunkitasoiseen arvioon palvelutarjonnasta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Nygård Mia Aloite Kvsto 31012018 4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 05.06.2018 § 120

HEL 2018-001299 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää alueellisten liikuntamahdollisuuksien lisäämistä kannatettavana. Liikuntainvestointeihin varatut

määrärahat eivät tällä hetkellä riitä tarpeellisiin liikuntahankkeisiin, asukasluvun kasvuun ja kasvavaan palvelutarpeeseen. Jotta uusia tekojääratahankkeita voidaan toteuttaa riittävästi, tulisi sekä investointi- että ylläpitomäärärahoja nostaa. Uusien tekojääratojen kiireellisyysjärjestyksessä tulisi tukeutua kulttuuriin ja vapaa-ajan tulevaan kaupunkitasoiseen arvioon palvelutarjonnasta

Liikuntapalvelut ei näe nykyisillä resursseillaan ehdotetun Lauttasaaren tekojään toteuttamista mahdollisena kuluvalle budjettikaudella. Jotta hanke olisi mahdollinen, sille tulisi olla varattuna riittävät määrärahat suunnittelun aloittamista varten. Suunnittelun yhteydessä selvitetään myös tarkemmin Lauttasaaren tekojääradan rakentamisen kustannukset. Hanketta ei ole vielä suunniteltu lainkaan, joten sen toteutuminen ehdotetussa aikataulussa on epätodennäköistä.

Lauttasaaren ehdotetun kaukalon kokoisen tekojään kustannuksia ei ole huomioitu liikuntapalvelujen vuoden 2018 käyttötalouden talousarviossa eikä liikuntapuistojen rakentamiseen varatussa investointiohjelmassa.

Aloitetta perustellaan tekojään kovalla kysynnällä kantakaupungin alueella ja sillä, että Lauttasaaren liikuntapuiston kaukaloon asennettava tekojää olisi edullinen hintaluokaltaan 40 000–60 000 euroa. Liikuntapalvelujen selvitysten perusteella tekojään käyttökustannukset olisivat noin 65 000 euroa vuositasolla. Tekojääradan rakentamisen kustannuksia ei ole yksityiskohtaisesti selvitetty, mutta vastaavan kokoisen tekojääkaukalon investointikustannuksiksi Laajasalossa - jossa kenttään on jo valmiiksi asennettu jäädytysputkisto - on arvioitu 300 000 euroa. Tekojääratojen määrän kasvu edellyttää myös jäähoitokoneiden hankintojen lisäämistä.

Tekojääradan rakentaminen pidentää useimpina talvina huomattavasti luistelukautta Helsingin ilmasto-olosuhteissa ja parantaa muutenkin jääliikunnan olosuhteita. Liikuntaolosuhteiden parantaminen lisää liikunnan määrää ja sillä on sitä kautta myönteisiä kansanterveydellisiä vaikutuksia lähialueilla laajemminkin.

Helsingissä on tällä hetkellä 7 tekojäärataa: Kallio, Kontula, Käpylä, Lassila, Oulunkylä, Pukinmäki ja Rautatienatori. Laajasalon liikuntapuistoon valmistuu loppuvuodesta 2018 uusi kaukalon kokoinen tekojäärata.

Kantakaupungin tekojäätilanne helpottuu syksyllä 2019, kun Jätkäsaareen rakennettavaan liikuntapuistoon valmistuu iso, jalkapallokentän (64 x 100 m) kokoinen tekojäärata, jonka käyttökustannukset on huomioitu liikuntapalvelujen taloussuunnitelmassa.

Liikuntavirasto teetti vuonna 2017 selvityksen liikuntapaikkojen saavutettavuudesta ja tulevien liikuntapaikkojen optimaalisista sijainneista pitkän aikavälin tarkastelussa. Saavutettavuus- ja sijaintioptimointitarkastelut toteutettiin tekojääkentille ja neljälle muulle eri liikuntapaikkatyyppille. Selvityksestä kävi ilmi, että Jätkäsaaren liikuntapuistoon suunniteltu tekojääkenttä parantaa saavutettavuutta etenkin tulevaisuuden väestöennuste huomioiden. Selvityksessä tekojääkenttä verkoston optimaalisimmat sijainnit uusille tekojääkentille sijaitsevat Herttoniemessä, Östersundomissa, Vuosaarella ja Haagan/Ruskeasuon alueilla. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on ottanut selvityksen tulokset huomioon ja ryhtynyt edistämään liikuntapaikkarakentamisohjelman yhteydessä tekojääkenttää Laajasalo-Herttoniemi alueelle ja Vuosaaren alueelle. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toteuttaa laajemman koko toimialan palveluverkkoa koskevan selvityksen "Kulttuurin ja vapaa-ajan yleiskaavan".

Käsittely

05.06.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Otto Meri: Lisätään ensimmäisen kappaleen keskivaiheille sanaan "budjettikaudella" päättyvän virkkeen jälkeen: "Jotta hanke olisi mahdollinen, sille tulisi olla varattuna riittävät määrärahat suunnittelun aloittamista varten. Suunnittelun yhteydessä selvitetään myös tarkemmin Lauttasaaren tekojääradan rakentamisen kustannukset."

Kannattaja: Heimo Laaksonen

Lautakunta hyväksyi Otto Meren vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Mari Holopainen: Lisätään ensimmäiseksi kappaleeksi: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää alueellisten liikuntamahdollisuuksien lisäämistä kannatettavana. Liikuntainvestointeihin varatut määrärahat eivät tällä hetkellä riitä tarpeellisiin liikuntahankkeisiin, asukasluvun kasvuun ja kasvavaan palvelutarpeeseen. Jotta uusia tekojääratahankkeita voidaan toteuttaa riittävästi, tulisi sekä investointi- että ylläpitomäärärahoja nostaa. Uusien tekojääratojen kiireellisyysjärjestyksessä tulisi tukeutua kulttuurin ja vapaa-ajan tulevaan kaupunkitasoiseen arvioon palvelutarjonnasta.

Kannattaja: Elisa Gebhard

Lautakunta hyväksyi Mari Holopaisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

22.05.2018 Pöydälle

10.09.2018

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen-Jormakka

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 545

**V 26.9.2018, Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite lähiliikuntapaikasta
Puistolan liikuntapuistoon**

HEL 2018-001996 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Laaksosen Heimo Aloite Kvsto 14022018 2

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Heimo Laaksonen ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki suunnittelisi ja toteuttaisi nyt talousarviossa olevilla määrärahoilla lähiliikuntapaikan Puistolan liikuntapuistoon.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan 22.5.2018 antamaan lausuntoon ja toteaa seuraavaa:

Puistolan liikuntapuisto sijaitsee koillisessa suurpiirissä. Suurmetsän kaupunginosaan kuuluvan Puistolan peruspiirin alueella ei ole yhtään lähiliikuntapaikkaa. Koillisen suurpiirin alueella on tällä hetkellä kolme lähiliikuntapaikkaa. Nämä sijaitsevat Jakomäessä, Latokartanossa ja Pukinmäessä.

Liikuntapalvelut on tiedostanut koillisen suurpiirin lähiliikuntapaikkojen suhteellisen niukkuuden ja suunnitelluttanut lähiliikuntapaikan Tapuli-kaupungin liikuntapuistoon. Tämän lisäksi laajennetaan Latokartanon lähiliikuntapaikkaa.

Puistolan liikuntapuistossa on päivisin peruskoulun käytössä oleva monitoimihalli, kaksi jalkapallokenttää, nurmikenttä 103 m x 66 m ja Puistolan Urheilijoiden ylläpitämä tekonurmikenttä 99 m x 60 m, kolme tenniskenttää, koripallokenttä, kolme yleisurheilun suorituspaikkaa, lentopallokenttä ja 550 metriä pitkä kuntorata. Puiston vuotuinen kävijämäärä on noin 90 000, joista liikuntahallin käyttäjiä on noin 25 000. Lähiliikuntapaikan toteuttaminen lisäisi merkittävästi matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksia Puistolassa ja tukisi täten Helsingin strategian mukaista liikkumisohjelmää.

Helsingissä on 26 liikuntapalvelujen rakentamaa ja ylläpitämää lähiliikuntapaikkaa. Tapuli-kaupungin uuden lähiliikuntapaikan rakentamisen ja Latokartanon lähiliikuntapaikan laajentamisen lisäksi tänä vuonna laajennetaan Paloheinän lähiliikuntapaikkaa.

Liikuntapalvelut tarkentaa vuoden aikana lähiliikuntapaikkojen tulevaa rakentamissuunnitelmaa ja tässä yhteydessä selvitetään, mille vuodelle Puistolan lähiliikuntapaikan toteutus voidaan sijoittaa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiames, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Laaksonen Heimo Aloite Kvsto 14022018 2

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 22.05.2018 § 109

HEL 2018-001996 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Liikuntapalvelut suhtautuu myönteisesti lähiliikuntapaikan toteuttamiseen Puistolan liikuntapuistoon.

Valtuutettu Heimo Laaksonen ja 22 muuta valtuutettua ovat tehneet valtuustoaloitteen lähiliikuntapaikan toteuttamiseksi vuonna 1994 valmistuneeseen Puistolan liikuntapuistoon talousarviossa jo olevilla määrärahoilla. Talousarviossa on 500 000 euroa kohdennettuna 1–2 lähiliikuntapaikan rakentamiseen kaupunginhallituksen 30.10.2017 myöntämistä liikuntarakentamisen lisämäärärahoista.

Puistolan liikuntapuisto sijaitsee koillisessa suurpiirissä. Suurmetsän kaupunginosaan kuuluvan Puistolan peruspiirin alueella ei ole yhtään lähiliikuntapaikkaa. Puistolan peruspiiriin kuuluvat Puistolan lisäksi Tapulikaupunki, Heikinlaakso ja Tattarisuo. Koko koillisen suurpiirin alueella on tällä hetkellä vain kolme lähiliikuntapaikkaa. Nämä sijaitsevat Jakomäessä, Latokartanossa ja Pukinmäessä.

Liikuntapalvelut on tiedostanut koillisen suurpiirin lähiliikuntapaikkojen suhteellisen niukkuuden ja suunnitellut vuonna 2017 lähiliikuntapaikan Tapulikaupungin liikuntapuistoon. Tätä hanketta ei kuitenkaan ehditty toteuttaa vielä viime vuonna, vaan se valmistuu tänä kesänä. Tämän lisäksi kesän aikana laajennetaan Latokartanon lähiliikuntapaikkaa.

Puistolan liikuntapuistossa on päivisin peruskoulun käytössä oleva monitoimihalli, kaksi jalkapallokenttää: nurmikenttä 103 m x 66 m ja Puistolan Urheilijoiden ylläpitämä tekonurmikenttä 99 m x 60 m, kolme tenniskenttää, koripallokenttä, kolme yleisurheilun suorituspaikkaa, lentopallokenttä ja 550 metriä pitkä kuntorata. Puiston vuotuinen kävijämäärä on noin 90 000, joista liikuntahallin käyttäjiä on noin 25 000. Lähiliikuntapaikan toteuttaminen lisäisi merkittävästi matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksia Puistolassa ja tukisi täten hienosti Helsingin strategian mukaista liikkumishjelmaa.

Helsingissä on 26 liikuntapalvelujen rakentamaa ja ylläpitämää lähiliikuntapaikkaa. Edellä mainittujen Tapulikaupungin uuden lähiliikuntapaikan rakentamisen ja Latokartanon lähiliikuntapaikan laajentamisen lisäksi tänä vuonna laajennetaan Paloheinän lähiliikuntapaikkaa.

Liikuntapalvelut tarkentaa vuoden aikana lähiliikuntapaikkojen tulevaa rakentamissuunnitelmaa ja tässä yhteydessä selvitetään mille vuodelle Puistolan lähiliikuntapaikan toteutus voidaan sijoittaa.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

10.09.2018

Asia/23

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 546

V 26.9.2018, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite tilojen avaamisesta vuorotyötä tekevien yksinhuoltajien lasten iltakerhoille

HEL 2018-001303 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite iltatoiminnasta 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Petrus Pennanen ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että selvitetäisiin mahdollisuuksia tilojen avaamiseen yksinhuoltajien alakoululaisten lasten iltakerhoille.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoihin ja toteaa seuraavaa:

Kouluilojen käytöstä kello 17 asti päättää koulun rehtori. Iltapäivisin kouluilla järjestetään perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa ja maksutonta kerho- ja harrastetoimintaa lapsille ja nuorille.

Leikkipuistojen ja päiväkotien tiloja vuokrataan iltaisin ja viikonloppuisin esimerkiksi perhejuhliin sekä toiminnan järjestämiseen ja kokouksiin.

Seurat, järjestöt, yhteisöt, yritykset ja yksityiset henkilöt voivat hakea myös koulujen, oppilaitosten ja työväenopistojen aula-, juhlasali- ja luokkatilojen käyttövuoroja illoiksi, viikonlopuiksi ja loma-ajoiksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan koulujen ja oppilaitosten liikuntatilojen ilta- ja vapaa-ajan käytön varaaminen siirtyi 1.7.2017 lukien kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalle. Tilavuoroja voidaan hakea koulujen saleista liikunnallista iltakerhotoimintaa varten arkipäivisin klo 17-21 viikonloppuisin ja koulujen loma-aikoina 9-21.

Liikuntapalvelut järjestää yhteistyössä seurojen kanssa edullista tai maksutonta Easy Sport -toimintaa alakouluikäisille. Toimintaa järjestetään noin 40 koulussa pääasiassa iltapäivisin. Osa ryhmistä toimii myös iltaisin.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala hallinnoi Varaamo-järjestelmää. Koulujen liikuntasalien vuorot ovat Enkora-tilavarausjärjestelmässä.

Läksy-, harrastus- ja ajanvietekerhoja sekä avointa varhaisnuorten toimintaa järjestetään nuorisopalvelukokonaisuuden alueellisessa nuorisotyössä ja nuorisotaloissa, joita on laaja verkosto eri puolilla kaupunkia. Monet nuorisojärjestöt järjestävät vastaavaa toimintaa, jota kaupunki tukee avustuksin.

Kaupunginhallitus hyväksyi 20.8.2018 kaupungin tilojen asukaskäytön periaatteet.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite iltatoiminnasta 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 28.08.2018 § 166

HEL 2018-001303 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää tärkeänä, että lapset pääsevät harrastamaan liikuntaa lähellä kotiaan koulupäivän jälkeen sekä ilta-aikoina.

Liikuntapalvelut järjestää yhteistyössä seurojen kanssa maksutonta tai edullista Easy Sport -toimintaa alakouluikäisille eri puolella Helsinkiä. Easy Sport -toimintaa järjestetään noin 40:ssä eri koulussa pääasiassa iltapäiväaikaan. Ryhmiä järjestetään viikossa noin 150 ja osa ryhmistä toimii myös ilta-aikaan.

Lisäksi liikuntapalvelut myöntää vuorot noin 150 koulun liikuntasaliin ilta- ja vapaa-ajankäytön osalta.

Liikuntaseurat, muut yhdistykset, yritykset ja yhteisöt sekä yksityiset henkilöt voivat hakea tilavuoroja koulujen saleista liikunnallista iltakerhotoimintaa varten arkipäiviksi klo 17–21 väliselle ajalle sekä klo 9–21 viikonlopuiksi ja koulujen loma-ajoiksi.

Aloitteessa kaivattuja läksy-, harrastus- ja ajanvietekerhoja sekä avointa varhaisnuorten toimintaa järjestetään toimialan nuorisopalvelukokonaisisuuden alueellisessa nuorisotyössä ja nuorisotaloissa, joita on laaja verkosto ympäri kaupunkia. Tämän lisäksi vastaava toimintaa järjestävät monet nuorisojärjestöt, joiden toimintaa kaupunki tukee avustuksin.

Varaamo-järjestelmää hallinnoi kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ja siellä on varattavissa tällä hetkellä mm. kaupunginkirjaston, nuorisopalvelukokonaisuuden sekä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuuden kokous- ja ryhmätyötiloja. Koulujen liikuntasalien tilavuorot ovat Enkora-tilavarausjärjestelmässä ja vuoroja ilta- ja vapaa-ajankäyttöön haetaan sähköisellä lomakkeella. Koulujen liikuntasalien ilta- ja vapaa-ajankäytön ajantasaista varaustilannetta voi tarkastella kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan verkkosivujen kautta julkisessa kalenterissa.

Liikuntasalien käyttöaste ilta-aikoina on etenkin suurimpien liikuntasalien osalta korkea. Vuorojenjakoperiaatteiden mukaisesti lasten ja nuorten tunnit pyritään sijoittamaan alkuiltaan ja aikuisten vuorot myöhäisempiin ajankohtiin.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen-Jormakka

10.09.2018

Lisätiedot

Taina Korell, yksikön päällikkö, puhelin: 310 38038
taina.korell(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 29.05.2018 § 111

HEL 2018-001303 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että lapset ja nuoret pääsevät harrastamaan kouluilla tai koulujen läheisyydessä heti koulupäivän jälkeen ja alkuillasta. Koulutilojen käytöstä kello 17 asti päättää koulun rehtori. Iltapäivisin kouluilla järjestetään perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa ja maksutonta kerho- ja harrastetoimintaa lapsille ja nuorille.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ei itse järjestä koululaisille läksy-, harrastus- ja ajanvietekerhoja iltaisin. Toiminnan järjestämisvastuu on seuroilla, järjestöillä, yhteisöillä, yrityksillä ja yksityisillä henkilöillä. Lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintaan myönnettyistä avustuksista vastaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala.

Leikkipuistojen ja päiväkotien tiloja vuokrataan iltaisin ja viikonloppuisin esimerkiksi perhejuhliin sekä toiminnan järjestämiseen ja kokouksiin.

Seurat, järjestöt, yhteisöt, yritykset ja yksityiset henkilöt voivat hakea myös koulujen, oppilaitosten ja työväenopistojen aula-, juhlasali- ja luokkatilojen käyttövuoroja illoiksi, viikonlopuiksi ja loma-ajoiksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan koulujen ja oppilaitosten liikuntatilojen ilta- ja vapaa-ajan käytön varaaminen siirtyi 1.7.2017 lukien kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalle.

Kaupunginjohtaja päätti 19.4.2017 asettaa kaupungin tilojen asukaskäytön periaatteita valmistelevan työryhmän. Tilojen asukaskäytön helpottamiseksi ja yhtenäistämiseksi työryhmän tuli määritellä maksullisen ja maksuttoman käytön peruseriaatteet, kulunvalvonnan periaatteet sekä tietojärjestelmätarpeet sekä keskittyä erityisesti maksuttoman käytön periaatteisiin sekä omavalvonnan toteuttamisen mahdollisuuksiin.

Tavoitteena tuli olla, että kasvatuksen ja koulutuksen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialoilla on mahdollisimman selkeät ja yhtenäiset linjaukset tilojen asukaskäytöstä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

10.09.2018

Loppuraportissaan ”Kaupungin tilojen asukaskäytön periaatteet kasvatuksen ja koulutuksen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialoilla” työryhmä toteaa seuraavaa:” Tilojen käyttö on maksutonta, mikäli kyseessä on pääasiassa helsinkiläisten avoimeen osallistumiseen perustuva järjestö- tai kansalaistoiminta. Toiminnalla on aina kasvatusta-, koulutusta-, nuoriso-, liikunta- tai kulttuuripoliittista merkitystä. Toiminnan tulee lisätä alueen osallistumismahdollisuuksia, yhteisöllisyyttä, viihtyisyyttä tai vetovoimaisuutta. Maksutonta käyttöä on kaupungin oma toiminta, koulujen aamu- ja iltapäivätoiminta sekä luokkatoimikuntien, vanhempainyhdistysten ja vastaavien toiminta, yleishyödyllinen järjestö- ja kansalaistoiminta kaupunkikulttuurinen aktiivisuus, aktivismi, omaehtoinen järjestäytymätön harrastustoiminta ja taiteen perusopetuksen ryhmäopetus.”

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Leena Palve-Kaunisto, palveluvastaava, puhelin: 310 86809
leena.palve(a)hel.fi

§ 547

V 26.9.2018, Valtuutettujen Eveliina Heinäluoman, Kauko Koskisen ja Sinikka Vepsän aloitteet juoksuportaiden rakentamiseksi

HEL 2018-002597 T 00 00 03

HEL 2018-003210 ja HEL 2018-002002

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteet loppuun käsitellyiksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinn, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinn(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Heinäluoma Eveliina Aloite Kvsto 28022018 1
- 2 Koskinen Kauko Aloite Kvsto 14032018 2
- 3 Vepsä Sinikka Aloite Kvsto 14022018 9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Eveliina Heinäluoma ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala tekee selvityksen juoksuportaiden rakentamisesta Myllypuron Alakivenpuiston täyttömäelle ja ryhtyy toimenpiteisiin portaiden rakentamiseksi. Valtuutettu Kauko Koskinen ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan harjoitteluportaiden rakentamista Alppikylään ja valtuutettu Sinikka Vepsä ja 20 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan kunto-/juoksuportaiden rakentamista Suutarilan täyttömäelle.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

10.09.2018

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa seuraavaa:

Helsingissä on rakennettu kuntoportaat Malminkartanon ja Paloheinän täyttömäille. Kaupungille on tullut useita ehdotuksia kuntoportaiden rakentamiseksi eri kaupunginosiin.

Kaupunkiympäristön toimiala on käynnistänyt vuonna 2018 koko kaupungin kattavan porrasselvityksen yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Tavoitteena on esittää alustava juoksuportaiden verkostosuunnitelma, periaatteelliset rakenne- ja materiaalivaihtoehdot, alustavat arviot kustannusarvioista, ylläpidon ja kunnossapidon kustannukset sekä valaistuksen kustannukset. Selvitystyössä on tarkoitus arvioida kokonaisvaltaisesti mahdolliset sijoituspaikat huomioiden tavoitettavuus, ympäristö, kasvillisuus, kunnossapito jne. Selvityksessä sovi- taan myös, mikä taho huolehtii portaiden kunnossapidosta. Portaiden kunnossapito tulee myös huomioida suunnittelussa ja niiden kunnossapitoon tulee varata riittävä määräraha. Uusien portaiden soveltuvuutta tullaan tutkimaan paikkoihin, jotka liittyvät luontevasti osaksi jo olemassa olevaa, laajempaa reittiverkostoa ja liikuntaympäristöä.

Juoksuportaiden soveltuvuutta Myllypuron Alakivenpuistoon on alustavasti selvitetty. Portaiden toteutus edellyttää tarkempaa jatkosuunnitelua. Kaupunkiympäristön toimialalta saadun tiedon mukaan Alppikylän ja Suutarilan alueille ei ole vielä tutkittu juoksuportaiden soveltuvuutta.

Kaupunginhallitus toteaa, että porraskuoksu on liikuntamuoto, jonka suosio on kasvanut erittäin paljon. Portaiden suunnittelussa ja sijoituspaikan valinnassa tulisi huomioida laajempi kokonaisuus kuin vain portaiden rakentaminen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Heinäluoma Eveliina Aloite Kvsto 28022018 1
- 2 Koskinen Kauko Aloite Kvsto 14032018 2
- 3 Vepsä Sinikka Aloite Kvsto 14022018 9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.06.2018 § 312

HEL 2018-002597 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristön toimiala on vastaanottanut valtuustoaloitteen koskien juoksuportaiden rakentamista Alakivenpuistoon Myllypuroon. Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala on puolestaan saanut vastattavakseen useamman aloitteen juoksuportaiden rakentamiseksi eri puolille Helsinkiä.

Tällä hetkellä juoksuportaita löytyy kaupunkiympäristön toimialan hallinnoimalta alueelta Malminkartanosta ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hallinnoimalta alueelta Paloheinästä. Vuosaaren huipulle tutkitaan juoksuportaita käynnissä olevan Vuosaarenhuipun hoito- ja kehittämissuunnitelman yhteydessä. Juoksuportaat ovat puurakenteisia ja niitä ei ylläpidetä talvella.

Porrasjuoksu on liikuntamuoto, jonka suosio on räjähdysmäisesti kasvanut. Juoksuportaiden lisäämien soveltuviin paikkoihin on kannatettavaa.

Juoksuportaiden soveltuvuutta Alakivenpuistoon on alustavasti selvitetty. Tekninen selvityksen perusteella puistoon on mahdollista sijoittaa juoksuportaat vahingoittamatta täyttömäen tärkeitä suojakerroksia, jotka erottavat mäen sisään kapseloidun epäpuhtaan maa-aineksen puhtaasta maasta. Portaiden toteutus edellyttää tarkempaa jatkosuunnittelua.

Kaupunkiympäristön toimiala käynnistää koko kaupungin kattavan porras selvityksen vuoden 2018 aikana yhteistyössä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden kanssa vastaten selvityksen laatimisesta. Tavoitteena on esittää alustava juoksuportaiden verkostosuunnitelma, periaatteelliset rakenne- ja materiaalivehtoehdot, alustavat toteutuskustannusarviot, ylläpidon ja kunnossapidon kustannukset sekä valaistuksen kustannukset.

Verkostosuunnittelussa otetaan huomioon muun muassa luontoarvot, topografia, saavutettavuus, turvallisuus ja maaperäolosuhteet. Uusien portaiden soveltuvuutta tullaan tutkimaan paikkoihin, jotka liittyvät luontevasti osaksi jo olemassa olevaa, laajempaa reittiverkostoa tai liikuntaympäristöä. Uusien portaiden rakentaminen saavutettavuudeltaan

10.09.2018

heikoille, syrjäisille alueille ei ole perusteltua. Verkostosuunnitelman lähtökohtana helppo pääsy portaiden luokse jalan, pyöräillen, joukkoliikenteellä ja mahdollisuuksien mukaan henkilöautolla.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 22.05.2018 § 111

HEL 2018-002597 T 00 00 03

Sisältää myös lausunnot aloitteille HEL 2018-002002 ja HEL 2018-003210

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi valtuutettu Eveliina Heinälouman ym. aloitteesta juoksuportaiden rakentamiseksi Myllypuron Alakivenpuiston mäelle, valtuutettu Sinikka Vepsän ym. aloitteesta kunto-/juoksuportaiden rakentamiseksi Suutarilan täyttömäelle ja valtuutettu Kauko Koskisen ym. aloitteesta harjoitteluportaiden rakentamiseksi Alppikylän huipulle seuraavan yhteisen lausunnon:

Kaupunkiympäristön toimiala toteuttaa yhdessä liikunnan ulkoilupalveluiden kanssa selvityksen paikoista, jonne voisi rakentaa kuntoportaat. Selvityksen on määrä valmistua vuoden 2018 aikana. Kaupunkiympäristön toimialalla on vetovastuu selvitystyöstä.

Selvitystyössä on tarkoitus arvioida kokonaisvaltaisesti mahdolliset sijoituspaikat, huomioiden tavoitettavuus, ympäristö, kasvillisuus, kunnossapito jne. Selvityksessä sovitaan myös, mikä taho huolehtii portaiden kunnossapidosta. Vanhan virasto-organisaation aikaan kyseisen virasto jonka hallinnoimalle maa-alueelle rakennettiin, huolehti myös lähtökohtaisesti kunnossapidosta. Näin on toimittu Malminkartanon ja Paloheinän portaiden suhteen. Malminkartanon täyttömäki ja mäen huipulle johtavat portaavat ovat kaupunkiympäristön toimialan hallinnoimia ja ylläpitämiä. Paloheinän ulkoilualue ja kuntoportaavat ovat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hallinnoimalla alueella ja liikuntapalveluiden ylläpitämiä.

Helsingissä on rakennettu kuntoportaat Malminkartanon ja Paloheinän täyttömäille. Paloheinän portaiden saaman julkisuuden myötä kaupungille on tullut useita ehdotuksia kuntoportaiden rakentamiseksi eri kaupunginosiin.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

10.09.2018

Malminkartanon portaissa on 426 askelmaa ja ne ovat pidemmät kuin Paloheinän portaat, Paloheinän portaissa on 254 askelmaa. Portaat Paloheinässä valmistuivat lokakuussa 2017 ja ne saavuttivat heti suuren suosion. Portaihin on asetettu laskurit joiden mukaan, portaissa mitattiin yhteensä 186 862 kpl nousua 6.10.–6.12.2017 välisenä aikana. Paloheinän portaiden asiakasmäärä on osoittanut, että oikein sijoitettuna ne muodostavat oivan liikuntapaikan. Portaat suunniteltiin leveämmiksi kuin Malminkartanon portaat, jotta portaissa mahtuu hyvin liikkumaan samanaikaisesti, niin ylös- kuin alaspäin. Kuntoportaiden toteutus maksoi lähes 180 000 euroa. Portaiden valaistus on suunniteltu toteutettavaksi vuoden 2018 aikana.

Liikuntapalveluiden näkemyksen mukaan portaiden suunnittelussa ja sijoituspaikan valinnassa tulisi huomioida laajempi kokonaisuus kuin vain portaiden rakentaminen. Liikunnan ylläpitämien Paloheinän portaat ovat osa ulkoilureittiverkostoa, jolloin portaiden kiipeämisen jälkeen voi jatkaa kuntoilua eteenpäin ulkoilureitillä tai palata takaisin alas, joko portaita pitkin tai vieressä olevaa ulkoilureittiä pitkin, jolloin portaista voi käyttää suurempi ihmismäärä samanaikaisesti.

Mikäli portaita ei rakenneta valmiina olevan ulkoilureitin viereen, tulee portaista rakentaa tarpeeksi leveät, jotta portaita ylös nouseva ulkoilija voi turvallisesti kohdata niitä alas laskeutuvan ulkoilijan.

Portaiden kunnossapito tulee myös huomioida suunnittelussa ja niiden kunnossapitoon tulee varata riittävä määräraha. Kunnossapidon määrittely määräytyy jo osittain portaiden materiaalivalinnalla. Paloheinän portaiden pääsääntöinen rakennusmateriaali on puu. Portaiden runko on metallia mutta itse porrasaskelmat ovat puuta, valinta tehtiin mm. esteettisistä syistä, puu soveltuu Paloheinän ulkoilun alueen kokonaisuuteen. Puupinnan liukkauden torjunta on todella haastavaa, joten liikuntapalvelut linjasi jo portaiden materiaalivalinnan yhteydessä että portaita ei oteta talvikunnossapidon piiriin.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

§ 548

V 26.9.2018, Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite maauimalapohjaisen uimahallin toteuttamiseksi Puistolan Suuntimopuistoon

HEL 2018-003211 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Laaksosen Heimo Aloite Kvsto 14032018 3

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Heimo Laaksonen ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että tutkittaisiin ja toteutettaisiin Puistolan Suuntimopuistoon uimahallin, jonka lähtökohdaksi otettaisiin keskeisesti ja uudella tavalla huomioon myös kesäinen maauimalatoiminta.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoihin ja toteaa seuraavaa:

Kahden maauimalan, Uimastadion ja Kumpulan maauimala, lisäksi Pirkkolassa on ulkona oleva hiekkapohjainen uima-allas, ns. plotti, johon on rakennettu vedenkäsittelylaitteet ja vesiliukumäki.

Liikuntaviraston teettämänä valmistui 1995 Pirkkolan liikuntapuiston yleissuunnitelma, johon sisältyy osana luonnos Pirkkolan nykyisen uimahallin laajennukseksi. Uimahallin eteläpuolelle on kaavailtu myös maauimalan tyyppistä ulkona olevaa uima-allasta. Keskuspuiston keskiosan 29.1.2014 lainvoimaiseksi tullessa asemakaavassa näitä koskevat varaukset on osoitettu Pirkkolan liikuntapuiston alueella. Asemakaavassa nykyisen uimahallin eteläpuolella on varaus ulkouima-altaalle sekä varaus uimahallin laajennuksen toteuttamista varten. Uimahallin laajennus saa olla kaksikerroksinen ja 9 000 k-m² suuruinen.

Taloussuunnitelmassa vuosille 2018-2027 ei ole osoitettu investointimäärärahoja uuden uimahalli-maauimalan rakentamiseen.

Nyt käynnissä olevan Tapulikaupungin, Puistolan ja Heikinlaakson palvelutilatarkastelun yhteydessä on mahdollista tutkia uintimahdollisuuksien kehittämistä osana tulevaisuuden uudistuvia monikäyttöisiä palvelutiloja. Maauimalapohjaisen uimahallin toteuttamisen edellytyksiä Suuntimonpuistoon tai lähialueelle arvioidaan Puistolan asemanseudun alueellisen kehittämistyön yhteydessä.

Uimahalli- ja maauimalapalveluiden kysyntä on edelleen suurta. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toteuttaa laajemman koko toimialan palveluverkkoa koskevan selvityksen. Tässä yhteydessä selvitetään myös Helsingin uimahallien ja uimapaikkojen alueellisia kehitystarpeita sekä tarkastellaan mahdollisuuksia toteuttaa uusi maauimala tai muu vastaavanlainen ratkaisu jonkun nykyisen uimahallin yhteyteen tai muulle alueelle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Laaksonen Heimo Aloite Kvsto 14032018 3

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 05.06.2018 § 121

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HEL 2018-003211 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Taloussuunnitelmassa vuosille 2018–2027 ei ole osoitettu investointimäärärahoja uuden uimahalli-maauimalan rakentamiseen. Toimialauudistuksen myötä liikuntapaikkarakentamisen investointimäärärahat siirtyvät kaupunkiympäristön toimialalle.

Uimahalli- ja maauimalapalveluiden kysyntä on edelleen suurta. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toteuttaa laajemman koko toimialan palveluverkkoa koskevan selvityksen "Kulttuurin ja vapaa-ajan yleiskaavan". Tässä yhteydessä selvitetään myös Helsingin uimahallien ja uimapaikkojen alueellisia kehitystarpeita sekä tarkastellaan mahdollisuuksia toteuttaa uusi maauimala tai muu vastaavanlainen ratkaisu jonkun nykyisen uimahallin yhteyteen tai muulle alueelle. Toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaista olisi toteuttaa mahdollinen uusi maauimala jonkun nykyisen uimahallin yhteyteen. Östersundomin kaavoituksen yhteydessä on ollut kaavailuissa uuden uimahalli-maauimalan toteuttaminen sinne.

Puistola sijaitsee koillisessa suurpiirissä. Puistolan peruspiiriin kuuluvat Puistolan lisäksi Tapulikaupunki, Heikinlaakso ja Tattarisuo. Puistolaan on hyvä julkinen raideliikenneyhteys. Uimahalli-maauimalan sijoittaminen kaikkine sen vaatimine oheistiloineen esitettyyn Suuntimopuistoon voi olla vaikeaa ja otetaan huomioon Kulttuurin ja vapaa-ajan yleiskaavan selvityksessä.

Helsingissä on kaksi vuoden 1952 Olympialaisiin valmistunutta maauimalaa: Uimastadion ja Kumpulan maauimala. Uimastadion on peruskorjattu vuosina 1993–1995 ja Kumpulan maauimala vuosina 2003–2005. Talven 2015–2016 aikana peruskorjattiin Uimastadionin lasten allas, ja talven 2016–2017 aikana peruskorjattiin hyppyallas ja –torni sekä viimeisimpänä ison altaan laatoitus. Pääkaupunkiseudun kolmas maauimala valmistui kesällä 2016 Espoon Leppävaaraan, mikä on hyvin saavutettavissa myös Länsi- ja Luoteis-Helsingistä.

Uimastadion oli vuonna 2017 avoinna 7.5.–17.9. ja Kumpulan maauimala 28.5.–27.8. Maauimaloiden vuosittaiset kävijämäärät ovat viime vuosina olleet:

Vuosi	Uimastadion/kävijämäärä	Kumpula/ kävijämäärä
2014	295 334	127 818
2015	278 523	113 216
2016	256 139	104 333

2017

225 433

102 182

Maauimaloiden lisäksi Pirkkolassa on ulkona oleva hiekkapohjainen uima-allas, ns. plotti, johon on rakennettu vedenkäsittelylaitteet ja vesiliukumäki. Vanhan pukusuojarakennuksen tilalle rakennettiin vuonna 2007 uusi pukusuojarakennus, jossa on myös saniteettitilat ja kioski. Lisäksi vuosina 2012–2013 plotin koko ympäristö ja leikkivälineet uusittiin ja kunnostettiin sekä lisättiin kuntoiluvälineet. Vaikka plotti on enimmäkseen vain runsaan metrin syvyinen, se on ollut etenkin lasten ja nuorten suosima kesäkeidas. Vuonna 2017 plotilla oli 33 582 kävijää.

Kesäisin Helsingissä on uintimahdollisuus myös 24 rannalla, joista 13 on valvottuja. Lisäksi vuonna 2016 kaupungin keskustaan on toteutettu yksityisin varoin ympäri vuoden käytössä oleva merivesiuimala, joka lisää kaupunkilaisten uintimahdollisuuksia.

Liikuntaviraston teettämänä valmistui 1995 Pirkkolan liikuntapuiston yleissuunnitelma, johon sisältyy osana luonnos Pirkkolan nykyisen uimahallin laajennukseksi. Uimahallin eteläpuolelle on kaavailtu myös maaumalan tyyppistä ulkona olevaa uima-allasta. Keskuspuiston keskosan 29.1.2014 lainvoimaiseksi tullessa asemakaavassa näitä koskevat varaukset on osoitettu Pirkkolan liikuntapuiston alueella. Asemakaavassa nykyisen uimahallin eteläpuolella on varaus ulkouima-altaalle sekä varaus uimahallin laajennuksen toteuttamista varten. Uimahallin laajennus saa olla kaksikerroksinen ja 9 000 km² suuruinen.

Käsittely

05.06.2018 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Tarja Loikkanen-Jormakka: Lausunnon kolmannen kappaleen loppuun lisätään:

"ja otetaan huomioon Kulttuurin ja vapaa-ajan yleiskaavan selvityksessä."

Lautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen-Jormakka

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.06.2018 § 313

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HEL 2018-003211 T 00 00 03

Hankennumero 5264_164

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingissä on kaksi vuoden 1952 Olympialaisiin valmistunutta maauimalaa: Uimastadionin ja Kumpulan maauimala. Uimastadion peruskorjaus valmistui v. 1995 ja Kumpulan maauimala v. 2005. Vuonna 2017 valmistui Uimastadionin lasten altaan sekä hyppyaltaan ja -tornin peruskorjaus. Espoon Leppävaaraan valmistui v. 2016 maauimala, joka on läntisestä Helsingistä hyvin saavutettavissa.

Helsingin merkittävin maauimala on Uimastadion, jonka kävijämäärät ovat noin kaksinkertaiset Kumpulan maauimalaan nähden. Maauimaloiden lisäksi Pirkkolassa on ulkona hiekkapohjainen uima-allas - ns. plotti, johon on rakennettu vedenkäsitteilylaitteet ja vesiliukumäki. Vanhan pukusuojarakennuksen tilalle rakennettiin vuonna 2007 uusi pukusuojarakennus, jossa on myös saniteettitilat ja kioskki. Vuonna 2013 valmistui plotin ympäristön ja leikkivälineiden uusiminen sekä kuntoiluvälineiden lisääminen. Vaikka plotti on enimmillään vain runsaan metrin syvyinen, se on etenkin lasten ja nuorten suosima kesäkeidas.

Kesäisin Helsingissä on uintimahdollisuus 24 rannalla, joista 13 on valvottuja. Lisäksi vuonna 2016 kaupungin keskustaan on toteutettu yksityisin varoin ympäri vuoden käytössä oleva merivesiuimala, joka lisää kaupunkilaisten uintimahdollisuuksia.

Keskuspuiston keskiosan vuonna 2014 voimaan tullut asemakaava nro 12185 mahdollistaa kaksikerroksisen, 9 000 k-m²:n suuruisen uimahallin laajennuksen sekä maauimalatyypin ulkona olevan uima-altaan nykyisen uimahallin yhteyteen Pirkkolan liikuntapuistoon.

Tapulikaupungin Maatullinpuistossa on leikkipuiston yhteydessä kaksi pientä ulkoallasta, jotka ovat alueen lasten ja nuorten suosioissa. Puistolan ja Suutarilan nuorisolla on toiveita paremmista uintimahdollisuuksista.

Jakomäen hiekkakuoppalampien kehittämistä uimapaikaksi selvitetään yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa. Jakomäessä on hiekkakuoppaan muodostunut sydämen muotoinen lampi nimeltään Sydänlampi, jonka hygieeninen laatu on erinomainen ja ekologinen tila hyvä. Lampikokonaisuuteen kuuluu kolme hiekkakuoppalampea Vantaan puolella.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

10.09.2018

Tapulikaupungissa Maatullinkujan pohjoispuoleinen uimahalliksi soveltuva tontti muutettiin asuintontiksi vuonna 2013 voimaan tulleessa asemakaavassa. Suunnitteluperiaatteiden valmistelu, täydennysrakentamisen mahdollisuuksien selvittely ja alueen kehittäminen ovat nyt ajankohtaisia Puistolan asemanseudulla.

Maaumalapohjaisen uimahallin vaatiman ajoneuvoliikenteen ja pysäköinnin järjestäminen Suuntimopuistoon olisi haastavaa, vaikka alue rajautuu Puistolan juna-asemaan ja on hyvin saavutettavissa.

Maaumala ei sisälly kymmenvuotiskauden investointiohjelmaan. Toiminnallisesti ja taloudellisesti olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa mahdollinen uusi maaumala jonkun nykyisen uimahallin yhteyteen.

Nyt käynnissä olevan Tapulikaupungin, Puistolan ja Heikinlaakson palvelutilatarkastelun yhteydessä on kuitenkin mahdollista tutkia uintimahdollisuuksien kehittämistä osana tulevaisuuden uudistuvia monikäyttöisiä palvelutiloja. Maaumalapohjaisen uimahallin toteuttamisen edellytyksiä Suuntimopuistoon tai lähialueelle arvioidaan Puistolan asemanseudun alueellisen kehittämistyön yhteydessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Joakim Kettunen, arkkitehti, puhelin: 310 37289
joakim.kettunen(a)hel.fi

§ 549

V 26.9.2018, Valtuutettu Aleksi Niskasen aloite koulukuraattorien ja koulupsykologien lisäämiseksi esiopetuksessa

HEL 2018-003212 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Aleksi Niskanen ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle esiopetukseen lisätään kolme psykologin ja kolme kuraattorin tointa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan 29.5.2018 antamaan lausuntoon ja toteaa seuraavaa:

Oppilas- ja opiskeluhoitolain tultua voimaan 1.8.2014 Helsinkiin perustettiin esiopetuksen vastaavan kuraattorin toimi, joka sijoitettiin silloisen sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen lapsiperheiden perhetyöhön. Työ alkoi helmikuussa 2015. Esiopetuksen vastaavan kuraattorin tehtävänä on ennaltaehkäistä ja selvittää lasten ja perheiden ongelmia sosiaalityön kei-

10.09.2018

noin yhteistyössä lasten, vanhempien, esiopetuksen työntekijöiden ja muiden auttamistahojen kanssa.

Toimialamuutoksessa ainoastaan kuraattorin toimi siirtyi kasvatukseen ja koulutuksen toimialalle. Psykologipalveluiden osalta toiminnan järjestäminen jatkui entisellään neuvolan psykologipalveluissa. Vuoden 2017–2018 aikana on keskusteltu ja arvioitu esiopetuksen oppilashuollon tarpeita sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kanssa.

Esiopetuksen oppilashuollon palvelut eivät ole laajuudeltaan ja mitoitukseltaan vastanneet kasvatukseen ja koulutuksen toimialan mitoitusta 800 lasta kuraattoria ja 1000 lasta psykologia kohden. Esiopetus on puolipäiväistä, joten mitoituksen mukainen toiminta tarkoittaisi Helsingissä kolmea psykologin ja neljää kuraattorin vakanssia suomenkielisessä esiopetuksessa sekä yhtä vakanssia ruotsinkielisessä esiopetuksessa. Koska kasvatukseen ja koulutukseen toimialalla on jo yksi vastaava kuraattori, on lisätarve kolme psykologia ja kolme kuraattoria, sekä ruotsinkieliseen esiopetukseen yksi kuraattori. Yhteensä lisäkulut ovat vuositasolla 360 000 euroa. Lautakunnan talousarvioehdotuksessa on esitetty osittaista rahoitusta tähän tarkoitukseen.

Kaupunginhallitus toteaa, että varhainen tuki auttaa ehkäisemään ongelmien pahenemista ja lisää oppimisen edellytyksiä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 29.05.2018 § 110

HEL 2018-003212 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

10.09.2018

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Oppilas- ja opiskeluhuoltolain 1.8.2014 voimaantulon myötä Helsinkiin perustettiin esiopetuksen vastaavan kuraattorin toimi, joka sijoitettiin silloisen sosiaali- ja terveystieteiden osaston lapsiperheiden perhetyöhön. Työ alkoi helmikuussa 2015. Esiopetuksen vastaavan kuraattorin tehtävänä on ennaltaehkäistä ja selvittää lasten ja perheiden ongelmia sosiaalityön keinoin yhteistyössä lasten, vanhempien, esiopetuksen työntekijöiden ja muiden auttamistahojen kanssa.

Toimialamuutoksessa ainoastaan kuraattorin toimi siirtyi kasvatukseen ja koulutuksen toimialalle. Psykologipalveluiden osalta toiminnan järjestäminen jatkui entisellään neuvolan psykologipalveluissa. Vuoden 2017–2018 aikana on keskusteltu ja arvioitu esiopetuksen oppilashuollon tarpeita sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kanssa.

Esiopetuksen opiskeluhuollon palvelut eivät ole laajuudeltaan ja mitoitukseltaan vastanneet kasvatukseen ja koulutuksen toimialan mitoitusta 800 lasta kuraattoria ja 1000 lasta psykologia kohden. Esiopetus on puolipäiväistä, joten mitoituksen mukainen toiminta tarkoittaisi Helsingissä kolmea psykologin ja neljää kuraattorin vakanssia suomenkielisessä esiopetuksessa sekä yhtä vakanssia ruotsinkielisessä esiopetuksessa. Koska kasvatukseen ja koulutukseen toimialalla on jo yksi vastaava kuraattori, on lisätarve kolme psykologia ja kolme kuraattoria, sekä ruotsinkieliseen esiopetukseen yksi kuraattori. Yhteensä lisäkulut ovat vuositasolla 360 000 euroa.

Päätöksellä on merkittäviä lapsivaikutuksia, sillä varhainen tuki auttaa ehkäisemään ongelmien pahenemista ja lisää oppimisen edellytyksiä.

Esittelijä

kasvatukseen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

§ 550

V 26.9.2019, Valtuutettu Pilvi Torstin aloite lähikouluperiaatteen käyttöön otosta päiväkotipaikkapäätöksissä

HEL 2018-003221 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Torsti Pilvi Aloite Kvsto 14032018 13

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pilvi Torsti ja 42 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittäisi mahdollisuudet tarjota päivähoitopaikat lähikouluperiaatteen mukaisesti vuodesta 2019 alkaen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan 29.5.2018 antamaan lausuntoon ja toteaa seuraavaa:

Palvelun järjestämistä koskevat periaatteet

Helsingissä lähtökohtana on, että lapsi saa varhaiskasvatuspaikan mahdollisimman läheltä kotia. Tavoitteena on, että julkisella liikenteellä matka kotiovelta varhaiskasvatuspaikkaan on enintään 30 minuuttia.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Esiopetuspaikka osoitetaan ensisijaisesti lapselle oman asuinalueen oppilaaksiottoalueella esiopetusta antavasta päiväkodista. Perusopetuksessa oppilaalla on ensisijainen oikeus käydä sitä koulua, jonka oppilaaksiottoalueella hän asuu. Oppilaan koulumatkan tulee olla mahdollisimman turvallinen ja lyhyt. Kaupunki osoittaa oppivelvolliselle lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa opetusta annetaan.

Monissa osissa kaupunkia palvelun suunnittelun pohjana olevat varhaiskasvatusalueet ja perusopetuksen oppilaaksiottoalueet poikkeavat toisistaan ja ovat maantieteelliseltä laajuudeltaan hyvin erikokoisia. Varhaiskasvatusalueet noudattelevat kaupungin tilastollisten alueiden rajoja (piirijako). Perusopetuksessa oppilaaksiottoalueiden rajat pohjautuvat palveluverkkosuunnittelutyöhön, oppilaiden ja koulujen tilapaikkojen määrään. Esiopetusalueet rakentuvat perusopetuksen oppilaaksiottoalueiden perusteella. Esiopetusalueiden rajat poikkeavat joillakin alueilla oppilaaksiottoalueiden rajoista.

Vuonna 2017 noin 30 prosenttia suomenkielisen varhaiskasvatuksen lapsista vaihtoi päiväkotia siirtyessään varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Vuonna 2017 suomenkielisestä esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä noin 73 prosenttia esiopetuksessa olleista jatkoi saman oppilaaksiottoalueen koulussa, jossa esiopetusta tarjonnut päiväkotijajaisi. Vuonna 2017 ruotsinkielisestä esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä lähes 100 prosenttia oppilaista jatkoi saman oppilaaksiottoalueen koulussa.

Helsingin kaupunkistrategian mukaan suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja perusopetus ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Varhaiskasvatusalueiden, esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaaksiottoalueiden yhdenmukaistaminen vahvistaisi lähipalvelukokonaisuutta. Yhtenäinen palvelualue mahdollistaisi lapselle luontevan siirtymän ja eheän opinpolun varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetukseen.

Lähipalveluperiaate turvaa lapselle tutun fyysisen ja sosiaalisen ympäristön, joka tukee hyvinvointia ja kasvua. Sujuvat siirtymät ja yhteistyö siirtymävaiheissa tukevat varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurien yhtenäistämistä.

Helsingin kaupungin strategia ohjaa aloitteen suuntaiseen työhön. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla lähipäiväkotiperiaatteen suuntainen lapsen opinpolun sujuvoittaminen on jo aloitettu yhteisellä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen keskustelulla, alueiden kokonaisuuksien kuvaamisella sekä palveluverkkotyönä. Suomenkielistä esiopetusta pyritään järjestämään entistä enemmän koulujen kanssa samoissa tiloissa, jossa myös iltapäivän osalta varhaiskasvatus järjestetään.

Selvityksen laatiminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

10.09.2018

Kaupunginhallitus pitää aloitteessa mainitun selvityksen tekemistä kannatettavana. Selvitystyö mahdollistaa laajan kokonaistarkastelun varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen järjestämisestä ja hakeutumisesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Torsti Pilvi Aloite Kvsto 14032018 13

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 29.05.2018 § 112

HEL 2018-003221 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Pilvi Torstin ym. valtuustoaloitteesta koskien selvitystä lähikouluperiaatteen käyttöön otosta päiväkotipaikkapäätöksissä Helsingissä:

Palvelun järjestämistä ohjaavat periaatteet

Lapsen päivähoitopaikan, esiopetuspaikan ja perusopetuksen koulupaikan osoittamiseen vaikuttaa vallitseva lainsäädäntö sekä Helsingissä päätetyt periaatteet. Tällä hetkellä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen alueellinen hakeutumisprosessi ja valintakriteerit poikkeavat toisistaan.

Helsingissä lähtökohtana on, että lapsi saa varhaiskasvatuspaikan mahdollisimman läheltä kotia. Tavoitteena on, että julkisella liikenteellä matka kotiovelta varhaiskasvatuspaikkaan on enintään 30 minuuttia. Esiopetuspaikka osoitetaan ensisijaisesti lapselle oman asuinalueen oppilaaksiottoalueella esiopetusta antavasta päiväkodista. Perusopetuksessa oppilaalla on ensisijainen oikeus käydä sitä koulua, jonka oppilaaksiottoalueella hän asuu. Oppilaan koulumatkan tulee olla mahdol-

lisimman turvallinen ja lyhyt. Kaupunki osoittaa oppivelvolliselle lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa opetusta annetaan.

Monissa osissa kaupunkia palvelun suunnittelun pohjana olevat varhaiskasvatusalueet ja perusopetuksen oppilaaksiottoalueet poikkeavat toisistaan ja ovat maantieteelliseltä laajuudeltaan hyvin erikokoisia. Varhaiskasvatusalueet noudattelevat kaupungin tilastollisten alueiden rajoja (piirijako). Perusopetuksessa oppilaaksiottoalueiden rajat pohjautuvat palveluverkkosuunnittelutyöhön, oppilaiden ja koulujen tilapaikkojen määrään. Esiopetusalueet rakentuvat perusopetuksen oppilaaksiottoalueiden pohjalta. Esiopetusalueiden rajat poikkeavat joillakin alueilla oppilaaksiottoalueiden rajoista.

Vuonna 2017 noin 30 prosenttia suomenkielisen varhaiskasvatuksen lapsista vaihtoi päiväkotia siirtyessään varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Vuonna 2017 suomenkielisestä esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä noin 73 prosenttia esiopetuksessa olleista jatkoi saman oppilaaksiottoalueen koulussa, jossa esiopetusta tarjonnut päiväkotijajitsi. Vuonna 2017 ruotsinkielisestä esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä lähes 100 prosenttia oppilaista jatkoi saman oppilaaksiottoalueen koulussa.

Helsingin kaupunkistrategian mukaan suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja perusopetus ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Varhaiskasvatusalueiden, esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaaksiottoalueiden yhdenmukaistaminen vahvistaisi lähipalvelukokonaisuutta. Yhteinen palvelualue mahdollistaisi lapselle luontevan siirtymän ja eheän opinpolun varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetukseen.

Lähipalveluperiaate turvaa lapselle tutun fyysisen ja sosiaalisen ympäristön, joka tukee hyvinvointia ja kasvua. Sujuvat siirtymät ja yhteistyö siirtymävaiheissa tukevat varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurien yhtenäistämistä.

Helsingin kaupungin strategia ohjaa aloitteen suuntaiseen työhön. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla lähipäiväkotiperiaatteen suuntainen lapsen opinpolun sujuvoittaminen on jo aloitettu yhteisellä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen keskustelulla, alueiden kokonaisuuksien kuvaamisella sekä palveluverkkotyönä. Suomenkielistä esiopetusta pyritään järjestämään entistä enemmän koulujen kanssa samoissa tiloissa, jossa myös iltapäivän osalta varhaiskasvatus järjestetään.

Selvityksen laatiminen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa aloitteessa mainitun selvityksen tekemistä. Selvitys voidaan toteuttaa vuoden 2018 aikana, jonka jälkeen arvioidaan tarkemmin tarvittavia toimenpiteitä ja aikataulua.

10.09.2018

Selvitystyö edellyttää laajaa kokonaistarkastelua varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä perusopetuksen järjestämisestä ja hakeutumisesta.

Selvityksessä tulee kuvata varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen palvelunkäytön ja siirtymävaiheiden nykytilanne, palvelualueisiin (oppilaaksiottoalueet), palvelutarpeeseen ja palveluverkkoon liittyvät tekijät ja niiden kehitysnäkymät. Lisäksi on arvioitava yhtenäiseen lähipäiväkoti-peruskoulu-malliin siirtymisestä aiheutuvat tilatarve-
muutokset, vaikutukset tilasuunnitteluun, kustannusvaikutukset sekä lapsivaikutusten arviointi.

Selvityksessä tulee määritellä lähipäiväkoti-peruskoulu-malliin uudistuneet periaatteet, kuvata lähipäiväkoti-peruskoulu-alueet sekä arvioida, millä aikataululla uuteen malliin voidaan siirtyä. Selvitystyössä tulee ottaa huomioon digitalisaation mahdollisuudet palveluiden suunnittelussa, palveluihin hakeutumisessa ja palveluiden käytössä.

Esittelijä

toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Järvenkallas, varhaiskasvatusjohtaja, puhelin: 310 43368
satu.jarvenkallas(a)hel.fi

Niclas Grönholm, ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja, puhelin: 310 86225
niclas.gronholm(a)hel.fi

§ 551

V 26.9.2018, Valtuutettu Tapio Klemetin aloite hiihtokauden pidentämiseksi Paloheinässä

HEL 2018-001999 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa.

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Tapio Klemetin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tapio Klemetin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Tapio Klemetti ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää tavat pidentää hiihtokautta Paloheinässä. Aloitteessa todetaan mm. että ilmaston lämmetessä ovat hiihtomahdollisuudet pääkaupunkiseudulla heikentyneet. Jotta hiihdon harrastaminen olisi mahdollista mahdollisimman monille, toivotaan aloitteessa Paloheinän hiihtomahdollisuuksien turvaamista ja edelleen kehittämistä. Aloitteessa mainitaan, että Espoon Oittaaalla ja Vantaan Hakunilassa oli viime talvena pystytty avaamaan ladut aiemmin kuin Paloheinässä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoon, ja toteaa, että Paloheinän lumetusolosuhteita ollaan parantamas-

sa. Vuodelle 2018 on varattu 200 000 euroa Paloheinän lumetusolosuhteiden kehittämiseen. Määrärahalla on tarkoitus suunnitella ja rakentaa vesiputkisto ja sähköverkko latuareitin varrelle. Näiden avulla latuja voidaan lumettaa nopeasti, jolloin lyhyitäkin pakkasjaksoja pystytään hyödyntämään. Paloheinän tykkilumen valmistamisessa käytetään vesijohtovettä, joka jäähdytetään jäähdytystornissa. Espoon Oittaalla ja Vantaan Hakunilassa voidaan käyttää alijäähtynyttä luonnonvettä, jolloin tykkilumen valmistaminen on tehokkaampaa. Paloheinässä on lähimpään luonnonveteen matkaa yli kilometri, ja Vantaanjoelle kaksi kilometriä.

Lautakunnan lausunnossa todetaan lopuksi, että Paloheinän hiihtoalueella voi hyvällä talvisäällä vierailla tuhansia hiihtäjiä. Harrastehiihdon suosion kasvu, kaikille sopivat hiihtoladut sekä Helsingin alueen väestöpohja luovat pohjan Paloheinän alueen suosiolle. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala pyrkii kehittämään alueen hiihto-olosuhteita käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tapio Klemetin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 24.04.2018 § 94

HEL 2018-001999 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Paloheinän ulkoilualueen latuverkoston ylläpidosta vastaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelukokonaisuus. Liikuntapalvelut on huolehtinut, että kaupunkiympäristön toimialan hallinnoimiin vuoden 2018 investointimäärärahoihin, kohtaan 8 04 01 02 liikuntapaikat ja ul-

koilualueet on varattu 200 000 euroa Paloheinän lumetusolosuhteiden kehittämiseen.

Määrärahalla on tarkoitus suunnitelluttaa ja rakennuttaa vesiputkisto ja sähköverkko reitin varteen, jolloin tykkilumi saadaan ns. ammuttua suoraan latureitille. Näin lyhyitäkin pakkasjaksoja pystytään hyödyntämään, eikä maapinnan jäätymistä jouduta odottamaan. Tällä hetkellä lumi tykitetään Paloheinän alueella yhteen paikkaan, josta se levitetään raskaalla kalustolla latureiteille. Tällöin joudutaan odottamaan, että reittipohjat ovat jäätyneet kestääkseen raskaan kaluston painon lunta levitettäessä latureiteille.

Uuden järjestelmän myötä lumitykki tuodaan ladulle ja kytketään vesijohto- ja sähköverkkoon. Lumi tykitetään suoraan latureitille, jonka jälkeen latukone tasaa ladulle tykitetyn lumen. Tämän kaltainen järjestelmä on käytössä esim. Vihti Ski Centerissä, Espoossa Oittaalla ja Vantaan Hakunilassa.

Liikuntapalvelut ei ole aiemmin katsonut tarpeelliseksi tehdä selvitystä mahdollisen putken rakentamisesta Paloheinän ulkoilualueelle, sillä hyödyn on todettu olevan pieni. Hyöty on näkyvä siinä vaiheessa, kun pakkaneen pysyy lähellä nolaa, jolloin tykkilunta voidaan tehdä. Tämä ero oli kuluneena talvena hyvin havaittavissa, kun Oittalla ja Hakunilassa pystyttiin tykittämään lunta ja ladut saatiin auki huomattavasti aikaisemmin kuin Paloheinässä.

Lumetettavien latujen suunnittelussa on otettava huomioon sen sijainti huomioiden kaikenlaiset hiihtäjät sekä myös muut liikkujat Paloheinän ulkoilualueella. Lumetettavat ladut tullaan todennäköisesti toteuttamaan Paloheinän hiihtostadionin viereen, n. 1,0 km tasaisille reiteille sekä n. 1,8 km haastavammalle metsäreitille. Eri vaatavuusasteisilla reiteillä pystytään huomioimaan kaikenkuntoiset- ja tasoiset hiihtäjät. Tämä sijainti mahdollistaa myös hyvin stadionalueen hyödyntämisen tykkilumialueena.

Helsingissä on laadittu hiihto-olosuhteiden luomiseksi suunnitelma miten vuosittain latujen kunnossapito organisoidaan. Kivikon hiihtohalli avataan vuosittain syys-lokakuun vaihteessa ja halli pidetään auki niin kauan talvea vasten, kun asiakkaita riittää. Paloheinässä tykkilumilataa päästään tekemään säiden salliessa, yleensä joulukuun aikana. Mikäli luonnonlunta ei ole satanut riittävästi tammikuun aikana luonnonlumilatausten kunnostamiseksi, on pyritty sään salliessa Paloheinän lisäksi tekemään Vuosaaren Mustavuoreen tykkilumilatu.

Paloheinän tykkilumen valmistamisessa käytetään vesijohtovettä, joka jäädytetään jäädytystornissa, jolloin emme pääse samalle kylmyystasolle kuin Espoon Oittaalla ja Vantaan Hakunilassa, joissa käytetään

10.09.2018

alijäähtynyttä luonnonvettä. Oittaalla vesi otetaan järvestä ja Hakunilassa purosta. Näin ollen heillä tykkilumen valmistaminen on tehokkaampaa.

Paloheinää lähinnä mahdollisesti käytettävissä oleva luonnonvesi löytyy Kuninkaantammassa sijaitsevasta Palettilammesta, lammen veden riittävydestä ei ole tehty selvitystä. Linnun tietä matkaa Paloheinän majalta lammelle kertyy yli kilometri. Vantaanjokeen matkaa kertyy linnuntietä lähes kaksi kilometriä.

Paloheinän hiihtoaluetta pidetään hiihtäjien keskuudessa jopa Suomen vilkkaimpana maastohihtokeskuksena. Hyvällä talvisäällä alueella vieraillee päivittäin tuhansia hiihtäjiä. Harrastehiihdon suosion kasvu, kaikille sopivat hiihtoladut sekä Helsingin alueen väestöpohja luovat pohjan Paloheinän alueen suosiolle. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala pyrkii kehittämään alueen hiihto-olosuhteita ja käytettävissä olevien resursien ja määrärahojen puitteissa.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen-Jormakka

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi
Petri Angelvuo, kenttäpäällikkö, puhelin: 310 87906
petri.angelvuo(a)hel.fi

§ 552

V 26.9.2018, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite graffiti- ja muraalitaiteen saamiseksi Herttoniemen ja Siilitien väliseen meluvalliin

HEL 2018-002599 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sami Muttilaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sami Muttilainen ja 18 muuta valtuutettua esittävät, että kaupunki ryhtyy toimiin graffiti- ja muraalitaiteen saamiseksi Siilitien ja Herttoniemen väliseen, noin viiden metrin korkuiseen ja 1,5 kilometrin pituiseen meluvalliin. Aloitteessa todetaan, että meluvalli on kaupunkikuvallisesti kiinnostava kohde, ja ehdotus on linjassa kaupungin vision kanssa, jossa edistetään kaupunkikulttuuria myös katu- ja ympäristötaitteen kautta.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan aloitteesta antamassa lausunnossa todetaan, että kyseinen melumuuri soveltuisi luvallisen graffititaiteen kohteeksi. Näin suurten kohteiden toteutus edellyttää kuitenkin, että

10.09.2018

kaupunki selkeyttää omia toimintamallejaan. Rakennushankkeiden suunnittelu- ja päätösvaihe olisi luontevin aika käynnistää keskustelut tämän kokoluokan taidehankkeista. Taidehankkeen voisi sisällyttää alkuperäiseen rakentamishankkeeseen ja rakentamisen kustannuksiin. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan resurssit eivät mahdollista näin isojen hankkeiden toteuttamista. Yksi mahdollinen toteuttajataho voisi olla Helsingin Juhlaviikot. Toinen vaihtoehtoinen malli olisi yhteisötaidetoimijoiden aloite, jota voitaisiin rahoittaa osallistuvan budjetoinnin kautta. Joka tapauksessa hanke on niin mittava, että sen toteuttaminen vaatii pidemmän suunnittelu- ja toteutusaikataulun.

Kaupunkiympäristön toimialan lausunnossa 14.8.2018 todetaan, että meluaita rakennetaan yleisten töiden lautakunnan 16.10.2008 tekemän päätöksen mukaisesti. Metroradan puolelta meluaita on absorboiva, mikä vähentää metromelun heijastumista melusteestä. Graffiti- tai muraalitaide vaatii yleensä tasaisen ja kovan pinnan, joka puolestaan heijastaa ääntä. Meluseinien eteen tehdään kasvillisuusverkkoja, jotka pehmentävät meluseinän olemusta. Teknisessä mielessä ei ole estettä asentaa meluseinään jälkikäteen ympäristötaidetta, kunhan se ei muodosta yhtenäistä ääntä heijastavaa pintaa, ja joka on myös kohtuullisin kustannuksin ylläpidettävissä. Mahdollisen ympäristötaiteen tekemisen yhteydessä on huomioitava erityisesti liikenneturvallisuusnäkökohdat, sillä työskentely tapahtuu katualueella vilkkaan Itäväylän välittömässä läheisyydessä.

Kaupunginhallitus toteaa, että graffiti- tai muraalitaiteen sijoittaminen Siilitien ja Herttoniemen väliseen meluvalliin olisi poikkeuksellisen mitava hanke, jonka toteuttamiseen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla ei ole mahdollisuuksia. Meluvallin rakenne ei myöskään sovellu perinteiseen graffiti- tai muraalitaiteeseen. Ympäristötaiteen toteuttaminen meluvalliin vaatisi siten kaupungin ulkopuolisia toteuttajia ja mahdollisesti myös uudenlaisia teknisiä ratkaisuja. Kaupunginhallitus pitää asiassa esitettyä selvitystä riittävänä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala 14.8.2018

HEL 2018-002599 T 00 00 03

Valtuutettu Sami Muttilainen ja 18 muuta valtuutettua ovat 28.2.2018 tehneet valtuustoaloitteen taiteen saamiseksi Herttoniemen ja Siilitien väliseen meluvalliin. Aloitteessa todetaan, että meluvalli on n. viiden metrin korkuinen, n. 1,5 km pitkä, pääväriltään vihreä, eikä se häikäise estetiikallaan jääden hyvin kolkoksi. Valtuustoaloitteessa esitetään, että kaupunki ryhtyy toimiin graffiti- ja muraalitaiteen saamiseksi kyseiseen meluvalliin. Meluvalli on kaupunkikuvallisesti kiinnostava kohde ja linjassa kaupungin tämän hetkisen visioiden kanssa, joissa edistetään kaupunkikulttuuria myös katu- ja ympäristötaiteen kautta.

Herttoniemen ja Siilitien metroasemien väliin rakennetaan meluaita YTLK 16.10.2008 § 602 päätöksen mukaisesti. Metroradan puolelta meluaita on absorboiva, mikä vähentää metromelun heijastumista melusteestä. Graffiti- tai muraalitaide vaatii yleensä nimenomaan tasaisen ja kovan alustan, esimerkiksi betonimuurin, joka puolestaan heijastaisi ääntä. Meluseinien eteen tehdään arkkitehtisuunnitelman mukaisesti kasvillisuusverkkoja jotka pehmentävät meluseinän muuten sangen massiivista olemusta. Teknisessä mielessä mikään ei estä asentamasta meluseinään jälkikäteen ympäristötaidetta kunhan se on sellaista joka pystytään ripustamaan seinän pintaan, ei muodosta yhtenäistä ääntä heijastavaa pintaa ja joka on myös kohtuullisin kustannuksin ylläpidettävissä kyseisessä ympäristössä.

Jos meluaitaan tehdään ympäristötaidetta, tulee huomioida erityisesti liikenneturvallisuusnäkökohdat, sillä työskentely tapahtuu katualueella vilkkaan Itäväylän välittömässä läheisyydessä.

Kaupunkiympäristön toimiala 8.8.2018

Lisätiedot

Reetta Putkonen, liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 37079
reetta.putkonen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 24.04.2018 § 88

HEL 2018-002599 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että kyseinen melumuuri voisi olla soveltuva kohde luvalliselle graffititaiteelle. Kaupungin tulee kuitenkin ensin selkeyttää omia toimintamallejaan ja sopia, miten näin suuria julkisen tilan taidehankkeita voitaisiin toteuttaa. Luontevin aika käynnistää keskustelut näin mittavien hankkeiden taidesisällöistä ja kustannuksista olisi rakentamishankkeiden suunnittelun ja niistä päättämisen yhteydessä. Taidehankkeen olisi tällöin voinut sisällyttää alkuperäiseen rakentamishankkeeseen ja rakentamisen kustannuksiin. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan omana toimintana näin mittavan julkisen katutaidehankkeen toteuttaminen ei ole nykyresurssein mahdollista.

Esitetyn maalauspaikan koko on 7 500 m², mikä tekee mahdollisesta hankkeesta poikkeuksellisen. Tämän kokoluokan teoksen tekeminen, teettäminen tai tekemisen avustaminen toimialan käyttötalousmenojen tai avustusmäärärahojen puitteissa on haastavaa. Mittavimmat aiemmin nuorisopalveluissa toteutetut katutaideprojektit Kulosaaren melumuuri (koko 600 m²) ja Malminkartanon juna-asema (koko 1 200 m²) olivat huomattavasti nyt esitettyä aluetta pienempiä.

Kustannukset näin suureen teokseen olisivat mittavat. Neliötä kohden voidaan arvioida kuluvan noin 3 spraymaalipurkkia, jolloin maalin tarpeen tässä esitettyssä meluaidassa voidaan karkeasti arvioida olevan noin 22 500 purkkia. Yleensä laskennallisesti arvioidaan yhden purkin arvoksi noin 4 euroa, jolloin yksin nämä kustannukset seinän osalta ovat noin 90 000 euroa. Kustannuksista puuttuu vielä kokonaan muun muassa pohjatöiden ja liikenteenvalvonnan kustannukset. Joka tapauksessa hankkeen kustannukset ilman taiteilijoiden omia kuluja ylittävät 100 000 euroa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan lisäksi kaupunkikonsernissa on muitakin tahoja, joiden tehtäviin voi kuulua tämän kaltaisten hankkeiden edistäminen. Toimija, jolla on erityinen mahdollisuus, ja nykyisen strategian mukaan myös velvollisuus, tuottaa kaupunkia kehittäviä ja elävöittäviä tapahtumia on Helsingin Juhlaviikot.

Kaupunginosia elävöittävien hankkeiden tuotantotapana voi olla myös esimerkiksi osallistuvan budjetoinnin kautta tulevaa yhteisötaidetoimijoiden aloite ja sen toteuttaminen. Tällöinkin teoskokonaisuuden tekemistä kannattaisi jaksottaa useammalle vuodelle, jolloin siitä tulisi muuttuva ja elävä osa kaupunkitilaa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan mukaan ensisijainen vaihtoehto laajan katutaidehankkeen toteuttamiseen ja tukemiseen on kytkeä han-

10.09.2018

ke osaksi melumuurin rakentamisen prosessia ja budjettia. Mikäli taidehankkeen kytkeminen rakennushankkeeseen ei enää tällä aikataululla ole mahdollista, voi kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toimialajohtajan johdolla käynnistää keskustelun Helsinki-viikon säätiön kanssa siitä, voisivatko juhlaviikot ottaa asiassa taiteellisen ja tuotannollisen vastuun. Joka tapauksessa koko melumuurin maalaushanke on niin mittava operaatio, että sen toteuttaminen ei voi toteutua vielä tämä kesänä, vaan hanke vaatii pidemmän suunnittelu- ja toteutusaikataulun.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää, että meluvalliin pyritäisiin toteuttamaan taidetta jossain muodossa ja kokoluokassa.

Käsittely

24.04.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sami Muttilainen: Lisätään lausunnon loppuun:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää, että meluvalliin pyritäisiin toteuttamaan taidetta jossain muodossa ja kokoluokassa.

Kannattaja: Arja Karhuvaara

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Sami Muttilaisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Tiina Hörkkö, aluepäällikkö, puhelin: 310 23188
tiina.horkko(a)hel.fi
Stuba Nikula, kulttuuripalvelupäällikkö, puhelin: 310 37000
stuba.nikula(a)hel.fi

§ 553

V 26.9.2018, Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite psykososiaalisen tuen vahvistamisesta elämän loppuvaiheen hoidossa

HEL 2018-001297 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Otso Kivekkään ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Reetta Vanhasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Reetta Vanhanen ja 23 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan psykososiaalisen tuen vahvistamista elämän loppuvaiheen hoidossa osana palliatiivisen hoidon ja saattohoidon kokonaisuutta sekä kotisairaalassa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että saattohoito on osa palliatiivista eli oireita lievittävää hoitoa. Palliatiivisella hoidolla tarkoitetaan parantumattomasti sairaan potilaan ja hänen läheistensä aktiivista kokonaisvaltaista hoitoa. Sen tarkoituksena on lievittää kipua ja muuta kärsimystä sekä tarjota mahdollisim-

man hyvä elämänlaatu potilaalle ja hänen läheisilleen. Saattohoito ajoittuu ihmisen viimeisille elinviikoille tai päiville, jolloin toimintakyky on yleensä merkittävästi heikentynyt. Palliatiivisen eli oireita lievittävän hoidon ja saattohoidon antaminen perustuu hyvissä ajoin tehtyyn ennakoiivaan hoitosuunnitelmaan ja saattohoitopäätökseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut suositukset (STM 2017:44) palliatiivisen hoidon ja saattohoidon järjestämisestä. Suositukset sisältävät osaamis- ja laatuksiteerit sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän eri tasoille. Oireita lievittävää hoitoa ja saattohoitoa on oltava saatavilla hoivayksiköistä erikoissairaanhoidon.

Hoitoa porrastetaan vaativuuden mukaan: Helsingissä vaativaa erityistason saattohoitoa antavat HYKSin palliatiivinen yksikkö ja Terhokoti. Erityistason saattohoidosta vastaa Helsingin Suursuon sairaalan palliatiivinen osasto ja saattohoito-osasto, palliatiivinen poliklinikka sekä sairaalatasoista hoitoa kotiin vievä kotisairaala. Erityistasolla saattohoito on pääasiallinen toimi ja henkilökunta on erityiskoulutettu.

Perustason palvelut turvaavat saattohoidon lähellä potilaan kotia. Perustason kuuluvat esimerkiksi kotihoito, sosiaalihuollon ympärivuorokautiset asumisyksiköt (esimerkiksi tehostettu palveluasuminen) sekä sairaaloiden sellaiset osastot, joissa hoidetaan kuolevia potilaita, mutta saattohoito ei ole osaston päätoimi.

Erikoissairaanhoidon potilaalle tehdään palliatiivinen hoitolinjauksen siinä vaiheessa, kun sairauteen ei voida enää vaikuttaa. Potilas siirtyy Helsingin kaupungin yksikköön, jos suunnitteilla ei ole oirehoidon erityistekniikoita tai ei ole Terhokodin hoitoa vaativia oireita tai tilannetta. Jos potilaalla on hyvä toimintakyky, laaditaan lähete palliatiiviselle poliklinikalle. Jos potilas tarvitsee sairaalahoitoa, annetaan lähete joko kotisairaalaan tai Suursuon sairaalaan. Potilaan omalla mielipiteellä on vaikutusta hoitopaikkaohjauksessa.

Ympärivuorokautisessa asumisyksikössä saattohoito alkaa, kun potilaan vointi heikkenee. Asumisyksikössä on sovittu hoidosta elämän loppuun asti, hoitosuunnitelma on tehty ennakkoiden mahdolliset ongelmat. Jos oirehoidossa tarvitaan apua, kuten kipupumppua, laaditaan lähete kotisairaalaan. Tällöin hoitovastuu ja perushoito säilyvät asumisyksikössä, mutta kotisairaalan lääkäri vastaa oirelääkityksestä. Kotisairaala on muulloinkin konsultoitavissa palliatiiviseen hoitoon ja saattohoitoon liittyvissä asioissa.

Kotisairaalan saattohoidossa oli vuonna 2017 kotona kuolleita 318, joista hoivayksiköissä 138 (43 %). Kotisairaalan ns. soittolistalla oli noin 300 palliatiivista potilasta ja palliatiivisella poliklinikalla oli aloittanut 50 potilasta.

10.09.2018

Helsingin palliatiivisen hoidon potilaita hoitaviin yksiköihin on tarvittaessa mahdollisuus hankkia erityistä psykososiaalista tukea Terhokodista. Palliatiivisten potilaiden määrän kasvaessa myös psykososiaalisen tuen tarve kasvaa. Erityisesti kotona tapahtuvassa saattohoidossa tuen riittävyys on tärkeää, koska kotona tapahtuva saattohoito lisääntyy tulevaisuudessa. Sosiaali- ja terveystoimiala arvioi psykososiaalisen tuen tarvetta ja varautuu tarvittaessa lisäämään sitä niin, että riittävä tuki varmistetaan sekä potilaille että omaisille osana elämän loppuvaiheen hoitoa saattohoidossa ja palliatiivisessa hoidossa.

Laadukas saattohoito ja palliatiivinen hoito ovat osa ammattitaitoa vaativaa terveydenhuoltoa. Potilaan paras mahdollinen loppuvaiheen elämänlaatu sekä potilaan ja omaisten suruprosessin tukeminen on tärkeää. Sosiaali- ja terveyslautakunta on lausunnossaan korostanut psykososiaalisen tuen lisäämisen, esimerkiksi psykiatrisen sairaanhoitajan, ja perheille suunnatun kriisityön tarvetta saattohoidossa, palliatiivisessa hoidossa sekä erityisesti kotisairaalassa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vanhanen Reetta Aloite Kvsto 31012018 3

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 22.05.2018 § 145

HEL 2018-001297 T 00 00 03

Esitys

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon valtuutettu Reetta Vanhasen ja 27 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien psykososiaalisen tuen vahvistamista elämän loppuvaiheen hoidossa:

”Saattohoito on osa palliatiivista eli oireita lievittävää hoitoa. Palliatiivisella hoidolla tarkoitetaan parantumattomasti sairaan potilaan ja hänen läheistensä aktiivista kokonaisvaltaista hoitoa. Sen tarkoituksena on lievittää kipua ja muuta kärsimystä sekä tarjota mahdollisimman hyvä elämänlaatu potilaalle ja hänen läheisilleen. Saattohoito ajoittuu ihmisen viimeisille elinviikoille tai päiville, jolloin toimintakyky on yleensä merkittävästi heikentynyt. Palliatiivisen eli oireita lievittävän hoidon ja saattohoidon antaminen perustuu hyvissä ajoin tehtyyn ennakoivaan hoitosuunnitelmaan ja saattohoitopäätökseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut suositukset palliatiivisen hoidon ja saattohoidon järjestämisestä, Palliatiivisen hoidon ja saattohoidon järjestäminen, Sosiaali- ja terveysministeriö (2017:44). Ne sisältävät osaamis- ja laatukriteerit sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän eri tasoille. Suosituksen mukaan oireita lievittävää hoitoa ja saattohoitoa on oltava saatavilla hoivayksiköistä erikoissairaanhoidon.

Hoitoa porrastetaan vaativuuden mukaan: Helsingissä vaativaa erityistason saattohoitoa antavat HYKS:n palliatiivinen yksikkö ja Terhokoti. Erityistason saattohoidosta vastaa Helsingin Suursuon sairaalan palliatiivinen osasto ja saattohoito-osasto, palliatiivinen poliklinikka sekä sairaalatasoista hoitoa kotiin vievä kotisairaala. Erityistasolla saattohoito on pääasiallinen toimi ja henkilökunta on erityiskoulutettu.

Perustason palvelut turvaavat saattohoidon lähellä potilaan kotia. Perustason kuuluvat esimerkiksi kotihoito, sosiaalihuollon ympärivuorokautiset asumisyksiköt esim. tehostettu palveluasuminen sekä sairaaloiden sellaiset osastot, joissa hoidetaan kuolevia potilaita, mutta saattohoito ei ole osaston päätoimi.

Erikoissairaanhoidon potilaalle tehdään palliatiivinen hoitolinjaus siinä vaiheessa, kun sairauteen ei voida enää vaikuttaa. Potilas siirtyy Helsingin kaupungin yksikköön, jos suunnitteilla ei ole oirehoidon erityistekniikoita tai ei ole Terhokodin hoitoa vaativia oireita tai tilannetta. Jos potilaalla on hyvä toimintakyky, tehdään lähete palliatiiviselle poliklinikalle. Jos potilas tarvitsee sairaalahoitoa, tehdään lähete joko kotisairaalaan tai Suursuon sairaalaan. Potilaan omalla mielipiteellä on vaikutusta, mihin hoitopaikkaan hänet ohjataan.

Ympäri vuorokautisessa asumisyksikössä saattohoito alkaa, kun potilaan vointi heikkenee. Asumisyksikössä on sovittu hoidosta elämän loppuun asti, hoitosuunnitelma on tehty ennakoiden mahdolliset ongelmat. Jos oirehoidossa tarvitaan apua, kuten kipupumppua, tehdään lähete kotisairaalaan. Tällöin hoitovastuu ja perushoito säilyvät asumisyksikössä, mutta kotisairaalan lääkäri vastaa oirelääkityksestä. Kotisairaala on muulloinkin konsultoitavissa palliatiiviseen hoitoon ja saattohoitoon

liittyvissä asioissa. Asumisyksikössä on moniammatillinen henkilökunta.

Kotisairaalan saattohoidossa oli vuonna 2017 kotona kuolleita 318, joista hoivayksiköissä 138 (43 %). Kotisairaalan ns. soittolistalla oli noin 300 palliatiivista potilasta ja palliatiivisella poliklinikalla oli aloittanut syyskuusta alkaen 50 potilasta.

Helsingin palliatiivisen hoidon potilaita hoitaviin yksiköihin on tarvittaessa mahdollisuus hankkia erityistä psykososiaalista tukea Terhokodista. Palliatiivisten potilaiden määrän kasvaessa myös psykososiaalisen tuen tarve kasvaa. Erityisesti kotona tapahtuvassa saattohoidossa tuen riittävyys on tärkeää, koska kotona tapahtuva saattohoito lisääntyy tulevaisuudessa. Sosiaali- ja terveystoimiala arvioi psykososiaalisen tuen tarvetta ja varautuu tarvittaessa lisäämään sitä niin, että riittävä tuki varmistetaan sekä potilaille että omaisille osana elämän loppuvaiheen hoitoa saattohoidossa ja palliatiivisessa hoidossa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että psykososiaalista tukea (esimerkiksi psykiatrinen sairaanhoitaja palliatiivisen poliklinikan ja kotisairaalan käyttöön) ja perheille suunnattua kriisityötä pyritään lisäämään kaupungin saattohoidossa ja palliatiivisessa hoidossa sekä erityisesti kotisairaalassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Laadukas saattohoito ja palliatiivinen hoito ovat osa terveydenhoitoa ja vaativat ammattitaitoa. Potilaan paras mahdollinen elämänlaatu elämän loppuvaiheessa sekä potilaan ja omaisten suruprosessin tukeminen elämän loppuvaiheen hoidossa on tärkeää sekä potilaalle että omaisille. Sovitut toimintakäytännöt hoidon eri vaiheissa ovat tärkeitä hoitohenkilökunnalle ja lisäävät osaltaan myös henkilöstön työhyvinvointia."

Käsittely

22.05.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Jäsen Kati Juva: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia jälkeen: "Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että psykososiaalista tukea (esimerkiksi psykiatrinen sairaanhoitaja palliatiivisen poliklinikan ja kotisairaalan käyttöön) ja perheille suunnattua kriisityötä pyritään lisäämään kaupungin saattohoidossa ja palliatiivisessa hoidossa sekä erityisesti kotisairaalassa."

Kannattaja: jäsen Seija Muurinen

10.09.2018

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Heli Koskisuo, toiminnansuunnittelija: 310 28166

heli.koskisuo(a)hel.fi

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482

seija.meripaasi(a)hel.fi

Kristina Backlund, johtajalääkäri, puhelin: 310 42617

kristina.backlund(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 554

**V 26.9.2018, Valtuutettu Kati Juvan aloite valvotuista huumeiden-
käyttötiloista**

HEL 2018-003217 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginhallitukselle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Kati Juvan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Juva Kati Aloite Kvsto 14032018 9
- 2 Poliisin lausunto 25.4.2018
- 3 Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunto 23.5.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Kati Juva ja 20 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää mahdollisuutta avata avoimia ja valvottuja huumeiden käyttöön tarkoitettuja tiloja. Aloitteen tekijät katsovat, että näin saataisiin huumeriippuvaisille lisää tukea ja samalla voitaisiin vähentää niitä haittoja, joita piikittäminen esimerkiksi julkisissa wc-tiloissa aiheuttaa muulle väestölle.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aloitteesta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan, Helsingin poliisilaitoksen sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunnot.

Kaupunginhallitus toteaa, että huumeidenkäytöstä johtuvia haittoja vähentävänä toimintana Helsingissä on eri puolilla kaupunkia viisi suosittuisesti huumeita käyttäville tarkoitettua terveys- ja sosiaalineuvontapistettä, joista kaksi toimii matalan kynnyksen päivätoimintayksiköiden yhteydessä. Lisäksi liikkuvat työryhmät ja vertaistoimijat vaihtavat puhtaita käyttövälineitä ja antavat neuvontaa kadulla ja asunnoissa. Noin 1 000 helsinkiläistä on opioidikorvaushoito-ohjelmassa, jolla on huumeiden riskikäyttöä ja rikollisuutta vähentävä sekä kuntoutumista edistävä vaikutus. Lisäksi Helsingissä on HIV-positiivisille huumeidenkäyttäjille tarkoitettu päiväkeskus, jossa he saavat tarvitsemansa terveys- ja sosiaalipalvelut sekä mahdollisuuden vaihtaa käytetyt välineet puhtaisiin.

Terveys- ja sosiaalineuvontatoiminta, päiväkeskukset, korvaushoito-ohjelma sekä HIV-positiivisten keskitetyt palvelut ovat ratkaisevalla tavalla vaikuttaneet huumeiden käyttäjien HIV-epidemian loppumiseen ja ehkäisseet muiden veriteitse tarttuvien tautien leviämistä, vähentäneet huumekuolemia sekä vähentäneet huumeidenkäytöstä ympäristölle koituvia haittoja. Nämä haittoja vähentävät toimintamallit ovat myös mahdollistaneet kontaktin luomisen käyttäjien alakulttuuriin, luoneet luottamusta ja mahdollistaneet siten monelle myös hoitoon kiinnittymisen.

Valvottuja huumeidenkäyttötiloja on maailmalla noin 100, joista suurin osa Euroopassa. Niitä koskevista tutkimuksista voidaan todeta, että valvotut pistotilat vetävät puoleensa kaikkein marginalisoituneinta suosittuisäisten huumeiden käyttäjäkuntaa, jonka yhteydet muihin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ovat heikot. Valvotulla pistotilalla voi olla huumeidenkäyttäjien terveyttä edistävä vaikutus, koska puhtaissa ja valvotuissa tiloissa tulehdusten, veriteitse tarttuvien tautien ja yliannostusten riski vähenee, minkä lisäksi ne voivat toimia väylänä muihin sosiaali- ja terveystalouteihin.

Sosiaali- ja terveystaloutokunnan lausunnossa esitetään, että kuluvan vuoden aikana voidaan selvittää mahdollisuutta pilotoida huumeriippuvaisille tarkoitettua valvottua pistotilaa. Selvitys on mahdollista tehdä ulkomaisiin kokemuksiin perehtyen yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen, poliisin, Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitoksen, järjestöjen ja kokemusasiantuntijoiden kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että lautakunnan esittämän laajaan yhteistyöhön pohjautuvan pilotointiselvityksen tekeminen on perusteltua. Lautakunnan lausunnossa mainittuun huolelliseen suunnitteluun tulee sisällyttää terveys- ja hyvinvointivaikutusten ja yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvien vaikutusten lisäksi oikeudellinen arviointi. Samalla kaupunginhallitus pitää virkavastuun oikean kohdentumisen takia pe-

10.09.2018

rusteltuna, että päätös mahdollisen pilotin käynnistämisestä tehdään selvityksen valmistuttua kaupunginhallituksessa erikseen.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että toinen asiaan liittyvä aloite huumeiden tunnistuksesta osana ennalta ehkäisevää päihdetyötä on valmisteltavana ja tulossa sosiaali- ja terveyslautakuntaan lausunnon antamista varten.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Juva Kati Aloite Kvsto 14032018 9
- 2 Poliisin lausunto 25.4.2018
- 3 Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunto 23.5.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 19.06.2018 § 168

HEL 2018-003217 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon valtuutettu Kati Juvan ym. valtuustoaloitteesta koskien huumeidenkäyttäjien turvallisia käyttötiloja:

"Huumeidenkäytöstä johtuvia haittoja vähentävänä toimintana Helsingissä on eri puolilla kaupunkia viisi suonensisäisesti huumeita käyttäville tarkoitettua terveys- ja sosiaalineuvontapistettä, joista kaksi toimii matalan kynnyksen päivätoimintayksiköiden yhteydessä. Lisäksi liikkuvat työryhmät ja vertaistoimijat vaihtavat puhtaita käyttövälineitä ja antavat neuvontaa kadulla ja asunnoissa. Noin 1 000 helsinkiläistä on opioidikorvaushoito-ohjelmassa, jolla on huumeiden riskikäyttöä ja riikollisuutta vähentävä sekä kuntoutumista edistävä vaikutus. Lisäksi Helsingissä on HIV-positiivisille huumeidenkäyttäjille tarkoitettu päiväkeskus, jossa he saavat tarvitsemansa terveys- ja sosiaalipalvelut sekä mahdollisuuden vaihtaa käytetyt välineet puhtaisiin.

Terveys- ja sosiaalineuvontatoiminta, päiväkeskukset, korvaushoito-ohjelma sekä HIV-positiivisten keskitetyt palvelut ovat ratkaisevalla tavalla vaikuttaneet huumeiden käyttäjien HIV-epidemian loppumiseen ja ehkäisseet muiden veriteitse tarttuvien tautien leviämistä, vähentäneet huumekuolemia sekä vähentäneet huumeidenkäytöstä ympäristölle koituvia haittoja. Nämä haittoja vähentävät toimintamallit ovat myös mahdollistaneet kontaktin luomisen käyttäjien alakulttuuriin, luoneet luottamusta ja mahdollistaneet siten monelle myös hoitoon kiinnittymisen.

Valvottuja huumeidenkäyttötiloja on maailmalla noin 100, joista suurin osa Euroopassa. Niitä koskevista tutkimuksista voidaan yhteenvedona todeta, että valvotut pistotilat vetävät puoleensa kaikkein marginalisointuneinta suonensisäisten huumeiden käyttäjäkuntaa, jonka yhteydet muihin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ovat heikot. Valvotulla pistotilalla voi olla huumeidenkäyttäjien terveyttä edistävä vaikutus, koska puhtaissa ja valvotuissa tiloissa tulehdusten, veriteitse tarttuvien tautien ja yliannostusten riski vähenee, minkä lisäksi ne voivat toimia väylänä muihin sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Sosiaali- ja terveystoimiala selvittää vuoden 2018 aikana mahdollisuutta pilotoida huumeriippuvaisille tarkoitettua valvottua pistotilaa. Selvitys tehdään ulkomaisiin kokemuksiin perehtyen yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen, poliisin, THL:n, järjestöjen ja kokemusasiantuntijoiden kanssa. Lausunnon liitteenä 2 on THL:n lausunto valvotuista pistotiloista ja liitteenä 3 Helsingin poliisin lausunto huumeaineiden käyttäjien käyttötiloista.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Huolellisesti suunnitellut ja piikkihuumeiden käyttäjien aiheuttamien alueellisten häiriöiden kannalta oikein kohdennetut valvotut pistotilat voivat olla hyödyllinen lisä nykyisiin terveys- ja sosiaalineuvontapisteisiin ja muihin huumehaittoja vähentäviin palveluihin Helsingissä. Pistotilat edustavat kansanterveydellistä näkökulmaa huumetyöhön, mutta niillä voi olla positiivisia vaikutuksia myös yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen.”

Käsittely

19.06.2018 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Ylihoitaja Leena Alho oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus 1:

Jäsen Mari Rantanen: Esitän asiaa palautettavaksi seuraavin perustein:

Yhteiskunnan, tässä tapauksessa Helsingin kaupungin on noudatettava tarkoin toiminnassaan lakia. Suomen rikoslaki määrittelee huumausaineiden käyttörikoksen ja aloite on ristiriidassa voimassaolevan lainsäädännön kanssa. On kestävä ajatus, että julkinen toimija voisi olla tukemassa osaltaan laitonta toimintaa viran- ja/tai toimenhaltijoiden valvonnassa. Myös poliisi lainvalvojana lausunnossaan pitää aloitetta ristiriidassa voimassaolevan lainsäädännön kanssa.

Helsingin kaupunki ei voi olla huumausaineiden käyttäjän toiminnan hyväksyjä. Hyvin usein raitistuneiden päihteidenkäyttäjien kertomuksista tulee ilmi se seikka, että he tarvitsivat toiminnalleen yhden hyväksyjän päihteiden täyttämässä elämässään. Tämä hyväksyjä ei voi olla yhteiskunta. Sen sijaan yhteiskunnan tulee tarjota auttavaa kättä tilanteessa, jossa päihteidenkäyttäjä haluaa raitistua ja pyrkii takaisin terveelliseen ja normaaliin elämään.

Huumausaineiden käyttäjä on täysin tietoinen riskistä, jonka hän ottaa ostaessaan laitonta ja tuntematonta huumausainetta kadulta. Aineen sisältöä ja vahvuutta ei voi tietää, ei myöskään sitä millaisella annoksella ainetta tulisi käyttää. On erikoinen ajatus, että tätä riskiä hallittaisiin verorahoitteen julkisen sektorin toimesta. Vastuu on yksilöllä laittomasta toiminnasta ja julkisen sektorin tulee olla apuna silloin kun ihminen ei enää halua olla mukana laittomassa päihteiden maailmassa.

Aloitteessa esitetty uusi toimintamalli tuottaisi lisää menoja sillä valvotut turvalliset huumeidenkäyttötilat vaatisivat terveydenhuoltohenkilökuntaa sekä henkilökunnan turvallisuudesta vastaavaa henkilökuntaa. Olisi huomattavasti asiallisempaa ja todennäköisesti tehokkaampaa sijoittaa tämä henkilökunta sekä päihteidenkäytön ennaltaehkäisyyn että vieroitautumiseen ja kuntoutumiseen.

Päihteidenkäyttäjien asiallinen ja inhimillinen kohtaaminen ja kohtelu ei ole riippuvainen siitä, kuinka pitkälle yhteiskunta on valmis hyväksymään elämäntavan ja riippuvuuden. Inhimillisyys ja asiallisuus mitataan siinä, miten yhteiskunta on valmis auttamaan siinä kohdassa kun päihteidenkäyttäjä haluaa irti päihteistä. Silloin nopea ja tehokas apu matalla kynnyksellä ja riittävän pitkään hoitoon on tarpeen.

Jäsen Mari Rantasen palautusehdotus raukesi kannattamattomana.

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Vastaehdotus 1:

Jäsen Leo Bergman: Lisätään terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia koskevan kappaleen loppuun: "Huumausaineiden käytön rangaistavuus asettaa kuitenkin haasteita kokeilun toteuttamiselle. Paras hyöty kokeilusta saataisiin todennäköisesti tilanteessa, jossa huumausaineiden käyttö olisi dekriminisoitu."

Jäsen Leo Bergmanin vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Sami Heistaro: Pilotin mahdollisuutta selvittäessä tulee arvioida huolella esitetyn toiminnan oikeudelliset näkökohdat suomalaisessa toimintaympäristössä. Lisäksi selvityksessä on määriteltävä se mahdollinen lisäarvo, minkä esitetty toiminta toisi jo olemassa oleviin palveluihin nähden, myös suhteessa esitetyn toiminnan edellyttämiin kustannuksiin. Lautakunta edellyttää, että selvityksen valmistuttua mahdollinen pilotti, mikäli selvitys sitä oikeudellisten ja muiden näkökohtien osalta puoltaisi, tuodaan lautakunnalle erikseen päätettäväksi.

Kannattaja: jäsen Matias Pajula

Vastaehdotus 3:

Jäsen Tapio Bergholm: Lisätään lausunnon viimeiseen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia ensimmäisen loppuun: "...valvottua pistotilaa mahdollisesti esimerkiksi neulanvaihtopisteiden yhteydessä."

Kannattaja: jäsen Karita Toijonen

Vastaehdotus 4:

Jäsen Sandra Hagman: Lisätään terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia koskevan kappaleen ensimmäisen virkkeen jälkeen: "Käyttötilaa suunnitellaan toteutettavaksi ensisijaisesti kaupungin omana toimintana. Näin voidaan kerätä luotettavaa tietoa toiminnan hyvinvointivaikutuksista, sekä parhaiten ohjata käyttäjiä tarvitsemiensa sosiaali- ja terveyspalveluiden äärelle."

Kannattaja: jäsen Karita Toijonen

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Sami Heistaro): Pilotin mahdollisuutta selvittäessä tulee arvioida huolella esitetyn toiminnan oikeudelliset näkökohdat suomalaisessa toimintaympäristössä. Lisäksi selvi-

tyksessä on määriteltävä se mahdollinen lisäarvo, minkä esitetty toiminta toisi jo olemassa oleviin palveluihin nähden, myös suhteessa esitetyn toiminnan edellyttämiin kustannuksiin. Lautakunta edellyttää, että selvityksen valmistuttua mahdollinen pilotti, mikäli selvitys sitä oikeudellisten ja muiden näkökohtien osalta puoltaisi, tuodaan lautakunnalle erikseen päätettäväksi.

Jaa-äännet: 9

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Sandra Hagman, Kati Juva, Johan Lund, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 4

Sami Heistaro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 4.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Tapio Bergholm): Lisätään lausunnon viimeiseen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia ensimmäisen loppuun: "...valvottua pistotilaa mahdollisesti esimerkiksi neulanvaihtopisteiden yhteydessä."

Jaa-äännet: 8

Katju Aro, Leo Bergman, Sami Heistaro, Johan Lund, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 5

Tapio Bergholm, Sandra Hagman, Kati Juva, Karita Toijonen, Tuomas Tuure

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 5.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 4 (jäsen Sandra Hagman): Lisätään terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia koskevan kappaleen ensimmäisen

virkkeen jälkeen: "Käyttötilaa suunnitellaan toteutettavaksi ensisijaisesti kaupungin omana toimintana. Näin voidaan kerätä luotettavaa tietoa toiminnan hyvinvointivaikutuksista, sekä parhaiten ohjata käyttäjiä tarvitsemiensa sosiaali- ja terveystalveluiden äärelle."

Jaa-äännet: 10

Katju Aro, Leo Bergman, Sami Heistaro, Kati Juva, Johan Lund, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Tapio Bergholm, Sandra Hagman, Karita Toijonen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveystalvutakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 10 - 3.

Sosiaali- ja terveystalvutakunnan lausunnosta jätettiin seuraavat eriävät mielipiteet:

Jäsen Mari Rantanen: "Yhteiskunnan, tässä tapauksessa Helsingin kaupungin on noudatettava tarkoin toiminnassaan lakia. Suomen rikoslaki määrittelee huumausaineen käyttörikoksen ja aloite on ristiriidassa voimassaolevan lainsäädännön kanssa. On kestämatön ajatus, että julkinen toimija voisi olla tukemassa osaltaan laitonta toimintaa viran- ja/tai toimenhaltijoiden valvonnassa. Myös poliisi lainvalvojana lausunnossaan pitää aloitetta ristiriidassa voimassaolevan lainsäädännön kanssa.

Helsingin kaupunki ei voi olla huumausaineiden käyttäjän toiminnan hyväksyjä. Hyvin usein raitistuneiden päihteidenkäyttäjien kertomuksista tulee ilmi se seikka, että he tarvitsivat toiminnalleen yhden hyväksyjän päihteiden täyttämässä elämässään. Tämä hyväksyjä ei voi olla yhteiskunta. Sen sijaan yhteiskunnan tulee tarjota auttavaa kättä tilanteessa, jossa päihteidenkäyttäjä haluaa raitistua ja pyrkii takaisin terveelliseen ja normaaliin elämään.

Huumausaineiden käyttäjä on täysin tietoinen riskistä, jonka hän ottaa ostaessaan laitonta ja tuntematonta huumausainetta kadulta. Aineen sisältöä ja vahvuutta ei voi tietää, ei myöskään sitä millaisella annoksella ainetta tulisi käyttää. On erikoinen ajatus, että tätä riskiä hallittaisiin verorahoitteen julkisen sektorin toimesta. Vastuu on yksilöllä laittomasta toiminnasta ja julkisen sektorin tulee olla apuna silloin kun ihminen ei enää halua olla mukana laittomassa päihteiden maailmassa.

10.09.2018

Aloitteessa esitetty uusi toimintamalli tuottaisi lisää menoja sillä valvotut turvalliset huumeidenkäyttötilat vaatisivat terveydenhuoltohenkilökuntaa sekä henkilökunnan turvallisuudesta vastaavaa henkilökuntaa. Olisi huomattavasti asiallisempaa ja todennäköisesti tehokkaampaa sijoittaa tämä henkilökunta sekä päihteidenkäytön ennaltaehkäisyyn että vieroitautumiseen ja kuntoutumiseen.

Päihteidenkäyttäjien asiallinen ja inhimillinen kohtaaminen ja kohtelu ei ole riippuvainen siitä, kuinka pitkälle yhteiskunta on valmis hyväksymään elämäntavan ja riippuvuuden. Inhimillisuus ja asiallisuus mitataan siinä, miten yhteiskunta on valmis auttamaan siinä kohdassa kun päihteidenkäyttäjä haluaa irti päihteistä. Silloin nopea ja tehokas apu matalalla kynnyksellä ja riittävän pitkään hoitoon on tarpeen."

Jäsenet Sami Heistaro, Seija Muurinen ja Matias Pajula: "Joidenkin muissa maissa tehtyjen selvitysten tai tutkimusten mukaan huumeriippuvaisille osoitetut tilat huumeiden käyttöä varten ovat tuottaneet myönteisiä tuloksia. Vertailutiedon puute muista huumeriippuvaisille tarkoitetuista palveluista eri maissa vaikeuttaa kuitenkin tulosten hyödyntämistä Helsingissä.

Kokoomuksen lautakuntaryhmä suhtautuu myönteisesti huumeriippuvaisten ihmisten neuvontaan, terveiden valintojen tukemiseen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Kyseisen huumeidenkäyttötilan perustaminen kuitenkin saattaa olla ristiriidassa nykylainsäädännön kanssa. Kaupungin oikeuspalvelujen kannanottoa ei myöskään ollut käytettävissä aloitelausunnosta päätettäessä, joten emme voi tukea aloitetta nyt esitetyssä muodossa."

05.06.2018 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

§ 555

V 26.9.2018, Valtuutettu Pia Kopran aloite Heikki Hurstin ruoka-aputyön jatkumisen turvaamisesta

HEL 2018-001998 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Mika Raatikaisen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pia Kopran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pia Kopra ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan Heikki Hurstin ruoka-aputyön jatkumisen turvaamista lisärahoituksella.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että Helsingissä toimii yhdistyksiä, säätiöitä, seurakuntia ja muita tahoja, jotka jakavat maksutta elintarvikkeita ja tarjoavat maksuttomia tai hyvin edullisia yhteisruokailumahdollisuuksia. Elintarvikejakeluja käyttävät erilaiset ihmiset vaihtelevissa vaikeissa elämäntilanteissa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta jakaa vuosittain avustuksia yhdistyksille ja säätiöille. Yksi avustuksen saajista on elintarvike- ja vaatejakelua Helsingissä järjestävä Veikko ja Lahja Hurstin laupeudentyö – pelastakaa Suomen nuoret ry. Yhdistykselle myönnettävän avustuksen suuruus päätetään vuosittain hakemuksessa saatujen tietojen perusteella. Tavoitteena on yhdistyksen toiminnan jatkuvuuden turvaaminen. Yhdistys ei ole tehnyt oikaisuvaatimusta vuotta 2018 koskevasta avustuspäätöksestä.

Sosiaali- ja terveystoimialan edustajat ovat joulukuusta 2017 alkaen olleet aktiivisesti yhteydessä Veikko ja Lahja Hurstin laupeudentyö – pelastakaa Suomen nuoret ry:n edustajiin ja varmistaneet, että toiminnan jatkumisen riittävät taloudelliset edellytykset ovat olemassa. Yhdistys on myös mukana työssä, jossa useiden toimijoiden kanssa etsitään ruoka-avun jakamisen mahdollisia uusia yhteistyö- ja järjestämisvaihtoehtoja Helsingissä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kopra Pia Aloite Kvsto 14022018 4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 22.05.2018 § 143

HEL 2018-001998 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi valtuutettu Pia Kopran ym. Heikki Hurstin ruoka-avun jatkamisen turvaamista koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

”Helsingissä toimii yhdistyksiä, säätiöitä, seurakuntia ja muita tahoja, jotka jakavat elintarvikkeita maksutta niitä tarvitseville ja tarjoavat maksuttomia tai hyvin halpoja mahdollisuuksia yhteisruokailuun. Elintarvike-

jakeluihin turvautuvat hyvin erilaiset ihmiset vaihtelevissa vaikeissa elämäntilanteissa. Näistä nk. leipäjonoista on mahdollista saada apua silloin, kun välttämättömän ruuan hankkiminen ei muuten esimerkiksi suurten taloudellisten vaikeuksien vuoksi ole mahdollista. Sosiaali- ja terveyslautakunta jakaa vuosittain avustuksia yhdistyksille ja säätiöille ja näistä muutamia kohdistuu elintarvikejakeluihin.

Yksi avustuksen saajista on elintarvike- ja vaatejakelua Helsingissä järjestävä Veikko ja Lahja Hurstin laupeudentyö – pelastakaa Suomen nuoret ry. Yhdistykselle myönnettävän avustuksen suuruus päätetään vuosittain hakemuksessa saatujen tietojen perusteella. Tavoitteena avustamisessa on yhdistyksen toiminnan jatkuvuuden turvaaminen. Yhdistys ei ole tehnyt oikaisuvaatimusta vuotta 2018 koskevasta avustuspäätöksestä.

Sosiaali- ja terveystoimialan edustajat ovat joulukuusta 2017 alkaen olleet aktiivisessa yhteydessä Veikko ja Lahja Hurstin laupeudentyö – pelastakaa Suomen nuoret ry:n edustajiin ja varmistaneet, että toiminnan jatkumiselle on riittävät taloudelliset edellytykset. Näin tehtiin viimeksi 20.3.2018 käydyssä neuvottelussa, jossa todettiin yksityisten lahjoitusten merkittävä kasvu.

Yhdistys on lisäksi kutsuttu mukaan sosiaali- ja terveystoimialalla käynnissä olevaan työskentelyyn, jossa useiden toimijoiden kanssa etsitään ruoka-avun jakamisen mahdollisia uusia yhteistyö- ja järjestämisvaihtoehtoja Helsingissä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Riittävä, ravitseva ja monipuolinen ravinto on ihmisen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisen ja edistämisen kannalta välttämätöntä. Liian vähäinen, yksipuolinen tai epäterveellinen ravinto voi aiheuttaa erilaisia ongelmia ja lisätä sairauden tai hyvinvoinnin riskejä. Maksuttoman elintarvikkeiden jakelun avulla voidaan ihmiselle antaa hätäapua tilanteessa, jossa ruokaa ei muulla tavoin ole mahdollista saada."

Käsittely

22.05.2018 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus 1:

Jäsen Mari Rantanen: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että Veikko ja Lahja Hurstin laupeudentyöhön myönnetään 50 000 euron lisärahoitus kuten aloitteessa on esitetty.

10.09.2018

Perustelut: Yksityiset lahjoitukset eivät riitä takaamaan työn jatkuvuutta. Asiakasmäärät ruoanjakelussa kasvavat edelleen. Helsingin kaupunki ei voi myöskään vetäytyä vastuustaan vetoamalla yksityisten lahjoitusten kasvuun. Helsingin kaupungilla on suurempi vastuu asukkaidensa elämänedellytyksistä kuin vaikkapa amerikkalaisella rockyhtyeellä. Heikki Hurstilta 21.5.2018 saadun tiedon mukaan työn jatkuvuus on jälleen uhattuna viimeistään tulevana syksynä eikä Hursti ole jäänyt siihen käsitykseen, että oikaisuvaatimus olisi käytännössä relevantti komponentti muuttaa lautakunnan päätöstä. Samaan aikaan kun asiakasmäärät ovat vuosi vuodelta kasvussa, on Hurstin avustusta leikattu 50 000 eurolla viime vuosina.

Jäsen Mari Rantasen palautusehdotus raukesi kannattamattomana.

Jäsen Mari Rantanen jätti lausunnosta eriävän mielipiteen.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi
Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi

§ 556

V 26.9.2018, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite matalan kynnyksen mielenterveysavun lisäämisestä

HEL 2018-002003 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Alametsä Alviina Aloite Kvsto 14022018 10

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 33 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan matalan kynnyksen mielenterveysavun lisäämistä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että mielenterveys- ja päihdepalvelujen järjestämisen periaatteena on perustason ja matalan kynnyksen palvelujen ensisijaisuus, monipuolinen palveluvalikoima sekä asiakkaalle ja potilaalle tarpeenmukainen hoidon ja palvelun räätälöinti. Palvelut tuotetaan monikanavaisesti, moniammatillisesti ja toipumissuuntautuneen orientaation mukaan. Hoito on porrastettu perustason ja erikoistason ja siinä noudatetaan kansallisia Käypä hoito -suosituksia.

Helsingissä mielenterveys- ja päihdeoireiden hoito on porrastettu siten, että lievien ja keskivaikeiden mielenterveys- ja päihdeoireiden ensisijainen hoitopaikka on terveysasema, josta potilas ohjataan arvion jälkeen tarvittaviin jatkotutkimuksiin ja hoitoihin erikoistalolle esimerkiksi psykiatria- ja päihdekeskuksiin.

Terveysasemille on sijoitettu mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajia, joiden vastaanotolle ohjaututaan terveysaseman terveydenhoitajan tai lääkärin tekemän hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen. Mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitaja on yhteydessä asiakkaaseen pääsääntöisesti saman päivän aikana. Hoidon kiireellisyys arvioidaan puhelimesta tai konsultaatiovastaanotolla. Kriisipotilaille on varattu akuuttiaikoja. Vuosittain mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajat hoitavat noin 11 000 kriisi-, masennus- tai ahdistuneisuushäiriöpotilasta (mukaan lukien ADHD -arviot). Esimerkiksi valtaosa depressiopotilaista voidaan hoitaa perusterveydenhuollossa terveyskeskuslääkärin ja terveydenhoitajan tai mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajan vastaanotoilla konsultoivan psykiatrin tuella.

Myös nuorisoasema ja opiskeluterveydenhuollon psykiatriset sairaanhoitajat tarjoavat perustason mielenterveys- ja päihdepalveluja. Näiden piiriin voivat hakeutua 13–29 -vuotiaat nuoret ja aikuiset. Lisäksi Ohjaamo Helsinki tarjoaa kynnyksetöntä moniammatillista neuvontaa ja tukea terveyteen, hyvinvointiin ja hoitoon pääsyyn liittyvissä kysymyksissä 15–29 -vuotiaille. Nuorisoasemalla hoidetaan 1 300 ja opiskeluterveydenhuollossa 1 300 mielenterveys- ja päihdeoireista kärsivää asiakasta vuosittain.

Syksyllä 2017 toimintansa aloittaneet psykiatria- ja päihdepalvelujen liikkuvat yleispsykiatrian ja päihdehoidon työryhmät tarjoavat kaikkialle peruspalveluihin (esimerkiksi terveysasemat, sosiaalityö, palvelukeskukset, somaattiset vuodeosastot), lastensuojeluun ja asumispalveluihin konsultaatioapua, hoidontarpeen arviointia ja lyhytinterventioita paikan päällä tai asiakkaan kotona muutaman arkipäivän kuluessa avunpyynnöstä. Palvelu on ulotettu Helsingin kaikille alueille ja se on osaa uutta terveys- ja hyvinvointikeskusten kynnyksetöntä ja moniammatillista toimintamallia. Tämän lisäksi lastensuojeluun sijoitetaan mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajia, jotka työskentelevät lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin ja tuen työryhmissä.

Kiireellinen mielenterveys- ja päihdeoireiden hoito annetaan arkisin terveysasemilla. Iltaisin ja viikonloppuisin aikuisten äkilliset sairaudet hoidetaan Haartmanin ja Malmin päivystyksissä. Myös psykiatrian ympärivuorokautinen erikoislääkäritasoinen päivystys on Malmin ja Haartmanin sairaaloiden päivystyksissä ja sinne on sijoitettu psykiatrisia ja päih-

detyön sairaanhoitajia. Psykiatrian päivystyksessä hoidetaan noin 7 000 potilasta vuosittain.

Helsingissä psykiatrian erikoistason avohoito ja polikliininen päihdehoito tuotetaan psykiatria- ja päihdepalvelujen alueellisissa psykiatria- ja päihdekeskuksissa.

Alueellisille psykiatrian poliklinikoille tulee noin 6 000 lähetettä vuosittain ja hoidettavia potilaita on noin 14 000. Kaikki lähetteet arvioidaan joko saapumispäivänä tai seuraavana arkipäivänä. Kiireetön hoito tarjotaan lakisääteisessä määräajassa. Kiireellisissä vakavissa tilanteissa voi hakeutua suoraan akuuttityöryhmiin ilman lähetettä ja avuntarpeeseen vastataan 1–3 päivässä yhteydenotosta. Akuuttityöryhmät hoitavat keskimäärin 1 700 potilasta vuodessa. Psykiatrisessa hoidossa jo olevat potilaat voivat hakeutua arkipäivisin kiirevastaanotolle ilman ajanvarausta. Päihdepoliklinikoille hakeutuva ei tarvitse lähetettä tai ennakkoyhteydenottoa. Päihdepoliklinikat hoitavat yhteensä noin 5 000 asiakasta vuosittain.

Päihdepoliklinikoiden vastaanotto ilman ajanvarausta -toimintamallin saatavuutta lisätään laajentamalla palvelun toiminta-aikaa ja lisäämällä siihen liittyvää liikkuvaa työtä. Sosiaali- ja terveystoimiala selvittää avoimen mielenterveysvastaanotto- ja neuvontapalvelun mahdollista pilotointia.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Alametsä Alviina Aloite Kvsto 14022018 10

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 22.05.2018 § 144

HEL 2018-002003 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon valtuutettu Alviina Alamsän ym. valtuustoaloitteesta koskien matalan kynnyksen mielenterveysavun lisäämistä:

”Mielenterveys- ja päihdepalvelujen järjestämisen periaatteena on perustason ja matalan kynnyksen palvelujen ensisijaisuus, monipuolinen palveluvalikko sekä asiakkaalle ja potilaalle tarpeenmukainen hoidon ja palvelun räätälöinti. Palvelut tuotetaan monikanavaisesti, moniammatillisesti ja toipumissuuntautuneen orientaation mukaan. Hoito on porrastettu perustasoon ja erikoistasoon ja siinä noudatetaan kansallisia Käypä hoito -suosituksia.

Helsingissä mielenterveys- ja päihdeoireiden hoito on porrastettu siten, että lievien ja keskivaikkeiden mielenterveys- ja päihdeoireiden ensisijainen hoitopaikka on terveysasema, josta potilas ohjataan arvion jälkeen tarvittaviin jatkotutkimuksiin ja hoitoihin erikoistasolle esim. psykiatria- ja päihdekeskuksiin.

Terveysasemilla toteutettavan työn tukemiseksi psykiatria- ja päihdepalvelut on sijoittanut terveysasemille mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajia, joiden vastaanotolle ohjaututaan terveysaseman terveydenhoitajan tai lääkärin tekemän hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen. Mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitaja on yhteydessä asiakkaaseen pääsääntöisesti samana päivänä yhteydenotosta: hoidon kiireellisyys arvioidaan puhelimesta tai konsultaativastaanotolla. Kriisipotilaille on varattu akuuttiaikoja. Vuosittain mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajat hoitavat noin 11 000 kriisi-, masennus- tai ahdistuneisuushäiriöpotilasta (ml. ADHD -arvot). Esim. valtaosa depressiopotilaista voidaan hoitaa perusterveydenhuollossa terveyskeskuslääkärin ja terveydenhoitajan (tai mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajan) vastaanotoilla konsultoivan psykiatrin tuella.

Perustasolla mielenterveys- ja päihdepalveluja tarjoavat myös Nuorisosema ja opiskeluterveydenhuollon psykiatriset sairaanhoitajat. 13–29 -vuotiaat nuoret ja aikuiset voivat hakeutua näihin joko ilman ennakkoyhteydenottoa tai omalla yhteydenotolla. Näiden lisäksi Ohjaamo Helsinki tarjoaa kynnyksetöntä moniammatillista neuvontaa ja tukea terveyteen, hyvinvointiin ja hoitoon pääsyyn liittyvissä kysymyksissä 15–29 -vuotiaille. Nuorisoseamalla hoidetaan 1 300 ja opiskeluterveydenhuollossa 1 300 mielenterveys- ja päihdeoireista kärsivää asiakasta vuosittain.

Psykiatria- ja päihdepalvelut tukee perustasoa mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden hoitamisessa myös muulla tavoin: syksyllä 2017 toimintansa aloittaneet psykiatria- ja päihdepalvelujen liikkuvat yleispsykiat-

rian ja päihdehoidon työryhmät tarjoavat kaikkialle peruspalveluihin (esim. terveysasemat, sosiaalityö, palvelukeskukset, somaattiset vuodeosastot), lastensuojeluun ja asumispalveluihin konsultaatioapua, hoidontarpeen arviointia ja lyhytinterventioita paikan päälle tai asiakkaan kotiin muutaman arkipäivän sisällä avunpyynnöstä. Palvelu on ulotettu Helsingin kaikille alueille ja se on osa uutta terveys- ja hyvinvointikeskuksissa toteutettavaa kynnyksetöntä ja moniammatillista toimintamallia. Tämän lisäksi lastensuojeluun ollaan sijoittamassa mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajia, jotka työskentelevät lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin ja tuen työryhmissä.

Kiireellinen mielenterveys- ja päihdeoireiden hoito toteutetaan arkisin terveysasemilla. Iltaisin ja viikonloppuisin aikuisten äkilliset sairaudet hoidetaan Haartmanin ja Malmin päivystyksissä. Myös psykiatrian ympärivuorokautinen erikoislääkäritasoinen päivystys on Malmin ja Haartmanin sairaaloiden päivystyksissä ja sinne on sijoitettu psykiatrisia ja päihdetyön sairaanhoitajia. Psykiatrian päivystyksessä hoidetaan noin 7 000 potilasta/vuosi.

Helsingissä psykiatrian erikoistason avohoito ja polikliininen päihdehoito tuotetaan psykiatria- ja päihdepalvelujen alueellisissa psykiatria- ja päihdekeskuksissa: psykiatrisen erikoissairaanhoidon avohoidossa toteutettava tutkimus, hoito ja kuntoutus psykiatrian poliklinikoilla ja päihderiippuvuuksien hoito, avovieroitus ja opioidiriippuvaisten korvaushoito päihdepoliklinikoilla.

Tällä hetkellä alueellisille psykiatrian poliklinikoille tulee noin 6 000 lähetettä/vuosi ja siellä hoidetaan vuosittain noin 14 000 eri potilasta (luvut eivät sisällä terveysasemilla toimivien mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajien potilaita). Kaikki lähetteet arvioidaan joko saapumispäivänä tai seuraavana arkipäivänä. Kiireetön hoito tarjotaan lakisääteisessä määräajassa. Kiireellisissä vakavissa tilanteissa voi hakeutua suoraan akuuttityöryhmiin ilman lähetettä ja avuntarpeeseen vastataan 1–3 päivän sisällä yhteydenotosta. Akuuttityöryhmät hoitavat keskimäärin 1 700 eri potilasta vuodessa. Psykiatrisessa hoidossa olevat potilaat voivat hakeutua vastaanotoille ilman ajanvarausta (kiirevastaanotot arkisin klo 9–10.30 ja akuuttiajat joka arkipäivä). Päihdepoliklinikoille hakeutuva ei tarvitse lähetettä ja potilaat voivat hakeutua vastaanotolle ilman ennakkoyhteydenottoa arkisin klo 9–10.30 välisellä ajalla. Päihdepoliklinikat hoitavat yhteensä noin 5 000 eri asiakasta vuosittain.

Psykiatria- ja päihdepalvelut on asettanut erillistyöryhmän valmistelemaan muutosta päihdepoliklinikoiden VIA (vastaanotto ilman ajanvarausta) -toimintamalliin. Tavoitteena on lisätä palvelun saatavuutta laajentamalla toiminta-aikaa, aloittamalla liikkuva työ ja kehittämällä palvelua myös mielenterveysasiakkaiden palvelutarvetta paremmin vastaa-

10.09.2018

vaksi esimerkiksi terveys- ja hyvinvointikeskuksissa. Työryhmän esitys valmistuu 30.5.2018 mennessä.

Vastaanotto ilman ajanvarausta -toimintamallin osana selvitetään mahdollisuutta pilotoida avointa mielenterveysyksikköä jossain yksikössä (esimerkiksi terveys- ja hyvinvointikeskuksessa tai sen yhteydessä olevalla psykiatrian poliklinikalla) samanlaista vastaanottomallia kuin on päihdepoliklinikan avoimessa vastaanotossa. Mahdollisen pilotoinnin yhteydessä arvioidaan hoitomallin toimivuutta ja asiakastyytyväisyyttä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Voimavarojen oikea kohdentaminen edistää mielenterveys- ja päihdeoireiden varhaista tunnistamista ja hoitoa sekä hoidon vaikuttavuutta. Perustason ja matalan kynnyksen palvelujen ensisijaisuus lisäävät asiakkaan osallisuutta, vahvistavat arjessa selviytymistä ja vähentävät erityistason palvelujen tarvetta."

Käsittely

22.05.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja Mikko Tamminen oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn ajan.

Puheenjohtaja Sanna Vesikansan joutui poistumaan kesken asian käsittelyn kokouksesta ja varapuheenjohtaja Karita Toijonen tuli hänen tilalleen puheenjohtajaksi kokouksen loppuajaksi.

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Kati Juva: Tehdään seuraava lisäys lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia: "Vastaanotto ilman ajanvarausta -toimintamallin osana selvitetään mahdollisuutta pilotoida avointa mielenterveysyksikköä jossain yksikössä (esimerkiksi terveys- ja hyvinvointikeskuksessa tai sen yhteydessä olevalla psykiatrian poliklinikalla) samanlaista vastaanottomallia kuin on päihdepoliklinikan avoimessa vastaanotossa. Mahdollisen pilotoinnin yhteydessä arvioidaan hoitomallin toimivuutta ja asiakastyytyväisyyttä."

Kannattaja: jäsen Katju Aro

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja Juha Jolkkonen hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

10.09.2018

Asia/34

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 557

V 26.9.2018, Valtuutettu Thomas Wallgrenin aloite sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapausoppaasta

HEL 2018-002601 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Tomi Sevanderin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Thomas Wallgrenin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Thomas Wallgren ja 14 muun valtuutettua esittävät aloitteessaan, että maakunta- ja sote-uudistuksen valinnanvapautta edistetään jakamalla jokaiseen kotiin palveluntuottajien toimintaedellytysten valvontaa valaiseva opas.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että mikäli hallituksen esitys laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa (HE 16/2018 vp), ns. valinnanvapauslaki, hyväksytään eduskunnassa, sosiaali- ja terveystieteiden järjestämistä vastuu siirtyy kunnilta maakunnille. Sosiaali- ja terveystieteiden

jen palveluntuottajien valitseminen ja kuntalaisten ohjeistaminen valinnanvapauden käyttöön liittyvissä asioissa on maakunnan tehtävä.

Perustuslakivaliokunta on edellyttänyt eduskuntakäsittelyn aikana muutoksia valinnanvapauden toteuttamiseen eikä lain lopullinen sisältö ole vielä tiedossa. Hallituksen alkuperäisen esityksen mukaan maakunta huolehtisi valinnanvapaudesta seuraavasti:

Asiakkaiden neuvonta

Maakunnan on huolehdittava siitä, että asiakkaat saavat valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluja ja ohjausta sekä tukea ja neuvontaa valinnanvapauden käyttämisessä. Maakunnan on muun muassa ylläpidettävä asiakkaita varten luetteloa suoran valinnan palveluntuottajista ja asiakassetelipalveluntuottajista. Myös suoran valinnan palvelujen tuottajan tulee antaa asiakkaalle ohjausta, neuvontaa ja tukea. Keskeisenä työvälineenä palvelujen yhteensovittamisessa on palvelutarpeeseen perustuva asiakassuunnitelma. Erityistä huomiota on kiinnitettävä asiakkaisiin, jotka tarvitsevat laaja-alaisesti yhteen sovitettavia palveluja tai ovat erityisen tuen tarpeessa.

Palveluntuottajien valvonta

Kaikkia palveluntuottajia valvotaan seuraavasti:

- Palvelun tuottaja ei saa olla konkurssissa tai liiketoimintakiellossa eikä tuottajalla saa olla ulosotossa verovelkoja tai muita julkisia velkoja.

- Palvelun tuottajan toimitilojen ja välineiden on oltava riittävät ja asianmukaiset sekä toimintaan sopivat ja turvalliset.

- Henkilöstöä täytyy olla riittävästi asiakkaiden ja potilaiden palvelujen tarpeeseen ja lukumäärään nähden. Henkilöstöllä täytyy olla asianmukainen koulutus.

- Sosiaali- ja terveystieteiden palvelun on oltava laadukasta, asiakaskeskeistä, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. Toiminnalle on nimettävä vastuhenkilö.

- Palvelun tuottajan on valvottava oman toimintansa laatua ja asianmukaisuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Tätä varten laaditaan julkisesti nähtävillä oleva omavalvontasuunnitelma.

Palveluntuottajien tulee olla rekisteröityjä ja liittyneitä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa tarkoitettuihin valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin. Muihin kuin maakunnan liikelaitoksen osana toimiviin julkisiin sosiaali- ja terveys-

keskuksiin ja suunhoidon yksiköihin sekä henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluja tuottaviin sovelletaan lisäksi hyväksymismenettelyä.

Palveluntuottajien on annettava verotuksestaan tieto, muun muassa koko verotusryhmän ylimmän emoyrityksen nimi ja verotuspaikka. Palveluntuottajan tiedot julkaistaan. Tavoitteena on yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden ja avoimuuden laaja turvaaminen valinnanvapausmallissa, jossa yksityiset yritykset toimivat julkisten palvelujen tuottajina. Julkistettavat tiedot ovat asiakkaiden hyödynnettävissä ja tiedot voidaan antaa asiakkaille palveluntuottajavalintojen tekemistä varten.

Palveluntuottajien valvonta ja maakunnan asettamat ehdot

Maakunta valvoo alueellaan toimivia valinnanvapauden piirissä olevia palveluntuottajia. Lakisääteisten vaatimusten lisäksi maakunta voi asettaa hallintopäätöksellä palveluntuottajille ehtoja, joilla edistetään palvelujen yhdenvertaista saatavuutta eri väestöryhmien välillä ja alueellisesti. Maakunnan tulee kohdella kaikkia hyväksytyjä palveluntuottajia tasapuolisesti. Maakunnan asettamat ehdot voivat koskea esimerkiksi palvelujen laatua, voimavaroja ja saatavuutta, palveluketjuja ja palvelujen yhteensovittamista sekä normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista. Maakunta hyväksyy yksityiset suoran valinnan palveluntuottajat ja sen palveluyksiköt sekä asiakassetelipalveluntuottajat ilmoittautumismenettelyn kautta ja tekee sopimukset palveluntuottajien kanssa suoran valinnan palvelujen tuottamisesta.

Tuottajien ohjaukseen ja valvontaan liittyviä ehtoja valmistellaan Uusi-maa2019-hankkeessa. Maakunta määrittelee mm. miten ja millä tavoin asiakasohjaus, palveluntuottajien valvonta ja asiakkaiden neuvonta palveluntuottajien valinnassa käytännön tasolla järjestetään.

Valinnanvapauspilotit

Helsingin kaupunki on ilmoittautunut mukaan sosiaali- ja terveysministeriön valinnanvapauspilotteihin ja saanut hankkeeseen 50 miljoonaa euroa. Mikäli eduskunta hyväksyy valinnanvapauslain, Uudellamaalla päästään ennakolta kokeilemaan uuden valinnanvapauslain mukaista toimintaa sekä rakentamaan uudenlaisia toimintatapoja. Pilottien avulla saadaan kokemuksia ja varmistetaan ohjauksen toimivimmat soveltamistavat tulevaa maakuntaa ajatellen. Piloteissa luodaan ja kokeillaan käytännön tasolla erilaisia palveluntuottajien valvonnan ja ohjauksen malleja sekä asiakasohjauksen ja asiakkaiden neuvonnan ratkaisuja. Uudenmaan valinnanvapauspilottien lähtökohtana on parhaan asiakaspolun luominen.

Esittelijä

kansliapäällikkö

10.09.2018

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Wallgren Thomas Aloite Kvsto 28022018 6

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 05.06.2018 § 154

HEL 2018-002601 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon valtuutettu Thomas Wallgrenin ym. valtuustoa-loitteeseen valinnanvapausopasta koskevasta valtuustoaloitteesta:

Hallituksen esitys laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa on menossa eduskunnan hyväksyttäväksi. Mikäli 8.3.2018 annettu lakiehdotus hyväksytään, sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta maakunnille. Sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluntuottajien valitseminen ja kuntalaisten ohjeistaminen valinnanvapauden käyttöön liittyvissä asioissa on tämän jälkeen maakunnan tehtävä, eikä Helsingin kaupungilla ole enää roolia tässä tehtävässä. Lautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että Helsingin kaupunki panostaa omien sosiaali- ja terveyspalveluidensa laatuun, eettiseen maineeseen ja viestintään, jotta ne pystyvät pärjäämään kilpailussa.

Asiakkaiden neuvonta

Valinnanvapauslakia koskevan ehdotuksen mukaan maakunnan on huolehdittava siitä, että asiakkaat saavat valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluja ja ohjausta sekä tukea ja neuvontaa valinnanvapauden käyttämiseksi. Maakunnan on muun muassa ylläpidettävä asiakkaita varten luetteloja suoran valinnan palveluntuottajista ja asiakassetelipalveluntuottajista. Myös suoran valinnan palvelujen tuottajan tulisi antaa asiakkaalle ohjausta, neuvontaa ja tukea. Keskeisenä työvälineenä palvelujen yhteensovittamisessa asiakastasolla olisi palvelutarpeeseen perustuva asiakassuunnitelma. Erityistä huomiota on kiinnitettävä

asiakkaisiin, jotka tarvitsevat laaja-alaisesti yhteen sovitettavia palveluja tai ovat erityisen tuen tarpeessa.

Palveluntuottajien valvonta lainsäädännön näkökulmasta

Valvonnasta säädetään valinnanvapauslaissa. Lainsäädäntöön perustuvat kriteerit kaikille tuottajille ovat:

- Palvelun tuottaja ei saa olla konkurssissa tai liiketoimintakiellossa eikä tuottajalla saa olla ulosotossa verovelkoja tai muita julkisia velkoja.
- Palvelun tuottajan toimitilojen ja välineiden on oltava riittävät ja asianmukaiset sekä toimintaan sopivat ja turvalliset.
- Henkilöstöä täytyy olla riittävästi asiakkaiden ja potilaiden palvelujen tarpeeseen ja lukumäärään nähden. Henkilöstöllä täytyy olla asianmukainen koulutus.
- Sosiaali- ja terveystalouden on oltava laadukasta, asiakaskeskeistä, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. Toiminnalle on nimettävä vastuhenkilö.
- Palvelun tuottajan on valvottava oman toimintansa laatua ja asianmukaisuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Tätä varten laaditaan julkisesti nähtävillä oleva omavalvontasuunnitelma.

Palveluntuottajien tulisi olla palvelujen tuottamisesta annetun lain mukaisessa rekisterissä ja olla liittyneinä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa tarkoitettuihin valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin. Muihin kuin maakunnan liikelaitoksen osana toimiviin julkisiin sosiaali- ja terveyskeskuksiin ja suunhoidon yksiköihin sekä henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluja tuottaviin tuottajiin sovellettaisiin lisäksi hyväksymismenettelyä.

Hallituksen 8.3.2018 annetun lain esitysluonnoksen § 59 mukaan palveluntuottajien on annettava verotuksestaan tieto muun muassa koko verotusryhmän ylimmän emoyrityksen nimi ja verotuspaikka. Verotukseen liittyvien velvoitteiden hoitamisen tukemiseksi sekä julkisten varojen turvaamiseksi palveluntuottajan tiedot säädettäisiin julkaistavaksi. Säännöksellä tavoitellaan näin yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä ja avoimuuden laajaa turvaamista valinnanvapausmallissa, jossa yksityiset yritykset toimivat julkisten palvelujen tuottajina. Laissa määritellyt julkistettavat tiedot ovat näin ollen asiakkaiden hyödynnettävissä ja lainsäädännön näkökulmasta nämä tiedot voidaan antaa asiakkaille heidän tehdessä valintoja palveluntuottajista.

Palveluntuottajien valvonta ja maakunnan asettamat ehdot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Maakunta valvoo alueellaan toimivia valinnanvapauden piirissä olevia palveluntuottajia. Laissa säädettyjen vaatimusten lisäksi maakunta voi asettaa hallintopäätöksellä palveluntuottajille ehtoja, joilla edistetään palvelujen yhdenvertaista saatavuutta eri väestöryhmien välillä ja alueellisesti. Maakunnan tulee kuitenkin kohdella kaikkia hyväksytyjä palveluntuottajia tasapuolisesti. Maakunnan asettamat ehdot voivat koskea esimerkiksi palvelujen laatua, voimavaroja ja saatavuutta, palveluketjuja ja palvelujen yhteensovittamista sekä normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista. Maakunta hyväksyy yksityiset suoran valinnan palveluntuottajat ja sen palveluyksiköt ja asiakasseteli-palveluntuottajat ilmoittautumismenettelyn kautta ja tekee sopimukset palveluntuottajien kanssa suoran valinnan palvelujen tuottamisesta.

Tuottajien ohjaukseen ja valvontaan liittyviä ehtoja valmistellaan parhaillaan Uusimaa2019-hankkeessa. Maakunta määrittelee toimintansa osalta viime kädessä sen, miten ja millä tavoin asiakasohjaus, palveluntuottajien valvonta ja asiakkaiden neuvonta palveluntuottajien valinnassa käytännön tasolla järjestetään.

Valinnanvapauspilotit kokeilun alustana

Helsingin kaupunki on ilmoittautunut mukaan sosiaali- ja terveysministeriön valinnanvapauspilotin hankehakuun yhdessä muiden Uudenmaan kuntien kanssa ja saanut pilotteihin 50 milj. euroa. Mikäli eduskunta hyväksyy valinnanvapauslain, Uudellamaalla päästään ennakoitua kokeilemaan uuden valinnanvapauslain mukaista toimintaa sekä rakentamaan uudenlaisia toimintatapoja. Pilottien kautta saadaan kokemuksia ja varmistetaan ohjauksen toimivimmat soveltamistavat tulevaa maakuntaa ajatellen. Piloteissa luodaan ja kokeillaan käytännön tasolla erilaisia palveluntuottajien valvonnan ja ohjauksen malleja sekä asiakasohjauksen ja asiakkaiden neuvonnan ratkaisuja. Uudenmaan valinnanvapauspilottien lähtökohtana on parhaan asiakaspolun luominen, joka tarkoittaa muun muassa sitä, että asiakkaat saavat tarvittavan avun ja tuen tuottajista valintojensa pohjaksi. Piloteista saatavaa tietoa tullaan hyödyntämään tulevan maakunnan toimintojen rakentamisessa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Asiakkaan kannalta on tärkeää, että hän voi itse vaikuttaa omien palvelujensa suunnitteluun ja valintaan sekä saada tarvittavan avun ja tuen tuottajista valintojensa pohjaksi."

Käsittely

05.06.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

10.09.2018

Vastaehdotus 1:

Jäsen Sandra Hagman: Lisätään lausunnon ensimmäisen kappaleen loppuun seuraava virke: "Lautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että Helsingin kaupunki panostaa omien sosiaali- ja terveystalvveluidensa laatuun, eettiseen maineeseen ja viestintään, jotta ne pystyvät pärjäämään kilpailussa."

Kannattaja: jäsen Esa Olavi Lehtopuro

Sosiaali- ja terveystalvvelautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Sandra Hagman): Lisätään lausunnon ensimmäisen kappaleen loppuun seuraava virke: "Lautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että Helsingin kaupunki panostaa omien sosiaali- ja terveystalvveluidensa laatuun, eettiseen maineeseen ja viestintään, jotta ne pystyvät pärjäämään kilpailussa."

Jaa-äännet: 4

Ahto Apajalahti, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Daniel Sazonov

Ei-äännet: 9

Katju Aro, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Esa Olavi Lehtopuro, Sakari Männikkö, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveystalvvelautakunta hyväksyi jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen äänin 9 - 4.

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimen toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Matleena Mikkonen, ostopalvelupäällikkö, puhelin: 040 667 1939
matleena.mikkonen(a)hel.fi

§ 558

V 26.9.2018, Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite perusterveydenhuollon ja psykiatrisen avohoidon lyhytterapioista

HEL 2018-002602 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Otso Kivekkään ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Reetta Vanhasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Reetta Vanhanen ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan perusterveydenhuollon ja psykiatrisen avohoidon lyhytterapioiden lisäämiskeinojen selvittämistä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että lyhytpsykoterapioita käytetään kansallisten Käypä Hoito -suositusten mukaisesti lievien tai keskivaikeiden mieliala- ja ahdistuneisuushäiriöiden hoidossa. Valtaosa näistä potilaista hoidetaan perusterveydenhuollossa hoidon porrasteisuuden mukaisesti.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Helsingin terveysasemilla työskentelee 37 mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajaa. Heistä 20 on käynyt kaupungin järjestämän lyhytpsykoterapiakoulutuksen ja muut erityyppisiä perheterapian ja kognitiivisen tai ratkaisukeskeisen psykoterapian koulutuksia. Työntekijöiden täydennyskoulutus ja työnohjaus on jatkuvaa.

Terveysasemien mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajien vastaanottojen lisäksi terveysasemilla tarjotaan ryhmämuotoista hoitoa (masennuspotilaiden hoitoryhmät, ahdistuneisuushäiriöpotilaiden hoitoryhmä, unettomuudesta kärsivien hoitoryhmät). Palvelu on järjestetty koko Helsingin alueelle ja ryhmiin voi ilmoittautua itsehoitosivujen kautta. Tämän lisäksi terveysasemien potilaita ohjataan tarvittaessa suoraan psykiatria- ja päihdepalvelujen ryhmäterapiakeskukseen ja fysioterapia- ja liikuntapalvelujen ryhmämuotoisiin hoitoihin.

HUS Mielenterveystalon nettiterapiaan ohjattujen helsinkiläisten määrä on kaksinkertaistunut viimeisen kolmen vuoden aikana (vuonna 2017 noin 1 000 potilasta) ja nettiterapian käyttö lyhytinterventiona lisääntyy edelleen.

Psykiatria- ja päihdepalvelujen liikkuvat yleispsykiatrian ja päihdehoidon työryhmät tarjoavat lyhytinterventioita kaikkialle peruspalveluihin, lastensuojeluun, asumispalveluihin tai asiakkaan kotiin. Toiminta on aloitettu syksyllä 2017.

Jos perustasolla tarjottu hoito ei ole riittävää, potilas ohjataan erikoistalolle, esimerkiksi psykiatrian poliklinikalle. Psykiatrian poliklinikoiden arviointityöryhmien tehtävänä on tarjota lyhytterapioita niitä tarvitseville. Potilaita voidaan tarvittaessa ohjata myös ostopalveluna hankittavaan lyhytpsykoterapiaan. Ostopalvelut täydentävät psykiatrian poliklinikoiden tarjoamia hoitoja. Myös HYKS Konsultaatiopoliklinikka voi ohjata siellä tutkittuja helsinkiläisiä potilaita HUSin ostopalvelupsykoterapioihin.

Kelan kuntoutuspsykoterapian saaminen edellyttää, että hakijan työ- tai opiskelukyky on mielenterveyden häiriön vuoksi uhattuna ja että hakija on ollut psykiatrisen diagnoosin saamisen jälkeen vähintään kolme kuukautta asianmukaisessa hoidossa, johon sisältyy tarpeellinen lääketieteellinen, psykiatrinen ja psykoterapeuttinen tutkimus ja hoito.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut räätälöidään kullekin potilaalle yksilöllisten tarpeiden mukaan. Palvelut tuotetaan monikanavaisesti perus- ja erikoistason yhteistyönä. Toiminta on monimuotoista ja sitä on jatkuvasti kehitetty tarpeita arvioiden.

Esittelijä

kansliapäällikkö

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vanhanen Reetta Aloite Kvsto 28022018 7

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 05.06.2018 § 153

HEL 2018-002602 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon valtuutettu Reetta Vanhasen ym. valtuustoaloitteesta koskien lyhytterapioiden lisäämistä perusterveydenhuollossa ja psykiatrisessa avohoidossa:

”Lyhytpsykoterapialla tarkoitetaan yleensä 6–20 hoitokertaan rajoituttavaa, koulutetun psykoterapeutin antamaa psykologisiin menetelmiin pohjautuvaa psyykkisten vaikeuksien hoitoa. Psykoterapiassa on useita erilaisia suuntauksia, esim. kognitiivinen, psykodynaaminen tai ryhmäpsykoterapia.

Lyhytpsykoterapioita käytetään kansallisten Käypä Hoito -suositusten mukaisesti lievien tai keskivaikeiden mieliala- ja ahdistuneisuushäiriöiden hoidossa. Valtaosa näistä potilaista hoidetaan hoidon porrasteisuuden mukaisesti perusterveydenhuollossa.

Helsingin terveysasemilla työskentelee 37 mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajaa. Heistä 20 on käynyt kaupungin järjestämän lyhytpsykoterapiakoulutuksen ja muut erityyppisiä perheterapian ja kognitiivisen tai ratkaisukeskeisen psykoterapian koulutuksia. Työntekijöiden täydennyskoulutus ja työnohjaus on jatkuvaa.

Terveysasemien mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajien vastainottojen lisäksi terveysasemilla tarjotaan ryhmämuotoista hoitoa (massenuspotilaiden hoitoryhmät, ahdistuneisuushäiriöpotilaiden hoitoryhmä, unettomuudesta kärsivien hoitoryhmät). Palvelu on järjestetty koko

Helsingin alueelle ja ryhmiin voi ilmoittautua itse kaupungin itsehoitosivujen kautta. Tämän lisäksi terveysasemien potilaita ohjataan tarvittaessa suoraan psykiatria- ja päihdepalvelujen ryhmäterapiakeskukseen ja fysioterapia- ja liikuntapalvelujen ryhmämuotoisiin hoitoihin.

HUS Mielenterveystalon nettiterapiaan ohjattujen helsinkiläisten määrä on kaksinkertaistunut viimeisen kolmen vuoden aikana (vuonna 2017 noin 1000 potilasta) ja nettiterapian käyttö lyhytinterventiona lisääntyy edelleen.

Psykiatria- ja päihdepalvelujen liikkuvat yleispsykiatrian ja päihdehoidon työryhmät tarjoavat lyhytinterventioita kaikkialle peruspalveluihin, lastensuojeluun, asumispalveluihin tai asiakkaan kotiin muutaman arkipäivän sisällä avunpyynnöstä. Toiminta on aloitettu syksyllä 2017.

Jos perustasolla tarjottu hoito ei ole potilaalle riittävää, hänet ohjataan erikoistasolle esim. psykiatrian poliklinikalle. Psykiatrian poliklinikoiden arviointiryhmien tehtävänä on tarjota lyhytterapioita niitä tarvitseville. Potilaita voidaan tarvittaessa ohjata myös ostopalveluna hankittavaan lyhytpsykoterapiaan. Ostopalvelut täydentävät psykiatrian poliklinikoiden tarjoamia hoitoja. Myös HYKS Konsultaatiopoliklinikka voi ohjata siellä tutkittuja helsinkiläisiä potilaita HUS:n ostopalvelupsykoterapioihin.

Kelan kuntoutuspsykoterapian saaminen edellyttää, että hakijan työ- tai opiskelukyky on mielenterveydenhäiriön vuoksi uhattuna ja että hakija on ollut psykiatrisen diagnoosin saamisen jälkeen vähintään kolme (3) kuukautta asianmukaisessa hoidossa, johon sisältyy tarpeellinen lääketieteellinen, psykiatrinen ja psykoterapeuttinen tutkimus ja hoito. Suuri osa perusterveydenhuoltoon masennuksen ja ahdistuneisuushäiriöiden takia hakeutuvista potilaista ei voi saada tai ei tarvitse Kelan tukemaa kuntoutuspsykoterapiaa. Kelalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää ja korvata kuntoutuspsykoterapiaa silloin, kun sen edellytykset täyttyvät. Lyhytpsykoterapiat eivät näin ole vaihtoehto Kelan kuntoutuspsykoterapialle, vaan kuntoutuspsykoterapiaa pitäisi tarjota potilaalle esim. vasta siinä vaiheessa, kun asianmukaisesta hoidollisesta lyhytinterventiosta ei ole ollut hyötyä.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut räätälöidään kullekin potilaalle hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaan. Palvelut tuotetaan monikanavaisesti perus- ja erikoistason yhteistyönä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä selvittää keinoja parantaa nopeaa hoitopääsyä psykiatriselle sairaanhoitajalle sekä keinoja lisätä lyhytpsykoterapiaa jo perusterveydenhuollossa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

10.09.2018

Masennus- ja ahdistuneisuusoireiden varhainen tunnistaminen ja alkuvaiheen asianmukainen hoito ehkäisevät oireilun vaikeutumista ja kroonistumista. Lyhytpsykoterapia oikein kohdennettuina on usein potilaalle riittävä sekä vaikuttava ja kustannustehokas interventio. Ryhmämuotoisen hoidon tarjoaman vertaistuen avulla on mahdollista vähentää mielenterveyshäiriöihin liittyvää stigmaa."

Käsittely

05.06.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Hannu Tuominen: Esitän lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia jälkeen lisättäväksi: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä selvittää keinoja parantaa nopeaa hoitopääsyä psykiatriselle sairaanhoitajalle sekä keinoja lisätä lyhytpsykoterapiaa jo perusterveydenhuollossa. "

Kannattaja: jäsen Katju Aro

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Hannu Tuominen): Esitän lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia jälkeen lisättäväksi: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä selvittää keinoja parantaa nopeaa hoitopääsyä psykiatriselle sairaanhoitajalle sekä keinoja lisätä lyhytpsykoterapiaa jo perusterveydenhuollossa. "

Jaa-äännet: 2

Tapio Bergholm, Esa Olavi Lehtopuro

Ei-äännet: 8

Ahto Apajalahti, Katju Aro, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Sakari Männikkö, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 3

Sami Heistaro, Seija Muurinen, Daniel Sazonov

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Hannu Tuomisen vastaehdotuksen äänin 8 - 2 (tyhjää 3).

10.09.2018

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimen toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

10.09.2018

§ 559

V 26.9.2018, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

HEL 2018-008993 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- toteaa, että käräjäoikeuden lautamies Rita Landénin luottamustoimi on päättynyt ja
- valitsee Tuula Salon käräjäoikeuden lautamieheksi vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut
Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 21.6.2017 (294 §) Rita Landénin (PS) käräjäoikeuden lautamieheksi vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi. Rita Landén on kuollut 25.3.2018.

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain (675/2016) mukaan valtuusto valitsee käräjäoikeuden lautamiehet valtuuston toimikautta vastaa-

10.09.2018

vaksi ajaksi. Käräjäoikeuden lautamiehestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan luottamushenkilöstä säädetään.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Käräjäoikeuden lautamieheksi valittavan tulee täyttää käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 2 §:n mukaiset kelpoisuusvaatimukset.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut
Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto
Kunnallisvalitus, valtuusto

§ 560

Kaupungin edustajien nimeäminen kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilötapaamiseen Helsingissä 21. - 22.11.2018

HEL 2018-009028 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle puheenjohtajan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Inga Nyholm, yhteysjohtaja, puhelin: 09 310 23337
inga.nyholm(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää nimetä Helsingissä 21.- 22.11.2018 pidettävään kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaamiseen seuraavat edustajat:

—
—
—
—
—
—

Esittelijän perustelut

Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaaminen järjestetään Helsingissä 21. – 22.11.2018. Tapaamisessa keskustellaan kuutoskaupunkien ajankohtaisista asioista sekä kaupunkien välisestä yhteistyöstä. Aiemman käytännön mukaisesti tapaaminen alkaa 21.11. noin klo 12 ja päättyy seuraavana päivänä lounaaseen. Tapaamisen ohjelma täsmentyy tuonnempana ja jaetaan osallistujille erikseen.

10.09.2018

Kaupunginhallitusten toivotaan nimeämään tapaamiseen ensisijaisesti kaupunginvaltuuston ja –hallituksen puheenjohtajistot, halutessaan myös muita edustajia, yhteensä noin kuusi edustajaa.

Tapaamiseen osallistuville luottamushenkilöille maksetaan mahdolliset korvaukset luottamushenkilöiden taloudellisista etuuksista tehdyn päätöksen mukaisesti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Inga Nyholm, yhteysjohtaja, puhelin: 09 310 23337
inga.nyholm(a)hel.fi

Liitteet

1 Ennakkokutsu kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon
tapaaminen

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Päätöksessä nimetyt

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupungin-
hallitus

§ 561

Yksikön päällikön viran perustaminen kaupunkiympäristön toimialalle

HEL 2018-008466 T 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus perusti yksikön päällikön viran kaupunkiympäristön toimialalle 1.10.2018 alkaen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Eeva Heikkilä, johtava henkilöstöasiantuntija, puhelin: 310 40343
eevam.heikkila(a)hel.fi
Inkeri Rehtilä, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 70262
inkeri.rehtila(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 1 momentin 13 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää viran perustamisesta ja lakkauttamisesta. Kuntalain 11 luvun 87 §:n mukaan virka perustetaan sellaisia tehtäviä varten, joissa käytetään julkista valtaa.

Kyseessä on asemakaavoituspalvelussa avoimeksi tullut yksikön päällikön työsuhteinen tehtävä, jonka asianmukainen hoito edellyttää jatkossa viran perustamista. Tehtävässä käytetään delegeoitua päätösvaltaa.

Hallintosäännön 12 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan henkilöstöjohtaja päättää tehtävien vaativuusluokittelusta ja tarkastusjohtaja lukuun ottamatta siihen perustuvasta palkasta, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei henkilöstöjohtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle. Tehtävän vaativuuden arvioinnin perusteella henkilöstöjohtaja on päättänyt perustettavaksi esitettävän yksikön päällikön viran tehtäväkohtaiseksi palkaksi 4 910,63 euroa kuukaudessa.

10.09.2018

Viran perustamiselle on varattu määräraha kaupunkiympäristön toimialan talousarviossa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Eeva Heikkilä, johtava henkilöstöasiantuntija, puhelin: 310 40343
eevam.heikkila(a)hel.fi
Inkeri Rehtilä, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 70262
inkeri.rehtila(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Taloushallintopalveluliikelaitos
Kaupunginkanslian henkilöstöosasto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 562

Hankintaoikaisuvaatimus, kodinkoneet ja viihde-elektroniikka

HEL 2018-000282 T 02 08 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hylätä kodinkoneiden ja viihde-elektroniikan hankinnan väliaikaista järjestämistä koskevaan hankintapäätökseen kohdistuvan Radiolux Oy/Euronicsin hankintaoikaisuvaatimuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Liitteet

1 Vaatimus, 6.7.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Otteet

Ote
Asianosaiset

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös
Liite 1

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hankintalain (1397/2016) 133 §:n mukaan asianosainen voi vaatia hankintaoikaisua hankintaa koskevasta päätöksestä. Helsingin kaupungin hallintosäännön 19 luvun 4 §:n mukaan kaupunginhallituksen, sen jaoston ja sen alaisen viranomaisen päätöksestä tehdyn hankintaoikaisun käsittelee kaupunginhallitus.

Kodinkoneiden ja viihde-elektroniikan kilpailutuksessa (H118-17) tarjouksen antanut Radiolux Oy/Euronics on esittänyt määräajassa oikaisuvaatimuksen, joka koskee hankinnan väliaikaisesta järjestämisestä

10.09.2018

25.6.2018 tehtyä hankintapäätöstä. Radiolux Oy/Euronics vaatii päätöksen kumoamista. Markkinaoikeudessa on vireillä alkuperäiseen kordinkoneiden ja viihde-elektroniikan hankintapäätökseen kohdistuva valitus.

Hankintalain 153 §:n mukaan hankintayksikkö voi järjestää hankinnan väliaikaisesti, jos hankinnasta on valitettu markkinaoikeuteen eikä hankintaa voida lykätä markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi. Hankinnan väliaikainen järjestäminen ei saa vaarantaa muutoksenhakijan oikeusturvaa.

Päätös hankinnan väliaikaisesta järjestämisestä on tehty noudattaen hankintalain 153 §:ä. Asiasta ei myöskään ole tullut sellaista uutta tietoa, joka edellyttäisi väliaikaisen hankintapäätöksen oikaisemista. Hankintaoikaisuvaatimus tulee näin ollen hylätä.

Hallintolain perusteella asianosaisia ei ole kuultu kuulemisen ilmeisen tarpeettomuuden vuoksi. Asianosaisia on kuultu aiemman sisällöltään samankaltaisen oikaisuvaatimuksen johdosta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Liitteet

1 Vaatimus, 6.7.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisu päätös

Otteet

Ote
Asianosaiset

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisu päätös
Liite 1

Päätöshistoria

Keskushallinto Kaupunginkanslia Talous- ja suunnitteluosasto Talous- ja konserniohjaus Hankintajohtaja 25.06.2018 § 38

10.09.2018

HEL 2018-000282 T 02 08 01 00

Päätös

Vs. hankintajohtaja päätti, että kodinkoneiden ja viihde-elektroniikan hankinnat tehdään väliaikaisesti hankintalain 153 §:ssä tarkoitetulla tavalla seuraavien toimittajien kanssa:

- Expert Hyvät Merkit Oy (0105389-2)

- Gigantti Oy (1523846-8)

- Ryhmittymä Hakonen Solutions Oy (Hakonen Solutions Oy 2207997-9 ja Verkkokauppa.com Oyj 1456344-5)

Sopimus sopijapuolten välillä syntyy vasta myöhemmin erikseen allekirjoitettavalla sopimuksella.

Hankinnan arvioitu arvonlisäveroton arvo väliaikaisjärjestelyn aikana on noin 625 000 euroa. Hankinnan arvoa arvioitaessa on otettu huomioon yhden vuoden käsittelyaika markkinaoikeudessa.

Päätöksen perustelut

Hankintajohtaja on tehnyt päätöksen 12.4.2018 kodinkoneiden ja viihde-elektroniikan hankinnasta, joka perustui kaupunginkanslian 14.2.2018 päivättyyn tarjouspyyntöön H118-17, HEL 2018-000282. Päätöksen mukaan Expert Hyvät Merkit Oy, Gigantti Oy ja ryhmittymä Hakonen Solutions Oy (Hakonen Solutions Oy ja Verkkokauppa.com Oyj) tekivät kokonaistaloudellisesti edullisimmat tarjoukset.

Hankintajohtajan päätöksestä 12.4.2018 on tehty valitus markkinaoikeuteen. Hankintalain 153 §:n mukaan jos hankinnasta on tehty valitus markkinaoikeuteen, hankintayksikkö voi järjestää hankinnan väliaikaisesti, jollei hankintaa voida sen luonteen vuoksi lykätä markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi.

Väliaikaisjärjestely on voimassa enintään siihen saakka, kun hankintapäätöstä 12.4.2018 koskeva valitus on markkinaoikeuden ratkaisulla hylätty tai kun mahdollinen virhe hankintamenettelyssä on markkinaoikeuden antaman ratkaisun perusteella korjattu.

Lisätiedot

Raili Alanko, palvelupäällikkö, puhelin: +358931031764
raili.alanko(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 28.05.2018 § 382

HEL 2018-000282 T 02 08 01 00

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hylätä kodinkoneiden ja viihde-elektroniikan hankintapäätökseen kohdistuvan Radiolux Oy/Euronicsin tarjouksen hylkäämistä koskevan hankintaoikaisuvaatimuksen sekä jättää tutkimatta julkisuuslain mukaisen vaatimuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Keskushallinto Kaupunginkanslia Kansliapäällikkö 24.05.2018 § 130

HEL 2018-000282 T 02 08 01 00

Päätös

Kansliapäällikkö päätti, ettei Radiolux Oy/Euronicsille anneta ryhmittymä Hakonen Solutions Oy ja Verkkokauppa Oyj:n tuote- ja hintatietoja.

Päätöksen perustelut

Asiakirjapyyntö liittyy kaupunginkanslian hankinnat ja kilpailuttaminen - yksikön kilpailuttamaan kodinkoneiden ja viihde-elektroniikan hankintaan HEL 2018-000282. Hankintaoikaisuvaatimuksensa yhteydessä Radiolux Oy/Euronics on vaatinut, että ryhmittymä Hakonen Solutions Oy ja Verkkokauppa Oyj:n liikesalaisuuksiksi merkitsemät tuote- ja hintatiedot, joita on käytetty tarjousten vertailuperusteena, tulee julkistaa, jotta muut tarjoajat voivat varmistaa niiden oikeellisuuden.

Hankintalain (1397/2016) 138 §:n mukaan hankintayksikön asiakirjojen julkisuuteen ja asianosaisen tiedonsaantioikeuteen sovelletaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 11 §:n mukaan asianosaisella on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsittelevältä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Tätä oikeutta ei kuitenkaan ole julkisessa hankinnassa toisen ehdokkaan tai tarjoajan liike- tai ammattisalaisuutta koskeviin tietoihin; tieto tarjousten vertailussa käytetystä kokonaishinnasta on kuitenkin aina annettava.

Julkisuuslaki on muuttunut vuoden 2017 alussa, samanaikaisesti hankintalainsäädännön uudistamisen kanssa. Tällöin julkisuuslaista pois-

tettiin säännös tarjousten vertailussa käytetyn hinnan tai muun tekijän antamisesta kaikissa tilanteissa ja siitä huolimatta, että hinta tai muu tekijä oli liike- tai ammattisalaisuus. Tarjousten vertailussa käytetty kokonaishinta on kuitenkin edelleen aina julkinen.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaan salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liike- tai ammattisalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa.

Julkisuuslain perusteluiden (HE 30/1998) mukaan liikesalaisuudella tarkoitetaan yleensä taloudellisluonteisia, lähinnä kaupankäynnin alaan kuuluvia yrityksen salaisuuksia. Liikesalaisuuteen sisältyy myös yrityskokemusten eli niin sanotun know how'n suoja. Tämä on kokemukseen perustuvaa taitoa tiedon hyväksikäytössä. Liikesalaisuus voi olla myös tekninen salaisuus. Oikeuskäytännön mukaan esimerkiksi yksikköhinnat voivat olla liikesalaisuuksia.

Toiminnan harjoittajan salassapitotahto ei ole yksistään ratkaiseva, vaan viranomaisen on arvioitava asiaan liittyvät salassapitointressit kokonaisuutena. Viranomaisen on kuitenkin asianmukaista erityisesti epäselvissä tapauksissa kuulla yrittäjää sekä ottaa arvioinnissa huomioon yrittäjän salassapitotahto.

Kaupunginkanslian hankinnat ja kilpailuttaminen -yksikkö on kirjallisesti kysynyt ryhmittymä Hakonen Solutions Oy ja Verkkokauppa Oyj:ltä, saako sen liikesalaisuuksiksi ilmoittamia tietoja antaa. Ryhmittymä on vastannut kieltävästi.

Ottaen huomioon ryhmittymän salassapitotahdon kaupunginkanslia pitää ryhmittymän ilmoittamia tuotetietoja ja niihin liittyviä teknisiä tietoja sekä yksikköhintoja julkisuuslain mukaisina liikesalaisuuksina, sillä näillä tiedoilla voi olla elinkeinotoiminnassa taloudellista arvoa. Laadun vähimmäisvaatimusten täyttymistä todentavat "Kyllä"-vastaukset eivät sitä vastoin objektiivisesti ottaen täytä ammatti- ja liikesalaisuuden määritelmää, koska on selvää ja yleisesti tiedettyä, että kaikkien vertailuun edenneiden tarjousten kohdalla on tullut vastata myöntävästi.

Näin ollen tietoja ei liitteenä olevan vertailutaulukon kokonaishintaa ja taulukossa annettuja "Kyllä"-vastauksia lukuun ottamatta anneta.

Keskushallinto Kaupunginkanslia Kansliapäällikkö 09.05.2018 § 117

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

10.09.2018

Keskushallinto Kaupunginkanslia Oikeuspalvelut Kaupunginlakimies 19.05.2018 § 68

HEL 2018-000282 T 02 08 01 00

OIKE PK 20180779

Päätös

Kaupunginlakimies päätti vastineen antamisesta markkinaoikeuteen.

Tuomioistuin

Markkinaoikeus

Tuomioistuimen diaarinumero

2018/170

Valittaja

Radiolux Oy / Euronics

Hankintayksikkö

Helsingin kaupungin kaupunginkanslia

Päätöksen perustelut

Valittaja vaatii markkinaoikeutta kumoamaan hankintajohtajan tekemän päätöksen 12.4.2018, § 19. Lisäksi valittaja vaatii toisen tarjoajan liikesalaisuudeksi katsottavien tietojen julkistamista.

Lisätiedot

Jani Aarnio, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36677
jani.aarnio(a)hel.fi

Keskushallinto Kaupunginkanslia Talous- ja suunnitteluosasto Hankinnat ja kilpailuttaminen Hankintajohtaja 12.04.2018 § 19

HEL 2018-000282 T 02 08 01 00

Päätös

Hankintajohtaja päätti hyväksyä Expert Hyvät Merkit Oy:n (0105389-2), Gigantti Oy:n (1523846-8) ja ryhmittymä Hakonen Solutions Oy:n (Hakonen Solutions Oy 2207997-9 ja Verkkokauppa.com Oyj 1456344-5)

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

tarjoukset kodinkoneista ja viihde-elektroniikasta kahdeksi vuodeksi kokonaistaloudellisesti edullisimpina.

Lisäksi hankintaan kuuluu enintään kahden vuoden optiokausi, jonka käyttöönotosta hankintayksikkö päättää erikseen suoraa hankintaa käyttäen ennen perussopimuskauden päättymistä.

Hankintajohtaja päätti hylätä tarjouskilpailusta Power Finland Oy:n (0993774-8) tarjouksen, koska Power Finland Oy:n tarjous ei täyttänyt tarjouspyynnössä esitettyjä vaatimuksia.

Hankintasopimus sopijapuolten välillä syntyy vasta myöhemmin erikseen allekirjoitettavalla sopimuksella. Hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Hankinnan arvioitu arvonlisäveroton arvo 2,5 milj. euroa varsinaisen sopimuskauden ja optiovuosien aikana.

Hankintasopimusta ei voida tehdä ennen kuin tarjoaja on toimittanut hankintayksikölle tarjouspyynnössä mainitut hankintalain 88 §:n mukaiset otteet rikosrekisteristä ja tilaajavastuulain mukaiset selvitykset. Hankintayksikkö tutkii otteista ja muista selvityksistä koskeeko tarjoajaa jokin hankintalain 80 §:n mukainen pakollinen poissulkemisperuste. Poissulkemisperusteen ilmetessä ratkaistaan hankintaa koskeva päätös uudelleen oikaisemalla tätä päätöstä hankintalain 132 §:n mukaisesti.

Päätöksen perustelut

Kilpailutus perustuu Helsingin kaupunginkanslian 14.2.2018 päivättyyn tarjouspyyntöön H118-17, HEL 2018-000282. Kodinkoneiden ja viihde-elektroniikan hankinta on toteutettu avoimella menettelyllä.

Hankinnasta on julkaistu hankintailmoitus 14.2.2018 sekä korjausilmoitukset 8.3.2018 ja 13.3.2018 sähköisessä HILMA-ilmoituskanavassa www.hankintailmoitukset.fi. Määräaika tarjousten jättämiselle päättyi 22.3.2018. Määräaikaan mennessä saapui 5 tarjousta: Expert Hyvät Merkit Oy, Euronics / Radiolux Oy, Gigantti Oy, Power Finland Oy ja Ryhmittymä Hakonen Solutions Oy (Hakonen Solutions Oy (Hakonen Solutions Oy 2207997-9 ja Verkkokauppa.com Oyj).

Tätä hankintaa ei ole jaettu osiin, koska kodinkoneet ja viihde-elektroniikka muodostavat tilaustoiminnan kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden.

Tarjoajien soveltuvuuden tarkastaminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

10.09.2018

Tarjouspyynnön kohdassa on esitetty tarjoajan soveltavuudelle asetetut vaatimukset ja selvitysvelvollisuudet.

Tarjoajien soveltuvuutta koskevat edellytykset on tarkastettu lukuun ottamatta pakollisia poissulkemisperusteita, jotka tarkastetaan päätöksenteon jälkeen ennen mahdollisen sopimuksen tekemistä tarjoajan toimittamien rikosrekisteriotteiden ja muiden selvitysten perusteella.

Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkastaminen

Tarjouspyynnössä on asetettu tarjoukselle ja sen sisällölle sekä hankinnan kohteelle vähimmäisvaatimukset. Vertailu tehdään kokonaishankinnan mukaan.

Määräajassa saapuneet tarjoukset ovat tarjouspyynnön mukaisia, lukuun ottamatta Power Finland Oy:n tarjousta. Tarjouspyynnön kohdassa 9b vaatimuksena oli kiertoilmaliesi, jonka asennusaukon leveys on 60 cm ja lieden leveys vähintään 58 cm. Power Finland Oy:n tarjous ei täytä vaatimusta, koska Power Finland Oy tarjosi 497 mm leveää liettä. Tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun vuoksi hankintayksikön on hylättävä Power Finland Oy:n tarjous tarjouspyynnön vastaisena.

Tarjousten vertailu

Hankittavien tuotteiden valintaperusteena oli kokonaistaloudellinen edullisuus. Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytettiin hinnaltaan halvinta tarjousta. Valitaan 3 halvimman tarjouksen tehnyttä tarjoajaa.

Hankittaville tuotteille on asetettu vähimmäisvaatimuksina laadullisia vaatimuksia (laatukriteereitä), jotka tarjottavien tuotteiden on pitänyt täyttää. Jos laadulliset vähimmäisvaatimukset eivät ole täytyneet, on tarjous hylätty tarjouspyynnön vastaisena.

Tarjousten vertailu on tämän päätöksen liitteenä. Vertailu osoittaa, että kokonaistaloudellisesti edullisimmat tarjoukset ovat tehneet Expert Hyvät Merkit Oy, Gigantti Oy ja ryhmittymä Hakonen Solutions Oy (Hakonen Solutions ja Verkkokauppa.com Oyj).

Lisätiedot

Raili Alanko, palvelupäällikkö, puhelin: +358931031764
raili.alanko(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

10.09.2018

§ 563

Hankintaoikaisuvaatimus ja päätöksen korjaaminen, rakennuspiirustusten kopiointi ja tulostus

HEL 2018-001321 T 02 08 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä rakennuspiirustusten kopiointi- ja tulostuspalveluiden hankintaa koskevan hankintaoikaisuvaatimuksen. Samalla kaupunginhallitus päätti kumota rakennuspiirustusten kopiointi- ja tulostuspalveluiden hankinnassa 13.6.2018 tehdyn hankintapäätöksen ja tehdä uuden hankintapäätöksen, joka on sisällöltään samanlainen kuin 13.6.2018 tehty päätös, mutta siten korjattuna, että päätöksessä on otettu huomioon hankintalain 96 §:n mukainen selvitysmenettely.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus hankintajohtajan päätökseen 13.6.2018 § 33, 27.6.2018
- 2 Vastaus selvityspyyntöön 9.7.2018, Grano Oy
- 3 Lausuma hankintaoikaisuasiassa, Grano Oy

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintaoikaisupäätökseen

Otteet

Ote

Asianosaiset

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhaku hankintaoikaisupäätökseen
Liite 1
Liite 2
Liite 3

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hankintalain (1397/2016) 133 §:n mukaan asianosainen voi vaatia hankintaoikaisua hankintaa koskevasta päätöksestä. Helsingin kaupungin hallintosäännön 19 luvun 4 §:n mukaan kaupunginhallituksen, sen jaoston ja sen alaisen viranomaisen päätöksestä tehdyn hankintaoikaisun käsittelee kaupunginhallitus.

Rakennuspiirustusten kopiointi- ja tulostuspalveluiden kilpailutuksessa (H006-18) tarjouksen antanut Kopio Niini Oy on esittänyt hankintaoikaisuvaatimuksen määräajassa. Kopio Niini Oy on valittanut asiasta myös markkinaoikeuteen.

Kopio Niini Oy vaatii 13.6.2018 tehdyn hankintapäätöksen kumoamista ja päätöksen korjaamista siten, että voittaneen tarjoajan Grano Oy:n tarjoushinnan perusteet selvitetään hankintalain 96 §:n edellyttämällä tavalla (poikkeuksellisen alhaisen tarjoushinnan selvittäminen). Vaihtoehtoisesti Kopio Niini Oy vaatii uuden tarjouskilpailun järjestämistä, jos virheellisen menettelyn korjaaminen ei ole mahdollista.

Hankintayksikkö on hankintaoikaisuvaatimuksen saapumisen jälkeen korjannut hankintamenettelyään pyytämällä Grano Oy:ltä hankintalain 96 §:n mukaisen selvityksen ja arvioimalla Grano Oy:n tarjouksen uudelleen siten, että selvitys on otettu huomioon. Selvityksessä Grano Oy on perustellut antamia hintatarjouksia. Selvityksen perusteella ei ole syytä epäillä, ettei hankintasopimuksen toteuttaminen tarjotuilla hinnoilla olisi mahdollista.

Selvityksen perusteella Grano Oy ei ole laiminlyönyt ympäristö-, sosiaali- tai työoikeudellisia velvoitteitaan. Grano Oy täyttää myös hankintamenettelyssä asetetut soveltuvuusehdot, mukaan lukien tilaajavastuulaista johtuvat työ- ja sosiaalilainsäädännölliset velvollisuudet. Näin ollen hankintayksiköllä ei ole perusteita tarjouksen tai tarjoajan hylkäämiseen.

Hallintolain mukaisesti tarjouskilpailuun osallistuneille tarjoajille on varattu mahdollisuus lausua asiasta. Grano Oy on antanut lausunnon.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Liitteet

1 Oikaisuvaatimus hankintajohtajan päätökseen 13.6.2018 § 33,

10.09.2018

Asia/41

- 27.6.2018
2 Vastaus selvityspyyntöön 9.7.2018, Grano Oy
3 Lausuma hankintaohjelmassa, Grano Oy

Oheismateriaali

- 1 H006_18 Tarjouspyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintaohjelmapäätökseen

Otteet

Ote

Asianosaiset

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhaku hankintaohjelmapäätökseen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Päätöshistoria

Keskushallinto Kaupunginkanslia Talous- ja suunnitteluosasto Talous- ja konserniohjaus Hankintajohtaja 06.07.2018 § 40

HEL 2018-001321 T 02 08 02 00

Päätös

Vs. hankintajohtaja päätti, että rakennuspiirustusten kopiointi- ja tulostuspalvelut oheistuotteineen hankinnat tehdään väliaikaisesti hankintalain 153 §:ssä tarkoitetulla tavalla seuraavan toimittajan kanssa:

Grano Oy (2197935-0)

Sopimus sopijapuolten välillä syntyy vasta myöhemmin erikseen allekirjoitettavalla sopimuksella.

Hankinnan arvioitu arvonlisäveroton arvo väliaikaisjärjestelyn aikana on noin 625 000 euroa. Hankinnan arvoa arvioitaessa on otettu huomioon yhden vuoden käsittelyaika markkinaoikeudessa.

Päätöksen perustelut

Hankintajohtaja on tehnyt päätöksen 13.6.2018 rakennuspiirustusten kopiointi- ja tulostuspalvelut oheistuotteineen hankinnasta, joka perus-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

10.09.2018

tui kaupunginkanslian 24.4.2018 päivättyyn tarjouspyyntöön H006-18, HEL 2018-0001321. Päätöksen mukaan Grano Oy teki kokonaistaloudellisesti edullisimmat tarjouksen.

Hankintajohtajan päätöksestä 13.6.2018 on tehty valitus markkinaoikeuteen. Hankintalain 153 §:n mukaan jos hankinnasta on tehty valitus markkinaoikeuteen, hankintayksikkö voi järjestää hankinnan väliaikaisesti, jollei hankintaa voida sen luonteen vuoksi lykätä markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi.

Väliaikaisjärjestely on voimassa enintään siihen saakka, kun hankintapäätöstä 13.6.2018 koskeva valitus on markkinaoikeuden ratkaisulla hylätty tai kun mahdollinen virhe hankintamenettelyssä on markkinaoikeuden antaman ratkaisun perusteella korjattu.

Keskushallinto Kaupunginkanslia Talous- ja suunnitteluosasto Talous- ja konserniohjaus Hankintajohtaja 13.06.2018 § 33

Lisätiedot

Oskari Kivinen, palvelupäällikkö, puhelin: 310 20263
oskari.kivinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 564

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksuista

HEL 2018-007573 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus antoi sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksuista:

1 luku. Yleiset säännökset/1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lain tarkoitus/1 §. Lagens syfte

Hallituksen esitysluonnoksessa laiksi sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksuista on monia hyviä selkeytyksiä. Maksujen perusteita yhdenmukaistetaan ja tarkennetaan. Jatkossa maksuja peritään vain niistä talveluista, joiden maksuista säädetään laissa. Tämä yhdenmukaistaa käytäntöjä. Uudistus myös selkeyttää asumisen ja hoivan erottamista toisistaan, mikä on kannatettavaa. Maksuhuojennuksen tarjoaminen asiakkaalle toimeentulotuen hakemisen sijaan on selkeä parannus verrattuna nykytilaan. Tavoitteena on turvata asiakkaalle vähintään välttämättömät tulot muuhun elämiseen.

Esitys on tarpeellinen ja yhdenmukaistaa käytäntöjä. Helsingin kaupunki kiinnittää erityistä huomiota siihen, että asiakasmaksujen uudistusta ei tule kytkeä sote- ja maakuntauudistukseen, vaan sen tulee tulla voimaan siitä huolimatta.

2 §. Soveltamisala/ 2 §. Tillämpningsområde

-

3 §. Määritelmät/ 3 §. Definitioner

Esityksessä ei määritellä käyntiä. Käynnin käsite tulisi määritellä laissa. Esimerkiksi suun terveydenhuollossa monihuone- tai kerralla kuntoon - mallissa jokaisen ammattilaisen kontaktista muodostuu tilastollinen käynti, vaikka asiakkaan kannalta kyse on vain yhdestä käynnistä terveydenhuollon toimipisteessä. Tällöin asiakkaalta peritään perusmaksu. Samaan fyysiseen asiointiin voi myös perinteisessä toimintamallissa liittyä useamman ammattilaisen kontakteja; hammaslääkärin tekemä tutkimus, hammas- tai röntgenhoitajan ottama panoraamatomografia-kuva ja suuhygienistin antamaa kiinnityskudossairauksien hoitoa. Käynnin määritelmän tulisi olla yhtenevä kaikissa tilastoinneissa.

Esityksessä käytetään määritelmää maakunta. Mikäli lain on tarkoitus tulla voimaan huolimatta maakuntaudistuksesta tai mahdollisesti jo ennen kuin maakunnat perustetaan, lakiesitystä tulisi muuttaa niin, että se käsittää kunnat, kuntayhtymät ja muut mahdolliset toimijat, jotta lain-säädäntö ei ole kytköksissä maakuntaudistuksen mahdolliseen toteutumiseen.

4 §. Palvelusta perittävä maksu/ 4 §. Avgift för tjänster

Esityksessä on otettu hyvin huomioon se, että maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Maakunta voi myös päättää itse, ettei maksulliseksi säädetyistä palveluista tarvitse periä maksua.

Samoin on hyvin huomioitu se, että maakunnan tai kuntayhtymän ostopalveluna hankkimista palveluista on perittävä samat maksut ja korvaukset kuin kunnan tai kuntayhtymän itsensä järjestämistä vastaavista palveluista.

Hyvänä on pidettävä sitä, että alle 18-vuotiaat eivät maksaisi vammaisuuden perusteella järjestettäviä erityispalveluja koskevan lain mukaiseen osavuorokautiseen valmennukseen ja tukeen, asumisen tukeen, lyhytaikaiseen huolenpitoon tai päiväaikaiseen toimintaan liittyviä ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia.

5 §. Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen/ 5 §. Avgift som sänks eller inte tas ut

Esityksessä on velvoite maakunnan asiakasmaksujen alentamiseen tai perimättä jättämiseen, samoin vahvistetaan asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen ensisijaisuutta suhteessa kansaneläkelaitoksen perustoimeentulotukeen. Pykälän kirjoittaminen velvoittavaksi on toimiva ratkaisu, sillä käytännössä kunnat eivät ole laajasti soveltaneet nykyisin voimassa olevaa vastaavaa pykälää.

Erityisen tärkeää on, että asiakas saa riittävästi neuvontaa ja ohjausta siitä, miten maksuun haetaan alennusta. Samalla korostuu myös palveluohjauksen tärkeys. Ohessa annetaan asiakkaalle myös tietoa maksunalennuskäytännöistä.

Esitys jättää maakunnan harkittavaksi, kuka ammattilainen koordinoi huojennusten hakemista. Esityksessä ei tarkemmin määritetä prosessin etenemistä tai sitä, miten kansaneläkelaitos auttaa maakuntaa asiakkaan maksukyvyyn selvittämisessä eli milloin tulositonnainen asiakasmaksu vaarantaa asiakkaan toimeentulotuen edellytyksiä taikka asiakkaan lakisääteisen elatusvelvollisuuden tai muun elatusvastuun toteuttamista. On huomattava, että kunnan tehtäviin ei 1.1.2017 alkaen

ole enää kuulunut asiakkaan perustoimeentulotuen laskelman laatimiseen.

Maksun perimättä jättäminen on huomioitava maakunnan tulokertymässä. Tämän asian arvioiminen on haasteellista.

6 §. Maksun periminen/ 6 §. Uttag av avgift

Esityksen mukaan oikaisuvaatimusohje on aina liitettävä laskuun. On selkeää, että oikaisuvaatimusohje liitetään mukaan aina, vaikka kysymyksessä olisi tasasuuruinen lasku tai maksukyvyyn mukaan määräytyvä tulosidonnaista maksua koskeva päätös. Esitetty velvollisuus oikaisuvaatimuksen liittämistä laskuun yhdenmukaistaa kuntien erilaisia käytäntöjä.

7 §. Päätös tulosidonnaisesta maksusta/ 7 §. Beslut om inkomstbunden avgift

Esityksen mukaan päätöksen tulosidonnaisesta asiakasmaksusta tekee jatkossakin viranhaltija. Tämä on perusteltua. Päätöksen yhtenäiset kriteerit selkeyttävät ja yhtenäistävät päätöskäytäntöä koko maassa. Oikaisuvaatimusohje tulee selkeästi aina liittää mukaan maksukyvyyn mukaan määräytyvästä tulosidonnaisesta maksusta annettavaan päätökseen. Mahdollisesti olisi harkittava, tulisiko päätökseen sisällyttää myös asiakkaan tulotiedot.

2 luku. Maksuttomat palvelut/ 2 kap. Avgiftsfria tjänster

8 §. Maksuttomat sosiaalipalvelut/ 8 §. Avgiftsfria socialtjänster

Esityksen mukaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä erityispalveluista vastaavat palvelut olisivat edelleen pääosin maksuttomia. Valmennukseen ja tukeen, lyhytaikaiseen huolenpitoon ja päiväaikaiseen toimintaan liittyvät tarpeelliset kuljetukset, joita henkilö tarvitsee voidakseen käyttää palvelua, olisivat maksuttomia. Tämä tekee eri vamma-ryhmien kohtelusta yhdenvertaista. Tällä hetkellä vain erityishuollon saamiseksi tehdyt matkat ovat maksuttomia. Muutos tulee pienentämään maakunnan saamia asiakasmaksutuloja, mikä on hyvä huomioida jatkossa. Lakiehdotuksesta puuttuu 8 §:n maksuttomista sosiaalipalveluista kohdasta 3 vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kohdalta maksuttomat kuljetukset, mikä olisi hyvä olla samassa kohdassa.

9 §. Maksuttomat terveystalvet/ 9 §. Avgiftsfria hälsotjänster

Esityksen mukaan sairaanhoidon palvelut pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen asiakkaalle olisivat maksuttomia. Tällä hetkellä lääkärikäynnit veloitetaan asiakkaalta ja sairaalahoidosta peritään oma maksunsa ja tällöin palveluasumisen palvelumaksu on keskeytyksessä. Uu-

distus yksinkertaistaa ja vähentää hallinnollista työtä: sairaalajaksot ovat tehostetun palveluasumisen asiakkaalle maksuttomia, mutta hän maksaa palveluasumisen asiakasmaksut myös sairaalajaksojen ajalta.

Alle 18-vuotiaiden suun terveydenhuollon palvelujen maksuttomuutta ei ole yksiselitteisesti ilmaistu. On epäselvää, kattaako kohta 8 myös suun terveydenhuoltoon kuuluvan sairaanhoidon. Samoin on epäselvää sellaisen nuoren ennalta ehkäisevien suun terveydenhuollon palvelujen suhteen, joka ei kuulu opiskeluterveydenhuollon piiriin. Alle 18-vuotiaiden suun terveydenhuollon palvelujen tulisi olla jatkossakin maksuttomia.

3 luku. Maksukatto / 3 kap. Avgiftstak

10 §. Maksukatto/ 10 §. Avgiftstak

Esityksen mukaan maksukaton jaksoksi on edelleen määritetty kalenterivuosi. Tavoitteena voidaan pitää sitä, että maksukaton jakso olisi 12 kuukautta kalenterivuoden sijaan. Tällä hetkellä tekniset valmiudet eivät mahdollista kalenterivuodesta poikkeavaa jaksotusta. Kalenterivuosi ei ole hyvä, koska sairaudet eivät jaksotu siihen. Seurauksena voivat olla kohtuuttomat maksut, jos hoidot ovat alkaneet syksyllä ja jatkuneet seuraavan vuoden puolelle.

Nykyisten välimaksukattojen seuraaminen on ollut hankalaa ja välimaksukattojen poistaminen on toimiva ratkaisu.

11 §. Maksukattoa kerryttävät palvelut/ 11 §. De tjänster som räknas in i avgiftstaket

Esityksen mukainen sairaanhoitopalvelujen muuttuminen maksuttomiksi tehostetun palveluasumisen asiakkaille on positiivinen uudistus. Maksukaton laajentaminen myös kotisairaanhoidon ja kotisairaalan maksuihin on johdonmukaista. Lyhytaikaishoito järjestämistavaltaan laitospalveluna tai palveluasumisena kerryttää maksukattoa samalla tavalla. Maksukaton laajentaminen suun ja terveydenhuollon palveluihin tukee asiakasmaksujärjestelmän kehittämistavoitetta, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut eivät muodostuisi palvelujen käytön esteeksi ja siten lisäksi väestön terveys- ja hyvinvointieroja.

12 §. Maksujen seuranta/ 12 §. Uppföljning av avgifter

Esityksen mukaan jatkossa maakunta seuraa maksuja ja asiakkaan maksukaton kertymistä ja maakunnan on annettava asiakkaalle kirjallinen tieto maksukaton ylittymisestä. Tämä tukee yhdenvertaisuutta maksukaton soveltamisen suhteen.

4 luku. Tasasuuruiset maksut/ 4 kap. Jämnstora avgifter

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

13 §. Sosiaali- ja terveyskeskuksen avosairaanhoido/ 13 §. Öppensjukvård vid social- och hälsocentral

Esityksessä määritetään vastaanottojen ja kiireellisen terveydenhuollon enimmäishinta. Asiakasmaksut on terveysasemalla sekä lääkärin että hoitajan vastaanotoilla ja kiireellisessä terveydenhuollossa. Esityksessä on täsmennetty, että voidaan periä vain yksi maksu, mikäli asiakkaan käyntiin on yksi syy.

Esitys asettaa maksujen enimmäismäärät ja jättää maakunnalle harkintavallan maksuista, niiden suuruudesta tai niistä luopumisesta. Sosiaali- ja terveyskeskuskmaksuna maakunta voi periä asiakkaalta kiireettömästä lääkärinvastaanotosta enintään 20,60 euroa ja sairaanhoitajan vastaanotosta enintään 11,40 euroa.

Etäpalvelun huomioiminen lain tasolla on toimiva ja ajanmukainen ratkaisu. On johdonmukaista, että etäpalveluna annettavasta hoidosta, palvelusta tai terapiasta voidaan periä 1 momentin mukainen maksu (13 §, 19 §, 20 §, 21 §, 22 §, 23 §).

Etäpalvelujen tulkinta voi kuitenkin olla ongelmallista arvioitaessa, onko annettu palvelu ratkaissut asiakkaan ongelman, onko annettu palvelu ollut kiireellistä vai kiireetöntä.

Palvelut sosiaalihuollossa ovat tällä hetkellä pitkälti maksuttomia (esim. sosiaalityö, sosiaaliohjaus, vammaispalvelulain mukaiset erityispalvelut jne.) Lakia tulisi täsmentää sosiaalihuollon etäpalvelujen osalta.

14 §. Sairaalan poliklinikkakäynti/ 14 §. Besök på sjukhuspoliklinik

Kiireellisen lääkärin hoidon maksun yhtenäistäminen sosiaali- ja terveyskeskuksessa ja sairaalan yhteispäivystyksessä yhdenmukaistaa maksuja. Se mahdollistaa toimijoiden yhteistyötä sekä tulevaisuuden uusia tapoja järjestää kiireellistä hoitoa.

15 §. Avosairaanhoidoon ja poliklinikkakäyntiin liittyvät tutkimukset/ 15 §. Undersökningar inom öppen sjukvård och vid poliklinikbesök

Esityksen ohjeistus voi aiheuttaa tulkintaongelmia esimerkiksi siitä onko moniongelmaisen käynti päihteisiin liittyvä, jos samalla käynnillä annetaan valistusta päihteettömyydestä ja hoidetaan verenpainetta.

13 §:ssä ja 14 §:ssä tarkoitettuihin palveluihin välittömästi liittyvien välttämättömien tutkimusten mahdollinen tulkinnanvaraisuus voi aiheuttaa asiakkaalle epätietoisuutta niistä maksuista, joita häneltä voidaan periä.

16 §. Päiväkirurginen toimenpide/ 16 §. Dagkirurgiskt ingrepp

Esityksen ohjeistus päiväkirurgisen toimenpiteen maksusta on toimiva.

17 § Suun terveydenhuolto/ 17 §. Mun- och tandvård

Esityksen mukaan erikoismateriaalista ei jatkossa peritä maksua. Erikoismateriaalin määrittely on käytännössä vaikeaa, joten ehdotus on perusteltu. Toimenpidetöiden sisältämistä materiaaleista, joihin ei sisälly ulkoa hankittavia hammasteknisiä työvaiheita, ei kuuluisi periä maksua, esim. EBB10 hampaan keinojuuren eli implantin asettaminen.

Esityksen kohtaa ”Leukojen ja koko hampaiston panoraamaröntgenkuvaus” voisi täsmentää. Tarkoitetaanko kuvauksella kokonaisuutta, joka sisältää myös tarvittavat, tarkentavat lisäkuvat (hammaskuvat) ja onko tarkoitus soveltaa kohtaa myös lateraalikalloröntgenkuvan kohdalla? Kartiokeilatietokonetomografia-kuvantaminen yleistyy ja se on tavanomaista tomografiaa vaativampi toimenpide, mikä olisi peruste korkeammalle maksulle.

Esityksen mukaan maakunta perisi hammastekniset kulut. Tulevaisuudessa voisi harkita, että käyntimaksussa ei olisi porrastusta ammattiryhmittäin. Toimenpidehinnoissa olisi mahdollista ottaa huomioon, että suuhygienistien toimenpiteet ovat selkeästi oma ryhmänsä varsinkin, kun suuhygienistien terveydenedistämisen käyntejä suunnitellaan maksuttomiksi.

Käynnin perusmaksussa ei mainita hammashoitajaa. Hoitaja voi ottaa esim. röntgenkuvia ja tehdä terveydenedistämistä. Todellisia kustannuksia voisi selkeyttää pykälän kolmannen momentin kohdalla. Esim. kustannusten periminen vahingoittuneesta oikomislaitteesta tai hammasteknisestä työstä olisi määriteltävä tarkemmin.

18 § Erikoissairaanhoidon hoitotoimenpiteet suunhoidon yksikössä/ 18 §. Vårdåtgärder inom den specialiserade sjukvården vid mun- och tandvårdsenheter

Kriteerien tulisi olla yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteiden kanssa. Ulkopuolelle jää lapsena hoitamatta jäänyt A II 2 -tyyppinen purenta, johon liittyy hampaiden kulumista, leukaniveloireita, toimintarajoitteita. Kyseessä ei ole kuitenkaan synnynnäinen hampaistopuutos tai kehityshäiriö.

19 §. Terapia/ 19 §. Terapi

Tulisi harkita, että myös suun terveydenhuollossa järjestettävistä terapioidista, kuten lihavuuden ehkäisyohjelman mukaisista ravitsemusterapioidista tai kroonisesta kivusta kärsivien potilaiden fysioterapioidista voidaan periä tässä pykälässä tarkoitettu maksu.

20 §. Sarjassa annettava hoito/ 20 §. Vård i serie

Esityksen mukaan maksun perimiselle ei ole enimmäisrajaa. Tämä on muutos nykyisin voimassa olevaan asiakasmaksuasetukseen verrattuna, jonka mukaan maksu saadaan periä enintään 45 hoitokerralta kalenterivuodessa. Välimaksukatton poistaminen sarjassa annettavasta hoidosta ja maakunnan velvollisuus seurata maksukattoa lisää asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua.

21 §. Tilapäinen kotipalvelu/ 21 §. Tillfällig hemservice

Esitys määrittää selkeästi euromääräisen hinnan annettavasta tilapäisestä kotipalvelusta. Esityksessä tilapäinen asiakkuus on määritetty alle kolmen kuukauden mittaiseksi, tällä hetkellä tilapäisyydeksi on määritetty Helsingissä kaksi kuukautta, jos käyntejä on harvemmin kuin keran viikossa. Tilapäisen kotipalvelun hinnoittelu eri pituisilla käynneillä eri hintaisena voi käytännössä olla monimutkaista. Tästä on Helsingissä luovuttu.

22 §. Tilapäinen kotisairaanhoito/ 22 §. Tillfällig hemsjukvård

Esityksen mukaan maakunta voi periä tilapäisestä terveydenhuoltolain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettua esimerkiksi hammaslääkärin suoritamalta kotikäynniltä 18,90 euroa. Tarvitaan täsmennys, sisältääkö hammaslääkärin asiakasmaksu kotikäynniltä myös hammaslääkärin kotikäynnillä suorittamat suun terveydenhuollon toimenpiteet.

23 §. Tilapäinen kotisairaalahoito/ 23 §. Tillfällig hemsjukhusvård

Esityksen mukaan maksun voi periä riippumatta siitä, annetaanko kotisairaalahoitoa perusterveydenhuollon vai erikoissairanhoidon palveluna vai näiden yhdistelmänä. Muutos yhdenmukaistaa kotisairaalahoidosta perittäviä maksuja.

24 §. Lyhytaikainen perhehoito/ 24 §. Kortvarig familjevård

-

25 §. Lyhytaikainen asumispalvelu/ 25 §. Kortvarig boendeservice

-

26 §. Lyhytaikainen laitushoito tai -palvelu/ 26 §. Kortvarig sluten vård eller kortvarig service på en institution

Esityksen mukaan lyhytaikainen päihderiippuvuuden hoito hoitolaitoksessa määritetään muiden laitushoitojen kanssa eri hinnoitteluun kuin psykiatrinen hoito. Lyhytaikainen päihderiippuvuuden laitushoito voisi

olla perusteltua hinnoitella samoin psykiatrian lyhytaikaisen laitoshoidon kanssa, jottei hinnoittelu olisi hoitoon hakeutumisen esteenä.

27 §. Osavuorokausihoito/ 27 §. Vård under en del av dygnet

-

28 §. Asiakkaan siirtyminen palvelujen välillä/ 28 §. Förflyttning av kunden mellan tjänster

Esityksen mukaan asiakkaan siirtyessä asumispalvelun, laitoshoidon tai laitospalvelun yksiköstä toiseen asumispalvelun, laitoshoidon tai laitospalvelun yksikköön saman kalenterivuorokauden aikana, maakunta ei saa periä asiakkaalta kyseisenä päivänä lähtöpäivän maksua. Ehdotus yhdenmukaistaa käytäntöä sekä varmistaa, että asiakkaalle ei aiheudu kohtuutonta taloudellista haastetta.

29 §. Lääkinnällinen kuntoutus/ 29 §. Medicinsk rehabilitering

-

30 §. Omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan aikaiset palvelut/ §. Tjänster när personer som vårdar en anhörig eller närstående är lediga

-

31 §. Ensihoitopalvelu/ 31 §. Prehospital akutsjukvård

-

32 §. Lääkärintodistus ja –lausunto/ 32 §. Läkarintyg och läkarutlåtande

-

33 §. Käyttämättä ja peruuttamatta jätetty palvelu/ 33 §. Oanvända eller icke-avbokade tjänster

Sakkomaksua käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta suunnitellaan laajennettavaksi kaikkiin alle 18-vuotiaisiin, ellei sitä ole pidettävä kohtuuttomana. Yleensä vanhemmat hoitavat alle 15-vuotiaiden asiat ja ovat siten vastuussa myös lastensa vastaanottoajoista. Ehdotus on perusteltu.

Mahdollisuuksien mukaan voisi harkita sakkomaksujen porrastamismahdollisuutta sen mukaisesti, minkälainen haitta käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta palveluntuottajalle tulee.

Esimerkki: 1) potilas on jäänyt saapumatta peruuttamatta aikaansa ja 2) potilas on peruuttanut ajan, mutta viime tingassa, jolloin tilalle ei ole saatu toista potilasta. Vaikka asiakas peruuttaisi varauksensa 5 min. ennen aikaansa, siitä syntyy ajanhukkaa, mutta vähemmän kuin kohdassa 1), jossa ammattilainen voi siirtyä tekemään muuta työtä eikä hänen tarvitse odottaa.

Lisäksi sakkomaksu voisi olla korotettu tilanteissa, joissa asiakas toisuvasti lyhyen ajan sisällä jättää aikansa peruuttamatta. Syrjäytymisvaarassa olevien potilaiden kohdalla palveluntuottaja voisi käyttää harvintaa.

5. luku Maksukyvyn mukaan määräytyvät maksut/ 5 kap. Avgifter som fastställs enligt betalningsförmågan

34 §. Maksun periminen maksukyvyn mukaan/ 34 §. Uttag av avgift enligt betalningsförmågan

Tehostetun palveluasumisen tuominen lain piiriin selkeyttää tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon asiakasmaksun määrittelyä sekä edesauttaa asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua.

35 §. Kotona annettava palvelu/ 35 §. Service i hemmet

Ehdotus maksun määräytymisestä palvelun hoitosuunnitelman määrittämien palvelutuntien ja perheen koon ja asiakkaan maksukyvyn mukaisesti on hyvä. Kotihoidon palvelutuntien mukainen maksu on toimiva ratkaisu, sillä sen pohjalta voidaan myös palvelusetelin/asiakassetelin omavastuuta kehittää vastaamaan kunnallista kotihoidon asiakasmaksua. On hyvä, että puolisoiden yhteenlasketusta palvelujen määrästä ja yhteenlasketuista tuloista lasketaan kummallekin oman palvelun määrän mukainen maksu.

Kotiin annetut palvelut pilkkoutuvat moniin eri maksuihin. Tulee huomioida, että asiakkaalla voi olla kuukausimaksun lisäksi useita eri tukipalvelumaksuja (esimerkiksi turvapuhelin, sauna, siivous) sekä lyhytaikashoidon maksuja sekä palvelusetelillä ostettuja palveluja. Asiakkaiden palvelukokonaisuuden suunnittelu on haasteellista, sillä usein asiakkaalle tulee useita eri palveluja ja tällöin tulisi pystyä arvioimaan asiakkaan maksukykyä.

36 §. Kotona annettavasta palvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot/ 36 §. De inkomster som avgiften för service i hemmet utgår från

Esityksen linjaus on toimiva.

37 §. Pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen ja pitkäaikainen laitoshoido/ 37 §. Långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig sluten vård

Esityksen linjaus, että tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon maksuperusteet ovat mahdollisimman yhteneväiset, on toimiva ja yhtenäistää kansallisella tasolla käytäntöjä.

Esityksessä on määritelty vähimmäiskäyttövaran euromääräksi tehostetussa palveluasumisessa 160 euroa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa 108 euroa. Vähimmäismäärän asettaminen yhdenmukaistaa käytäntöä koko maassa, mutta vähimmäismääränä jättää maakunnalle myös harkinnanvaran. Tehostetun palveluasumisen käyttövara on tällä hetkellä Helsingissä 245 euroa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa 108 euroa.

Käyttövaran sisältö tulisi määritellä, esim. tuleeko sillä korvata käsi-kauppalääkkeet ja terveydenhuollon itsehoitotarvikkeet, joita asiakas ei saa maksuttomana.

38 §. Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot/ 38 §. De inkomster som avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg eller långvarig sluten vård utgår från

On kannatettavaa, että tehostettu palveluasuminen ja sen maksun määräytyminen säännellään laissa.

Esityksen mukaan kertaluonteisia tai satunnaisia tuloja ei jatkossa huomioida. Tämä selkeyttää asiakasmaksupäätösten tekoa. Esitetty kolmen kuukauden aikaraja selkeyttää asiakkaan näkökulmasta taloudellisen kokonaistilan arviota.

Viittaus tuloista tehtäviin vähennykseen on merkitty pykälän 40 §:n mukaan. Kuitenkin tuloista tehtävät vähennykset on määritelty pykälässä 41 § ja tehostetun palveluasumisen maksua määrättäessä pykälässä 42 §.

39 §. Pitkäaikainen perhehoito/ 39 §. Långvarig familjevård

Esityksen mukaan perhehoito rinnastetaan avopalveluihin ja perhehoitoa saavalle asiakkaalle olisi jätettävä hänen henkilökohtaiseen käyttöönsä vähintään 200 euroa kuukaudessa. Tämä on asiakasnäkökulmasta hyvä parannus.

40 §. Laskennallinen metsätulo/ 40 §. Kalkylerad inkomst av skog

On kannatettavaa, että metsätulon huomioiminen säännellään laissa.

41 §. Tuloista tehtävät vähennykset/ 41 §. Avdrag från inkomsterna

Esitys linjaa, miten pitkään asiakkaan todelliset asumismenot huomioidaan vähennyksenä asiakkaan siirtyessä pitkäaikaiseen asumispalveluun tai laitoshoitoon. Asumismenojen huomioiminen laissa määritellyn ajan on selkeyttävä ja asiakaslähtöinen ratkaisu.

Pariskuntien osalta olisi tarpeen selkeyttää yhteiseen asuntoon asumaan jäävän puolison tilanteen huomioiminen.

42 §. Tuloista tehtävät vähennykset tehostetun palveluasumisen maksua määrättäessä/ 2 §. Avdrag från inkomsterna vid fastställande av avgift för serviceboende med heldygnsomsorg

Esityksen mukaan asiakkaan tuloista vähennetään tehostetusta palveluasumisesta aiheutuvat asumismenot, joista on vähennetty valtion varoista maksettava asumistuki. Lääkkeet ja muut tarvikkeet, joista asiakas on oikeutettu kansaneläkelaitoksen korvauksiin, vähennetään korkeintaan lääkkeiden vuosiomavastuun eli lääkekaton suuruisena.

Muiden kuin sairaskorvauslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset huomioidaan hakemuksesta ja siltä osin kuin terveydenhuollon ammattihenkilö arvioinut ne välttämättömiksi. Tähän tarvitaan vielä tarkempaa linjausta.

43 §. Maksun määrääminen/ 43 §. Fastställande av avgift

Ulosoton huomioiminen maksua määrättäessä tulisi sisällyttää uuteen asiakasmaksulakiin. Suurissa kunnissa ulosotto huomioidaan vähennyksenä.

6 luku. Muut maksut/ 6 kap. Övriga avgifter

44 §. Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut/ 44 §. Stödtjänster och boendeservicerelaterade tjänster

Maakunnalta edellytetään selkeää palvelujen rajausta. Esimerkiksi asiakas, jonka kaupunki on sijoittanut yksityiseen palvelutaloon, saa talosta samat palvelut kuin kaupungin omassa talossa eli tarvitsemansa hoidon, ateriat jne. Lääkkeet, vaipat ja kampaajan asiakas maksaa itse. Myös muut tukipalvelut asiakas maksaa itse.

45 §. Avopalveluun tai -hoitoon liittyvä ylläpito/ 45 §. Uppehåll i samband med sociala insatser eller öppen vård

-

46 §. Vammaisuuden perusteella järjestettäviin erityispalveluihin liittyvä ylläpito/ §. Uppehålle i samband med särskild service med anledning av funktionshinder

Esityksessä on tärkeä huomio, jonka mukaan ateriamaksu sisältää raaka-aineiden lisäksi ruuan valmistamisesta aiheutuvat kustannukset. Käytännössä palvelun erittelemisen on ollut hankalaa ja epätarkoituksenmukaista.

On hyvä, että esityksen mukaan maakunta voi periä kohtuullisen maksun vammaispalvelulain 6 §:n kohdassa tarkoitettuun valmennukseen ja tukeen, asumisen tukeen, lyhytaikaiseen huolenpitoon ja päiväaikaiseen toimintaan liittyvästä ylläpidosta eli esimerkiksi ateriapalveluista, tarvikkeista ja muista kuluista, joita henkilölle aiheutuu vammaisuudesta huolimatta.

47 §. Lastensuojelu/ 47 §. Barnskydd

48 §. Vammaisen lapsen asuminen muualla kuin oman perheen kanssa/ 8 §. Boende för barn med funktionsnedsättning någon annanstans än med den egna familjen

Esitys sisältää ensimmäistä kertaa säännökset kodin ulkopuolella asuvan vammaisen lapsen maksuista. § 48 on sisällöltään yhteneväinen lastensuojelun maksuja koskevan §:n 47 kanssa. Lastensuojelun maksuja koskeva § 47 vastaa voimassa olevaa sääntelyä. Pykälien 47 ja 48 muotoilu aiheuttaa kuitenkin tulkinallisen ongelman sen suhteen, voidaanko lapsen vanhemmilta periä sekä asiakasmaksu että elatusapu/elatustuki. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan näin ei voi lastensuojelun maksuissa menetellä.

Nykyisin kunta voi maksua vahvistamatta periä ja nostaa lapselle tulevat elatusavut siltä ajalta, jolloin lapsi saa perhehoitoa tai laitoshuoltoa taikka asumispalveluja sekä käyttää elatusavut perhehoidosta, laitoshuollosta tai asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. Voimassa olevan sääntelyn tarkoituksena on, ettei elatusvelvollisuuden täyttämistä voitaisi vaatia vanhemmalta kahteen kertaan, ensin kunnalle sosiaalipalvelumaksuna ja toistamiseen elatusapuna lapselle.

Asiakasmaksulain esitysluonnoksessa pykälien 47 ja 48 muotoilusta on jätetty pois sanat "maksua vahvistamatta". Tämä mahdollistaisi sen, että asiakasmaksu ja elatusapu/elatustuki voitaisiin periä päällekkäin. Esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa kuitenkin mainitaan, että "lastensuojelun maksusta säädetään voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti". Esityksessä olevalla muotoilulla lastensuojelun maksuja koskeva § 47 ei kuitenkaan vastaa nykyistä.

Mikäli tarkoituksena on mahdollistaa asiakasmaksun ja elatusavun/elatustuen päällekkäinen periminen, laissa tulisi selkeästi määritellä ne tilanteet, joissa näin voidaan tehdä. Vanhemmille ei saa aiheutua kaksinkertaista elatusvastuuta.

49 §. Kuljetuspalvelut/ 49 §. Färdtjänst

Esityksen mukaan jatkossakin sairaanhoitokuljetukset ovat osittain asiakasmaksulain ulkopuolella eli asiakkaille jää omavastuuosuus maksettavaksi.

50 §. Yksityislääkärin läheteellä tehtävät laboratorio- ja kuvantamistutkimukset/ 50 §. Laboratorieundersökningar och bilddiagnostik som utförs efter remiss från privatläkare

Esityksen linjaus on selkeä.

51 §. Palvelun keskeytys/ 51 §. Avbrott i tjänsten

Ehdotus, jonka mukaan maakunnalla on oikeus periä maksu palvelun tilapäisen keskeytyksen ajalta pitkäaikaisessa tehostetussa palvelu-summisisä, on perusteltu. Ehdotuksen mukaan maksu voidaan periä myös alle 18-vuotiaalta asiakkaalta.

52 §. Vahingoittunut, hävinnyt tai palauttamatta jätetty apuväline/ 52 §. Ett skadat, försvunnet eller icke-återlämnat hjälpmedel

Esityksen sisältö vastaa nykykäytäntöä. Esityksen mukaan maksu voidaan periä myös alle 18-vuotiaalta asiakkaalta.

53 §. Henkilö jolla ei ole Suomessa kotikuntaa/ 53 §. En person utan hemkommun i Finland

Esityksen mukaan maakunta voi periä henkilöltä, jolla ei ole Suomessa kotikuntaa, enintään maakunnalle palvelusta aiheutuvien kustannusten suuruisen maksun, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta johdu.

Maksua ei saa periä lain määrittämistä rokotuksista ja tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi annettavasta terveydenhuoltolain määrittämästä kiireellisestä yleisvaarallisesta tartuntataudin tai raskaana olevan HIV-positiivisen henkilön tutkimuksesta ja hoidosta sekä hoitoon määrättyistä lääkkeistä lukuun ottamatta henkilöä, jonka oleskelu Suomessa on tilapäistä tai joka saa kustannuksiin korvausta muun lain nojalla ja vakuutuksen perusteella.

Maksua ei saa periä psykososiaalisesta tuesta, jota annetaan sosiaali-
huoltolain tai terveydenhuoltolain perusteella tilanteessa, jossa henkilö
on joutunut terrorismin uhriksi.

Linjaus on selkeä.

7 luku. Erinäiset säännökset/ 7 kap. Särskilda bestämmelser

54 §. Tulon, korvauksen ja saamisen periminen maakunnalle/ 54 §. Ut-
tagande av inkomst, ersättning eller fordring till landskapet

-

55 §. Viivästyskorkeus/ 55 §. Dröjsmålsränta

-

56 §. Maksujen ulosotto/ 56 §. Utsökning av avgifter

-

57 §. Maksun palautus ja kuittaus/ 57 §. Återbetalning och kvittning av
avgift

-

58 §. Indeksitarkistukset/ 58 §. Indexjusteringar

-

59 §. Muutoksenhaku/ 59 §. Ändringssökande

-

60 §. Palvelutuotannon seuranta- ja palvelu/ 60 §. Uppföljningstjänst för
tjänsteproduktionen

-

61 §. Maakunnan tiedonsaantioikeus/ 61 §. Landskapets rätt till infor-
mation

Lakiin olisi perusteltua lisätä tulonselvitys viranomaistyönä.

8 luku. Voimaantulo/ 8 kap. Ikraftträdande

62 §. Voimaantulo/ 62 §. Ikraftträdande

-

63 §. Kumottava laki/ 63 §. Lag som upphävs

-

64 §. Siirtymäsäännökset/ 64 §. Övergångsbestämmelser

Hengityshalvauspotilaan asema on käsitelty esityksessä yhdenvertaisuuden periaatteella.

Muita kommentteja:

Esityksen taloudellisia vaikutuksia on analysoitu pääsääntöisesti valtion talouden ja maakuntien talouden näkökulmasta. Taloudellisia vaikutuksia tulee analysoida paremmin kuntatalouden näkökulmasta. Mikäli maakunta- ja sote-uudistus ei toteudu, vaikutukset kohdistuvat kuntiin. Mikäli esitys kasvattaa kuntien kustannuksia, siitä tulee ilmetä, miten kuntien sosiaali- ja terveystalouden kustannusten kasvu huomioidaan valtionosuusjärjestelmässä rahoituksen kasvuna.

Sivulla 123 on sanamuodossa korjattavaa, puuttuu ei-sana: "Ehdotetun lain 11 §:n 3 kohdan mukaan päiväkirurgisesta toimenpiteestä peritty maksu kerryttäisi maksukattoa. Maksu kerryttäisi maksukattoa myös silloin, jos maksu peritään suun ja leukojen erikoissairaanhoidosta. Ehdotetun lain 11 §:n 4 kohdasta poiketen mahdollisten oikomislaitteista ja hammasproteettisista toimenpiteistä aiheutuvien hammasteknisen laboratorion kulujen osuutta ei eroteltaisi maksusta, vaan mainitut kulut sisältyisivät päiväkirurgisesta toimenpiteestä perittävään maksuun."

Sivulla 126 on sanamuodossa korjattavaa: "Perusterveydenhuollossa perittäviä käynnin perusmaksua, tutkimus- ja toimenpidemaksua tai hammasteknisiä kustannuksia ei jatkossakaan asiakkaalta, joka saa perittäviä suun ja leukojen erikoissairaanhoidossa." Virkkeen pitäisi olla seuraavassa muodossa: Perusterveydenhuollossa perittäviä käynnin perusmaksua, tutkimus- ja toimenpidemaksua tai hammasteknisiä kustannuksia ei jatkossakaan perittäisi asiakkaalta, joka saa suun ja leukojen erikoissairaanhoidoa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö, STM 29.6.2018
- 2 Lausuntopyynnön liite, HE-luonnos asiakasmaksulaki 29.6.2018
- 3 Lausuntopyynnön liite, webropol-kysely

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää (liite 1) mm. Helsingin kaupungin lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksuista 14.9.2018 mennessä. Vain määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot otetaan huomioon. Lausuntopyyntöön vastataan sähköisellä liitteenä 3 olevalla kyselylomakkeella.

Hallituksen esitysluonnoksen (liite 2) mukaan ehdotetulla lailla on tarkoitus kumota voimassa oleva sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaki. Tavoitteena on ottaa huomioon palvelujärjestelmässä ja toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset sekä sosiaali- ja terveydenhuolto ja maakuntia koskeva uudistus. Ehdotus koskee maakunnan järjestämismvastuulle kuuluvia sosiaali- ja terveystalvelujen maksuja, maksujen määräämistä, niiden perimistä, asiakkaalle maksuttomia palveluja, maksujen perimistä rajoittavaa maksukattoa sekä maksujen alentamista ja perimättä jättämistä.

Esityksen mukaan asiakasmaksuista säädettäisiin kokonaisuudessaan lain tasolla. Tavoitteena on, että maksut olisivat kohtuullisia eivätkä estäisi tarpeellisten sosiaali- ja terveystalvelujen käyttöä.

Uudistus sisältää palveluasumisen ja uusien palvelumuotojen, kuten etäpalvelujen maksut, jotka nykyisin puuttuvat asiakasmaksulainsäädännöstä. Pitkäaikaishoidon asiakasmaksujen määräytymisperusteet säilyvät pääosin ennallaan, mutta sääntelyä on tarkoitus selkeyttää ja tarkentaa. Pitkäaikaishoidon asiakasmaksut määräytyvät jatkossakin asiakkaan maksukyvyyn mukaan. Kotipalvelun ja kotisairaanhoidon sekä sosiaalihuoltolain nojalla järjestettävien asumispalvelujen asiakasmaksujen on tarkoitus määräytyä yhdenmukaisin perustein tehostettua palveluasumista lukuun ottamatta. Sosiaalihuoltolain mukaisen tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksuihin on tarkoitus soveltaa pitkälti yhdenmukaisia määräytymisperusteita. Lisäksi on tarkoitus säätää asiakkaalle jätettävästä vähimmäiskäyttövarasta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

10.09.2018

tehostetussa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa.

Asiakasmaksujen alentamisen tai perimättä jättämisen ensisijaisuutta suhteessa toimeentuloturvaan on tarkoitus vahvistaa ja maksukaton alaa laajentaa. Alaikäisten sairaanhoidon palvelut on tarkoitus säätää kokonaan maksuttomiksi.

Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020. Sitä on tarkoitus soveltaa uudessa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmässä, jota sääntelevät hallituksen esitys laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 16/2018, annettu eduskunnalle 8.3.2018) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakia ja valinnanvapauslakia täydentävä hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveystalouden tuottamisesta (HE 52/2017).

Helsinki on em. sääntelykokonaisuudesta aiemmin antamissaan lausunnoissa selkeästi ilmaissut vastustavansa maakuntahallinnon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamista hallituksen esittämällä tavalla. Nyt lausunnolla oleva hallituksen esitysluonnos laiksi sosiaali- ja terveystalouden asiakasmaksuista tarkoittaa toteutuessaan asiakasmaksujen laintasoista sääntelyä ja on sen vuoksi kannatettava päätösehdotuksessa esille tuoduin huomautuksin ja täsmennyksin.

Päätösehdotus perustuu sosiaali- ja terveystalouden 21.8.2018 § 195 antamaan päätöshistoriaan sisältyvään lausuntoon. Sosiaali- ja terveystalouden asiantuntijat ovat lautakunnan lausunnon valmistumisen jälkeen selvittäneet ministeriöstä lausunnolla olevan asiakasmaksulain esitysluonnoksen §:n 47 ja §:n 48 sanamuotoa. Sosiaali- ja terveystalouden ministeriöstä esityksen valmistelijoilta saadun selvityksen mukaan § 48 on muotoiltu siten, että asiakasmaksu ja elatusapu/elatustuki eivät ole toisiaan poissulkevia vaan molemmat voidaan periä. Selvitys ja siitä aiheutuva täsmennystarve on otettu huomioon päätösehdotuksessa.

Asia on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö, STM 29.6.2018
- 2 Lausuntopyyntöön liite, HE-luonnos asiakasmaksulaki 29.6.2018

10.09.2018

Asia/42

3 Lausuntopyynnön liite, webropol-kysely

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveyslautakunta
Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.08.2018 § 195

HEL 2018-007573 T 03 00 00

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuista:

"1 luku. Yleiset säännökset/1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lain tarkoitus/1 §. Lagens syfte

Esityksessä uudesta laista sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakasmaksuista on monia hyviä selkeytyksiä. Maksujen perusteita yhdenmukaistetaan ja tarkennetaan. Jatkossa maksuja peritään vain niistä palveluista, joiden maksuista säädetään ehdotuksessa. Tämä yhdenmukaistaa käytäntöjä. Maksuhuojennuksen tarjoaminen asiakkaalle toimeentulotuen hakemisen sijaan on selkeä parannus verrattuna nykytilaan. Lain tavoitteena on turvata asiakkaalle vähintään välttämättömät tulot muihin maksuihin ja elämiseen kuin palveluista perittäviin maksuihin.

Esityksen vaikutusta kunnan asiakasmaksukertymään on hankala arvioida. Valtakunnalliseen laskentaan perustuva arvio on, että lain vaikutukset olisivat maksukertymää kasvattavasti noin 76 miljoonaa euroa, ja kertymää vähentävästi noin 82 miljoonaa euroa. Helsingin laskennalliseksi osuudeksi on arvioitu noin 10,8 %.

Merkittävää asiakasmaksukertymän osalta on edelleen se, periikö kunta/maakunta maksut lain määräämällä enimmäistasolla vai käyttäkö se mahdollisuuttaan määrittää maksut laissa esitettyä enimmäistasoa alhaisimmaksi. Esimerkiksi Helsingissä ei tällä hetkellä peritä terveyskeskusmaksuja.

2 §. Soveltamisala/ 2 §. Tillämpningsområde

-

3 §. Määritelmät/ 3 §. Definitioner

Esityksessä ei tällä hetkellä määritellä käyntiä. Käynti käsitteenä tulisi määritellä laissa. Esimerkiksi suun terveydenhuollossa monihuone- tai kerralla kuntoon -mallissa jokaisen ammattilaisen kontaktista muodostuu tilastollinen käynti, vaikka asiakkaan kannalta kyse on vain yhdestä käynnistä terveydenhuollon toimipisteessä. Tällöin asiakkaalta peritään perusmaksu. Samaan fyysiseen asiointiin voi myös perinteisessä toimintamallissa liittyä useamman ammattilaisen kontakteja; hammaslääkärin tekemä tutkimus, hammas- tai röntgenhoitajan ottama panoramatomografiakuva ja suuhygienistin antamaa kiinnityskudossairauksien hoitoa. Käynnin määritelmän tulisi olla yhtenevä kaikissa tilastoinneissa.

Esityksessä käytetään määritelmää maakunta. Mikäli lain on tarkoitus tulla voimaan huolimatta maakuntauudistuksesta tai mahdollisesti jo ennen kuin maakunnat perustetaan, tulisi lainsäädännön määritelmään lisätä myös kunnat, kuntayhtymät ja muut mahdolliset toimijat.

4 §. Palvelusta perittävä maksu/ 4 §. Avgift för tjänster

Esityksessä huomioidaan hyvin, että maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Maakunta voi myös päättää itse, ettei maksulliseksi säädetystä palvelusta tarvitse periä maksua.

Hallituksen esityksessä on hyvin huomioitu se, että maakunnan tai kuntayhtymän ostopalveluna hankkimista palveluista on perittävä samat maksut ja korvaukset kuin kunnan tai kuntayhtymän itsensä järjestämisestä vastaavista palveluista.

Hallituksen esityksessä on hyvä, että alle 18-vuotiaat eivät maksaisi ehdotetun vammaisuuden perusteella järjestettäviä erityispalveluja koskevan lain mukaiseen osavuorokautiseen valmennukseen ja tukeen, asumisen tukeen, lyhytaikaiseen huolenpitoon tai päiväaikaiseen toimintaan liittyviä ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia.

5 §. Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen/ 5 §. Avgift som sänks eller inte tas ut

Esityksessä velvoitetaan maakunnan asiakasmaksujen alentamiseen tai perimättä jättämiseen sekä vahvistetaan asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen ensisijaisuutta suhteessa kansaneläkelaitoksen perustoimeentulotukeen. Pykälän kirjoittaminen velvoittavamaksi on toimiva ratkaisu, sillä käytännössä kunnat eivät ole laajasti soveltaneet nykyisen lain vastaavaa pykälää.

Erityisen tärkeää on, että asiakas saa riittävästi neuvontaa ja ohjausta, kuinka hakea maksuun alennusta. Samalla korostuu myös palveluohjauksen tärkeys. Tässä ohessa annetaan asiakkaalle myös tietoa maksunalennuskäytännöistä.

Esitys jättää maakunnan harkittavaksi, kuka ammattilainen koordinoi huojennusten hakemista. Esityksessä ei tarkemmin määritetä prosessin etenemistä ja miten kansaneläkelaitos auttaa maakuntaa asiakkaan maksukyvyyn selvittämisessä eli milloin tulosidonnainen asiakasmaksu vaarantaa asiakkaan toimeentulotuen edellytyksiä taikka asiakkaan lakisääteisen elatusvelvollisuuden tai muun elatusvastuun toteuttamista. On huomattava, että kunnan tehtäviin ei 1.1.2017 alkaen ole enää kuulunut asiakkaan perustoimeentulotuen laskelman laatiminen.

Maksun perimättä jättäminen on huomioitava maakunnan tulokertymässä. Käytännössä tämän arvioiminen nyt on haasteellista.

6 §. Maksun periminen/ 6 §. Uttag av avgift

Esityksen mukaan oikaisuvaatimusohje on aina liitettävä laskuun. On selkeää, että oikaisuvaatimusohje tulee liittää mukaan aina, oli kyse tasasuuruudesta laskusta tai maksukyvyyn mukaan määräytyvästä tulosidonnaisesta maksusta annettavasta päätöksestä. Esitetty velvollisuus oikaisuvaatimuksen liittämistä laskuun tulee yhdenmukaistamaan kuntien erilaisia käytäntöjä.

7 §. Päätös tulosidonnaisesta maksusta/ 7 §. Beslut om inkomstbunden avgift

Esityksen mukaan päätöksen tulosidonnaisesta asiakasmaksusta tekee jatkossakin viranhaltija. Tämä on perusteltua. Päätöksen yhtenäiset kriteerit selkeyttävät ja yhtenäistävät päätöskäytäntöä koko maassa. On selkeää, että oikaisuvaatimusohje tulee aina liittää mukaan maksukyvyyn mukaan määräytyvästä tulosidonnaisesta maksusta annettavaan päätökseen. Tulisiko päätökseen sisällyttää myös asiakkaan tulotiedot?

2 luku. Maksuttomat palvelut/ 2 kap. Avgiftsfria tjänster

8 §. Maksuttomat sosiaalipalvelut/ 8 §. Avgiftsfria socialtjänster

Esityksen mukaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä erityispalveluista vastaavat palvelut olisivat edelleen pääosin maksuttomia. Valmennukseen ja tukeen, lyhytaikaiseen huolenpitoon ja päiväaikaiseen toimintaan liittyvät tarpeelliset kuljetukset, joita henkilö tarvitsee voidakseen käyttää palvelua, olisivat maksuttomia. Tämä tekee eri vamma-ryhmien kohtelusta yhdenvertaista. Tällä hetkellä vain erityishuollon saamiseksi tehdyt matkat ovat maksuttomia. Muutos tulee pienentämään maakunnan saamia asiakasmaksutuloja, joka on hyvä huomioida jatkossa. Lakiehdotuksesta (s.176) puuttuu 8 §:n maksuttomien sosiaalipalvelujen joukosta kohdasta 3 vammaispalvelulain mukaisten palvelujen joukosta maksuttomat kuljetukset, joka olisi hyvä olla samassa kohdassa.

9 §. Maksuttomat terveyspalvelut/ 9 §. Avgiftsfria hälsotjänster

Esityksen mukaan sairaanhoidon palvelut pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen asiakkaalle olisivat maksuttomia. Tällä hetkellä lääkärikäynneistä veloitetaan asiakasta ja sairaalahoidosta peritään oma maksunsa ja tällöin palveluasumisen palvelumaksu on keskeytyksessä. Uusi käytäntö yksinkertaistaa ja vähentää hallinnollista työtä: sairaalajakso-ot ovat tehostetun palveluasumisen asiakkaalle maksuttomia, mutta hän maksaa palveluasumisen asiakasmaksut myös sairaalajaksojen ajalta.

Alle 18-vuotiaiden suun terveydenhuollon palveluiden maksuttomuutta ei ole yksiselitteisesti ilmaistu. Kattaako kohta 8 myös suun terveydenhuoltoon kuuluvan sairaanhoidon? Entä 17-vuotiaan nuoren, joka ei kuulu opiskeluterveydenhuollon piiriin, ennalta ehkäisevät suun terveydenhuollon palvelut? Lautakunnan näkemyksen mukaan alle 18-vuotiaiden suun terveydenhuollon palvelujen tulisi olla jatkossakin maksuttonta.

3 luku. Maksukatto / 3 kap. Avgiftstak

10 §. Maksukatto/ 10 §. Avgiftstak

Esityksen mukaan maksukaton jaksoksi on edelleen määritetty kalenterivuosi. Hallituksen esityksessä esiin tuotu huomio, että maksukaton jakso olisi 12 kuukautta kalenterivuoden sijaan, on kuitenkin tavoiteltava. Tällä hetkellä tekniset valmiudet eivät mahdollista kalenterivuodesta poikkeavaa jaksotusta. Kalenterivuosi on käytännössä huono, koska sairaudet eivät ala tammikuussa. Tästä voi seurata kohtuuttomat mak-

sut, jos hoidot ovat alkaneet syksyllä ja jatkuneet seuraavan vuoden puolelle.

Nykyisten välimaksukattojen seuraaminen on ollut hankalaa ja välimaksukattojen poistaminen on toimiva ratkaisu.

11 §. Maksukattoja kerryttävät palvelut/ 11 §. De tjänster som räknas in i avgiftstaket

Esityksen mukainen sairaanhoitopalvelujen muuttuminen maksuttomiksi tehostetun palveluasumisen asiakkaille on positiivinen uudistus. Maksukaton laajentaminen myös kotisairaanhoidon ja kotisairaalan maksuihin on johdonmukaista. Yhdenmukaista on, että lyhytaikaishoito riippumatta siitä järjestetäänkö se laitospalveluna vai palveluasumisena kerryttää maksukattoa samalla tavalla. Maksukaton laajentaminen suun ja terveydenhuollon palveluihin tukee tavoitetta, jonka mukaan asiakasmaksujärjestelmää kehitetään suuntaan, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut eivät muodostuisi palvelujen käytön esteeksi ja siten edelleen lisäksi terveys- ja hyvinvointieroja väestössä.

12 §. Maksujen seuranta/ 12 §. Uppföljning av avgifter

Esityksen mukaan jatkossa maakunta seuraa maksuja ja asiakkaan maksukaton kertymistä ja maakunnan on annettava asiakkaalle kirjallinen tieto maksukaton ylitymisestä. Käytännössä tämä tulee toteuttamaan yhdenvertaisuutta maksukaton soveltamisen suhteen.

4 luku. Tasasuuruiset maksut/ 4 kap. Jämnstora avgifter

13 §. Sosiaali- ja terveyskeskuksen avosairaanhoido/ 13 §. Öppensjukvård vid social- och hälsocentral

Esityksessä määritetään enimmäishinta vastaanotoille ja kiireelliselle terveydenhuollolle. Terveysaseman asiakasmaksut ovat jatkossa sekä lääkärin että hoitajan vastaanotoissa sekä kiireellisestä terveydenhuollosta. On toimivaa, että esityksessä on täsmennetty, että jos asiakkaan käynti johtuu samasta syystä, voidaan periä vain yksi maksu.

Esitys asettaa maksujen enimmäismäärät ja jättää näin maakunnalle harkintavallan maksuista, niiden suuruudesta tai niistä luopumisesta. Sosiaali- ja terveyskeskusmaksuna maakunta voi periä asiakkaalta kiireettömästä lääkärinvastaanotosta enintään 20,60 euroa ja sairaanhoitajan vastaanotosta enintään 11,40 euroa.

Etäpalvelun huomioiminen lain tasolla on toimiva ja nykypäivän mukainen ratkaisu. On johdonmukaista että etäpalveluna annettavasta hoidosta, palvelusta tai terapiasta voidaan periä 1 momentin mukainen maksu (13 §, 19 §, 20 §, 21 §, 22§, 23§).

Etäpalveluiden tulkinta voi kuitenkin olla ongelmallista arvioitaessa onko annettu palvelu ratkaissut asiakkaan ongelman, onko annettu palvelu ollut kiireellistä vai kiireetöntä.

Palvelut sosiaalihuollossa ovat tällä hetkellä pitkälti maksuttomia (esim. sosiaalityö, sosiaaliohjaus, vammaispalvelulain mukaiset erityispalvelut jne.) Lakia kannattaisi täsmentää sosiaalihuollon etäpalvelujen osalta.

14 §. Sairaalan poliklinikkakäynti/ 14 §. Besök på sjukhuspoliklinik

Esityksen ehdotus kiireellisen lääkärin hoidon maksun yhtenäistämiseksi sosiaali- ja terveystieteiden keskuksessa ja sairaalan yhteispäivystyksessä yhdenmukaistaa maksuja. Se mahdollistaa toimijoiden yhteistyötä sekä tulevaisuuden uusia tapoja järjestää kiireellistä hoitoa.

15 §. Avosairaanhoidon ja poliklinikkakäyntiin liittyvät tutkimukset/ 15 §. Undersökningar inom öppen sjukvård och vid poliklinikbesök

Esityksen ohjeistus voi aiheuttaa tulkintaongelmia esimerkiksi siitä onko moniongelmaisen käynti päihteisiin liittyvä jos samalla käynnillä annetaan valistusta päihteettömyydestä ja hoidetaan verenpainetta.

Esityksessä tuodaan esiin 13§ ja 14§ tarkoitettuihin palveluihin välittömästi liittyvät välttämättömät tutkimukset. Aiheuttaako välttämättömyyden ja välittömyyden tulkinta asiakkaalle epätietoisuutta maksuista, joita häneltä voidaan periä?

16 §. Päiväkirurginen toimenpide/ 16 §. Dagkirurgiskt ingrepp

Esityksen ohjeistus päiväkirurgisen toimenpiteen maksusta on toimiva.

17 § Suun terveydenhuolto/ 17 §. Mun- och tandvård

Esityksen mukaan erikoismateriaalista ei jatkossa peritä maksua. Erikoismateriaalin määrittely on käytännössä vaikeaa, joten ehdotus on perusteltu. Toimenpidetietokoodin sisältämistä materiaaleista, joihin ei sisälly ulkoa hankittavia hammasteknisiä työvälineitä, ei kuuluisi periä maksua, esim. EBB10 Hampaan keinojuuren eli implantin asettaminen.

”Leukojen ja koko hampaiston panoraamaröntgenkuvaus” tässä voisi täsmentää tarkoitetaanko kuvauksella kokonaisuutta, joka sisältää myös tarvittavat, tarkentavat lisäkuvat (hammaskuvat). Onko tarkoitus soveltaa kohtaa myös lateraalikalloröntgenkuvan kohdalla? Kartiokeilatietokonetomografia-kuvantaminen yleistyy, ja se on tavanomaista tomografiaa vaativampi toimenpide, mikä olisi peruste korkeammalle maksulle.

Esityksen ehdotus, että maakunta perisi hammastekniset kulut, on hyvä. Tulevaisuudessa voisi harkita, että käyntimaksussa ei olisi porrastusta ammattiryhmittäin. Jos halutaan tehdä eroa ammattiryhmien välille, olisi se mahdollista tehdä toimenpidehinnoissa. Suuhygienistien toimenpiteet ovat selkeästi oma ryhmänsä ja erikoishammaslääkärit puolestaan tekevät keskimäärin vaikeampia toimenpiteitä. Varsinkin, kun suuhygienistin terveydenedistämisen käyntejä suunnitellaan maksuttomiksi.

Käynnin perusmaksussa ei mainita hammashoitajaa. Hoitaja voi ottaa esim. röntgenkuvia ja tehdä terveydenedistämistä. Tulisiko todellisia kustannuksia selkeyttää pykälän kolmannen momentin kohdalla? Kustannusten periminen esim. vahingoittuneesta oikomislaitteesta tai hammasteknisestä työstä: olisi määriteltävä tarkemmin, mitä tarkoitetaan todellisilla kustannuksilla.

18 § Erikoissairaanhoidon hoitotoimenpiteet suunhoidon yksikössä/ 18 §. Vårdåtgärder inom den specialiserade sjukvården vid mun- och tandvårdsenheter

Kriteerien tulisi olla yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteiden kanssa. Nyt ulkopuolelle jää lapsena hoitamatta jäänyt A II 2 -tyyppinen purenta, johon liittyy hampaiden kulumista, leukaniveloireita, toimintarajoitteita. Kyseessä ei ole kuitenkaan synnynnäinen hampaistopuutos tai kehityshäiriö.

19 §. Terapia/ 19 §. Terapi

Tulisi harkita, että myös suun terveydenhuollossa järjestettävistä terapioidista, kuten lihavuuden ehkäisyohjelman mukaisista ravitsemusterapioidista tai kroonisesta kivusta kärsivien potilaiden fysioterapioidista voidaan periä tässä pykälässä tarkoitettu maksu

20 §. Sarjassa annettava hoito/ 20 §. Vård i serie

Esityksen mukaan maksun perimiselle ei ole enimmäisrajaa. Tämä on muutos nykyiseen asiakasmaksuasetukseen, jonka mukaan maksu saadaan periä enintään 45 hoitokerralta kalenterivuodessa. Välimaksumaton poistaminen sarjassa annettavasta hoidosta ja maakunnan velvollisuus seurata maksukattoa lisää asiakkaiden yhdenmukaista kohtelua.

21 §. Tilapäinen kotipalvelu/ 21 §. Tillfällig hemservice

Esitys määrittää selkeästi euromääräisen hinnan annettavasta tilapäisestä kotipalvelusta. Esityksessä tilapäinen asiakkuus on määritetty alle kolmen kuukauden mittaiseksi, tällä hetkellä tilapäisyydeksi on mää-

ritetty Helsingissä kaksi kuukautta, jos käyntejä on harvemmin kuin keran viikossa. Tilapäisen kotipalvelun hinnoittelu eri pituisilla käynneillä eri hintaisena voi käytännössä olla monimutkaista. Tästä on Helsingissä luovuttu.

22 §. Tilapäinen kotisairaanhoido/ 22 §. Tillfällig hemsjukvård

Esityksen mukaan maakunta voi periä tilapäisestä terveydenhuoltolain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettua esimerkiksi hammaslääkärin suorittamalta kotikäynniltä 18,90 euroa. Sisältääkö hammaslääkärin asiakasmaksu kotikäynniltä myös hammaslääkärin kotikäynnillä suorittamat suun terveydenhuollon toimenpiteet?

23 §. Tilapäinen kotisairaalahoito/ 23 §. Tillfällig hemsjukhusvård

Esityksen mukaan maksun voi periä riippumatta siitä annetaanko kotisairaalahoitoa perusterveydenhuollon vai erikoissairaalanhoidon palveluna vai näiden yhdistelmänä. Muutos yhdenmukaistaa kotisairaalahoidosta perittäviä maksuja.

24 §. Lyhytaikainen perhehoito/ 24 §. Kortvarig familjevård

-

25 §. Lyhytaikainen asumispalvelu/ 25 §. Kortvarig boendeservice

-

26 §. Lyhytaikainen laitoshoido tai -palvelu/ 26 §. Kortvarig sluten vård eller kortvarig service på en institution

Esityksen mukaan lyhytaikainen päihderiippuvuuden hoito hoitolaitoksessa määritetään muiden laitoshoidojen kanssa eri hinnoitteluun kuin psykiatrinen hoito. Olisiko perusteltua, että lyhytaikainen päihderiippuvuuden laitoshoido hinnoiteltaisiin samoin psykiatrian lyhytaikaisen laitoshoidon kanssa, jottei hinnoittelu olisi esteenä hoitoon hakeutumiseen?

27 §. Osavuorokausihoito/ 27 §. Vård under en del av dygnet

-

28 §. Asiakkaan siirtyminen palvelujen välillä/ 28 §. Förflyttning av kunden mellan tjänster

Esityksen mukaan asiakkaan siirtyessä asumispalvelun, laitoshoidon tai laitospalvelun yksiköstä toiseen asumispalvelun, laitoshoidon tai laitospalvelun yksikköön saman kalenterivuorokauden aikana, maakunta ei saa periä asiakkaalta kyseisenä päivänä lähtöpäivän maksua. Ehd-

tus yhdenmukaistaa käytäntöä sekä varmistaa, että asiakkaalle ei aiheudu kohtuutonta taloudellista haastetta.

29 §. Lääkinnällinen kuntoutus/ 29 §. Medicinsk rehabilitering

-

30 §. Omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan aikaiset palvelut/ §. Tjänster när personer som vårdar en anhörig eller närstående är lediga

-

31 §. Ensihoitopalvelu/ 31 §. Prehospital akutsjukvård

-

32 §. Lääkärintodistus ja –lausunto/ 32 §. Läkarintyg och läkarutlåtande

-

33 §. Käyttämättä ja peruuttamatta jätetty palvelu/ 33 §. Oanvända eller icke-avbokade tjänster

Esityksessä sakkomaksua käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta suunnitellaan laajennettavan kaikkiin alle 18-vuotiaisiin, ellei sitä ole pidettävä kohtuuttomana. Yleensä vanhemmat hoitavat alle 15-vuotiaiden asiat ja ovat siten vastuussa myös lastensa vastaanottoajoista. Ehdotus on perusteltu.

Mahdollisuuksien mukaan voisi harkita myös harkita mahdollisuutta porrastaa sakkomaksuja sen mukaisesti, minkälainen haitta käyttämättä ja perumatta jätetystä palvelusta palveluntuottajalle muodostuu. Esimerkiksi:

Kaksiportaisesti: 1) potilas jäänyt saapumatta perumatta aikaansa ja 2) potilas perunut ajan, mutta viimeingassa, jolloin tilalle ei ole saatu toista potilasta (vaikka asiakas peruuttaisi ajan 5 min ennen aikaansa, siitä syntyy hukkaa, mutta vähemmän kuin 1-kohdassa: ammattilainen voi siirtyä tekemään muuta työtä, eikä hänen tarvitse odottaa tuleekoan asiakas paikalle)

Lisäksi voisi olla korotettu sakkomaksu tilanteissa, joissa asiakas toistuvasti lyhyen ajan sisään jättää peruuttamatta aikansa. Tosin tämä on ongelmallinen syrjäytymisvaarassa olevien potilaiden kohdalla, joiden kohdalla palveluntuottaja voisi käyttää harkintaa

Sakkomaksun pitäisi lisäksi olla jossain määrin suhteutettu aiheutettuun haittaan myös siinä mielessä, mille ammattilaiselle aika on varattu.

On eri kustannusvaikutus jättää esim. suun terveydenhuollossa suuhygienistiäikä käyttämättä kuin erikoishammaslääkäri-hoitaja -tiimin erikoispitkä aika.

5. luku Maksukyvyn mukaan määräytyvät maksut/ 5 kap. Avgifter som fastställs enligt betalningsförmågan

34 §. Maksun periminen maksukyvyn mukaan/ 34 §. Uttag av avgift enligt betalningsförmågan

Tehostetun palveluasumisen tuominen lain piiriin selkeyttää tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon asiakasmaksun määrittelyä sekä edesauttaa asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua.

35 §. Kotona annettava palvelu/ 35 §. Service i hemmet

Esityksen ehdotus maksun määräytymisestä palvelun hoitosuunnitelman määrittämien palvelutuntien ja perheen koon ja asiakkaan maksukyvyn mukaisesti on myönteistä. Kotihoidon palvelutuntien mukainen maksu on toimiva ratkaisu sillä sen pohjalta voidaan myös palvelusetelin/asiakassetelin omavastuuta kehittää vastaamaan kunnallista kotihoidon asiakasmaksua. On hyvä, että puolisoiden yhteenlasketusta palvelujen määrästä ja yhteenlasketuista tuloista lasketaan kummallekin oman palvelun määrän mukainen maksu.

Esityksessä otetaan kantaan kotiin annettujen palvelujen pilkkomiseen moniin eri maksuihin. Tulee huomioida, että asiakkaalla voi olla kuu-kausimaksun lisäksi useita eri tukipalvelumaksuja (esimerkiksi turvapu-
helin, sauna, siivous) sekä lyhytaikaishoidon maksuja sekä palvelusetelillä ostettuja palveluja. Asiakkaiden palvelukokonaisuuden suunnittelu on haasteellista, sillä usein asiakkaalle tulee pikkuhiljaa useita eri palveluja, ja tällöin tulisi pystyä arvioimaan asiakkaan maksukykyä.

36 §. Kotona annettavasta palvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot/ 36 §. De inkomster som avgiften för service i hemmet utgår från

Asiakasmaksun perusteena olevat tulot esityksen mukaisesti.

37 §. Pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen ja pitkäaikainen laitoshoido/ 37 §. Långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig sluten vård

Esityksen linjaus, että tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon maksuperusteet ovat mahdollisimman yhteneväiset, on toimiva ja yhtenäistä kansallisella tasolla käytäntöjä.

Esityksessä on määritelty vähimmäiskäyttövaran euromääräksi tehostetussa palveluasumisessa 160 euroa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa 108 euroa. Vähimmäismäärän asettaminen yhdenmukaistaa käytäntöä koko maassa, mutta vähimmäismääränä jättää maakunnalle myös harkinnanvaran. Tehostetun palveluasumisen käyttövara on tällä hetkellä Helsingissä 245 euroa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa 108 euroa.

Käyttövaran sisältö tulisi määritellä, esimerkiksi tuleeko sillä korvata käsisikauppalääkkeet ja terveydenhuollon itsehoitotarvikkeet, joita asiakas ei saa maksuttomana.

38 §. Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot/ 38 §. De inkomster som avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg eller långvarig sluten vård utgår från

On hyvä, että tehostettu palveluasuminen ja sen maksun määräytyminen on tuotu lain piiriin.

Esityksen mukaan kertaluonteisia tai satunnaisia tuloja ei jatkossa huomioida. Tämä selkeyttää asiakasmaksupäätösten tekoa. Hallituksen esityksessä esitetty kolmen kuukauden aikaraja selkeyttää asiakkaan näkökulmasta taloudellisen kokonaistilan arviota.

Pykälässä viitataan tuloista tehtäviin vähennykseen pykälän 40 §:n mukaan. Kuitenkin tuloista tehtävät vähennykset on määritelty pykälässä 41 § ja tehostetun palveluasumisen maksua määrättäessä pykälässä 42 §.

39 §. Pitkäaikainen perhehoito/ 39 §. Långvarig familjevård

Esityksen mukaan perhehoito rinnastetaan avopalveluihin ja perhehoitoa saavalle asiakkaalle olisi jätettävä hänen henkilökohtaiseen käyttöönsä vähintään 200 euroa kuukaudessa. Tämä on asiakasnäkökulmasta hyvä parannus.

40 §. Laskennallinen metsätulo/ 40 §. Kalkylerad inkomst av skog

On hyvä, että metsätulon huomioiminen jää myös uuteen lakiin.

41 §. Tuloista tehtävät vähennykset/ 41 §. Avdrag från inkomsterna

Esitys linjaa kuinka kauan asiakkaan todelliset asumismenot huomioidaan vähennyksenä asiakkaan siirtyessä pitkäaikaiseen asumispalveluun tai laitoshoitoon. Asumismenojen huomioiminen laissa määritellyn ajan olisi selkeyttävä ja asiakaslähtöinen ratkaisu.

Pariskuntien kohdalta olisi hyvä saada lakiin lisäselvitystä siitä miten huomioidaan yhteiseen asuntoon asumaan jäävän puolison tilanne.

42 §. Tuloista tehtävät vähennykset tehostetun palveluasumisen maksua määrättäessä/ 2 §. Avdrag från inkomsterna vid fastställande av avgift för serviceboende med heldygnsomsorg

Esityksen mukaan asiakkaan tuloista vähennetään tehostetusta palveluasumisesta aiheutuvat asumismenot, joista on vähennetty valtion varoista maksettava asumistuki. Lääkkeet ja muut tarvikkeet, joista asiakas on oikeutettu kansaneläkelaitoksen korvauksiin, vähennetään korkeintaan lääkkeiden vuosiomavastuun eli lääkekaton suuruisena.

Muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset huomioidaan hakemuksesta ja siltä osin kuin terveydenhuollon ammattihenkilö arvioinut ne välttämättömiksi. Tähän tarvitaan tarkempaa linjausta vielä käytäntöön.

43 §. Maksun määrääminen/ 43 §. Fastställande av avgift

Ulosoton huomioiminen maksua määrättäessä tulisi saada uuteen asiakasmaksulakiin. Suurissa kunnissa ulosotto huomioidaan vähennyksenä. Miten maakunnassa toimitaan?

6 luku. Muut maksut/ 6 kap. Övriga avgifter

44 §. Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut/ 44 §. Stödtjänster och boendeservicerelaterade tjänster

Maakunnan tulee määrittää selkeät raamit pykälän pohjalta. Asiakas, jonka kaupunki on sijoittanut yksityiseen palvelutaloon saa talosta samat palvelut kuin kaupungin omassa talossa eli tarvitsemansa hoidon, ateriat jne. Esimerkiksi lääkkeet, vaipat, kampaajan asiakas maksaa itse. Myös muut tukipalvelut maksaa itse.

45 §. Avopalveluun tai -hoitoon liittyvä ylläpito/ 45 §. Uppehåll i samband med sociala insatser eller öppen vård

46 §. Vammaisuuden perusteella järjestettäviin erityispalveluihin liittyvä ylläpito/ §. Uppehåll i samband med särskild service med anledning av funktionshinder

Hallituksen esityksessä on tärkeä huomio se, että ateriamaksu sisältää raaka-aineiden lisäksi ruuan valmistamisesta aiheutuvat kustannukset. Käytännössä palvelun erittelemisen on ollut hankalaa ja epätarkoituksenmukaista.

On hyvä, että esityksen mukaan maakunta voi periä kohtuullisen maksun vammaispalvelulain 6 §:n kohdassa tarkoitettuun valmennukseen ja tukeen, asumisen tukeen, lyhytaikaiseen huolenpitoon ja päiväaikaiseen toimintaan liittyvästä ylläpidosta eli esimerkiksi ateriapalveluista, tarvikkeista ja muista kuluista, joita henkilölle aiheutuu vammaisuudesta huolimatta.

47 §. Lastensuojelu/ 47 §. Barnskydd

Aiemmin laissa ja asetuksessa olleiden pykälien yhdistäminen on selkeyttävä ratkaisu.

48 §. Vammaisen lapsen asuminen muualla kuin oman perheen kanssa/ 8 §. Boende för barn med funktionsnedsättning någon annanstans än med den egna familjen

Esityksessä on huomioitu hyvin se, että jos lapsi asuu vammaispalvelulain nojalla muualla kuin oman perheen kanssa, vanhemmat ja huoltajat vastaavat mainitun lain 123 §:n 4 momentin mukaan lapsen elatuksesta aiheutuvista kustannuksista.

49 §. Kuljetuspalvelut/ 49 §. Färdtjänst

Esityksen mukaan jatkossakin sairaanhoitokuljetukset ovat osittain asiakasmaksulain ulkopuolella eli asiakkaille jää omavastuuosuus maksettavaksi.

50 §. Yksityislääkärin läheteellä tehtävät laboratorio- ja kuvantamistutkimukset/ 50 §. Laboratorieundersökningar och bilddiagnostik som utförs efter remiss från privatläkare

Esityksen linjaus kuulostaa selkeältä.

51 §. Palvelun keskeytys/ 51 §. Avbrott i tjänsten

Esityksen ehdotus, että maakunnan oikeus periä maksu tilapäisen keskeytyksen ajalta laajennetaan pitkäaikaiseen tehostettuun palveluasumiseen, on perusteltua, koska uudessa laissa tehostettu palveluasuminen tuodaan lain piiriin. Ehdotuksen mukaan maksu voidaan periä myös alle 18-vuotiaalta asiakkaalta. Myös tämä on linjassa uuden lain sisällön osalta.

52 §. Vahingoittunut, hävinnyt tai palauttamatta jätetty apuväline/ 52 §. Ett skadat, försvunnet eller icke-återlämnat hjälpmedel

Esityksen sisältö vastaa nykykäytäntöä. Esityksen mukaan maksu voidaan periä myös alle 18-vuotiaalta asiakkaalta. Myös tämä on linjassa muun lain sisällön osalta.

53 §. Henkilö jolla ei ole Suomessa kotikuntaa/ 53 §. En person utan hemkommun i Finland

Esityksen mukaan maakunta voi periä henkilöltä, jolla ei ole Suomessa kotikuntaa, enintään maakunnalle palvelusta aiheutuvien kustannusten suuruisen maksun, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta johdu.

Maksua ei saa periä lain määrittämistä rokotuksista ja tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi annettavasta terveydenhuoltolain määrittämästä kiireellisestä yleisvaarallisesta tartuntataudin tai raskaana olevan HIV-positiivisen henkilön tutkimuksesta ja hoidosta sekä hoitoon määrättyistä lääkkeistä lukuun ottamatta henkilöä jonka oleskelu Suomessa on tilapäistä tai joka saa kustannuksiin korvausta muun lain nojalla ja vakuutuksen perusteella.

Maksua ei saa periä psykososiaalisesta tuesta, jota annetaan sosiaalihuoltolain tai terveydenhuoltolain perusteella tilanteessa, jossa henkilö on joutunut terrorismin uhriksi.

On selkeää, että esityksessä on otettu kantaa, milloin maakunta ei voi periä maksua ja milloin maakunnalla on harkintavaraa maksun perimisestä.

7 luku. Erinäiset säännökset/ 7 kap. Särskilda bestämmelser

54 §. Tulon, korvauksen ja saamisen periminen maakunnalle/ 54 §. Uttagande av inkomst, ersättning eller fordring till landskapet

-

55 §. Viivästyskorko/ 55 §. Dröjsmålsränta

-

56 §. Maksujen ulosotto/ 56 §. Utsökning av avgifter

-

57 §. Maksun palautus ja kuittaus/ 57 §. Återbetalning och kvittning av avgift

-

58 §. Indeksitarkistukset/ 58 §. Indexjusteringar

-

59 §. Muutoksenhaku/ 59 §. Ändringssökande

-

60 §. Palvelutuotannon seurantapalvelu/ 60 §. Uppföljningstjänst för tjänsteproduktionen

-

61 §. Maakunnan tiedonsaantioikeus/ 61 §. Landskapets rätt till information

Olisiko perusteltua lisätä lakiin tulonselvitys viranomaistyönä?

8 luku. Voimaantulo/ 8 kap. Ikraftträdande

62 §. Voimaantulo/ 62 §. Ikraftträdande

-

63 §. Kumottava laki/ 63 §. Lag som upphävs

-

64 §. Siirtymäsäännökset/ 64 §. Övergångsbestämmelser

Hengityshalvauspotilaan asema on käsitelty esityksessä yhdenvertaisuuden periaatteella. Hallituksen esityksessä on hyvä, että hengityslaitetta käyttävien erityisasema poistuu ja vammaisten asema yhdenvertaistuu. Muutoksen vaikutukset on huomioitava maakunnan näkökulmasta.

Muita kommentteja:

Sivulta 123 puuttuu ei-sana: ”Ehdotetun lain 11 §:n 3 kohdan mukaan päiväkirurgisesta toimenpiteestä peritty maksu kerryttäisi maksukattoa. Maksu kerryttäisi maksukattoa myös silloin, jos maksu peritään suun ja leukojen erikoissairaanhoidosta. Ehdotetun lain 11 §:n 4 kohdasta poiketen mahdollisten oikomislaitteista ja hammaspoteettisista toimenpiteistä aiheutuvien hammasteknisen laboratorion kulujen osuutta ei eroteltaisi maksusta, vaan mainitut kulut sisältyisivät päiväkirurgisesta toimenpiteestä perittävään maksuun.”

Sivulla 126 on sanajärjestysvirhe: ”Perusterveydenhuollossa perittäviä käynnin perusmaksua, tutkimus- ja toimenpidemaksua tai hammasteknisiä kustannuksia ei jatkossakaan asiakkaalta, joka saa perittäisi suun ja leukojen erikoissairaanhoidossa.” Virkkeen pitäisi olla seuraavassa muodossa: Perusterveydenhuollossa perittäviä käynnin perusmaksua, tutkimus- ja toimenpidemaksua tai hammasteknisiä kustannuksia ei jatkossakaan perittäisi asiakkaalta, joka saa suun ja leukojen erikoissairaanhoitoa.”

10.09.2018

Käsittely

21.08.2018 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Asiakasmaksupäällikkö Anna-Maija Kääriäinen ja lakimies Jonna Lindqvist olivat kutsuttuina asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystä seuraavasti: Lisätään lausunnon lakiehdotuksen 9 §:ää koskavan kohdan loppuun seuraava lause: "Lautakunnan näkemyksen mukaan alle 18-vuotiaiden suun terveydenhuollon palvelujen tulisi olla jatkossakin maksutonta."

14.08.2018 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jonna Lindqvist, lakimies, puhelin: 310 46302
jonna.lindqvist(a)hel.fi
Anna-Maija Kääriäinen, asiakasmaksupäällikkö, puhelin: 09 310 43604
annamaija.kaariainen(a)hel.fi

§ 565

Selvitys Etelä-Suomen aluehallintovirastolle hoitoon pääsystä suun terveydenhuollossa

HEL 2018-007958 T 06 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle seuraavan selvityksen hoitoon pääsyn toteutumisesta suun terveydenhuollossa:

1. Kuinka monta potilasta Helsingin terveystieteiden keskuksessa on helmikuussa 2018 odottanut kiireettömään hoitoon pääsyä suun terveydenhuollossa yli kuusi kuukautta? Mikä on tilanne heinäkuussa 2018?

Helsingin kaupungin suun terveydenhuollossa yksikään potilas ei ole odottanut hoitoon pääsyä yli kuutta kuukautta helmikuussa 2018 eikä heinäkuussa 2018. Aluehallintovirasto pyytää lisäksi selvitystä, mikäli Helsingin terveystieteiden keskuksessa on hammaslääkärin vastaanotolle pääsyä yli kuusi kuukautta odottaneita potilaita (kohdat 2-4). Myös näihin kohtiin annetaan selvitys, vaikka yli kuusi kuukautta hammaslääkärin vastaanotolle pääsyä odottaneita potilaita ei ole.

2. Miten Helsingin terveystieteiden keskuksessa seurataan vastaanottoaikojen saatavuutta suun terveydenhuollossa (omavalvonta)?

Helsingin kaupungin suun terveydenhuollossa on 32 hammashoitola, joiden palveluja täydentävät liikkuvat suunhoitoyksiköt (kuorma-autoon rakennettu hammashoitola ja kuusi matkalaukkuhammashoitoyksikköä). Lisäksi palveluja ostetaan ostopalveluina ja palvelusetelillä. Hammashoitolat on jaettu hoitolaryhmiin, joita johtavat lähiesimiestyöparit (vastaava/ylihammaslääkäri ja osastonhoitaja).

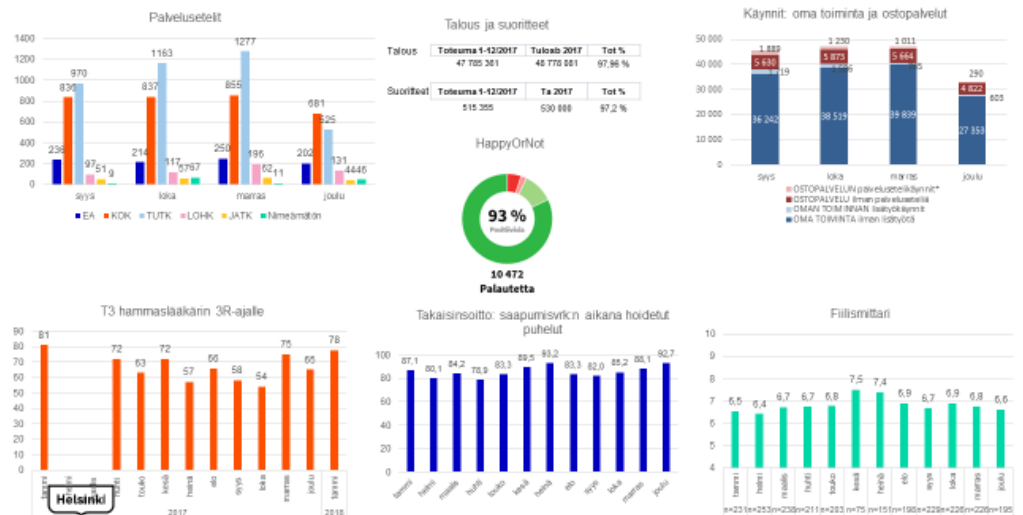
Hoidon tarpeen arviointi tehdään ja ajat hoitoon annetaan suun terveydenhuollon keskitetyssä ajanvarauksessa. Ajanvarauskirjojen rakenne on yhtenäistetty ja vastaanottoaikatyypit kiireellisyysluokituksineen on määritetty. Hammaslääkäreiden, suuhygienistien ja hammashoitajien ajanvarauskirjoille luodut ajat perustuvat hoitolaryhmäkohtaiseen mitoitukseen, jossa on huomioitu hoitolaryhmän vastuuväestön palvelutarve. Vastuuväestöön kuuluvat lapset ja nuoret (asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisvästä suun terveydenhuollosta), ikäänntyneet ja liikuntarajoitteiset asukkaat. Tälle väestöryhmälle palvelut turvataan ensisijaisesti lähahoitolassa. Työikäiselle väestölle vapaata aikaa voidaan tarjota muistakin hoitoloista.

Vastaanottoaikoja on käytettävissä asiakkaille kolme kuukautta eteenpäin. Esimiehet on velvoitettu seuraamaan hoitolaryhmänsä ajanvarauskirjojen rakennetta ja hoidon tarpeen kiireellisyysluokkiin perustuvia vastaanottoaikatyypin saatavuutta. Kahden viikon välein pidettävässä johtoryhmän kokouksessa käsitellään hoitoon pääsyn tilanne (vastaanottoaikojen saatavuustilanne) ja päätetään tarvittavista toimenpiteistä.

Suun terveydenhuollon johto seuraa vastaanottoaikojen saatavuutta mm. johdon työpöytäkokouksen avulla:

Suunte: johdon työpöytä 12/2017

3. Mitkä ovat ne mahdolliset syyt, joiden vuoksi hoidon tarpeessa oleville potilaille ei ole voitu antaa vastaanottoaikaa hammaslääkärille?

Vuoden 2016 alusta lähtien Helsingin suun terveydenhuollossa ei ole ollut hoitojonoa kiireettömään hoitoon. Aika on voitu antaa kolmen kuukauden sisään yhteydenotosta. Helmikuussa 2018 suun terveydenhuollon keskitetty ajanvaraus ruuhkaantui pahoin, kun Tieto Oyj:n toimittama potilastietojärjestelmä Lifecare (Vuosisulkaisu 2015 rel. 14.2) asennettiin suun terveydenhuollon tuotantoympäristöön 4.2.2018. Lifecaren käytettävyyssongelmien aiheuttaman ruuhkan vuoksi asiakkaita jouduttiin ajoittain pyytämään soittamaan ajanvaraukseen uudelleen kiireettömän ajan saamiseksi. Hoidonsaatavuuslomakkeen (Hoisa) avautuminen oli erittäin hidasta, minkä vuoksi lomake jouduttiin poistamaan käytöstä. Tästä syystä hoidonsaatavuustiedot eivät siirtyneet AvoHILMO-poimintaan.

Lifecare-potilastietojärjestelmän käytettävyyssongelmia on korjattu kevään ja kesän 2018 aikana. Nyt potilaille pystytään antamaan vastaanottoaika (kolmen kuukauden sisään) heti yhteydenottopäivänä. Hoi-

donsaatavuustiedot ovat siirtyneet AvoHILMO-poimintaan 9.4.2018 alkaen.

4. Miten Helsingin terveystieteiden keskuksessa toimitaan sellaisissa tilanteissa, joissa potilaille ei ole antaa vastaanottoaikaa hammaslääkärille?

Mikäli kyseessä on välitön tai kiireellinen hoidon tarve, aika annetaan aina. Tarvittaessa aika annetaan varattujen aikojen väliin tai vähemmän kiireellisiä aikoja siirretään. Edellä kohdissa 1-3 on annettu selvitys kiireettömän hoidon osalta. Vastaanottoajan sijasta potilaalle voidaan myös tarjota palveluseteliä suoraan ajanvarauksesta. Kaikki potilaat eivät kuitenkaan ota vastaan tarjottua palveluseteliä. Osa potilaista myös palaa terveystieteiden keskuksen palvelusetelihoitoon.

Helsingin kaupungin suun terveydenhuollon toimintaa kehitetään kaupunkistrategian mukaisesti jatkuvan parantamisen periaatteella. Asiakastytyväisyys ja siihen kiinteästi liittyvä hoidon saatavuus on yksi sosiaali- ja terveystoimialan keskeisistä tavoitteista. Kiireettömän hammaslääkäriaajan saaminen kolmen kuukauden kuluessa on yksi sote-toimialan sitovista tavoitteista vuodelle 2018 ja tämä tavoite on nostettu myös suun terveydenhuollon tuloskorttiin. Lisääntyneestä kysynnästä huolimatta hoitoon pääsy suun terveydenhuollossa on toteutunut tavoitteen mukaisesti alle kolmessa kuukaudessa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyyntö 5.7.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt kaupunginhallitukselta 31.8.2018 mennessä selvitystä hoitoon pääsyn toteutumisesta suun terveydenhuollossa. Selvityksen antamiseen on saatu lisäaikaa 28.9.2018 saakka. Selvityspyyntö on liitteenä 1.

Terveydenhuoltolain 51 §:n mukaan hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä lääketieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito tulee järjestää potilaan terveydentila ja sairauden ennakoitavissa oleva kehitys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kolmessa kuukaudessa siitä, kun hoidon tarve on arvioitu. Tämä kolmen kuukauden enimmäisaika voidaan ylittää suun terveydenhuollossa ja perusterveydenhuollon yhteydessä toteutettavassa erikoissairaanhoidossa enintään kolmella kuukaudella, jos lääketieteellisistä, hoidollisista tai muista vastaavista perustelluista syistä hoidon antamista voidaan lykätä potilaan terveydentilan vaarantumatta.

Aluehallintovirastojen ja Valviran yhteisen kiireettömään hoitoon pääsyä koskevan valtakunnallisen valvontaohjelman mukaan aluehallintovirastot selvittävät hoitoon pääsyä erityisesti sellaisissa terveyskeskuksissa, joissa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen AvoHILMO-tiedon mukaan lääkärin vastaanotolle ei pääse viimeistään kolmen kuukauden enimmäisajassa hoidon tarpeen arvioinnista tai jos AvoHILMO-tietoja ei ole käytettävissä. Aluehallintovirastot selvittävät hoitoon pääsyä myös sellaisissa terveyskeskuksissa, joihin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hoitoon pääsyä koskevan kyselyn mukaan ei saa välittömästi yhteyttä arkisin virka-aikana.

Sosiaali- ja terveystoimiala on valmistellut päätösehdotuksen mukaisen aluehallintoviraston numeroituihin kysymyksiin annettavan selvityksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyyntö 5.7.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Ote

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveystoimiala

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveystoimiala 15.8.2018

HEL 2018-007958 T 06 00 03

ESAVI/12700/005.07.03/2018

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI) pyytää 5.7.2018 päivätyssä Helsingin kaupunginhallitukselle osoitetussa kirjeessä selvitystä Helsingin kaupungin suun terveydenhuollon hoitoon pääsystä. Kirjeessä todetaan, että Helsingin kaupungin suun terveydenhuollon AvoHILMO-tietoja ei ole käytettävissä hoitoon pääsyn arvioimiseksi. ESAVI pyytää Helsingin kaupunginhallitusta antamaan selvityksen, josta tulee ilmetä ainakin kohdissa 1.– 4. otsikoidut seikat (ks. alla).

Suun terveydenhuollon johtajahammaslääkärin selvitys on kirjattuna kyseisten otsikoiden alle.

1. Kuinka monta potilasta Helsingin terveyskeskuksessa on helmikuussa 2018 odottanut kiireettömään hoitoon pääsyä suun terveydenhuollossa yli kuusi kuukautta? Mikä on tilanne heinäkuussa 2018?

Helsingin kaupungin suun terveydenhuollossa yksikään potilas ei ole odottanut hoitoon pääsyä yli kuutta kuukautta helmikuussa 2018 eikä heinäkuussa 2018.

ESAVI pyytää selvitystä kohtiin 2.–4., mikäli Helsingin terveyskeskuksessa on hammaslääkärin vastaanotolle pääsyä yli kuusi kuukautta odottaneita potilaita. Tilanteen selventämiseksi myös näihin kohtiin on kirjattu johtajahammaslääkärin selvitys, vaikka yli kuusi kuukautta hammaslääkärin vastaanotolle pääsyä odottaneita potilaita ei ole.

2. Miten Helsingin terveyskeskuksessa seurataan vastaanottoaikojen saatavuutta suun terveydenhuollossa (omavalvonta)?

Helsingin kaupungin suun terveydenhuollossa on 32 hammashoitola, joiden palveluja täydentävät liikkuvat suunhoitoyksiköt (kuorma-autoon

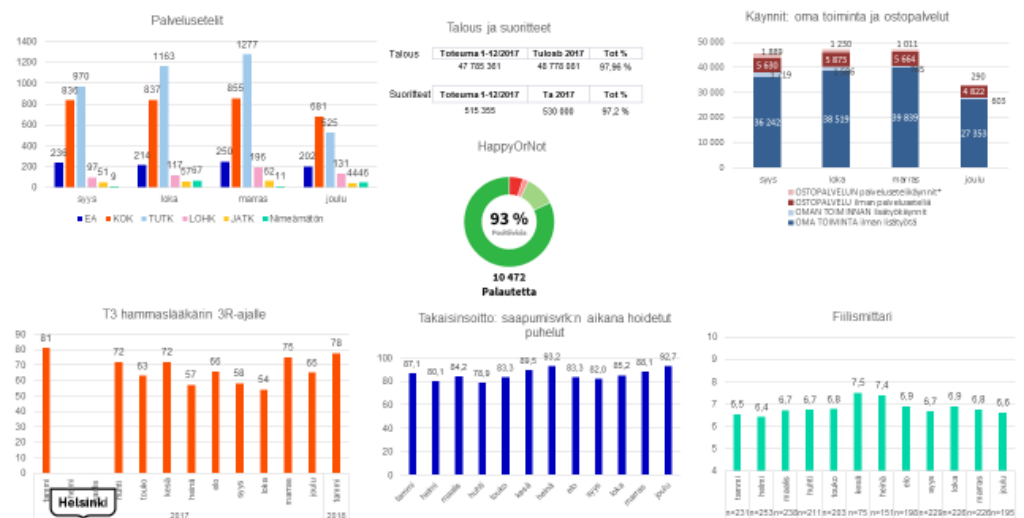
rakennettu hammashoitola ja kuusi matkalaukkuhammashoitoyksikköä). Lisäksi palveluja ostetaan ostopalveluina ja palvelusetelillä. Hammashoitolat on jaettu hoitolaryhmiin, joita johtavat lähiesimiestyöparit (vastaava/ylihammaslääkäri ja osastonhoitaja).

Hoidon tarpeen arviointi tehdään ja ajat hoitoon annetaan suun terveydenhuollon keskitetyssä ajanvarauksessa. Ajanvarauskirjojen rakenne on yhtenäistetty ja vastaanottoaikatyypit kiireellisyysluokituksineen on määritetty. Hammaslääkäreiden, suuhygienistien ja hammashoitajien ajanvarauskirjoille luodut ajat perustuvat hoitolaryhmäkohtaiseen mitoitukseen, jossa on huomioitu hoitolaryhmän vastuuväestön palvelutarve. Vastuuväestöön kuuluvat lapset ja nuoret (asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisvästä suun terveydenhuollosta), ikääntyneet ja liikuntarajoitteiset asukkaat. Tälle väestöryhmälle palvelut turvataan ensisijaisesti lähihoitolasissa. Työkäiselle väestölle vapaata aikaa tarjotaan mistä tahansa hoitolasta.

Vastaanottoaikoja on käytettävissä asiakkaille kolme kuukautta eteenpäin. Esimiehet on veloitettu seuraamaan hoitolaryhmänsä ajanvarauskirjojen rakennetta ja hoidon tarpeen kiireellisyysluokkiin perustuvia vastaanottoaikatyypin saatavuutta. Kahden viikon välein pidettävässä johtoryhmän kokouksessa käsitellään hoitoon pääsyn tilanne (vastaanottoaikojen saatavuustilanne) ja päätetään tarvittavista toimenpiteistä.

Suun terveydenhuollon johto seuraa vastaanottoaikojen saatavuutta mm. johdon työpöytätyön avulla. ks. kuva alla

Suunte: johdon työpöytä 12/2017

3. Mitkä ovat ne mahdolliset syyt, joiden vuoksi hoidon tarpeessa oleville potilaille ei ole voitu antaa vastaanottoaikaa hammaslääkärille?

Vuoden 2016 alusta lähtien Helsingin suun terveydenhuollossa ei ole ollut hoitojonoa kiireettömään hoitoon, vaan aika on voitu antaa kolmen kuukauden sisään yhteydenotosta. Helmikuussa 2018 suun terveydenhuollon keskitetty ajanvaraus ruuhkaantui pahoin, kun Tieto Oyj:n toimittama potilastietojärjestelmä Lifecare Vuosijulkaisu 2015 rel. 14.2 asennettiin suun terveydenhuollon tuotantoympäristöön 4.2.2018. Lifecaren käytettävyysohjelmien aiheuttaman ruuhkan vuoksi asiakkaita jouduttiin ajoittain pyytämään soittamaan ajanvaraukseen uudelleen kiireettömän ajan saamiseksi. Hoidonsaatavuuslomakkeen (Hoisa) avautuminen oli erittäin hidasta, minkä vuoksi lomake jouduttiin poistamaan käytöstä, jolloin hoidonsaatavuustiedot eivät siirtyneet AvoHILMO-poimintaan.

Lifecare-potilastietojärjestelmän käytettävyysohjelmia on korjattu kevään ja kesän 2018 aikana. Nyt potilaille pystytään antamaan vastaanottoaika heti yhteydenottopäivänä (kolmen kuukauden sisään). Hoidonsaatavuustiedot ovat siirtyneet AvoHILMO-poimintaan 9.4.2018 alkaen.

4. Miten Helsingin terveystieteiden keskuksessa toimitaan sellaisissa tilanteissa, joissa potilaille ei ole voitu antaa vastaanottoaikaa hammaslääkärille?

Kun kyseessä on välitön tai kiireellinen hoidon tarve, aika annetaan aina. Tarvittaessa aika annetaan varattujen aikojen väliin tai vähemmän kiireellisiä aikoja siirretään. Kiireettömän hoidon osalta viitataan edellä olevaan selostukseen. Vastaanottoajan sijasta potilaalle voidaan myös tarjota palveluseteliä suoraan ajanvarauksesta. Kaikki potilaat eivät kuitenkaan ota vastaan tarjottua palveluseteliä, ja osa potilaista palaa terveyskeskukseen kesken palvelusetelihoidon.

Helsingin kaupungin suun terveydenhuollon toimintaa kehitetään kaupunkistrategian mukaisesti jatkuvan parantamisen periaatteella. Asiakastyytyväisyys ja siihen kiinteästi liittyvä hoidon saatavuus on yksi sosiaali- ja terveystoimialan keskeisistä nelimaalitavoitteista. Hammaslääkärin kiireettömän ajan saaminen kolmen kuukauden kuluessa on yksi sote-toimialan sitovista tavoitteista vuodelle 2018, ja tämä tavoite on nostettu myös suun terveydenhuollon tulokorttiin. Lisääntyneestä kysynnästä huolimatta hoitoon pääsy suun terveydenhuollossa on toteutunut tavoitteen mukaisesti alle kolmessa kuukaudessa.

Lisätiedot

Sinikka Varsio, vs. johtajahammaslääkäri, puhelin: 310 50535

sinikka.varsio(a)hel.fi

Nora Hiivala, ylihammaslääkäri, puhelin: 310 44938

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

10.09.2018

Asia/43

nora.hiivala(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 566

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunnan varajäsenen valinta

HEL 2018-009021 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus

- vapauttaa Ann-Marie Turtiaisen palvelukeskusliikelaitoksen johtokunnan varajäsenen tehtävästä ja
- valitsee Ulla Vuolleen (sosiaali- ja terveystoimiala, hallinto, tukipalvelut) varajäseneksi (Tiina Mäen henkilökohtainen varajäsen) palvelukeskusliikelaitoksen johtokuntaan vuonna 2019 päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus valitsi Ann-Marie Turtiaisen (sosiaali- ja terveystoimiala, hallinto, tukipalvelut) 12.6.2017 (§ 657) varajäseneksi palvelukeskusliikelaitoksen johtokuntaan vuonna 2017 alkavaksi toimikaudeksi.

10.09.2018

Ann-Marie Turtiainen jää 1.11.2018 eläkkeelle tukipalvelupäällikön tehtävästä ja uudeksi tukipalvelupäälliköksi on valittu Ulla Vuolle. Näin ollen on tarkoituksenmukaista, että Ulla Vuolle valitaan varajäseneksi palvelukeskusliikelaitoksen johtokuntaan.

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunnan jäseniksi ja varajäseniksi esitetään kaupungin henkilöstöön kuuluvia henkilöiden aseman tai tehtävien perusteella.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta
Taloushallintopalveluliikelaitos

§ 567

Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2019-2021

HEL 2018-007191 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta taloussuunnitelmasta 2019 - 2021 seuraavan lausunnon:

Strategiasuunnitelma ja liikenteen palvelutaso

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) strategiasuunnitelman 2018–2021 visio ja strategiset painopisteet antavat hyvän perustan HSL:n toiminnalle. Tavoitteet ovat kannatettavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin kaupungin maankäytölleen ja liikenteelleen asettamia tavoitteita. Tavoitteita olisi kuitenkin mahdollista konkretisoida selkeämiksi, jotta niiden avulla pystyttäisiin arvioimaan toiminnan onnistuneisuutta mm. suunnittelun laadun ja taloudellisuuden suhteen. Strategiasuunnitelmassa olisi hyvä nostaa selkeämmin esille rajapintojen avaaminen eri toimijoille uusien liikkumismuotojen ja -palvelujen syntymistä ja kehittymistä edistävänä toimenpiteenä. HSL:n tulee toteuttaa avoimet rajapinnat tavalla, joka tukee Helsingin strategisia tavoitteita ja MaaS -palvelujen kehittymistä. HSL:n tavoitteissa voisi tuoda esiin myös vesiliikenteen (saariston yhteydet) kehittämiseen, matkailuun ja kansainväliseen yhteistyöhön (esim. lippuyhteistyö) liittyviä näkökohtia. Strategiset painopisteet olisi perusteltua sitoa seurantaan ja tämän hetkiseen tilanteeseen myös lukujen osalta.

Strategian toteutumisen seurannan mittareita tulee kehittää edelleen. Mittariston tulee olla riittävän laaja. Tunnuslukuja ja niiden muuttumista tulisi seurata kulkumuodoittain ja liikennesektoreittain. Mittarit (esim. eur/tuotettu paikka-km, eur/matka, hallinnon kulut, henkilöstökulut, investointien kannattavuus jne.) kiinnittäisivät hyvin huomiota HSL:n toiminnan tuottavuustavoitteisiin ja -kehitykseen pitkällä aikajänteellä. Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden lisäksi tarkastelua ja mittareita olisi mahdollista laajentaa myös muiden liikennemuotojen osuutta ja uuden teknologian kehityksen huomioimisen myötä myös esim. uusien liikennemuotojen ja -innovaatioiden kehittymistä kuvaaviin tunnuslukuihin.

Suunnitelmakauden panostukset erityisesti palvelun laadun kehittämiseen asiakaskokemuksen kehittämisen keinona sekä keinona lisätä joukkoliikenteen kulkumuoto-osuutta ovat kannatettavia. On myös hy-

vä, että asiakaskokemuksen mittaamiseen on selkeät yhdenmukaiset mittarit, joilla tavoitteen toteutumista voidaan seurata sekä kokonaisuutena että operaattoritasolla. Runkoverkon osalta mittareiden kohdistaminen vaatii vielä kehittämistä siten, että pystyttäisiin entistä paremmin arvioimaan runkoverkkojen vaikutusta kestävien kulkutapojen kasvuun ja seudun ilmastotavoitteisiin. Esimerkiksi uusille alueille muuttavien yksityisautojen omistusta voisi harkita mahdollisena epäsuorana mittarina.

On tärkeää, että HSL on mukana mahdollistamassa uusien kestävän liikenteen innovaatioiden jalkauttamista. Kehitystyössä tulisi täysipainoisesti hyödyntää mahdollisuuksia avoimien innovaatioiden ja joukkoliikenteen alustan kehittämiseen yhteistyössä yksityisen sektorin kanssa. HSL:n tulisikin kehittää systemaattisesti omaa osaamistaan innovaatioverkostojen johtamisessa. Sen lisäksi, että HSL seuraa asiakas-tyytyväisyyttä suhteessa alihankkijoidensa palveluihin, olisi hyvä mitata pitkäjänteisesti myös yhteistyökumppaneiden tyytyväisyyttä HSL:n suhteen.

Helsingin joukkoliikenteen palvelutasoon liittyvät muutokset pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. Raskaan raideliikenteen ja raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liikenteeseen tehtävät muutokset ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia. Toimintakaudella aloittavat poikittaiset bussirunkolinjat ovat myös toivottu parannus seudun joukkoliikennejärjestelmään. Osa Tapiolaan päättyvistä metrojunista voidaan jatkaa Matinkylään, kunhan ensin yhdessä HKL:n kanssa varmistetaan, että metrojunankuljettajia on riittävästi metroliiikenteen lisäämiseen.

Kuntaosuuksien taso sekä kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän maksaminen

Joukkoliikenteen lippujen hinnat ja kuntaosuudet ovat kasvaneet huomattavasti yleistä kustannuskehitystä ja matkustajamäärän kasvua voimakkaammin. Joukkoliikenteen suunnittelun ja palvelujen hankinnan keskittäminen ei ole tuonut mukanaan ennakoituja synergiahyötyjä.

Talouden tasapainottamiseen ja menojen kasvun katkaisemiseen tulee kiinnittää enemmän huomioita ja kulujen, kuten hallinnollisten kulujen, kasvua suhteessa koko budjettiin olisi syytä seurata nykyistä tarkemmin. Palveluiden ostojen sisältöä ja vaikuttavuutta on myös hyvä seurata ja kerryttää arviota muutosten vaikuttavuudesta. Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 on asetettu kaupungin omalle taloudelle tavoite, että velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä käyttömenojen reaali- kasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 0,5 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella.

Periaate, jossa joukkoliikennejärjestelmän kehittämisen investointikustannuksia kierrätetään HSL:n infrakorvausten kautta, tarjoaa mahdolli-

suuden kehittää kokonaisvaltaisesti seudun joukkoliikennejärjestelmää. Lippujen hintojen voimakas nostaminen infrakustannuksista johtuvien investointien kattamiseksi ei ole kestävä ratkaisu, kun seutu kasvaa vauhdilla. Subventioasteen voisi ajoittain määritellä erikseen hankekoh- taisesti, jolloin kuntaosuuksien yhteenlaskettu osuus voi olla tilapäisesti yli puolet HSL:n tuloista. Tämä on perusteltua myös siksi, että infrain- vestoinnit vaikuttavat myönteisesti kuntien maankäytön kehittämiseen.

HSL:n alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa Helsingin kunta- osuus vuonna 2019 on 203,9 milj. euroa (kasvua noin 4 %). Helsingin kuntaosuus on 57,3 % HSL-kuntien yhteenlasketusta noin 356 milj. eu- rosta.

Kaupunginhallituksen 28.5.2018 hyväksymässä vuoden 2019 talousar- vioehdotuksen raamissa on Helsingin HSL-kuntaosuuteen varattu 202 milj. euroa, joka pohjautui HSL:n hallituksen 24.10.2017 hyväksymään toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Kuntaosuuden ylijäämää on vuoden 2017 loppuun mennessä kertynyt yhteensä noin 72 milj. euroa, josta Helsingin osuus on noin 40 milj. euroa.

Helsingin kuntaosuuden sopeuttaminen 202 milj. euron tasoon vuonna 2019 tulee tehdä ensisijaisesti kustannusten kasvua rajoittamalla ja lip- putuloja kerryttämällä sekä tarvittaessa kuntakohtaisen ylijäämän käyt- töä lisäämällä. Yhdessä sovituista joukkoliikenteen palvelutason muu- toksista tulee kuitenkin pitää kiinni. Muutoin kuntakohtaisen ylijäämän käyttö esityksen mukaisesti jaksotettuna kolmelle vuodelle on tarkoituk- senmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaamiseksi.

Lipputulotavoitteet

Lipputulojen arvioiminen vuonna 2019 on haasteellista lipputuotteiden ja hinnoittelun muuttuessa merkittävästi uuteen vyöhykejärjestelmään siirryttäessä. Joukkoliikennematkustajien näkökulmasta on hyvä, että muutos on suunniteltu tehtävän siten, että lipunhintoja muutetaan kes- kimäärin 3,4 % nykytilannetta edullisemmiksi. Näin ollen AB-kuukausili- pun hinta pysyy alle 60 eurossa. Korotusta nykyiseen Helsingin sisäi- seen lippuun tulee noin 5 euroa kuukaudessa. Samalla lipun toiminta- alue kuitenkin laajenee ja lisävyöhykkeen kertalipun saa edullisemmin kuin nykyisin erikseen ostettavan seutulipun. Helsingille aiemmilta vuo- silta kertynyt ylijäämä antaa mahdollisuuden tehdä alijäämäisen budje- tin ja seurata uuden vyöhykejärjestelmän vaikutusta lipputulojen kehi- tykseen.

Lipputulojen arvioinnissa on otettu huomioon koululaisten retkien mak- suttomuus.

Liikenteen hoidon ja lipputulojen kehitystä uudessa vyöhykejärjestelmässä on syytä seurata tarkasti, ja tarvittaessa tulee tehdä tarkistuksia lippujen hintoihin. Järjestelmässä on säilytettävä mahdollisuus kunta-kohtaiseen talousvaikutusten tarkasteluun sekä tarvittaessa lipunhintojen eriyttämiseen myös kuntakohtaisesti, mikäli kuntien välillä näyttäisi muodostuvan hyvin merkittäviä eroja mm. taloudellisen vaikutusten ja edellytysten suhteen.

Helsingin kaupunki pitää HSL:n panostuksia uusien lipputuotteiden ja digitaalisten palveluiden kehittämisessä oikeansuuntaisina. Vuosilippu on hyvä uusi lipputuote. Se tulee olemaan joukkoliikenteen kanta-asiakkaalle vaivaton ja hieman kuukausittain ostettavaa lippua edullisempi vaihtoehto. Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman tariffeilla vuosilippuna ostettava AB-lippu olisi myös nykyistä Helsingin sisäisen liikenteen kuukausilippua edullisempi. Asiakkaan kannalta toimivaksi tämän tuotteen tekee se, että lipun voi maksaa kuukausittain.

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on vuosikymmeniä ka-
tettu lipputuloilla noin puolet. Tämä on hyvä periaate tulevaisuudessa-
kin, jotta joukkoliikenteen lippujen hinnoittelu pysyy kilpailukykyisenä.

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perustel-
tua. Laissa on määriteltä, että joukkoliikenteen tarkastusmaksun suu-
ruus on enintään 40 kertaa niin suuri kuin alueensa alin aikuisten kerta-
maksu. Nykyisin halvimman kertalipun voi ostaa mobiililaitteella tai mat-
kakortilla. Tällöin tarkastusmaksu voisi olla HSL-alueella korkeintaan
88 euroa.

Pysäköintivirhemaksu on Helsingissä maksuvyöhykkeestä riippuen 60
eurosta 80 euroon. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun ei ole syytä olla
suurempi kuin pysäköintivirhemaksun. Toisin kuin liputta matkustami-
sista väärästä pysäköinnistä voi aiheutua haittaa tai vaaraa myös kol-
mansille osapuolille.

Muuta

HSL:n taloussuunnitelmassa HKL:ää koskevat luvut perustuvat HKL:n
ilmoittamiin alustaviin lukuihin huhtikuussa 2018. HKL on täsmentänyt
lukuja kesän aikana. Vertailu HSL:n alustavan taloussuunnitelman
2019-2021 ja HKL:n talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen 2019 -
2021 lukujen välillä on lausunnon liitteenä. Siltä osin kuin luvuissa on
poikkeamia, on HSL:n päivitettävä luvut vastaamaan HKL:n esittämiä
lukuja lopullisessa taloussuunnitelmassaan.

Uuden seniorilipun toimivuutta seurataan ja Helsingin mielestä pitää arvioida mahdollisuutta pidentää alennusaikaa.

Helsinki näkee tärkeänä säilyttää opiskelijalippujen 50% alennuksen. HSL:n tulisi selvittää mahdollisuudet säilyttää alennuksen taso sekä mahdollisuudet tarjota alennus myös yli 30-vuotiaille täyspäiväisille opiskelijoille.

Käsittely

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs: Kohdan "Kuntaosuuksien taso sekä kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän maksaminen" kolmas kappale korvataan lautakunnan esityksen mukaiseksi:

“Periaate, jossa joukkoliikennejärjestelmän kehittämisen investointikustannuksia kierrätetään HSL:n infrakorvausten kautta, tarjoaa mahdollisuuden kehittää kokonaisvaltaisesti seudun joukkoliikennejärjestelmää. Lippujen hintojen voimakas nostaminen infrakustannuksista johtuvien investointien kattamiseksi ei ole kestävä ratkaisu, kun seutu kasvaa vauhdilla. Subventioasteen voisi ajoittain määritellä erikseen hankekohtaisesti, jolloin kuntaosuuksien yhteenlaskettu osuus voi olla tilapäisesti yli puolet HSL:n tuloista. Tämä on perusteltua myös siksi, että infrainvestoinnit vaikuttavat myönteisesti kuntien maankäytön kehittämiseen.”

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs: Kohta "Tarkastusmaksun korottaminen" korvataan lautakunnan esityksen mukaiseksi:

“Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Laissa on määriteltä, että joukkoliikenteen tarkastusmaksun suuruus on enintään 40 kertaa niin suuri kuin alueensa alin aikuisten kertamaksu. Nykyisin halvimman kertalipun voi ostaa mobiililaitteella tai matkakortilla. Tällöin tarkastusmaksu voisi olla HSL-alueella korkeintaan 88 euroa.

Pysäköintivirhemaksu on Helsingissä maksuvyöhykkeestä riippuen 60 eurosta 80 euroon. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun ei ole syytä olla suurempi kuin pysäköintivirhemaksun. Toisin kuin liputta matkustamisesta väärästä pysäköinnistä voi aiheutua haittaa tai vaaraa myös kolmansille osapuolille.”

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs: Uusi kappale lausunnon loppuun:

10.09.2018

"Helsinki näkee tärkeänä säilyttää opiskelijalippujen 50% alennuksen. HSL:n tulisi selvittää mahdollisuudet säilyttää alennuksen taso sekä mahdollisuudet tarjota alennus myös yli 30-vuotiaille täyspäiväisille opiskelijoille."

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Lisätään lausunnon loppuun uusi kappale:

"Uuden seniorilipun toimivuutta seurataan ja Helsingin mielestä pitää arvioida mahdollisuutta pidentää alennusaikaa."

Kannattaja: Silja Borgarsdottir Sandelin

Vastaehdotus:

Silja Borgarsdottir Sandelin: Lisätään sopivaan kohtaan:

"Östersundom on ainoa Helsingin kaupunginosista joka sijaitsee C-vyöhykkeellä ja hinnan muutos verrattuna nykyiseen Helsingin sisäiseen lippuun tulee olemaan merkittävä. Siksi on oleellista seurata miten alueen joukkoliikennekäyttäytyminen kehittyy ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin."

Kannattaja: Nasima Razmyar

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Otso Kivekkään kuntaosuuksien tasoa sekä kuntakohtaisen ylijäämän käyttöä tai alijäämän maksamista koskevan vastaehdotuksen ja tarkastusmaksun korottamista koskevan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Silja Borgarsdottir Sandelinin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 11

Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äännet: 4

Silja Borgarsdottir Sandelin, Mika Raatikainen, Nasima Razmyar, Tomi Sevander

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 4.

2 äänestys

10.09.2018

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 7

Otso Kivekäs, Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 8

Paavo Arhinmäki, Silja Borgarsdottir Sandelin, Veronika Honkasalo, Mika Raatikainen, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus hyväksyi Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 7 - 8.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Otso Kivekkään opiskelijalippujen hintoja koskevan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 2

Wille Rydman, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 13

Paavo Arhinmäki, Silja Borgarsdottir Sandelin, Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Nasima Razmyar, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus hyväksyi Otso Kivekkään vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 2 - 13.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö HSL:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta
- 2 Alustava toiminta ja taloussuunnitelma 2019-2021
- 3 Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lausunto 14.8.2018
- 4 Liikennöinti- ja infrakorvaukset 2019-2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
HSL

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Liite 4

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta taloussuunnitelmasta 2019 - 2021 seuraavan lausunnon:

Strategiasuunnitelma ja liikenteen palvelutaso

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) strategiasuunnitelman 2018–2021 visio ja strategiset painopisteet antavat hyvän perustan HSL:n toiminnalle. Tavoitteet ovat kannatettavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin kaupungin maankäytölleen ja liikenteelleen asettamia tavoitteita. Tavoitteita olisi kuitenkin mahdollista konkretisoida selkeämiksi, jotta niiden avulla pystyttäisiin arvioimaan toiminnan onnistuneisuutta mm. suunnittelun laadun ja taloudellisuuden suhteen. Strategiasuunnitelmassa olisi hyvä nostaa selkeämmin esille rajapintojen avaaminen eri toimijoille uusien liikkumismuotojen ja -palvelujen syntymistä ja kehittymistä edistävänä toimenä. HSL:n tulee toteuttaa avoimet rajapinnat tavalla, joka tukee Helsingin strategiaa tavoitteita ja MaaS -palvelujen kehittymistä. HSL:n tavoitteissa voisi tuoda esiin myös vesiliikenteen (saariston yhteydet) kehittämiseen, matkailuun ja kansainväliseen yhteistyöhön (esim. lippuyhteistyö) liittyviä näkökohtia. Strategiset painopisteet olisi perusteltua sitoa seurantaan ja tämän hetkiseen tilanteeseen myös lukujen osalta.

Strategian toteutumisen seurannan mittareita tulee kehittää edelleen. Mittariston tulee olla riittävän laaja. Tunnuslukuja ja niiden muuttumista tulisi seurata kulkumuodoittain ja liikennesektoreittain. Mittarit (esim. eur/tuotettu paikka-km, eur/matka, hallinnon kulut, henkilöstökulut, investointien kannattavuus jne.) kiinnittäisivät hyvin huomiota HSL toiminnan tuottavuustavoitteisiin ja -kehitykseen pitkällä aikajänteellä. Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden lisäksi tarkastelua ja mittareita olisi mahdollista laajentaa myös muiden liikennemuotojen osuutta ja uuden teknologian kehityksen huomioimisen myötä myös esim. uusien liikennemuotojen ja -innovaatioiden kehittymistä kuvaaviin tunnuslukuihin.

Suunnitelmakauden panostukset erityisesti palvelun laadun kehittämiseen asiakaskokemuksen kehittämisen keinona sekä keinona lisätä joukkoliikenteen kulkumuoto-osuutta ovat kannatettavia. On myös hyvä, että asiakaskokemuksen mittaamiseen on selkeät yhdenmukaiset mittarit, joilla tavoitteen toteutumista voidaan seurata sekä kokonaisuutena että operaattoritasolla. Runkoverkon osalta mittareiden kohdistaminen vaatii vielä kehittämistä siten, että pystyttäisiin entistä paremmin arvioimaan runkoverkkojen vaikutusta kestävien kulkutapojen kasvuun ja seudun ilmastotavoitteisiin. Esimerkiksi uusille alueille muuttavien yksityisautojen omistusta voisi harkita mahdollisena epäsuorana mittarina.

On tärkeää, että HSL on mukana mahdollistamassa uusien kestävä liikenteen innovaatioiden jalkauttamista. Kehitystyössä tulisi täysipainoisesti hyödyntää mahdollisuuksia avoimien innovaatioiden ja joukkoliikenteen alustan kehittämiseen yhteistyössä yksityisen sektorin kanssa. HSL:n tulisikin kehittää systemaattisesti omaa osaamistaan innovaatioverkostojen johtamisessa. Sen lisäksi, että HSL seuraa asiakas-tyytyväisyyttä suhteessa alihankkijoidensa palveluihin, olisi hyvä mitata pitkäjänteisesti myös yhteistyökumppaneiden tyytyväisyyttä HSL:n suhteen.

Helsingin joukkoliikenteen palvelutasoon liittyvät muutokset pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. Raskaan raideliikenteen ja raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liikenteeseen tehtävät muutokset ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia. Toimintakaudella aloittavat poikittaiset bussirunkolinjat ovat myös toivottu parannus seudun joukkoliikennejärjestelmään. Osa Tapiolaan päättyvistä metrojunista voidaan jatkaa Matinkylään, kunhan ensin yhdessä HKL:n kanssa varmistetaan, että metrojunankuljettajia on riittävästi metroliikenteen lisäämiseen.

Kuntaosuuksien taso sekä kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän maksaminen

Joukkoliikenteen lippujen hinnat ja kuntaosuudet ovat kasvaneet huomattavasti yleistä kustannuskehitystä ja matkustajamäärän kasvua voimakkaammin. Joukkoliikenteen suunnittelun ja palvelujen hankinnan keskittäminen ei ole tuonut mukanaan ennakoituja synergiahyötyjä.

Talouden tasapainottamiseen ja menojen kasvun katkaisemiseen tulee kiinnittää enemmän huomioita ja kulujen, kuten hallinnollisten kulujen, kasvua suhteessa koko budjettiin olisi syytä seurata nykyistä tarkemmin. Palveluiden ostojen sisältöä ja vaikuttavuutta on myös hyvä seurata ja kerryttää arviota muutosten vaikuttavuudesta. Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 on asetettu kaupungin omalle taloudelle tavoite, että velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä käyttömeno-

jen reaaliikasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 0,5 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella.

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on jo pitkään katettu kuntaosuuksilla noin puolet. Tämä on hyvä pääperiaate tulevaisuudessakin. Suurten infrainvestointien aiheuttaman infrakulujen kasvupaineen huomioimiseksi kuntaosuuksien yhteenlaskettu osuus voisi tilapäisesti ylittää 50 %, mutta pitemmällä aikavälillä subventioasteen keskiarvon ei tule olla yli 50 %.

HSL:n alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa Helsingin kuntaosuus vuonna 2019 on 203,9 milj. euroa (kasvua noin 4 %). Helsingin kuntaosuus on 57,3 % HSL-kuntien yhteenlasketusta noin 356 milj. eurosta.

Kaupunginhallituksen 28.5.2018 hyväksymässä vuoden 2019 talousarvioehdotuksen raamissa on Helsingin HSL-kuntaosuuteen varattu 202 milj. euroa, joka pohjautui HSL:n hallituksen 24.10.2017 hyväksymään toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Kuntaosuuden ylijäämää on vuoden 2017 loppuun mennessä kertynyt yhteensä noin 72 milj. euroa, josta Helsingin osuus on noin 40 milj. euroa.

Helsingin kuntaosuuden sopeuttaminen 202 milj. euron tasoon vuonna 2019 tulee tehdä ensisijaisesti kustannusten kasvua rajoittamalla ja lipputuloja kerryttämällä sekä tarvittaessa kuntakohtaisen ylijäämän käyttöä lisäämällä. Yhdessä sovituista joukkoliikenteen palvelutason muutoksista tulee kuitenkin pitää kiinni. Muutoin kuntakohtaisen ylijäämän käyttö esityksen mukaisesti jaksotettuna kolmelle vuodelle on tarkoituksenmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaamiseksi.

Lipputulotavoitteet

Lipputulojen arvioiminen vuonna 2019 on haasteellista lipputuotteiden ja hinnoittelun muuttuessa merkittävästi uuteen vyöhykejärjestelmään siirryttäessä. Joukkoliikennematkustajien näkökulmasta on hyvä, että muutos on suunniteltu tehtävän siten, että lipunhintoja muutetaan keskimäärin 3,4 % nykytilannetta edullisemmiksi. Näin ollen AB-kuukausilipun hinta pysyy alle 60 eurossa. Korotusta nykyiseen Helsingin sisäiseen lippuun tulee noin 5 euroa kuukaudessa. Samalla lipun toiminta-alue kuitenkin laajenee ja lisävyöhykkeen kertalipun saa edullisemmin kuin nykyisin erikseen ostettavan seutulipun. Helsingille aiemmilta vuosilta kertynyt ylijäämä antaa mahdollisuuden tehdä alijäämäisen budjetin ja seurata uuden vyöhykejärjestelmän vaikutusta lipputulojen kehitykseen.

Lipputulojen arvioinnissa on otettu huomioon koululaisten retkien maksuttomuus.

Liikenteen hoidon ja lipputulojen kehitystä uudessa vyöhykejärjestelmässä on syytä seurata tarkasti, ja tarvittaessa tulee tehdä tarkistuksia lippujen hintoihin. Järjestelmässä on säilytettävä mahdollisuus kunta-kohtaiseen talousvaikutusten tarkasteluun sekä tarvittaessa lipunhintojen eriyttämiseen myös kuntakohtaisesti, mikäli kuntien välillä näyttäisi muodostuvan hyvin merkittäviä eroja mm. taloudellisen vaikutusten ja edellytysten suhteen.

Helsingin kaupunki pitää HSL:n panostuksia uusien lipputuotteiden ja digitaalisten palveluiden kehittämisessä oikeansuuntaisina. Vuosilippu on hyvä uusi lipputuote. Se tulee olemaan joukkoliikenteen kanta-asiakkaalle vaivaton ja hieman kuukausittain ostettavaa lippua edullisempi vaihtoehto. Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman tariffeilla vuosilippuna ostettava AB-lippu olisi myös nykyistä Helsingin sisäisen liikenteen kuukausilippua edullisempi. Asiakkaan kannalta toimivaksi tämän tuotteen tekee se, että lipun voi maksaa kuukausittain.

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on vuosikymmeniä ka-
tettu lipputuloilla noin puolet. Tämä on hyvä periaate tulevaisuudessa-
kin, jotta joukkoliikenteen lippujen hinnoittelu pysyy kilpailukykyisenä.

Tarkastusmaksun korottaminen

Laissa on määritelty, että joukkoliikenteen tarkastusmaksun suuruus on enintään 40 kertaa niin suuri kuin alueen alin aikuisten kertamaksu. HSL:n talousarvioehdotuksessa kertalipun hinnaksi on kaavailtu alustavasti 2,80 euroa. Tällöin tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon olisi perusteltua. Tarkastusmaksun korottamisen tavoitteena on saada liputta matkustamisen kasvu taittumaan.

Muuta

HSL:n taloussuunnitelmassa HKL:ää koskevat luvut perustuvat HKL:n ilmoittamiin alustaviin lukuihin huhtikuussa 2018. HKL on täsmentänyt lukuja kesän aikana. Vertailu HSL:n alustavan taloussuunnitelman 2019-2021 ja HKL:n talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen 2019 - 2021 lukujen välillä on lausunnon liitteenä. Siltä osin kuin luvuissa on poikkeamia, on HSL:n päivitettävä luvut vastaamaan HKL:n esittämiä lukuja lopullisessa taloussuunnitelmassaan.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi.

Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydetty jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen.

Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä pyytää lausuntoa alustavasta taloussuunnitelmasta 31.8.2018 mennessä. Lausuntopyyntö on liitteenä 1, taloussuunnitelma liitteenä 2.

Taloussuunnitelman yhteydessä HSL pyytää lausuntoa:

- strategiasuunnitelmasta
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista
- kuntaosuuksien tasosta
- lipputulotavoitteesta TTS-kaudella
- lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista
- tarkastusmaksun korottamisesta
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2019 – 2021.

Taloussuunnitelman sisällöstä

Toimintatulot ja -menot

Talousarviossa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja sekä investointimenoja ja sitovaksi tuloarvioksi kuntaosuuksia.

Taloussuunnitelman mukaan HSL:n toimintatulot vuonna 2019 ovat 743,4 milj. euroa. Kasvua vuoden 2018 ennusteeseen verrattuna on 12,1 milj. euroa (1,7 %). Toimintamenot ovat 2019 yhteensä 747,3 milj. euroa. Kasvua on vuoden 2018 ennusteeseen verrattuna 42,5 milj. euroa (6,0 %) Toimintamenoista 70,7 % eli 528,3 milj. euroa on joukkoliikenteen operointikustannuksia.

Operointikustannuksista 528,3 milj. eurosta noin 63 % (332,8 milj. euroa ml. sähköbussien hankinnan nettokustannukset 0,8 milj. euroa) muodostuu bussiliikenteen kustannuksista, noin 17 % junaliikenteestä, noin 11 % raitioliikenteestä ja noin 8 % metroliikenteestä. Bussiliikenteen kustannukset sisältävät Länsimetron liityntäliikenteen palvelutason

parantamisen kustannuksia seutuliikenteessä 4,6 milj. euroa ja Espoon sisäisessä liikenteessä 0,7 milj. euroa.

Junaliikenteen kustannukset vuonna 2019 ovat 90,8 milj. euroa (ml. junakalustoyhtiön vuokrat Sm5 kalustosta). HSL ja VR ovat neuvotelleet uuden hinnan HSL-lähijunaliikenteen siirtymäkauden sopimuksen loppuajalle. Sopimus on voimassa kesäkuuhun 2021 asti, minkä jälkeen HSL:n lähijunaliikenne siirtyy kilpailutettuun sopimukseen. Uuteen sopimukseen kirjattava 27 milj. euron alennus jaetaan jäljellä olevalle sopimuskaudelle alkaen vuodesta 2018.

Raitioliikenteen kustannusten arvioidaan olevan yhteensä 56,2 milj. euroa. Kustannukset nousevat uuden kaluston pääomakustannusten takia (nousua 2,4 %). Kustannuksiksi arvioidaan 58,6 milj. euroa vuonna 2020 ja 62,8 milj. euroa vuonna 2021.

Metrolinjan kustannuksiksi on arvioitu 43,8 milj. euroa (kustannustason muutos 2,7 %). Metrolinjan kustannukset kasvavat vuosina 2020-2021 vanhan metrolinjan peruskorjausten myötä (45,1 milj. euroa vuonna 2020 ja 45,8 milj. euroa vuonna 2021). Lauttaliikenteen kustannukset ovat 4,6 milj. euroa ja laskevat 3,6 milj. euroon vuosina 2020-2021.

Toimintatulot ja -menot

Joukkoliikenneinfran käyttökorvauksiksi on arvioitu 150,7 milj. euroa, josta Helsingin osuus on 83,8 milj. euroa. Uusien joukkoliikenneinvestointien (Länsimetro, Kehärata) osalta infrakustannusten jako on tehty 27.5.2015 hyväksytyn sopimuksen mukaisesti.

Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran kuntaosuuksista. Kuntaosuuslaskelmassa on oletettu, että uusi vyöhykehinnottelumalli otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa. Laskutettavat kuntaosuudet ovat yhteensä 356,0 milj. euroa. Kuntaosuuksissa on huomioitu kunnille kertyneen ylijäämän palautusta yhteensä 24,0 milj. euroa.

Vuonna 2019 kuntien subventioaste ilman edellisten vuosien yli-/alijäämiä on keskimäärin 50,3 %. Kuntien HSL -ajan keskimääräinen subventiotaso pysyy kuitenkin alle 50 %:ssa (47,9 %), vaikka se vuoden 2019 osalta ylittyikin hieman.

Helsingin kuntaosuus, joka on 50,7 % yhteenlasketusta 355,9 milj. eurosta, on 217,1 milj. euroa ennen edellisten vuosien yli-/alijäämiä (203,9 milj. euroa vähennysten jälkeen) vuonna 2019 (208,0 milj. euroa ja vähennysten jälkeen 203,9 milj. euroa vuonna 2018, 48 %). Vuonna

2020 Helsingin kuntaosuudeksi on arvioitu 213,4 milj. euroa ja 215,8 milj. euroa vuonna 2021.

Helsingin subventio vuonna 2019 on 50,7 %, vuonna 2020 se on 51,4 %, ja 2021 subvention määräksi on arvioitu 51,3 % (ilman edellisten vuosien yli-/alijäämää).

Lipputulot

Lipputulojen arvioidaan olevan yhteensä 371,3 milj. euroa vuonna 2019 (kasvua 1,9 % vuoden 2018 talousarvioon verrattuna). Lipputuloarviot perustuvat neljän kuukauden toteutuman perusteella tehtyyn lipputuloennusteeseen sekä esitettyihin hinnankorotuksiin ja hintajoustoon. Lisäksi on arvioitu siirtymät lippulajien välillä sekä koululaisten retkiä varten myytyjen lippujen ja raitiovaunu- ja SMS-lippujen poistuminen. Lipputulot muodostavat 50,0 % HSL:n toimintatuloista. Lipputulojen arvioidaan olevan 376,9 milj. euroa vuonna 2020 ja 382,6 milj. euroa vuonna 2021.

Nykytariffin mukaisia hintoja ei koroteta vuonna 2019. Vyöhyketariffin lippujen hinnat on määritelty niin, että laskennallinen lipun hintojen muutosprosentti koko ABCD alueen lippujen hinnoissa on -3,4 %. Lipun hintojen muutosprosenttia ei voida määritellä kuin laskennallisesti, koska tariffijärjestelmät poikkeavat oleellisesti toisistaan. Vuodesta 2018 vuoteen 2019 lipunmyyntiin vaikuttavan matkustajamäärän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 1,5 %.

Syksyllä 2018 HSL ottaa käyttöön vuosilipun, joka laskutetaan kuukausittain. Vuosilippu tulee olemaan noin 10 % edullisempi kuin tavallinen kausilippu.

Vyöhykkeisiin perustuva tariffijärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa. Aikataulu on riippuvainen uuden lippu- ja informaatiojärjestelmän valmistumisesta ja matkakorttien vaihdon toteutumisesta. Uusi järjestelmä täytyy olla täysimääräisesti käytössä ja matkakortit vaihdettu ennen kuin vyöhykkeet voidaan ottaa käyttöön. HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmassa suunnitelmakauden lipputulot on arvioitu uuden vyöhyketariffin perusteella.

AB -vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2019 yhteensä 254,4 milj. euroa. AB -vyöhykkeelle on arvioitu siirtymää Helsingin, Espoon ja Vantaan sisäisistä lipuista sekä seutulipuista. AB -lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 69 %. BC -vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan 35,5 milj. euroa, ja osuus koko lipputulokertymästä on 10 %.

D -vyöhykkeen lipputulosten arvioidaan olevan 2,5 milj. euroa, ja osuus koko lippu-tulokertymästä on 1 %. ABC -vyöhykkeen lipputulosten arvioidaan olevan 53,0 milj. euroa, ja osuus koko lippu-tulokertymästä on 14 %. Muiden vyöhykkeiden (CD, BCD, ABCD) osuus lipputulokertymästä vaihtelee 1-4 %:n välillä.

Päälipputuotteiden alustavat TTS-laskennassa käytetyt hinnat vyöhykemallissa ovat vasta alustavia. HSL:n hallitus päättää hinnoista erikseen syksyllä 2018.

Alustavat hinnat ovat seuraavat:

- AB/BC/D kertalippu (matkakortti/mobiili/ automaatti/kioski) 2,80 euroa, kausilippu 59,70 euroa ja vuosilippu 53,00 euroa.

- ABC/CD kertalippu (matkakortti/mobiili/ automaatti/kioski) 4,60 euroa, kausilippu 107,50 euroa ja vuosilippu 96,00 euroa.

- BCD kertalippu (matkakortti/mobiili/ automaatti/kioski) 5,40 euroa, kausilippu 115,80 euroa ja vuosilippu 104,00 euroa.

- ABCD kertalippu (matkakortti/mobiili/ automaatti/kioski) 6,50 euroa, kausilippu 157,60 euroa ja vuosilippu 141,00 euroa.

HSL:n hallitus päättää lippujen hinnoista erikseen syksyn 2018 aikana.

Tarkastusmaksu ja joukkoliikennetuki

Vuonna 2019 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon.

Suurten kaupunkien joukkoliikennetueksi on arvioitu 4,7 milj. euroa, josta Helsingin osuus asukaslukujen mukaisessa suhteessa on 2,4 milj. euroa.

Toiminnassa tapahtuvia muutoksia

Toiminnassa tapahtuvia muutoksia vuonna 2019 ovat mm. seuraavat:

Uusi vyöhykkeisiin perustuva hinnoittelumalli otetaan käyttöön vuonna 2019. Vyöhykemallin myötä lipputuotteet ja hinnoittelu muuttuvat merkittävästi. Uudistus mahdollistaa lähialueen palvelujen käytön kuntarajoista riippumatta. Vyöhykkeiden muutos merkitsee myös laajoja muutoksia pysäkki-infraan ja matkustajainformaatioon. Vyöhykehinnoittelun arvioidaan kasvattavan joukkoliikennematkvoja koko seudulla noin 1 % ja ajoneuvomatkojen arvioidaan vähenevän 0,5 %.

Metrolienteessä varaudutaan vastaamaan vyöhykehinnoittelun myötä kasvavaan kysyntään jatkamalla Tapiolaan päättyvien junien liikenne Matinkylään ruuhka-aikaan. Länsimetron liityntäliikenteen palvelutason

parantamistoimina bussiliikenteessä lisätään palvelutarjontaa mm. seutuliikenteessä. Vyöhykemallin käyttöönotto lisää joukkoliikenteen käyttöä erityisesti B-vyöhykkeeltä A-vyöhykkeelle suuntautuvilla matkoilla. Bussiliikenteessä varaudutaan siksi matkustajamäärien kasvuun ruuhka-ajan liikenteessä Turunväylän, Turuntien, Vihdintien, Hämeenlinnäväylän ja Tuusulanväylän sektorien seutuliikenteeseen.

Raide-Jokerin rakentamisen johdosta varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin linjan 550 reitin varrella sekä lukuisilla muilla linjoilla. Raitioliikenteessä ja bussiliikenteessä varaudutaan Hämeentien perusrannuksesta aiheutuviin poikkeusliikennejärjestelyihin. Raitiovaununlinjojen 2 ja 7 päätepysäkki siirtyy Länsi-Pasilasta Pasilansillan uuteen joukkoliikenneterminaaliin terminaalin valmistuessa. Lähijunaliikenteessä varaudutaan matkustajamäärien kasvuun pidentämällä yksittäisiä rantaradan suunnan junia ruuhka-aikaan.

Runkolinjat 500 ja 510 Itäkeskus/Herttoniemi-Pasila-Meilähti- Munkkiniemi-Munkkivuori/Tapiola aloittavat elokuussa 2019. Linja 562 Mellunkylä-Tikkurila-Lentokenttä muutetaan runkolinjaksi 570 vuonna 2020 ja kaikkien lähtöjen reitti muutetaan päättymään lentokentälle. Uusi runkolinja 200 perustetaan Elielinaukion, Leppävaaran ja Espoon keskuksen välille. Tavoitteena on, että runkolinja aloittaa liikennöinnin elokuussa 2020, kun tarvittavat infraparannukset on tehty. Ennen runkolinjaksi muuttamista linja 200 liikennöi ns. normaalina bussilinjana. Runkolinjan 560 Rastila-Myyrmäki Matinkylän jatkeen aloitus siirtyy ajankohtaan, jolloin länsimetron jatke avautuu.

HSL:n tilaamasta lähijunaliikenteestä avataan tarjouskilpailun esivalintavaihe vuonna 2018 ja varsinainen tarjouskilpailu on tarkoitus ratkaista keväällä 2020. Uusi liikennöintisopimus astuu voimaan kesäkuussa 2021. Lähijunaliikenteen kilpailutus tulee olemaan suurin yksittäinen tarjouskilpailu, mitä joukkoliikenteestä on Suomessa järjestetty ja ensimmäinen laatuaan junaliikenteessä. Lähijunaliikenteessä varaudutaan matkustajamäärien kasvuun 2019 pidentämällä yksittäisiä rantaradan suunnan junia ruuhka-aikaan.

HSL valmistelee vuoden 2019 alussa MAL 2019 -suunnitelman hyväksyttäväksi HSL:n hallituksessa ja muissa seudun yhteistyön toimielimissä. Hyväksytyt suunnitelman pohjalta tehdään MAL- sopimuksen 2020-2023 valmistelu ja käydään sitä koskevat neuvottelut. Vuoden 2019 aikana toteutetaan MAL 2019 -suunnitelmassa sovitut jatkotyöt.

Liikkumispalvelujen uusien toimintamallien testaamiseksi on perustettu kaksivuotinen hanke HSL IdeaLab. Pilotointi tapahtuu vuoden 2019 aikana ja arviointia ja johtopäätöksiä tehdään alkuvuodesta 2020.

Saadut lausunnot

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunnan ja liikenneliikelaitoksen johtokunnan lausunnot ovat päätöshistoriassa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lausunto on liitteenä 3.

Esittelijän kannanotot

Kaupunginhallituksen 28.5.2018 hyväksymässä vuoden 2019 talousarvioehdotuksen raamissa on Helsingin HSL-kuntaosuuteen varattu 202 milj. euroa. HSL:n esityksessä kuntaosuus ennen edellisten vuosien ylijäämiä on 217,1 milj. euroa (203,9 milj. euroa vähennysten jälkeen). Helsingin kuntaosuuden sopeuttaminen 202 milj. euron tasoon vuonna 2018 tulee tehdä ensisijaisesti kustannusten kasvua rajoittamalla ja lipputuloja kerryttämällä sekä tarvittaessa kuntakohtaisen ylijäämän käyttöä lisäämällä.

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on jo pitkään katettu kuntaosuuksilla noin puolet. Tämä on hyvä pääperiaate tulevaisuudessakin. Suurten infrainvestointien aiheuttaman infrakulujen kasvupaineen huomioimiseksi kuntaosuuksien yhteenlaskettu osuus voisi tilapäisesti ylittää 50 %, mutta pitemmällä aikavälillä subventioasteen keskiarvon ei tule olla yli 50 %.

Lipputulojen arvioinnissa on otettu huomioon koululaisten retkien maksuttomuus. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on vuosittain hankkinut matkalippuja koululaisten retkiä varten noin 500 000-600 000 eurola. Tämä käyttötalouden kuluerä siirtyisi jatkossa katettavaksi HSL:n maksuosuudessa.

Joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annettu laki mahdollistaa tarkastusmaksun korottamisen enintään 40-kertaiseksi alimpaan kertamaksun hintaan nähden. Tarkastusmaksun korotus on tarpeen, jotta lipputta matkustamisen houkuttelevuutta saataisiin vähennettyä, ja lipputta matkustamisen kasvu pysähtymään. Vuonna 2015 lipputta matkustavia oli HSL:n mukaan keskimäärin 2,7 %, vuonna 2016 keskimäärin 2,9 % ja vuonna 2017 keskimäärin 3,3, % tarkastetuista matkustajista. Tarkastusmaksun suuruuden osalta esittelijän lausuntoesitys poikkeaa kaupunkiympäristölautakunnan lausunnossaan esittämästä. Lautakunnan mukaan tarkastusmaksun korottaminen ei ole perusteltua, koska tarkastusmaksun ei ole syytä olla suurempi kuin pysäköintivirhemaksun.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

10.09.2018

saara.kanto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö HSL:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta
- 2 Alustava toiminta ja taloussuunnitelma 2019-2021
- 3 Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lausunto 14.8.2018
- 4 Liikennöinti- ja infrakorvaukset 2019-2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
HSL

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Liite 4

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
HKL

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 27.08.2018 § 519

HEL 2018-007191 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

27.08.2018 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anni Sinemäen ehdotuksesta.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 16.08.2018 § 116

HEL 2018-007191 T 00 01 06

Lausunto

Liikenneliikelaitoksen johtokunta antoi seuraavan lausunnon:

Yleistä

HSL:n hallitus on käsitellyt HSL:n alustavaa taloussuunnitelmaa kokouksessaan 12.6.2018. HSL:n hallitus samalla päätti pyytää taloussuunnitelmasta jäsenkuntien lausunnot.

HSL pyytää lausuntoa erityisesti seuraavista asioista:

- strategiasuunnitelmasta,
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- kuntaosuuksien tasosta,
- lipputulotavoitteista TTS-kaudella,
- tarkastusmaksun korottamisesta ja
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2019 – 2021.

Helsingin kaupungin lausunto toimitetaan HSL:lle 31.8.2018 mennessä.

HKL tuottaa HSL:lle raitio-, metroliikenteen ja Suomenlinnan lauttaliikenteen sekä Helsingin alueella myös joukkoliikenteen infraan ja joukkoliikenteen sosiaaliloihin liittyvät palvelut. Lisäksi HKL:llä on yhteistyösopimuksia HSL:n kanssa mm. tilojen vuokraamisesta ja IT-palveluista.

HKL on liikennepalvelujen tuottamisessa HSL:n tärkein yhteistyökumppani, kun HKL vastaa kokonaan raitio- ja metroliikenteestä sekä Suomenlinnan liikenteestä.

Strategiasuunnitelma

HKL:n mielestä HSL:n toimintastrategia ja strategiset tavoitteet antavat hyvän perustan toiminnalle. HKL:n mielestä HSL:n visio ”Kestävällä liikkumisella sujuva arki ja maailman toimivin kaupunkiseutu” toteuttaa hyvin osaltaan Helsingin kaupungin ja seudun kehittämisen tavoitteita kokonaisvaltaisesti liittämällä joukkoliikenteen palvelut osaksi seudun kokonaisvaltaista kehitystä. On hyvä, että strategiassa myös pyöräily ja kävely nähdään osana kestävästä liikkumisesta kokonaisuuden suunnittelua. Myös HKL:n tavoiteohjelman valmistelussa yksi keskeisimmistä

lähtökohdista on ollut kehittää toimintaa niin, että HKL entistä paremmin ja vaikuttavammin tukisi HSL:n strategisten tavoitteiden toteutumista.

HKL näkee positiivisena, että HSL on uudessa strategiassaan pyrkinyt kehittämään strategiassa asetettujen tavoitteiden mittareita. HKL:n näkemyksen mukaan strategian tavoitteita olisi varaa kuitenkin edelleen konkretisoida selkeämmiksi (mitattavuus, aikaan sitovuus, selkeys), jotta sen avulla pystytään arvioimaan toiminnan onnistuneisuutta ja tehtyjä muutoksia riittävän läpinäkyvästi, muun muassa suunnittelun laadun ja taloudellisuuden suhteen.

HKL näkee asiakaslähtöisyyden, asiakaspalvelun ja uusien palvelujen kehittämisen keskeisenä joukkoliikenteen suosiota kasvattavana tekijänä. Panostukset digitaalisiin palveluihin sujuvoittavat liikennettä ja vastaavat asiakkaiden kysyntään. HKL näkee arvokkaana HSL:n panostuksen erityisesti palvelun laadun kehittämiseen asiakaskokemuksen kehittämisen keinona sekä keinona lisätä joukkoliikenteen kulkumuoto-osuutta houkuttelemalla matkustajia joukkoliikenteen piiriin pois yksityisautoilusta. On kannatettavaa, että asiakaskokemuksen mittaamiseen on olemassa selkeät yhdenmukaiset mittarit, joiden perusteella tavoitteen toteutumista voidaan seurata kokonaisuutena sekä myös operaattoritasolla. Runkoverkon ja uudistumisen osalta mittareiden kohdistaminen tavoitteen toteutumisen seurantaan vaatii vielä kehittämistä siten, että pystyttäisiin entistä paremmin arvioimaan runkoverkkojen vaikutusta kestävien kulkutapojen kasvuun ja seudun ilmastotavoitteisiin. Olisiko esimerkiksi uusille alueille muuttavien asukkaiden omistamien yksityisautojen määrä mahdollinen epäsuora mittari.

Vuosilippu on hyvä uusi lipputuote. Se tulee olemaan joukkoliikenteen kanta-asiakkaalle vaivaton ja hieman kuukausittain ostettavaa lippua edullisempi vaihtoehto. Asiakkaan kannalta toimivaksi tämän tuotteen tekee se, että lipun voi maksaa kuukausittain.

On tärkeää, että HSL on mukana mahdollistamassa uusien kestävä liikenteen innovaatioiden jalkauttamista. Kehitystyössä tulisi myös täysipainoisesti hyödyntää mahdollisuuksia avoimien innovaatioiden ja joukkoliikenteen alustan kehittämiseen yhteistyössä yksityisen sektorin innovatiivisten yritysten sekä operaattoreiden kanssa. HSL:n tulisi kehittää systemaattisesti omaa osaamistaan innovaatioverkostojen johtamisessa. Sen lisäksi, että HSL seuraa asiakastyytyvää suhteessa alihankkijoidensa palveluihin, olisi HSL:n hyvä mitata pitkäjänteisesti myös yhteistyökumppaneidensa tyytyväisyyttä HSL:n suhteen. Vain molemminpuolisesti kannustavaksi koetussa yhteistyössä HSL:n on mahdollista löytää ja hyödyntää uusien toimijoiden innovaatioita.

HKL:llä on käynnissä HKL:n strategiaan pohjautuva operatiivisen tehokkuuden kehitysohjelma. Tavoitteena on parantaa HKL:n tuottavuutta huomattavasti. Tuottavuutta seurataan erilaisilla mittareilla, jotka on sidottu HKL:n tuottamiin suoritteisiin. Myös HSL:n olisi hyvä asettaa selkeitä tuottavuustavoitteita ja asettaa tavoitteita tukevat selkeät, suorat taloudellisen tuottavuuden mittarit (kuten esimerkiksi eur/tuotettu paikka-km, eur/matka, hallinnon kulut, henkilöstökulut, investointien kannattavuus jne.). Mittarit kiinnittäisivät hyvin huomiota HSL toiminnan tuottavuustavoitteisiin ja -kehitykseen pitkällä aikajänteellä.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Helsingin joukkoliikenteen palvelutasoon liittyvät muutokset pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. Raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liikenteeseen tehtävät muutokset ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia.

HSL esittää taloussuunnitelmassa, että on varauduttava jatkamaan Tapiolaan päättyvien metrojunien liikennettä Matinkylään ruuhka-aikana. Metroliikenteen kysyntä tulee lisääntymään vyöhykehinnoittelun käyttöönoton jälkeen.

HKL arvioi, että osa Tapiolaan päättyvistä metrojunista on kyllä teknisesti mahdollista jatkaa Matinkylään. Ennen jatkon toteuttamista HSL:n on yhdessä HKL:n kanssa varmistettava, että metrojunankuljettajia on riittävästi metroliikenteen lisäämiseen.

Helsingin (HKL:n) liikennöinti- ja infrakorvauslaskutus HSL:ltä 2019-2021

HSL:n taloussuunnitelmassa HKL:ää koskevat liikennöinti- ja infrakorvausluvut perustuvat HKL:n antamiin alustaviin laskelmiin huhtikuussa 2018. Raitio- ja metroliikenteen liikennöintikorvaukset sekä infrakorvaukset ovat hieman päivittyneet kesän aikana. HKL:n johtokunta hyväksyy HKL:n talousarvion ja taloussuunnitelman 2019-2021 elokuussa.

Alla on vertailtu HSL:n alustavan taloussuunnitelman 2019 - 2021 ja HKL:n talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen 2019 - 2021 lukuja. HKL esittää, että siltä osin kuin luvuissa on poikkeamia, HSL päivittää luvut vastaamaan HKL:n esittämiä talousarviolukuja lopullisessa taloussuunnitelmassaan yhteistyössä HKL:n kanssa.

Raitio-, metro- ja lauttaliikenteen liikennöintikorvaus

Milj. euroa	2019	2020	2021
Korvaukset, HSL TS	104,6	107,2	112,1
Korvaukset, HKL TA	105,0	109,0	112,8
Erotus	0,4	1,8	0,7

10.09.2018

Infrakorvaukset

Milj. euroa	2019	2020	2021
Korvaus, HSL TS	86,3	87,4	89,2
Korvaus, HKL TA	86,2	87,3	89,0
Erotus	-0,1	-0,1	-0,2

Liikennöinti- ja infrakorvaukset yhteensä

Milj. euroa	2019	2020	2021
Liikennöinti- ja infrakorvaus, HSL TS	190,0	194,7	201,3
Liikennöinti- ja infrakorvaus, HKL TA	191,1	196,3	201,8
Erotus	0,1	1,6	0,5

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 14.08.2018 § 357

HEL 2018-007191 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Strategiasuunnitelma sekä toiminta- ja taloussuunnitelma

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) strategiasuunnitelman 2018–2021 visio ja strategiset painopisteet antavat hyvän perustan HSL:n toiminnalle. Strategian tavoitteet ovat kannatettavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin kaupungin maankäytölleen ja liikenteelleen asettamia tavoitteita.

Strategian käytännön toteutumisen seurantaan tulee kehittää mittareita, jotka kertoisivat muun muassa toiminnan taloudellisuudesta, tehokkuudesta ja suunnittelun laadusta. Mittariston tulee olla riittävän laaja, jotta sen avulla pystytään arvioimaan toiminnan onnistuneisuutta ja tehtyjä muutoksia. Tavoitteena tulee koko ajan olla joukkoliikenteen houkuttelevuuden sekä taloudellisuuden ja kustannustehokkuuden parantami-

nen. Näitä tunnuslukuja ja niiden muuttumista tulisi seurata kulkumuodoittain ja liikennesektoreittain. Tunnuslukujen aikasarjat antavat mahdollisuuden seurata ja analysoida pidemmän aikavälin muutoksia toiminnassa ja taloudessa. Strategiset painopisteet olisi perusteltua sitoa seurantaan ja tämän hetkiseen tilanteeseen myös lukujen osalta.

Lipputulosten arvioiminen vuonna 2019 on haasteellista lipputuotteiden ja hinnoittelun muuttuessa merkittävästi uuteen vyöhykejärjestelmään siirryttäessä. Joukkoliikennematkustajien näkökulmasta on hyvä, että muutos on suunniteltu tehtävän siten, että lipunhintoja muutetaan keskimäärin 3,4 % nykytilannetta halvemmiksi ja näin ollen AB-kuukausilipun hinta pysyy alle 60 eurossa. Korotusta nykyiseen Helsingin sisäiseen lippuun tulee noin 5 euroa kuukaudessa. Samalla lipun toiminta-alue kuitenkin laajenee ja lisävyöhykkeen kertalipun saa halvemmalla kuin nykyisin erikseen ostettavan seutulipun. Helsingille aiemmilta vuosilta kertynyt runsas ylijäämä antaa mahdollisuuden tehdä alijäämäisen budjetin ja seurata uuden vyöhykejärjestelmän lipputulosten muutosta rauhassa.

Liikenteen hoidon ja lipputulosten kehitystä uudessa vyöhykejärjestelmässä on syytä seurata tarkasti, ja tarvittaessa tulee tehdä tarkistuksia lipunhintoihin. Järjestelmässä on säilytettävä mahdollisuus kuntakohtaiseen talousvaikutusten tarkasteluun sekä tarvittaessa lipunhintojen eriyttämiseen myös kuntakohtaisesti, mikäli kuntien välillä näyttäisi muodostuvan hyvin merkittäviä eroja mm. taloudellisen vaikutusten ja edellytysten suhteen.

Vuosilippu on hyvä uusi lipputuote. Se tulee olemaan joukkoliikenteen kanta-asiakkaalle vaivaton ja hieman kuukausittain ostettavaa lippua edullisempi vaihtoehto. Asiakkaan kannalta toimivaksi tämän tuotteen tekee se, että lipun voi maksaa kuukausittain.

Joukkoliikenteen lippujen hinnat ja kuntaosuudet ovat koko HSL:n toiminnan ajan kasvaneet huomattavasti yleistä kustannuskehitystä ja matkustajamäärän kasvua voimakkaammin. Joukkoliikenteen suunnittelun ja palvelujen hankinnan keskittäminen ei ole tuonut mukanaan ennakoituja synergiahyötyjä. HSL:n tulee kiinnittää talouden tasapainottamiseen ja menojen kasvun katkaisemiseen enemmän huomioita sekä kääntää tuottavuutensa kasvuun. Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 on asetettu kaupungin omalle taloudelle tavoite, että velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä käyttömenojen reaalikasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 0,5 %:n tuottavuuden parantamisen tavoitteella.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Helsingin joukkoliikenteen palvelutasoon liittyvät muutokset pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. Raskaan raideliikenteen ja raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liikenteeseen tehtävät muutokset ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia. Toimintakaudella aloittavat poikittaiset bussirunkolinjat ovat myös toivottu parannus seudun joukkoliikennejärjestelmään.

Kuntaosuuksien taso

HSL:n tulisi katkaista matkustajamäärien kasvua voimakkaampi joukkoliikenteen hoidon menojen kasvu. Helsingin kuntaosuus on kasvanut viidessä vuodessa reilulla 30 miljoonalla eurolla eli noin 17 %. HSL:n talous tulisi saada kestäväle pohjalle. Toiminnan tuottavuuden seuranta edellyttää selkeät mittarit. Esimerkiksi hallinnollisten kulujen kasvua suhteessa koko budjettiin olisi syytä seurata nykyistä tarkemmin. Lisäksi palveluiden ostojen sisältöä ja vaikuttavuutta tulisi seurata. Tarkempien lukujen lisäksi olisikin tarkoituksenmukaista kerryttää myös arviota muutosten vaikuttavuudesta.

Periaate, jossa joukkoliikennejärjestelmän kehittämisen investointikustannuksia kierrätetään HSL:n infrakorvausten kautta, tarjoaa mahdollisuuden kehittää kokonaisvaltaisesti seudun joukkoliikennejärjestelmää. Lippujen hintojen voimakas nostaminen infrakustannuksista johtuvien investointien kattamiseksi ei ole kestävä ratkaisu, kun seutu kasvaa vauhdilla. Subventioasteen voisi ajoittain määritellä erikseen hankekohtaisesti, jolloin kuntaosuuksien yhteenlaskettu osuus voi olla tilapäisesti yli puolet HSL:n tuloista. Tämä on perusteltua myös siksi, että infrainvestoinnit vaikuttavat myönteisesti kuntien maankäytön kehittämiseen.

Lipputulotavoitteet TTS-kaudella

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on vuosikymmeniä katettu lipputulolla noin puolet. Tämä on hyvä periaate tulevaisuudessa, jotta joukkoliikenteen lippujen hinnoittelu pysyy kilpailukykyisenä.

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Laissa on määritely, että joukkoliikenteen tarkastusmaksun suuruus on enintään 40 kertaa niin suuri kuin alueensa alin aikuisten kertamaksu. Nykyisin halvimman kertalipun voi ostaa mobiililaitteella tai matkakortilla. Tällöin tarkastusmaksu voisi olla HSL-alueella korkeintaan 88 euroa.

Pysäköintivirhemaksu on Helsingissä maksuvyöhykkeestä riippuen 60 eurosta 80 euroon. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun ei ole syytä olla suurempi kuin pysäköintivirhemaksun. Toisin kuin liputta matkusta-

misesta väärästä pysäköinnistä voi aiheutua haittaa tai vaaraa myös kolmansille osapuolille.

Kuntakohtaisen ylijäämän tai alijäämän käyttö

Helsingin kuntaosuuden sopeuttaminen 202 milj. euron tasoon vuonna 2019 tulee tehdä ensisijaisesti yleisten kustannusten kasvua rajoittamalla ja lipputulaja kerryttämällä sekä tarvittaessa kuntakohtaisen ylijäämän käyttöä lisäämällä. Yhdessä sovitusta joukkoliikenteen palvelutason muutoksista tulee kuitenkin pitää edelleen kiinni. Muutoin kuntakohtaisen ylijäämän käyttö esityksen mukaisesti jaksotettuna kolmelle vuodelle on tarkoituksenmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaamiseksi.

Käsittely

14.08.2018 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli liikenneinsinööri Markku Granholm. Asian tuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

§ 568

Kaupunginvaltuuston 29.8.2018 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 29.8.2018 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

1-3 Ei toimenpidettä.

4 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisel-
le jaostolle sekä Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle.

5 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisel-
le jaostolle sekä Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle.

6 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille ja Helsingin käräjäoikeudelle.

7 Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

8 Kaupunginhallitus valtuuttaa kaupunkiympäristön toimialan tonttipäällikön tekemään päätöksessä tarkoitetun kaupan, mikäli osto-oikeuden haltija päättää käyttää osto-oikeuttaan.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote vuokralaiselle.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle.

9 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle, Helen Oy:lle ja Helen Sähköverk-

10.09.2018

ko Oy:lle.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle, kaupunginmuseolle ja pelastuslautakunnalle.

Toivomusponsi kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

- 10 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle, Helen Oy:lle, Helen Sähköverkko Oy:lle ja Museovirastolle/kulttuuriympäristön suojelu.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, Liikennelaitokselle ja kaupunginmuseolle.

- 11 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle, Helen Sähköverkko Oy:lle ja hakijoille.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, pelastuslautakunnalle, sosiaali- ja terveyslautakunnalle ja kaupunginmuseolle.

- 12 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle ja Liikennevirastolle.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, pelastuslautakunnalle ja kaupunginmuseolle.

- 13 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle ja Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle ja kaupunginmuseolle.

10.09.2018

Asia/46

14-26 Aloitteet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 569

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 36

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto
- elinkeinojaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta

- suomenkielinen jaosto

- ruotsinkielinen jaosto

4.9.2018

kaupunkiympäristölautakunta

4.9.2018

- ympäristö- ja lupajaosto

- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

6.9.2018

pelastuslautakunta

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

- kulttuurijaosto

- liikuntajaosto

- nuorisajaosto

sosiaali- ja terveyslautakunta

- sosiaali- ja terveysjaosto

6.9.2018

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos

- taloushallintopalveluliikelaitos

- työterveysliikelaitos

- rakentamispalveluliikelaitos

- liikenneliikelaitos

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

pormestari

apulaispormestarit

10.09.2018

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali- ja terveystoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

4.9.2018

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

10.09.2018

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 564, 565, 567, 568 ja 569 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 561 ja 566 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

10.09.2018

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

3

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 562 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta.

10.09.2018

Sovellettava lainkohta: Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 146 §

4 VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 563 §.

Mikäli hankintaoikaisuvaatimuksen johdosta hankintapäätöstä muutetaan, on asianosaisella oikeus valittaa päätöksestä markkinaoikeudelle.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksianto tapahtuneen myöhemmin.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään markkinaoikeudelle.

Markkinaoikeuden asiointiosoite on seuraava:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi
Faksinumero: 029 56 43314
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 43300

10.09.2018

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Ilmoitus valituksen tekemisestä hankintayksikölle

Valittajan tai hänen edustajansa on ilmoitettava kirjallisesti hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeudelle.

Ilmoitus on tehtävä osoitteeseen:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

10.09.2018

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700

Oikeudenkäyntimaksu

Markkinaoikeus perii asian käsittelystä maksua 2000 euroa, jos hankinnan arvo on alle 1 miljoona euroa; 4000 euroa, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa ja alle 10 miljoonaa euroa; ja 6000 euroa, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

10.09.2018

Kaupunginhallitus

Jan Vapaavuori
puheenjohtaja

Jenni Björksten
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Anni Sinnemäki

Pia Pakarinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 24.09.2018.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566